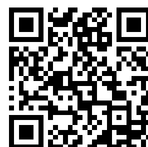
This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google™ books

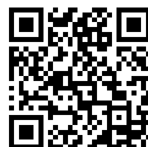
https://books.google.com

This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google™ books

https://books.google.com

Genera
University ... Madison
728 State St. ...
Madison, WI 53706-1494
U.S.A.

The Library

of the

University of Wisconsin

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

VǪLSUNGA SAGA

OK

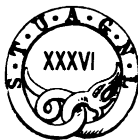
RAGNARS SAGA LOÐBRÓKAR

UDGIVET FOR

SAMFUND TIL UDGIVELSE AF GAMMEL NORDISK LITTERATUR

VED

MAGNUS OLSEN

KØBENHAVN

S. L. MØLLERS BOGTRYKKERI

1906—08

Digitized by Google

General Libr...
University of Wisconsin - Madison
728 State Street
Madison, WI 53706-1494
U.S.A.

Digitized by Google

133898
OCT 14 1909
X51W
V88
1906
6997415

INDHOLD.

Digitized by Google

Digitized by Google

1. Under et studieophold i Kjøbenhavn vinteren 1905—06 var det min hensigt at besørge en ny udgave af Ragnar lodbroks saga, hvilket stod for mig som et ikke overflødigt arbeide, da Rafn's for sin tid fortræffelige udgave i Fornaldar sögur bd. I (1829) nu syntes at burde erstattes af et nyt, bogstavret aftryk af det eneste fuldstændig bevarede pergamenthaandskrift af denne saga. Men jeg havde ikke længe syslet med dette arbeide, før det blev mig klart, at Ragnars saga ikke kunde udgives uden i sammenhæng med Vǫlsunga saga, som indeholdes i samme codex (Ny kgl. saml. 1824 b, 4to) og danner indledningen til denne. Vistnok foreligger der af Vǫlsunga saga en senere udgave, besørget i 1865 af Sophus Bugge[1], som endnu fuldt ud tilfredsstiller ogsaa vor tids fordringer. Men denne udgave, som kun meddeler sagaens tekst, er desværre forbleven uafsluttet, da Bugges manuskript til en indledning, som bl. a. skulde omhandle hovedhaandskriftets eiendommeligheder, forsvandt for ham efter et foredrag i „Filologisk forening“ (Kristiania), i hvilket han havde redegjort for manuskriptets indhold. Desuden viste det sig, at der var enkelte, væsentlig mindre rettelser at gjøre til Bugges læsning af de utydeligste steder i haandskriftet.

[1] Norrøne Skrifter af sagnhistorisk Indhold. 2. hefte: Vǫlsunga saga. (Det norske Oldskriftselskabs Samlinger. VIII.) Christiania 1865. — Bugges tekst er gjenoptrykt af W. Ranisch (Die Vǫlsunga saga. Nach Bugges Text mit Einleitung und Glossar. Berlin 1891) og af T. Hannaas (Soga um volsungarne. Gamalnorsk grunntekst og nynorsk umsetjing. [Gamalnorske bokverk utgjevne av Det norske samlaget. I.] Kr.a 1907).

Digitized by Google

Nærværende udgave har saaledes kommet til at omfatte baade Vǫlsunga saga og Ragnars saga loðbrókar, d. v. s. det hele haandskrift **Ny kgl. saml. 1824 b, 4to** undtagen Krákumál (bl. 79 l. 4—bl. 80 b, indeholdende v. 1—22 til og med verdi. opt fyt . .).

Dette haandskrift, hvis slutning nu mangler, bestaar af 80 blade (hvis størrelse er 16,5 × 12 cm.), fordelte paa 10 læg. Ved en feil under indbindingen er sidste læg delt i to halvlæg, nemlig bladene 73—76 og 77—80, som efter indholdet maa læses i følgende orden: 77, 78, 73—76, 79, 80. I første og sidste læg er bladene meget rynkede og sammenskrumpede paa grund af fugtighed, og bl. 1 r og 8 v er sterkt slidte og sværtede, navnlig det første, som nu for en stor del er ulæseligt. Haandskriftets første og sidste blad er tillige blevne beskadigede ved tre store baandknuder, som findes paa indsiden af hvert af de træbind, hvormed bogen holdes sammen. Flere blade har flænger (bl. 13, 43, 66) og større eller mindre huller (bl. 36, 61, 70, 72), hvilke flænger og huller fandtes i pergamentet, førend dette blev beskrevet. Af bl. 74 er — ligeledes førend dette blev beskrevet — en flig nedentil bortskaaren, hvorved sidste linje er bleven ubetydelig kortere end de andre linjer. Ogsaa bl. 46 mangler en flig nedentil (nærmest bogens ryg), men medens denne er bleven bortskaaren, førend bladet blev beskrevet, er hele ydre rand senere afreven, saaledes at samtidig slutningen af bl. 46 r l. 17—21 og begyndelsen af bl. 46 v l. 17—21 er gaaet tabt (se anm. til 99.19-24 og 100.24—101.4).

Hvert blad bestaar af 21 linjer. Ude i randen sees paa mange blade et tilsvarende antal smaa huller, som tjente til retledning for skriveren. Nede i randen til venstre er paa sidste side i hvert læg med samtidig (men neppe med samme) haand som den øvrige tekst og med tildels afvigende retskrivning skrevet de første ord i næste læg, forat der ved indbindingen ikke skulde være tvil om, i hvilken rækkefølge læggene skulde

Digitized by Google

komme.[1] Dog er, som nævnt, i sidste læg bladene komne i feilagtig orden. Haandskriftet har i nyere tid faaet en rødkridtsfoliering.

2. Kapitelinddeling er i Ny kgl. saml. 1824 b, 4to betegnet ved røde initialer og ved røde overskrifter.

Initialerne er i regelen skrevne saaledes, at de delvis er udrykkede i randen, hvor de har to eller flere linjers høide, og saaledes at den del af dem, som staar inde i kolumnen, har to linjers høide.

Angaaende de enkelte initialer kan følgende merkes:

A har 2 linjers høide Vǫls. kap. 40 og Ragn. kap. 20. Paa første sted gaar fra *A* nedover en fin rød streg i 4 linjers høide.

E har 2 linjers høide V 31, R 9, 18; 3 linjers høide V 32, 4 linjers høide V 19 og 5(?) linjers høide V 11.

G har 2 linjers høide V 15, 16, 41 og 5 linjers høide V 26. Én gang staar som initial et rødt *G* (af 1 linjes høide) inde i linjen V 43.

H har 4 linjers høide R 2. (Om *H* i Ragn. kap. 1 se nedenfor.)

I er altid helt udrykket i randen. Har 9 linjers høide V 42 og 10 linjers høide R 3. Om initialen i V 12 se anm. til stedet.

N er i regelen kun 2 linjer høi (V 4—6, 18, 23, 33—35, 37, 39 [her fin rød streg nedover i 7 linjers høide], R 5, 6, 10, 12—17). Initialen er 3 linjer høi R 7, 8 og 4 linjer høi V 17 (hvor den staar paa bl. 20 r l. 2 og rager op over l. 1).

S er sædvanlig kun 2 linjer høi (V 3, 21, 24, 28, R 11, 19). Den har 6 linjers høide V 22.

---

[1] Nede til venstre paa bl. 8 v staar: hía þ*er* (= hía þę̨r 9 r l. 1); bl. 16 v: di alfi k*onung*i hiordiſi (= þi alfi k*onung*r hiordiſi 17 r l. 1); bl. 24 v: avlʀvn*ar* (de to første bogstaver utydelige) kvn*n*a ſk*all*tv (= Avlʀvn*ar* ſk*all*tu kvn*n*a 25 r l. 1); bl. 32 v: der en*n* laſtad*ir* (= der en*n*ʹ laſtad*ir* 33 r l. 1); bl. 40 v: h*er* seg*ir* (= h*er* ſeg*ir* 41 r l. 1); bl. 48 v: ſavrle (= savrle 49 r l. 1); bl. 56 v: at ſea m*un*de *eigi* (= at sea mv*n*ðe *eigi* 57 r l. 1); bl. 64 v: þ*at* hafdi (= þ*at* hafdi 65 r l. 1); bl. 72 v: ok ſa e*r* f*yrir* þ*ei*m v*ar* (= ok ſa e*r* f*yrir* þ*ei*m v*ar* 77 r l. 1; jfr. bemerkningen ovenfor om bladenes feilagtige rækkefølge i sidste læg); bl. 80 v: ſa ę̨fi (fortsættelsen mangler nu i haandskriftet).

Digitized by Google

V af 2 linjers høide V 10.

Þ. Medens denne initials løkke altid har 2 linjers høide og staar inde i kolumnen, varierer den lodrette stav mellem 6 og 10 linjers høide: 6 linjer høi V 7, 8(?), 20, 25; 7 linjer høi V 44; 8 linjer høi V 2, 9, 14, 29, 36, 38; 9 linjer høi V 13, R 4; 10 linjer høi V 30. Uvis høide V 27.

Ved flere af de større initialer er tilløb til ornamentering; saaledes ved Vǫls. kap. 9, 19, 22, 32. Forholdsvis rigt ornamenterede er initialerne i begyndelsen af Vǫls. kap. 36 bl. 43 r (et menneskehoved inde i *Þ*), kap. 38 bl. 44 v og kap. 44 bl. 50 v. Ligesaa initialen *H* bl. 51 r (som inde i kolumnen har 4 linjers høide, ialt 10 linjers høide), hvormed Ragnars saga begynder; inde i denne bogstav er tegnet en dyrefigur, vistnok en siddende fugl.[1]

Efter initialen er etpar gange ordets anden bogstav skreven med versal: Vǫls. kap. 16 (jfr. 39.14) og Ragn. kap. 1 og 2.

K a p i t e l o v e r s k r i f t e n staar oftest i slutningen af den linje, hvormed det foregaaende kapitel ender: Vǫls. kap. 4, 5, 6, 9, 11, 13, 21, 28, 30, 32, 33, 34, 37, 38, 40, 41, Ragn. kap. 1 (jfr. anm. til stedet), 3, 5, 6, 13, 16, 18. Overskriften staar paa en forskjellig (foregaaende) side i haandskriftet ved Vǫls. kap. 17, 25, 44, Ragn. kap. 2, 17[?] (jfr. anm. til stedet), 19.

Etpar gange staar overskriften sidst i kapitlets første linje: Vǫls. kap. 7, 10, 12, 31, Ragn. kap. 10, 14. Ved Vǫls. kap. 36 er overskriften fortsat ud i randen og afsluttet i randen udenfor kapitlets anden linje.

Undertiden er den fordelt paa slutningen af det foregaaende kapitels sidste linje og slutningen af kapitlets første linje: Vǫls. kap. 15, 20, 23, 24, 27, 39, 42, Ragn. kap. 4, 8.

Flere gange staar initialen inde i kapitlets første linje, hvor den adskiller kapitlets begyndelse fra det foregaaende kapitels slutning: Vǫls. kap. 2, 3, 8, 16,

[1] Initial og overskrift i Vǫls. kap. 1 er nu ganske udvisket.

Digitized by Google

19, 26, 29, 35, Ragn. kap. 9, 12, 15. Ved Vǫls. kap. 18 og Ragn. kap. 7, 11 er der ikke blevet rum til overskriften mellem kapitlets første ord og det foregaaende kapitels slutning, hvorfor en del af overskriften har maattet skrives ude i randen. Ved Vǫls. kap. 22 er overskriftens slutning skreven (ikke i randen, men) midt inde i kapitlets anden linje.

Særskilt maa merkes overskriften til Vǫls. kap. 43, hvilken er fordelt paa foregaaende kapitels sidste linje og begyndelsen af kapitlets første linje, idet initialen kun har én linjes høide og staar midt inde i linjen.

Overskrift synes at have manglet ved Vǫls. kap. 14 og Ragn. kap. 20.

To gange (Vǫls. kap. 44 og Ragn. kap. 3) er efter overskriften skrevet henholdsvis cap' og kap'.

Ikke sjelden er midt inde i kapitlet en initial udrykket i randen, hvorved skriveren har ment at burde udhæve et nyt afsnits begyndelse. Disse udrykkede initialer, som er skrevne med sort blæk (to gange med rødt blæk, 102.11 og 153.5; jfr. *N* fyldt med rødt 130.8), er omtalte paa sit sted i anmerkningerne. En vise i teksten er bl. 50 v (v. 30) og regelmæssig fra bl. 57 v af indtil 74 v tilkjendegivet ved v' ude i randen.

3. Af marginalnotitser er foruden de to personnavne eller eiernavne, som vil blive anførte under haandskriftets historie (§ 4), følgende at merke: bl. 16 v nede i randen til høire: jllt e*r* makola; bl. 41 v øverst: lit[t] lęrizt m*er* ſkrif (sidste bogstav afbleget og usikker); bl. 67 v øverst: hat blæſ heimdalu*r* horn e*r* aa lopte (Vǫluspá 46); bl. 68 r: he— (etpar bogstaver udviskede); 77 r øverst: þ*ei*m godu*m* m*onnu*m ſem þ*e*tta bref ſia (jfr. samme brevbegyndelse Hauksbók s. XIX). Nede i randen bl. 20 r er overskriften nederst paa bl. 19 v gjentaget: Sig*ur*dr d*ra*p lyngha *ok* hiorvard ok þa. Oppe i randen bl. 20 r er begyndelsen af bl. 20 r l. 1 gjentaget: Nv hitt*ir* sig*ur*dr k*onung*a ok męllti. Bl. 65 v øverst findes alfabetet

Digitized by Google

skrevet: ad a b c d e f g h i k l m n o p q r ſ s t v x ẏ ȝ z þ (derpaa 2[?] næsten helt udviskede bogstaver). Alle disse notitser er fra en tid lidet yngre end haandskriftets. Bl. 38 r er med rødt blæk og vistnok med samme haand som sagaens tekst skrevet den almindelige latinske frase dext*er*a ſkriptoriſ b*e*nedicta sit o*mn*ib*us* oriſ (jfr. f. eks. Småstykker, Kbh. 1884—91, s. 186, 189), hvoraf fremgaar, at skriveren har været en lærd mand (Rafn, Fornald. I. s. XV).

Paa mange steder i randen findes videre fra senere tid kradserier af forskjellig art, tildels af forholdsvis betydeligt omfang. For disse er jeg ikke istand til i enkeltheder at gjøre rede, men jeg nøier mig med at henvise til stederne, hvor de findes: bl. 2 v, 21 r, 24 v, 25 r, 30 v, 31 r, 32 v, 33 v, 40 v, 41 r, 43 r, 54 v, 57 r, 63 v, 65 r, 68 r, 69 r, 71 v, 74 v, 75 v, 76 v, 78 v, 79 v.

I teksten findes oftere (i regelen ved feilskrevne ord) understregninger med rødt eller sort, og tilsvarende streger er tilføiede i randen.

Ornamenter eller tilløb til saadanne forekommer paa følgende steder: bl. 24 v (sort), 30 r (flyvende fugl, med afbleget rødt blæk), 43 r (rødt), 44 v (dyr, med rødt blæk), 56 v (to dyr, med rødt), 70 r (fuglehoved, med rødt), 73 v (sort rudet figur), 79 r (dyrehoved, med rødt).

Haandskriftet er indbundet mellem to træpermer (af eg), som er sammenholdte ved tykke snore. Paa udsiden af første perm findes indskaaret 3 bomerker og optrukket 2 cirkler af indbyrdes samme størrelse. Ogsaa paa udsiden af anden perm er bomerker — et stort og et mindre — indskaarne, og her findes ligeledes 2 cirkler med samme radius som paa første perm.

4. Om haandskriftets historie meddeler Torfæus[1], at Torarin Eiriksson havde overbragt det til

[1] Torfæana, Kbh. 1777, s. 51 f. Jfr. Krákumál, Kbh. 1826, s. 83 f.

Digitized by Google

Frederik III fra biskop Brynjólfur Sveinsson, men at det straks efter var bortkommet og forgjæves eftersøgtes. Først i 1821 blev det fundet i en krog paa kunstkammeret. Rafn (Krákumál s. 83) gjør opmerksom paa det bomerke bestaaende af to sammenskrevne L'er, som findes nederst paa bl. 80 v og hvorefter følger 1641. Dette bomerke forklares som *Lupus loricatus*, d. e. Brynjólfur (Sveinsson), og viser, at haandskriftet allerede dengang manglede slutningen. Af andre personnavne findes kun Magnus Biornsſon (a bokina m*ed* rettu) bl. 38 v og Gudm*und*ur Araſon 55 r, begge ifølge Kålund fra 17de aarh.

Kålund[1] oplyser videre om haandskriftet: „At membranen indgik i biblioteket 1656 ses af et brev fra biskop Brynj. Sveinsson til den kgl. bibliotekar prof. V. Lange, Ny kgl. sml. 1392, fol. Blandt Werlauffs smlr på det st. kgl. bibl. nr 29 findes en 23. 2. 1821 dat. foreløbig beretning af Finn Magnusson om denne da nylig genopdagede membran".

5. Sagaen om Volsungerne og Ragnar lodbrok er ogsaa overleveret i en række **papirafskrifter**[2], som alle — direkte eller indirekte — antages at gaa tilbage paa pergamenthaandskriftet.

I Kjøbenhavn findes følgende papirafskrifter[3]:

---

[1] Katalog over de oldnorsk-islandske håndskrifter i Det store kgl. bibliothek, Kbh. 1900, s. 237.

[2] For oplysninger om disse har jeg at takke hr. bibliothekar dr. Kr. Kålund, som velvillig har sendt mig en afskrift af, hvad der i Det Arnamagnæanske Legats haandskrevne fortegnelse over „Íslenzk söguhandrit" findes anført om haandskrifter af Vǫlsunga saga og Ragnars saga udenfor de offentlige bibliotheker i Kjøbenhavn.

[3] Nærmere oplysninger om disse giver Kr. Kålund i sine kataloger over den Arnamagnæanske haandskriftsamling og over oldn.-islandske haandskrifter i Det store kgl. bibliothek.

AM. 4, fol. indeholder (bl. 1—21) en latinsk oversættelse af Vǫlsunga saga, som begynder med bl. 1 v i Ny

Digitized by Google

1) AM. 2, fol. Halvfraktur. 17de aarh. I Fas. betegnet ved **E**.

2) AM. 3, fol. Kursiv. 17de aarh. **F**.

3) AM. 5, fol. Sammentrængt og sterkt forkortet fraktur. 17de aarh. **K**.

4) AM. 6, fol. Fraktur, 17de aarh. **H**.

5) AM. 7, fol. Kursiv, 17de aarh. **C**.

6) AM. 8, fol. Fraktur, 17de aarh. **G**.

7) AM. 281, 4to. 17de aarh.'s slutning. **I**.

8) Rask 32. 18de aarh.'s sidste halvdel.

9) AM. 930, 4to. Ca. 1800. Begynder i kap. 10.

10) Gl. kgl. saml. 1006, fol. 17de aarh. **D**.[1]

11) Ny kgl. saml. 1157, fol. 17de aarh.'s slutning.

12) Kall 616, 4to. 18de aarh.

Videre findes i svenske bibliotheker 3 papirafskrifter af Vǫlsunga saga og Ragnars saga[2]:

13) Bibl. reg. Stockh. 95, fol. chart. Halvfraktur og kursiv. Fra 1680—1740. Islandsk tekst med svensk oversættelse.

---

kgl. saml. 1824, fordi, som det heder, „Codex ἀκέφαλος erat“. Oversætteren har senere sat aabent rum til 15_{10}—16_{10}, hvor hans original var utydelig. Teksten slutter i kap. 17 „velorum in primis accurata spefıofaq*ve* pictura“.

Uddrag af Vǫls. s. og Ragnars s. findes i AM. 576 a, 4to, fra 17de aarh.

[1] Dette haandskrift har jeg desværre ikke selv kunnet benytte, da det under mit ophold i Kjøbenhavn vinteren 1905—06 var udlaant til udlandet.

Heller ikke de følgende papirafskrifter har jeg selv undersøgt.

[2] I den tidligere nævnte fortegnelse over „Íslenzk söguhandrit“ findes med Jón Þorkelsson's haand under Vǫlsunga saga og under Ragnars saga loðbrókar tilføiet: „F. k. Nr. 17 chart. (með sænskri þýðing)“. Om denne — sandsynlig svenske — afskrift kan intet oplyses.

En latinsk oversættelse fra sidste halvdel af 17de aarh. findes i: Bibl. reg. Stockh. 20, fol. chart. (Vǫls. saga) og 21 fol. chart. (Ragnars saga).

Digitized by Google

14) Bibl. reg. Stockh. 38, 4to chart. Kursiv og halvfraktur. Sidste halvdel af 17de aarh.[1]

15) Upsala Universitets Bibliotek R. 703. Kursiv. Sidste halvdel af 17de aarh. Af Vǫls. er kun fragmenter bevarede.[2]

Fremdeles kjendes fra islandske samlinger følgende 3 papirhaandskrifter[3]:

16) Bókmfél. 76, 4to. Fra 1797—1802.

17) JSig. Nr. 8, fol. chart. (dróttkv. vísa aptan við um Ragnar).

18) JSig. Nr. 12, fol. chart.

Endelig findes i engelske bibliotheker 3 papirhaandskrifter af Vǫlsunga saga og Ragnars saga:

19) British Museum. Collect. FMagn. 239 B, 8vo chart.[4]

---

[1] Se om nr. 13 og 14 V. Gödel, Katalog öfver Kongl. Bibliotekets fornisl. och fornnorska handskrifter (i Kongl. Bibl. Handlingar 19—22), Sth. 1897—1900, s. 223 f., 310.

[2] V. Gödel, Katalog öfver Upsala Universitets Biblioteks fornisl. och fornnorska handskrifter (Skrifter utg. af Humanist. Vetenskapssamf. i Upsala II. 1), Ups. 1892, s. 52.

[3] I Sigurður Jónasson's Skýrsla um handritasafn hins íslenzka bókmentafélags [I], Kbh. 1869, s. 41 opgives det under nr. 16 nævnte haandskrift at indeholde 60 kapitler. Heraf tør vi slutte, at det indeholder baade Vǫls. s. og Ragnars s., skjønt det i Det Arnamagn. Legats „Íslenzk söguhandrit“ kun findes anført under Ragnars saga.

Nr. 17 og 18 kjender jeg kun fra den nævnte fortegnelse i Det Arnamagn. Legat, hvor de er anførte under Ragnars saga. — Jón Sigurðsson's privatbibliothek blev ved hans død (1879) indlemmet i Landsbibliotheket i Reykjavík (Kålund, Katalog over de oldn.-isl. håndskr. i Det store kgl. bibl. s. LIV).

[4] Er ifølge British Museum's katalog over Finn Magnusson's samling (1830—37), hvoraf afskrift findes i den Arnamagn. haandskriftsamling, „Apographum (unici qui existit) membranacei codicis, Hafniæ nuper detecti, accuratissime exaratum“.

Digitized by Google

20) British Museum. Collect. Baring Gould 5 a, fol. chart.[1]

21) Bodleian Library, Oxford. Collect. FMagn. 119 B, 8vo chart.[2]

Allerede Rafn (Fas. I. s. XIV) var opmerksom paa, at papirhaandskrifterne af sagaen gaar tilbage paa Ny kgl. saml. 1824. Dette sluttede han navnlig deraf, at de sidste linjer paa bl. 1 r, som nu er ulæselige, er erstattede af en kortere tekst, hvilket viser, at disse linjer allerede i 17de aarh. var næsten udviskede. Videre gjorde han opmerksom paa, at andre utydelige steder i pergamenthaandskriftet dels uden videre er oversprungne (fin*n*ur Sigm*un*d*ur* m*enn* oc liet i E — med tilsvarende i F, K, H, C, G, I, Rask 32 — gjengiver saaledes 16.2), dels sterkt forvanskede. Endelig kan fra versene nævnes en række feil, som papirafskrifterne har tilfælles med Ny kgl. saml. 1824. Eksempelvis anføres fra E: vęgat = vęghat 39.17, liona = liona 49.10, wettrunum*m* = vett runum 49.17, att mage = att mage 50.6, øl = aul 50.20 o. s. v. o. s. v., hvortil de andre haandskrifter fra 17de aarh. har tilsvarende.[3]

6. I nærværende udgave har jeg, ligesom S. Bugge, intet hensyn taget til papirafskrifterne. Kun

[1] Erhvervet blandt „Handrit, er Mr. Baring Gould fékk á Íslandi 1863 og seldi hinu brezka safni“. „5. Volsunga saga og Ragnars loðbrókar“ [indbundet sammen med flere andre, mest romantiske sagaer]. „Sira Gisli Bjarnason prestr að Tröllatungu 1748—58 hefir skrifað upp þetta síðasta bindi“. — Oplysninger om dette og det foregaaende haandskrift (nr. 19) har hr. bibliothekar Kålund velvillig meddelt mig.

[2] Finn Magnusson, Catalogus codicum manuscriptorum borealium, qui nunc in Bibliotheca Bodleiana adservantur (Oxford 1832) s. 46 f.

[3] Læsemaader som brynþings apaldr i papirhaandskrifterne (jfr. brynþinga valldr 49.7) er ikke selvstændige, men skyldes rettelse i nyere tid (jfr. brynþings apaldr Cod. reg. af den ældre Edda) og er følgelig betydningsløse.

Digitized by Google

ved 62.11 har jeg med Bugge anført en marginaltilføielse i Gl. kgl. saml. 1006, fol. Heller ikke har jeg optaget varianter fra Björner's udgave[1], hvor teksten uden tvil er meget vilkaarlig behandlet.

Jeg har søgt paa én gang at give en let læselig tekst og et bogstavret aftryk af haandskriftet. Ligesom det har været brugt i flere af de for „Samfund til udgivelse af gammel nordisk litteratur" besørgede udgaver, har jeg ved gjengivelsen af forkortet skrivemaade ikke anvendt kursivering, hvilket syntes mig mindre paakrævet ved et haandskrift fra saa sen tid som fra ca. 1400. Dog har jeg i de indledende bemerkninger beflittet mig paa at give en saa fyldig redegjørelse for haandskriftets skrifteiendommeligheder, at mangelen af kursivering i teksten forhaabentlig derved vil afhjælpes for dem, som maatte ville benytte udgaven i lingvistisk øiemed.

Et brud paa det nævnte princip er gjort ved versene i Ragnars saga, af hvilke jeg har givet et diplomatisk aftryk (med anvendelse af kursivering). Derimod er versene i Vǫlsunga saga gjengivne ukursiverede ligesom den omgivende prosatekst, da diplomatisk nøiagtige aftryk af disse vers i deres helhed eller af varianter til Cod. regius allerede længe har foreligget i udgaverne af den ældre Edda.

Vǫlsunga saga grunder sig, som bekjendt, paa et haandskrift af den ældre Edda, som bevislig indeholder adskillige feil. Nu forelaa for udgiveren af denne saga kun den kritiske opgave at søge at meddele sagaen i dens oprindelige skikkelse, d. v. s. med de feil, som den maa formodes at have taget med fra Edda-haandskriftet. Men saavidt jeg kan se, har vi ikke noget middel til at afgjøre, hvor gamle de enkelte forvanskninger er i overleveringen, om de skyldes afskrivere af Vǫlsunga saga eller om denne sagas forfatter har

[1] I „Nordiska Kämpa-Dater", Stockh. 1737.

Digitized by Google

forefundet dem i sit Edda-haandskrift. Her er man nærmest overladt til et skjøn. Ved udgaven af versene i Vǫlsunga saga har jeg bestemt mig for den fremgangsmaade, at beholde enhver læsemaade, som gav sproglig mening, selv om Cod. reg. af den ældre Edda har en aabenbart rigtigere læsemaade. Saaledes har Cod. reg. ved 49.13 tydelig det rette i **gamanruna**, hvoraf **gamanrędna** er en forvanskning. Men det er ligesaa rimeligt at antage, at sagaens forfatter har læst dette ord i sit eksemplar af Edda-samlingen, som heri at formode en senere afskriverfeil. Jeg har derfor beholdt i teksten det nævnte **gamanrędna**, og paa lignende maade har jeg gaaet frem i flere andre tilfælde — efter bedste skjøn, men uden at kunne anvende sikre kriterier.

Ved versene i Vǫlsunga saga har jeg fundet det overflødigt at anføre varianter fra de andre haandskrifter, som indeholder disse vers; thi ingen vil studere Vǫlsunga-sagaens strofer uden at have en Edda-udgave ved haanden. Kun i de tilfælde er læsemaader fra Cod. reg. anførte under teksten, hvor de tjener til at begrunde rettelser i sagaens vers.

Hvad forøvrigt den i nærværende udgave fulgte fremgangsmaade angaar[1], kan for enkeltheders vedkommende henvises til den følgende redegjørelse for haandskriftets retskrivning.

Da spørgsmaalet om forskjellige hænder i haandskriftet staar i nøie sammenhæng med dettes retskrivning og for en ikke uvæsentlig del belyses ved en undersøgelse af de orthografiske eiendommeligheder, opsætter jeg redegjørelsen for skriften til et følgende afsnit. Her skal dog allerede nævnes, at bl. 50 v—51 v, som viser paafaldende afvigelser fra retskrivningen i haandskriftets andre dele, er skrevet af en egen

[1] I anmerkningerne under sagaens tekst har jeg ikke anført alle mig bekjendte konjekturer.

Digitized by Google

haand. Til disse 3 sider tages intet hensyn i det nærmest følgende afsnit, idet orthografien i bl. 50 v—51 v skal omtales særskilt paa et senere sted.

Retskrivningen i Ny kgl. saml. 1824 b, 4to[1].

7. Accenttegn[2] forekommer ikke sjelden over vokaler som tegn paa længde. Flere gange staar accenten ikke nøiagtig over vokalen, men over den foregaaende eller følgende bogstav (jfr. f. eks. 50.21 anm. og vará nedenfor).

á 36.27. 40.24 (her senere udraderet, se anm.). 72.14. 130.2. á́ 131.17. á 169.24. á- 133.1. — á́ (f.) 93.10. á́na 72.14. ár- 34.17. — án 73.2. 116.17. — át 34.17. — átt 126.18. átte 35.13. 67.26. — bót 82.4. — bę́R 122.5. — ę́tt 29.7. — fá (inf.) 19.28. — fám (dat.) 44.6. — fáre 50.21. — féit 35.18. — friǫ́vmzt 60.8. — fę́ra (inf.) 122.16. — i gę́r 114.4. — -hár (n.) 35.22. há́r 56.4. hár 116.4. 124.30. — hár (adj.) 6.26. 67.13. hátt 56.13. 99.14.19. — hét 57.5. 83.13. hétt 104.22. — hló 100.12. — hóth 82.1. — hę́Ra 22.13. — lá́ 91.22. 100.9. — ná- 55.4. — ná́mu 129.24. — nár 73.12. — -nę́rr 13.7. — ógn 93.24. — rá 173.12. — sá (præt.) 46.20. — (-)sár (n.) 42.13. 114.19. 173.21. sá́r 157.26. -sárs 42.11. — (-)sáR (adj.) 27.29. 99.8. 168.5. sá́r 85.1. — sátt 98.6. — sé 11.12. sém 33.8. — séR (præs. 3. sg.) 65.18. 123.2. — séo (akk. m.) 22.9. — slér (*slær*) 97.5. — snúa 22.7. — sótt- 169.14. — út 137.6. — vá 138.26. — vón 5.2. 162.24. ván 46.20. 144.11. v́ón (med to accenttegn[3])

---

[1] I dette afsnit er undertiden kursivering af forkortningerne anvendt, men kun hvor det syntes mig af vigtighed at anføre haandskriftets skrivemaade saa nøiagtig som muligt.

[2] Accenterne er i regelen meget fint skrevne og ikke sjelden næsten usynlige. Mulig har enkelte accenter undgaaet min opmerksomhed.

[3] Jfr. om *v* med accent G. Cederschiöld hos H. Gering, Finnboga saga, Halle 1879, s. XIX (hvor skriftformer som v́an, v́orðinn er omtalte).

Digitized by Google

130.21. — vópna 53.16. — vár 68.12. vará (vistnok feil for vára) 93.16. — vén (*væn*) 124.7. — þéR (dat.) 164.13. — þótti 93.26.

Ogsaa over korte vokaler forekommer accenttegn:

árfe 73.7. — féR (*ferr*) 13.21.24. — fórs(e) 34.13.14.16. 35.9. — (rada)hág 8.13. — hátt (*hǫtt* akk. m.) 28.2. — hópar 66.25. — hǫ́munum (jfr. § 10) 16.14. — láx 34.17. — lút 130.17. — mát 18.26. — óss 59.11. 71.27. 94.16. — óttr 33.27. — réginn 37.22. — sál 66.19. — (u)sátt 104.2. — séss 59.11. — skóm 8.14. — úxa- 165.7. — véx 3.10. — vór (*vǫr* adj. f.) 10.23. — áuxi 40.10.

8. **a.** Tegnet ꜳ (undertiden med tilføiet accent) bruges for langt *a* paa følgende steder:

ꜳ 9.2. ꜳ| 17.15. ꜳ 27.12. 40.5. 44.17 (v.). 50.19. ꜳ| 56.10. ꜳ 58.24. 60.10 ꜳ| 86.17. ꜳ 93.1. ꜳ| 123.17. 124.27. ꜳ 129.10. ꜳ| 129.25. ꜳ́ 131.17. ꜳ 143.27. 153.16. 161.25. 164.6. ꜳ| 172.14. — ꜳ (f.) 93.5.10. ꜳ́na 72.14. — ꜳlfa 43.21. — ꜳr (f.) 50.1. — ꜳsa 43.21. — ꜳst 54.11. — bꜳl 84.13. 85.3. 152.6.12. bꜳlit 85.6. — fꜳ- 62.6. — fꜳ (inf.) 65.25. — hꜳls 134.10. — hꜳ- 134.8. 141.7. 171.11. — hꜳ́r (n.) 56.4. hꜳr 122.27. — lꜳ 28.20. 100.18. 106.14. lꜳ́ 91.22. 100.9. — lꜳt 84.12. — mꜳ| 9.25. 101.18. — nꜳ́|mu 129.24. — sꜳ (pron.) 83.5. 121.5. — sꜳm 63.10. — sꜳ́r (n.) 157.26. sꜳRinu 120.26. — sꜳ́r (adj.) 85.1. sꜳrann 86.2. sꜳRir 99.9. — vꜳ 71 10.13. — þꜳ| 46.13.

Sjelden bruges det for kort *a* i rodstavelse:

ꜳt (foran gaar vꜳ) 71.10. — ꜳtle 84.2. — vꜳfurlogha 67.31.

Derimod bruges i endestavelser ofte ꜳ for kort *a*. Da dette -ꜳ altid forekommer som sidste bogstav i en linje, følger heraf, at ꜳ her kun er anvendt som en pynteligere form for at fylde linjen. Ogsaa hvor ꜳ er tegn for langt *a*, staar det forholdsvis ofte sidst i linjen.

Digitized by Google

aflæ 34.24. — atlæ 84.1. — beræ 47.16. — blomæ 60.19. — drepæ 73.26. — fęturnæ 12.1. — geisæ 39.25. — gialldæ 71.6. — Granæ 23.19. — haminæ 15.21. — hanæ 107.10. — heimæ 87.2. — hestæ- 107.16. — hialmæ 40.11. — hiatæ(!) 136.17. — hvassæ 53.16. — latæ 152.13. — leikæ 62.6. — meiræ 9.29. 56.16. — ridæ 67.31. — sinæ 19.18. — skiliæ 128.12. — verræ 11.1. — vitæ 123.27. — þeirræ 62.9. — þessæ 4.26. — Hertil kommer det forvanskede dyggæst i vers 136.17. Endelig aunghæ 124.14 (ikke i linjens slutning), hvis -æ er noget kludret og utydeligt, idet en krøl fra *h* løber ned igjennem denne bogstav.

9. *U*-omlyden af kort *a* er regelret udtrykt ved *o* eller *au* (*av*)[1], undertiden ved *ǫ* eller *a̸*, se § 10. Kun i følgende tilfælde forekommer *a* istedenfor *ǫ*: gr*a*finne 42.8. hvass (n. pl.) 60.10. svarinn (n. pl. 74.21).[2] Foran bevaret *u*: allum 56.2. hi*a*[r]tum 90.12. hi*a*rtu 103.1. sv*a*rdu 60.17. -svartum 127.9. vagnum 61.29. vaknuþu 92.23. vanum 53.3.

Efter *v* viser sig visse eiendommeligheder med hensyn til betegnelsen af *ǫ*. Regelmæssige skriftformer er: vór (adj. f.) 10.23. vorgum 23.15. voxt 31.16. vondut 39.1. vornn 97.19. svorfan (merk endelsen!) 102.11. svorudu 102.17. vordr 126.2. vollunum 138.10. voll 139.21. vollum 150.17. -voll 164.25. 165.17. volld 166.27. vaun 30.23. vauknudu 30.24. vaund 30.26. vaulu 52.14. vauxt 60.25. vaullr (kludret) 97.24.

Af og til skrives dog -*au*- for -*vǫ*-: kaul 11.1. haussu 31.12. saur 68.17. kaul 100.13. kauþ 125.13. saurum 144.15.

---

[1] Der skrives altid io (aldrig iau; om siǫ se § 10) for brydningsvokalen af *e*. Jfr. om brydningsvokalens kvalitet Finnur Jónsson, Arkiv XXI s. 244 ff., særlig s. 251.

[2] I hatt 116.5, hátt 28.2 (= *hǫtt*, jfr. hautt 6.25) tør vi se yngre former med gjennemført *a* (jfr. Noreen, Altisl. Gramm.[3] § 385 anm. 2).

Digitized by Google

Ogsaa for *-va-* optræder etpar gange *-au-*: haurvetna 26.18. haust 45.20. -haurf 85.k.34o. haurf 86.4. hauss 137.3. haussa 156.23.— Omvendt vaðr=auðr 155.17.

For oprindeligt (-)*vá-* og (-)*vǭ-* skrives hyppig (-)*vo-*, undertiden *vó-* (jfr. § 7) og *vǫ-* (jfr. § 10). Saaledes altid *vo-* i ordet vopn (alvopnadir 10.11; med accent vópna 53.16). Ofte ogsaa ellers: hvorki 28.15. hvorke 175.7. kvomu (dat. f.) 95.11. kvomu 34.20. 122.10. kvomut 59.1.[1] kvon(-) 3.7. (-nn) 50.15. 66.7. 114.9. kvongadr 116.14. kvongazt 121.17 (men: kvangaþizt 27.2. kvangadr 132.21). vodum 127.9. -vogh 118.7. -voghe 174.3. vón 5.2. vǫn 30.1. von 32.32. vǫn 95.10. vón 130.21. 162.24 (ellers altid van-, ván-). vondar 54.17. vondum 106.27. vorre 8.19. 9.27. 29.7. 32.15. vorra 38.13. vora 65.24. vorir 76.11. vorum 81.26. 99.9. vor (gen.) 82.20. (I regelen er det possessive pronomen skrevet v*ar*- eller — sjeldnere — var-). Præt. voru 55.18. voro 72.28. vorum 76.24. voru 87.21. 129.17. 146.16. 153.19. (Ellers skrives præt. stadig forkortet v⁰, hvilket er opløst voru; paa samme maade er pron. poss. voru 162.27 skrevet). Der skrives altid sva eller s*va*, aldrig svo. Ligesaa stadig kvadu, kvaduzt (eller k*va*duzt).

10. Tegnet ǫ forekommer til betegnelse af det ved *u* omlydte korte *a* i: sǫgn 2.5. hǫllinne 6.18. hǫfde 6.25. hǫllina 17.21. ǫl 25.19. hǫndum 34.22. sǫgdum 34.22. hǫfuds 36.1. stǫck 40.17. ǫllu 63.13. hǫll 74.10. hǫfum 74.11. hǫfum 81.8. hǫfde 140.25. ǫghmundr 174.1.

Videre findes ǫ i: friǭumzt 60.8. vǫn (*ván* f.) 30.1. 95.10 og siǫ (*sjau*, nyisl. *sjö*) 146.20; sǫfit 74.11 maa vel opfattes som feilskrift, fremkaldt ved det straks foran gaaende hǫfum (hǫfum lenghe sǫfit); ved ǫk 77.12 maa merkes, at dette synes rettet fra ak; jfr. kąma for koma 40.24.

[1] Men: komu 34.16. 56.22. 61.25, o. s. v.

Digitized by Google

I sǫ́gn 12.4 og hǫ́fdu 92.18 forekommer tegnet ǫ́. — Bogstaven har krøl baade nedentil og oventil i hǫnd 12.27. -hǫ́munum 16.14. Hǫgni 21.15. hǫfn 22.16. ǫrit 44.15. hǫll 64.4.

Undertiden er *u*-omlyden af *a* og én gang *ø* udtrykt ved det sammensatte tegn ꜽ (tildels vanskeligt at adskille fra æ): haꜽfuþ 35.4. haꜽggr 40.27. -raꜽdd 46.5. Haꜽg(ni) 82.2. 98. k. 39 o. Haꜽ(gni) 97.24. 108.18. (Saꜽrli 109.16. -laꜽnd 111.11.) Gaꜽtland 166.26 Jfr. 92.6 anm.

Om betegnelsen af den ved kombineret *i*- og *w*-omlyd af *a* fremkomne vokal *ø* se § 22.

11. **e.** Haandskriftet har to *e*-tegn: 1) e som tegn for oprindeligt *e* og for *i*-omlyden af *a*, og 2) ę som tegn for *æ* (*i*-omlyden af *á*) og *œ* (*i*-omlyden af *ó*, som i senere islandsk faldt sammen med opr. *æ*). Dog findes mange afvigelser herfra, hvorfor skal redegjøres i § 12—13.

ę har krøl baade over og under linjen i: vopnhęft 119.23. gęta (*gæta*) 131.9. Krøl kun over linjen i: sęng 82.14, eitt 149.9, samt i det forkortet skrevne .e. (*eda*) 42.24. 59.11 (første gang). I det sidstnævnte ord er vel denne krøl ' over e at sammenstille med et lignende tegn ved forkortet skrevne ord.[1]

12. Hvor man skulde vente ę (for opr. *æ* og *œ*), er ikke sjelden skrevet e:

afkveme 82.10. — agetir 130.2. — bleia 93.16. bleiuna 93.20. — bredr 81.2. 130.4. bredra 159.19. bredrum 164.19. — bedi 130.28. 159.16. 167.27. — degr 39.2. 74.14. — demi 170.18. — etla 113.22. -etlann 125.3. etlat 134.27. — fregdar- 57.23. — ſed 29.5. feda 32.27. — fer(r) (*fœr* v.) 4.24. 41.18. 91.5. 96.21. 117.27. — -fer (-*fœrr* adj.) 92.9. — feri (*fœri*) 49.6. — feʀir 117.12. — fezlu 117.12. fezt 23.2. — glep 115.16. — geti 131.5. — hlegia 89.20. — hed 174.7. — hefi 4.2. —

[1] Krøl ogsaa over o i ormr 150.4 og over v i vpp 137.7.

Digitized by Google

hegendit 81.1. — heklinghs 174.12. — hetta 15.25. — hetti 33.11. — -kledd 124.9. klede 126.23. — legi 90.14. — letr 40.4. 69.11. 159.24. 165.10. lez 160.11. — medrum 43.20. — mela 23.24. meli 43.11. — mettim 107.22. — red 44.9. rezt 120.1. — reda 123.12. 153.4. — rekt 93.19. — sei 98.28. — sekia 4.22(?). 62.1. 133.15. 137.11. sekir 40.13. — selu 70.11. — semd 164.14. semdar 164.26. — setir 75.9. — setiz 171.14. — seta (*sætta*) 164.11. — slér 97.5. — stedi 148.24. — -sterri 1.5. — vén 124.7. — (ecki)-vetta 157.23. vettir 54.17.19. vettr 138.26. — egiss- 42.26. 43.28. 47.13. — þrel 1.6. þrellinn 99.23. — þer 13.19. 61.25. 62.1. 69.13.

13. For opr. *e* (*é*) er i mange tilfælde skrevet ę; oftest efter og foran *r*, efter *v*, samt i umiddelbar nærhed af andre labialer; undertiden ogsaa i fremlyd; sjelden ellers[1].

I. ę for *e*.

1. Efter *r*: bręgda 9.24. 76.21. bręgdr 11.31. 159.23. — bręnd 103.10. bręnna 84.24. — dręgr 19.1. 138.3. — dręca 36.19. dręke 55.15. — dręcka 25.19. 94.25. dręckir 128.17. dręckr 65.29. dręckum 49.1. — dręp 54.15. drępa 16.11. 19.22. 36.18. 73.5. drępinn 10.24. drępit 28.17. 45.8. drępr 16.3. — dręyra 160.15. — fręmia 59.10. fręmr 141.20. fręmre 85.22. fręmstr 27.24. — fręrinn 145.23. — Ręginn 43.25. — rękum 148.4. — ręina (*reyna*) 48.16. — sprętr 16.22.

2. Foran *r*: bęrt 68.20. — ęr (verb.) 42.16. 59.25. — ęr (rel.) 57.5. — ęrendi(s) 119.13. 149.15. — ęrmar 48.7. — glęre 52.11. — fręrinn se under 1. Jfr. ogsaa under 3.

3. Efter *v*: kvędia 97.10. -kvędinn 170.17. kvędr 99.16. 120.20. — kvęlld 114.4. kvęlldit 103.18. — kvęnna 84.1. 122.27. — kvęzt(h) 21.11. 27.13. 37.16. 86.19. 99.15. 124.18. 134.11. 156.7. — svęfne 54.21. —

[1] Paa flere steder, hvor haandskriftet er utydeligt, er det vanskeligt at afgjøre, om der skal læses e eller ę.

Digitized by Google

tvęggia 60.14. — vęgh[i]t 39.17. — vęlltizt 118.13. — vęRa (komp.) 54.13. vęRe 128.10. — (hvart)vętna 41.21 (jfr. hvetvettna 43.11. hvervetna 160.4. eckivetta 157.23). — vęx 43.3. 116.11.

4. Efter *b*: będ 84.20 (jfr. bęþ- 169.7). — bęggia 36.4. — bętr 32.4. 48.26. bętra 169.6. bętri 61.19. bęzt (-st) 7.11. 11.11. 56.11. 59.2. 92.13. 131.13. bęzta (-st-) 91.12. 97.2. 149.14. bęztan 91.24. bęztr 32.29. 60.3. bęztum (-st-) 6.11. 25.12. 26.17. 91.23.

5. Foran eller efter *f* (*p*): ęf 124.6. — ęfra 140.11. — nęfndir 62.16. — ęptir (ę rettet fra v*m*) 80.10. — fęgurd 116.19. — Se ogsaa under 3 (og 1).

6. Efter *m*: mędann 101.21. — męgha 124.20. 154.18. męgi 145.14. — męginn 138.16 (ę rettet fra a). 152.5. — meghu (rettet fra męghu) 59.15. męgu 147.27. — męnn 16.11. — męst 76.4. męste 108.9. męst[r] 144.10. — męy- 115.5.

7. Foran *m*: kęmr 32.4. 40.6. — nęma 10.20. 21.19. 36.8. 59.21. 101.9. 136.24 (rettelse). 148.25. — nęma (v.) 65.15. — snęma 118.9. 124.26. — Se ogsaa under 1.

8. Efter eller foran *l*: ględe 65.30. — -lęgi 43.23. — Ęlla (navn) 158.1. — ęlldi 152.7. — ęlur (*elr*) 129.13. — Se ogsaa under 2, 3.

9. I fremlyd: -ęcka 54.22. — ęcki 83.12. ęnkis 29.3. — ęnn 143.13. — ęt(h)a 90.10. 103.4. ętr 11.17. — ęigi 71.25. 130.31. — ęigils 156.1 (feil). — ęin (efter nęma) 101.9. — ęysteinn 132.23. 138.8. — Se ogsaa under 2, 5, 8.

10. I andre stillinger:

gętr 64.23. — kęnna 70.4. — nędra 55.16. — -nęsi 23.14. — sęgia 17.24. 159.19. sęgir 120.22. — sętr 21.21. — þęir 96.15. — snęallręde 47.1 (jfr. 23.23). — sęa 39.1.

11. I svagt betonet endestavelse (udlyd): Lokę 34.15. — mundę 56.24. — vatnę 35.12. — talę (sidst i kapitlet) 94.7. — þersę 40.19. — męlęr 75.11.

Digitized by Google

II. ę for *é*.

1. Efter *r*: frętt(h) 42.25. 55.21. — ręd 57.4. rędu 82.23. 142.17. 154.17.[1] — ręttir 59.28. 136.10.

2. Foran *r*: lęr 60.14. — þęr (dat.) 16.10. 41.21. 54.4. 68.4. 92.17. — þęr(-R) (2. pl.) 32.31. 38.11. 59.15. 66.7. 71.3. 98.6. 106.17. 123.30. 124.1.2. — Se ogsaa under 3.

3. Efter *v*: hvę 43.23. — hvęle 51.25. — vęla 46.10. vęlar 106.23. vęli 50.16. — vęr 48.16. 58.20. 63.12. — vęsęlatan 172.4. — vęium (*véum*) 2.13.

8. Efter (eller foran) *l*: lęde 59.8. — lęku 102.14. — lęzt(u) 78.1. 104.1. — Se ogsaa under 2 (og 3).

10. I andre stillinger: fę 28.16. — hętud 41.5. — knę 134.10. — nę 10.2. 37.18. 42.5. 71.20. 73.31. 108.21. 121.7. — -sęna 57.19.

14. Haandskriftet har mange eksempler paa diftongisering af *e* foran *ng* og *nk*. Saaledes ofte, hvor der i næste stavelse følger et *i*:

dreingia 155.13. dreingiliga 138.30. — eingi(-e), eingis (-nk-), eingin, eingrir, tilsammen over 30 gange. — feingi 166.22. hardfeinge 131.1. 150.23. hardfeingnir 138.14. 151.12. — leingi(-e) ca. 20 gange. leinghe 101.25. 134.9. leingia 13.12. — skeinkir 65.17. — streingina 101.6. — þeingill 168.28.

Men ogsaa, hvor intet *i* følger senere i ordet:

dreinghskap 98.25. — eing(h)a 56.25. 60.15. 91.20. eingan 8.16. 42.19 (rettelse). 83.2. 88.28. 162.25. 163.1. einghar 87.16. eingrar 163.33. eingu 97.5. 134.4. 158.1. eingum 83.7. 128.7. — hardfeinkt 130.27. hardfeingr 159.17. — heingu 158.13. — leingr 82.2. 128.5. 133.22. 149.31. 151.3. leingst 18.10. 101.20. — streingda 73.13. — skeinktu 92.7. — streingr 148.29. — þveingr 165.13.

Ogsaa foran *-d-*, hvorefter følger *i* i næste stavelse, forekommer diftongen *ei* i: kveidiur 7.3.

---

[1] ręzt 20.18 kan opfattes som præsens.

Digitized by Google

Om *ey* i former af ordet *rekkja* f. se § 22.

Istedenfor *é* optræder *ei* i de to præteritumsformer heitud 72.24, heitum 84.20 og reid 22.18, 90.4. Jfr. Noreen, Gramm.[3] § 492 anm., 495 anm. 2.

15. Brydningsvokalen af *e* er regelmæssig skreven *ia*: sialfr, hialmr o. s. v. Undtagelser danner sealfr 7.6 og snęallręde (hvor ę kan skyldes det følgende ę i samme ord) 47.1 (snęllręđi 23.23).

Hvor derimod normalorthografien har *-já-*, opstaaet ved sammendragning af to vokaler, skrives oftest -ea-, forholdsvis sjelden -ia-: sea (sęa 39.1) (inf.) 33 gange, sia 3 gange; sea (præs. 3. pl.) 10 gange, aldrig sia; sea (pron., m. og f.) 31 gange, aldrig sia; forvansket er sea 136.23. Videre forekommer -ea- i: seam 123.9. 145.19, seait 30.21, seair 54.20; fear 15.8. 73.2 (derimod fiar 30.2. 36.8. 44.19. 64.27. 71.9. 130.10). Men kniam 63.14. 141.9; lia 66.27; tia 133.23. I ordet for „sjö" skrives aldrig -i-: searinn 39.3, seanum 105.11, sea 8.5. 43.16. 127.11, seainn 108.12, séo 22.9. (Andre former af dette ord er sęinn 105.10, sę- 55.1. 163.15). Besynderlig er skriftformen steiornn 30.7.

16. **i.** Mellem vokaler er *i* tilføiet i vęium 2.13. Derimod Eyolf 21.5 uden *i*.

I endelser veksler **-i** og **-e** uden faste regler; jfr. f. eks. veide- 34.2, men veidi- 34.4. Ligeledes forekommer undertiden *-er* ved siden af *-ir* (se § 18). Forøvrigt er i svagt betonede endestavelser foran konsonant *-i-* saagodtsom eneherskende. Kun paa følgende steder forekommer *-e-*:

Fafnes 45.24. Famnnes 46.15. — fiallenu 47.24. 69.1. — golfenu 68.3. — barnet 4.18. — erendenn 66.17. — Jarlenn 116.20. — blanden (akk. sg. m.) 49.8. — hafvet 107.16. — syndez 6.7. — idrezt 101.19. — ymest 78.16. 100.20. — leynilega 152.1 (ellers altid -lig(h)a). — Videre kan merkes: þannen 123.22. gersemar (rettet i hs.) 30.4 (men giorsimum 151.9). Eirekr 137.14. 139.3 (men: -rikr

Digitized by Google

129.28). Der skrives regelmæssig alldregi (kun 150.25 alld*r*igi), -ligr og -endi (tidendi, erendi o. s. v.).

17. Haandskriftet har kun ganske faa eksempler paa **-o** (-od) i endelser istedenfor det sædvanlige **-u**: ero 140.12. (-)m*un*do 73.3. 85.21. 107.18.[1] mu*n*o 138.21. 157.11. muno (ver) 162.24. mu*n*o þer 82.7.8. mę*ll*t*o* 87.14. sk*ul*o 9.23. 11.14. 25.18. 48.23. 50.12[1]. 150.3. 152.2. sk*ul*o (ver) 131.28. sk*ul*oð 140.11. sono 14.13. veraulldo 54.5. voro 72.28. þickio*m*zt 113.25 (jfr. dog anm. til stedet). Som det vil sees, findes flere af disse eksempler i forkortet skrevne ord (jfr. *-or* § 19). Paa lignende maade er konu (saaledes gjengivet i udgaven) skrevet ꝁo 68.22, (-)k° 73.21. 74.11. Jfr. or*rost*o § 41.

Videre i svagt betonet stavelse *-o-* i hei*m*ollt 32.8, nockot 116.24, þionodu 64.18, þionostu- 135.25.

Om *-ur* og *-or* se § 19.

18. Forkortelsestegnet ᑊ er opløst i overensstemmelse med den retskrivning, som er anvendt, hvor ordene er skrevne fuldt ud[2]. Saaledes er(-) for eᑊ(-). I verbet giora og dermed sammenhørende ord (saaledes ogsaa giorsimum 151.9) er forkortelsestegnet opløst med -ior-, da saadan skrivemaade (derimod aldrig -er-[3]) forekommer paa følgende steder, hvor forkortet skrivemaade ikke er anvendt:

giorizt 3.11. giordiz 88.13. gior (imper.) 36.16. 41.16. 54.28. gior (adj.) 18.12. 26.16. 65.28. (-)giort(h) 9.22. 35.21. 58.7. 87.2. 103.18. 107.12. giorla 76.16. 93.18. 153.2. gior[s]t 162.8. giorsamligha 163.16. atgiorfe 64.21. — Jfr. giorottr 25.16, kior (valg) 66.18, kiora (præt. konj.) 72.26.

Hvor ᑊ udtrykker -ær-, har jeg ogsaa gjengivet

[1] Udgavens mundu 107.18 og skulu 9.23—50.12 rettes herved til -o.

[2] S. 3.14 burde kanske heller være opløst b*e*st end b*e*rst. Jfr. þ*er*sę 40.19.

[3] Her tager jeg intet hensyn til den oprindelig feilskrevne form gersemar 30.4.

Digitized by Google

det ved -er- (v*er*a præt. konj., o. s. v.) for at faa overensstemmelse med gjengivelsen af det interlineare *e* i ord som b*r*edr.

I endelser er ' overalt opløst *-ir*, saaledes som der sædvanlig er skrevet i haandskriftet. Eksemplerne paa fuldt udskrevet **-ir** er[1]:

(-)allir 10.11.22. 11.17. 12.18. 19.12. 31.16. 38.19. 39.10. 47.11. 55.26. 62.5. 63.7. 64.19.21. 66.11 81.15. 83.24. 97.14.18. 98.27. 102.3. 107.22. 120.6. 129.22. 132.1. 149.23. 151.25.28. 154.16. 164.5. 165.25. 166.16. 168.8. 170.1.12. — badir 20.21. 31.29. — ban*n*ir 21.19. — b*er*ir (præt. konj.) 104.14. — broþir 95.8. — budir 150.17. — daudir 12.18. 38.19. — deyir 76.15. 77.9. — (-)disir 27.29. 51.8. 144.23. — d*r*epnir 81.16. — dughir 36.18. — eptir 162.32. — fadir 3.3. 33.23. — fair (-R, -rr) (adj.) 56.22. 73.19. 76.11. 101.7. 159.21 (rettelse). — fair (v.) 54.21. 135.19. — fellir 24.16.29. — g*ior*dir 6.16. 23.17. 72.21. giorfir 154.11. giorir 3.28. 8.5.9. 11.23. 12.14. 13.19. 14.7. 25.11. 26.13. 36.21.26. 41.26. 42.1. 58.15. 70.17. 73.23. 90.24. 102.9. 113.10. 130.14. 168.4. — grisir 158.15. 159.1. 161.23. — hafdir 42.24. — hair 95.21. — hallir 170.19. — (Hamdir 109.15). — hefir 6.14. hefdir 45.17. — Heimir 57.5. — hestarnir 107.10. — heyrir 74.4. — hugdir 70.2. — hurdirnar 47.10. — (-)hvarir(-) 142.9.18. 149.21. — hver(r)ir 19.15. 24.1. 29.29. 31.31. 122.14. 141.11. 147.24. — -illir 36.14. — innir 55.26. — kennir 70.5. 135.24. — knerrir 154.10. — (-)lausir 19.9. 90.11. — menskir 53.4. — miklir 5.20. 6.16. 17.19. 24.10. 41.15. 62.13. 121.20.

[1] Man vil lægge merke til, at det i regelen er efter bogstaver, som naar op over linjen, at *-ir* er skrevet helt ud; efter disse bogstaver var det nemlig mindre bekvemt at anbringe ogsaa forkortelsestegnet for *-ir* over linjen. Saaledes overmaade ofte efter *l* (allir 35 gange, derimod all*ir* kun 44.4 og 171.6; miklir; mȩlir o. a.) og ikke sjelden efter *d*. Man har ogsaa undgaaet at anvende ' umiddelbart efter et andet interlineart forkortelsestegn eller bogstav (jfr. gi*or*ir, hv*er*ir, hv*a*rir, v*a*rir, t*r*uir, skrevne henholdsvis med ', interlineart *r* og *v*).

Digitized by Google

129.22. 129.28 (mikllir). 138.28. 154.11. 171.14. — minnir 15.13. — (-)męlir 72.5. 73.21. 135.14. 148.7. 164.17. — nair 7.11. — nyir 153.19. — Rerir 3.10 3.18. 4.19. — sakir 3.31. 33.10. — segir (ę) 9.11. 46.9. 120.22. — sendir 13.10. 140.10. — seair 54.20. — sialfir 138.25. — skammęir 94.22. — slikir 154.11. — smair 94.15. — stundir 129.11. — synir 39.11. — sęlir 131.25. — taldir 33.15. — truir 32.1. 46.10. 50.16. 115.9. 144.1. — tęlir 60.13. — undir 3.22. 42.7. — varir (v.) 3.16. (adj.) 119.20. 131.16. 137.27. 151.5. 157.9. — veggir- 152.13. — v*er*ir 69.21. 70.33. 103.10. — vettir 54.19. — vilir 127.16. — vinnir 122.17. — virdir 136.12. — vissir 45.14. — vitir 70.25. — þessir 151.11. 166.8. — þickir 31.8. 107.1. — þolir 175.2. — þorir 117.10. — ęsir(-) 35.18.19. 43.24.

Langt sjeldnere er derimod i haandskriftet skrevet **-er** (én gang -ęr):

aller 64.17.18. 65.6. 83.10. 95.14. 123.20. — firer 150.1. — giorer 37.13. — kenner 129.12. — kyser 22.29. — -lauser 66.7. — mikl(l)er 5.18. 64.21. — męler 71.29. 75.11 (-ęr). 158.5. — rodner 87.19. — skuler 19.17. — yfer 76.2. — þegder 69.21. — þesser 171.9.

19. Hvor -*r*- staar mellem konsonanter, skrives i haandskriftet ofte, men ikke altid, **-ur-** (udtrykt ved forkortelsestegnet [2]): biturt 76.6.8. — digurleik 56.11. — fagurt(h) 67.28. 122.29. 164.17. — fedurs 67.30. — fegurd (ę) 58.14. 61.24. 116.19. 122.26. 123.26. — fegurst 122.29. 151.7. — fegursta 105.23. — fęturnæ 12.1. — Ionakurs 105.13.20. 106.4. — otturs(-) 34.3.6. 36.13. ottur belginn 35.19. — Svafurlaud 74.9. — vafurlog(h)a(n) 66. k. 29 o. 68.30. 73.8 (men vafr- 70.1. 77.8). — viturlighra 60.1 (men vitrleik 49.3). — Efter forkortelsestegnet for -*ur*- er et overflødigt *r* tilføiet i hendurnar 80.21 og Ionakurs 84.7. — Særskilt kan merkes sigurumz 157.8.

Som endelse for nom. m. sg. og præs. 3. sg. af sterke verber optræder etpar gange -*ur*: -vinur (*vinr*)

Digitized by Google

77.17. bitur (*bítr*) 71.27. ęlur (*elr*) 129.13. rennur (*rennr*) 35.2. Paa de to sidste steder er *-ur* skrevet helt ud.

Omvendt er i udlyd for oprindeligt *-ur* skrevet *-r*: faudr 3.24. ockr 19.23. ydr 37.22. 46.19. 68.14. 70.32. 75.19. 82.1.15. 84.10.

Forkortelsestegnet ʾ er overalt i endelser opløst *-ur*[1], i overensstemmelse med følgende ord, hvis endelse er skreven helt ud[2]:

aunnur 46.9. 108.3. 130.27. 141.28. — barur 84.7. 105.11. — brodur(-) 12.13. 36.12. 40.28. 45.7.22. 55.4. 72.11. 79.8. 100.4. — bryniur 17.20. 40.11. 57.20. 86.11.22. 87.9. 91.16. 108.2. 157.22. 172.14. — bylgiur 22.10. — ęlur (*elr*) 129.13. — fauþur 41.6. — kveidiur 7.3. — modur 115.18. — rennur (*rennr*) 35.2. — rędur 30.9. — sidur 77.11. — sulur 114.23. — systur 57.5. — taulur 74.4. 78.8. 80.4. 81.1. 89.4. 104.16. 108.24 (feil for -um).

Endelsen *-or* forekommer kun i or*rost*or 29.2. 136.2.

20. Det negtende forled er sædvanlig skrevet *v-* (*u-*). Kun etpar gange (for en stor del i vers) forekommer *o-*: oumrędiligan 80.23. allovęn 115.23. oherskatt 133.8. osina(!) 140.24. obornir 143.22. ovinir 144.5. ogiort 147.21. ovarlig 154.25. okviþandi 156.2.

u for det sædvanlige *o*: b*r*vtt 113.10. 114.3.7.14.17.20. 118.14.24. 119.9.22. 128.5. 151.33. 158.7. Ellers altid brott.

Langt *o* er skrevet *v* i vgurliga 57.24, vistnok ved indflydelse fra skriftformer med v- = det negtende ó- (jfr. i det foregaaende).

[1] Det beror vel paa feilskrift, naar dette tegn er anvendt for *-ru* i faugru 124.3.

[2] Ved de fuldt udskrevne endelser *-ur* har lignende grafiske hensyn gjort sig gjældende som ved *-ir* (se § 18 s. XXIII anm. 1). Ofte forekommer *-ur* efter *i*, som i haandskriftet i regelen er skrevet med streg (accent) over.

Digitized by Google

Er i stiopmodir 140.17 det første *o* en feilskrift, som skyldes *o* i følgende stavelse?

21. **y** er skrevet for *u* (*v*) i: dyga 11.15. þyrfti 12.17. þy[r]fa 28.18. ynde 73.22. þyrfa 103.23. þyrfte 113.10.12. þyrfa 131.5. yndleygs 136.19. þyrfa 146.1. 146.9. kyikt 147.17. þyrfa 162.24. 167.10. þyrfte 171.2. — Omvendt *v* for *y*: navsvn 33.17. hvlde 34.23. kvnne 48.25. hanvrde 57.7. -kvns 87.19. hvgr 164.18.

At *y* paa haandskriftets tid var gaaet over til *i*, godtgjøres paa den ene side ved skriftformerne sinia (= *synja*) 13.27 og stioriolld (feil for stir- = *styr*-) 104.5, paa den anden side ved Sygnyiar 6.4, Synfiotli 14.24 (jfr. dog anm.), skyfda 40.11, ydrazt 70.17 (idrazt 72.5)[1]. — I verbet þickia (-ir) skrives altid *i*. — For diftongen *ey* er skrevet *ęi* i: ręina 48.16.

22. **ø**. Lyden *ø* (den ved kombineret *i*- og *w*-omlyd opstaaede vokal) skrives *au* (ꜹ): dauck- 55.15. -glaukt 82.16. glaug- 92.26 (men glokt 23.6). — haug(g)r 36.23. 40.15.26. 47.5. 114.18. 140.26 (jfr. hꜹggr § 10). hauggvi 46.11. — hraukr 98.17. — (val)slaungur [nom. sg. *sløngva*, jfr. nedenfor] 152.14. — staukr 39.26. — sauckr 7.2. — áuxi 40.10. auxi 114.10. auxar-96.13. Se fremdeles under engi i det følgende.

Efter palatalt *g* og *k* (skrevet *gi*- og *ki*-) udtrykkes *ø* ved *o* alene, ligesom der skrives *io* = *jǫ* (s. XV anm. 1): giora[2], se eksemplerne § 18; kior 66.18, kiora 72.26.

Én gang er sikkert *ø*-lyden udtrykt ved *ey*

---

[1] kvykt 13.3 (skrevet oprindelig kykt, men v tilføiet over linjen med nedføielsestegn) bør opfattes som kvikt (jfr. 147.17); iv*ir* 169.5 synes at være = *yfir*; jfr. fi*r*er 150.1.

[2] Jfr. om udtalen af giora og ge*r*a F. Jónsson, Egils saga (Kbh. 1888) s. VIII f.

Digitized by Google

(valsleyngur [nom. sg. *-sløngva*] 152.8),[1] ligesom det lange *œ* er skrevet saaledes i fleyia 53.21, d. e. *flœja* (jfr. flǫia Cod. Reg.); samme form foreligger vistnok ogsaa i fleygia 27.13, hvor *g* kun er grafisk (§ 25).

Sandsynlig foreligger ogsaa *ø* i: reyckiu (-kk-) 8.1. 68.19. 79.15. 128.25. 134.14 (men: rekkiu 13.21. reckiu 72.16. 80.10); ogsaa overført til verbet reyckia 128.14. Jfr. Thorkelsson, Supplement IV 122. Den enestaaende skriftform riockiu 128.2 synes ligeledes at gjengive en udtaleform *røkkju*, idet *io* (= *eo*) som tegn for *ø* kan sammenlignes med fatiokia Gammel norsk Homiliebog 144.3.[2]

Sammensætningsledet *ør-*, *ór-* er skrevet dels ***aur-*** (d. e. *ør-*), dels *or-*: aurþrifrada(?) 4.7. — aurlaugh 38.4. orlaug 141.27. — orvita 10.31. — Videre maa mærkes Naurfasundum (*ø* eller *ǫ*?) 21.29. 22.5.

Konsonanter.

23. (Om **c** se § 27).

d. Enkelt *d* istedenfor *dd* er skrevet i eydu (= *eyddu*) 160.5, fędr (= *fœddr*) 20.10, hlyde (= *hlýddi*) 106.27, kvadi (= *kvaddi*) 133.30, rędu (= *rœddu*) 174.8, studizt 68.3. 161.17, -vid (= *-vídd* f.) 165.16. Omvendt dobbelt *d* i svard dagha (= *svardaga*) 167.16. I navsvn (= *nauðsyn*) 33.17 og þyverskri 85.15 mangler *d*; ligesaa mellem konsonanter i: anspialle 77.16, vannmęli 78.21.

Komparativen midr forekommer 143.9, 145.5, 168.12.

To gange forekommer *dh*: skuludh 25.10. radandhe 174.17.

Se ogsaa § 34 og 36 under **t** og **þ**.

---

[1] Jfr. valslo͡ngior Fagrskinna 339.2 (var. -slænngio), valslo͡ngiuna 341.3.

[2] Om *eo* og *io* = *ø* jfr. Wadstein, Fornnorska homiliebokens ljudlära s. 75 § 8 j, s. 82 § 17 og Hægstad, Vestnorske maalföre Innleiding (Vid.-Selsk. Skr. II. 1905. No. 7), Kra. 1906, s. 20 f.

Digitized by Google

24. **f** og **v** bruges om hinanden til betegnelse af opr. *f* og *v*:

aurfar(-) 27.28. 138.2. 147.25. 148.29.31 (men aurvar 40.9. 58.2. 59.14). — ęfi(-e) 38.5. 85.10. 104.6. 113.20. 114.25. 153.8. o. s. v. — giorfir 91.11. 154.11. (giorvar 41.1.) giorfallir 132.1. atgiorfi(-e) 1.9. 20.18. 31.20. 60.24. 64.21. giorfar 126.25. giorfilighr 3.11. — hafan (*hávan*) 58.11. — hęfersku 55.25. — hiorfi 19.7. — Naurfa- 21.29. 22.5. — volfu- 19.24 (volvann 23.7). — grava 159.4. — ivir 169.5.

fv for opr. *f* eller *v*: bifvazt 7.13. *giorf*viligaztr 30.10. ęfvi 104.25. lifva 104.27. hafvet 107.16 (jfr. Rettelser).

ft for det sædvanlige *pt*: aftan 128.24. aftr 132.16. alft 68.7. eftir 6.11. 38.4. 58.12. 152.2. grauft 104.19. Paa den anden side vopnhępt 148.19 (men vopnhęft 119.23).

fs for *ps*: brudlaufs- 8.26. ofrkafsmenn 5.20. skafsmuni 166.12. þorfs 174.17.

Istedenfor det sædvanlige **-fn-** findes *-mn-* etpar gange:

Fam*n*nes 46.15. Fa*m*nis- 105.22. Fa*m*nis- 108.8. — samna 166.26 (men *-fn-* f. eks. 3.24. 27.7). — Omvendt gafne 59.6 (merk, at andet ord derefter er iafn-).

25. **g**. Enkelt *g* for *gg*: daughskorinn 56.15. glugh 58.12. glaugryn 92.26. haugr (*høggr*) 114.18 (men oftere hauggr). haugva 145.22. hvgr (*hyggr*) 164.18. legia(zt) 3.3. 139.8. legium 146.7. legr 16.14. 118.19. 163.20. legzt 24.25. ligi 92.29. ligr 33.3. 117.5.8. 151.19. 161.6. Svegiudr 23.28. þigia 91.20. þrigia 144.17. — Paa den anden side *gg* i: huggda 158.23. Siggmund 62.25 (se anm.).

Merkes maa skriftformerne saungh 53.17 (*sǫgn*, men i samme verslinje þaugn), gang (*gagn*) 113.17, gangs 147.1 (derimod gagn 83.18. 169.26), hvilke hen-

Digitized by Google

viser til en udtale af *-gn* med guttural nasal foran *g*. Videre formen iartenir 153.25.

I kurteislista 86.23 mangler *g* foran *st*.

Foran *t* er efter udtalen skrevet *k* for opr. *g*: gaufukt 3.7. fysilikt 4.23. lankt 17.6. kynlikt 23.3. glokt 23.6. mattukt 48.9. uglaukt 82.16. lakt 85.4. blodukt 100.4. kunnikt 117.23. fylkt 125.22. hardfeinkt 130.27. liklikt 131.8. fylkt 140.9. 158.8. hękt 164.17. fylkt 170.2. — Jfr. baux 155.21 (derimod -lags = *-lax* 119.7). — Omvendt þviligt 115.25.

Et etymologisk uoprindeligt *g* er ikke sjelden tilføiet mellem lang vokal og følgende *-ia*, *-iu*: deygia 19.30. 43.14. flygia (-ium) 9.21.27. 10.2. 168.25. fleygia 27.13 (jfr. § 22). frygia 33.17. hlęgia (-e-) 8.10. 89.20. hlęgiande 82.12. 108.1. meygiar 9.23. 58.4. nygiari 141.29. skygia 175.6.

Overmaade hyppig forekommer *gh*, sædvanlig til betegnelse af det spirantiske *g*. Saaledes i indlyd mellem to vokaler og i udlyd efter vokal; det er ligegyldigt, hvilken vokal gaar foran og følger efter (dagha, megha, -ligha, dugha, eigha, augha; bardaghe, deghi, Sighe, loghe, dughir, flyghi, baughi; veghu, vighum, saughu, Aslaughu; dagh, segh, aumligh, -vogh, Aslaugh, teygh). Ligesaa efter vokal foran nominativsmerket *-r*: giorfilighr 3.11, þritughr 41.12. Efter *l*: galgha(-) 96.7. 106.29. Særdeles ofte findes *gh* efter *n*: gangha, hringha, Giukungha, Lyngha; herfannghe 66.2, genghi 78.17, hofdinghe, þinghe 50.11, unghi; virdinghu 63.1, aunghu, tunghu; vangh, gengh, hringh, hattungh; -buninghrinn 47.10, unghr, unghra, lyngh-; langht 63.11. Ogsaa undertiden foran *n*, idet -ghn- vistnok blev udtalt som -ngn-: maghne 49.8. 87.17. Haughne (-a) 60.22. 66.24. 74.22; jfr. i det foregaaende saungh 53.17. Raghnar 118.24. Særdeles ofte efter *r* i indlyd og i udlyd: marghar, marghir, maurgh, biarghe. Stundom efter

Digitized by Google

og foran *d*: blodghar 40.16. hardudgha 98.5. saghda 38.8. saughdu 134.25. 175.9.

Sjelden er skrevet *gh* foran en ustemt konsonant i samme ord (ordled): daghs 43.14. (dreinghskap 98.25.) hughsnauru 145.4. Hundinghs 38.17. Heklinghs 174.12. (langhsyna 40.1. marghfalldr 55.14.) marghs- 62.5. 65.30. Volsunghs 5.12. — langht 63.11. (langhtaladr 56.23.) saght 61.28. 78.4. 150.10. hlęglight 98.12. konunglight 98.12. (u)maklight 71.4. 72.1. ogurlight 76.2. undarlight 175.9. virdulight 106.11.

Enkelte gange er *h* føiet til *gg* (tildels skrevet g): -vegghe 132.18. þigghia 39.21. daughskorinn 56.15. glugh 58.12. hryggh 118.21.

Om *-g* for oprindeligt *-k* se § 27.

26. **h.** Foran *l* mangler undertiden *h-*. Saaledes stadig i ordet lutr (luti), undtagen 61.18, 99.7, 104.16 (uden *h-* 36 gange). Videre i leypr 17.18, lifde 28.8 (men hlifdu 27.28), Liod 5.10, lunne 137.20, Lymdale 68.27 (men Hl- 66.16. 111.1). Sjelden mangler *h-* foran *r*: rundu 132.8 (jfr. rame med h oppe i linjen 52.3); aldrig foran *n*.

I begyndelsen af andet sammensætningsled mangler *h-* i: haram 165.12. nordr alfu 31.22. 117.23. uppaufum 71.27 (men upp hafe 163.3).

Om *gh* se § 25.

Om *th* se § 34 (*dh* § 23).

27. **k.** Den lange konsonant er stadig skreven ck; kk forekommer kun i: rekkiu 13.21. þaukk 24.17. -rokkr 55.17. þikkir 58.14. ekke 60.13. ekki 61.13. reykkiu 68.19. okkart 70.20. fekk 74.23. ekki 92.8. Bikke 106.21. stakk 171.23.

Ellers er c sjelden brugt: dręca 36.19. dreca 38.23. mic 82.13 (hs. har snarest mit). oc 153.1. þic 164.11. Navnet Kraka (-u) er i regelen skrevet k*ra*ca (k*ra*cu); det var lettere at anbringe forkortelsestegnet for *ra*

Digitized by Google

oppe til høire for *k*, naar den følgende bogstav var c, som ikke naaede op over linjen. Dog er paa nogle af de første steder, hvor navnet forekommer, skrevet kraka 115.18 eller k*ra*ka (-u) 122.21. 124.19. 126. k. 6 o.

q findes oftere i det forkortet skrevne q' (= *kveða*, *kveðr* o. s. v.) og qz (= kvaz), samt i q' = kvediu; jfr. under forkortelser i det følgende. Ellers i: q*v*idu 77.14. kveq*va* 115.1. q*v*igendi(nn) 131.18.21 (kvig- 131.11). qunne 149.7 (men kunne i følgende linje).

x bruges som tegn for *ks*, ogsaa hvor *-s* er genetivsendelsen: baux (*baugs*) 155.21. Hialprex 29.21. lox 25.31. spax 62.29. Derimod -lags 119.7.

k for *kk*: drukit 128.23. Ekils 140.27. fek 131.22. gek 28.19. 38.7. 89.15. 118.22. hraukr 98.17. okr 18.26. 115.10. skikiu- (-unne) 97.8. 135.29. snekiur 145.19. staukr 39.26. ykr 91.17. þikizt 26.23. 27.12. þikir 106.5. 120.2. þykt 56.5. Paa den anden side: ackrar 93.14. -drucknir 54.24. hecklu 6.22. þockar 161.23.

Istedenfor *-k* er i overensstemmelse med senere udtale skrevet -g i følgende ord: miog(h) 95.20. 134.17. sig 4.10. 18.5. 56.28. 129.25. 149.11. 172.1. þig 23.17. 54.20. 88.19. 156.16. 171.25. — Paa analogisk skrivemaade (efter þig = þik) beror uden tvil þigir (*þykkir*) 117.12. Jfr. þviligt 115.25. — *k* bortfaldt i heimslig 54.23.

Om *k* for oprindeligt *g* se § 25.

28. 1. Foran d, t og z skrives efter vokal regelmæssig ll for *l*: elldr, hallda, allt, hellti (præt.) 171.18, hęlldizt 101.15, męllt 73.20 o. s. v., vellt (*vélt* ptc.), allz. Ogsaa deilld 69. k. 30 o. hvilld 98.1. snilld(-) 33.17. 69.18. Undtagelser: dęlt 137.2. meldri 172.18. svelta 136.8. Valdamar 87.4. Altid -l- har (-)fiolde (-a) 34.12. 39.26. 69.7. 96.2. 157.26. Ligesaa i regelen præterita og participier af verber paa *-lja*: hulde 34.23. 35.23. huldu 75.20. kvalde 73.23. skilde 46.5. 119.12. skildu(zt) 3.4. 154.10. 156.20. 166.11. valde 108.2. 167.32;

Digitized by Google

men: sellde 11.20. sellda 72.21. skillde 56.21. skilldu 15.23. skilldir 16.1.

Efter k er to gange skrevet ll i: mikller 64.21. mikllir 129.28 (i begge ord begynder -ll- ny linje). — I udlyd -ll for *l* i mikill (f.) 144.3. — Omvendt enkelt l i vęsęlatan (= *vesællátan*) 172.4.

Opmerksomhed fortjener mangelen af *l* foran *f* paa de tre steder: landskiafte 42.3. golfinu (rettet fra gofinu, se anm. under teksten) 161.8.17.

Assimilation af *rl* til *ll* foreligger i iall 117.29. 118.8 (ogsaa iarll 116.13. 117.12) og kall 135.12.

29. Ved **m** maa fremhæves vekselen af *-mm-* og *m* i følgende ord:

fimm 174.3. fim 73.11. 84.23. 146.17 (2 gange). 171.15. — grimm 103.3. grimmastr 34.8. grimmazt 108.17. grimmu 89.3. grim 54.28. 76.1. grimann 75.14. grimr 61.2. 117.26. grimare 66.3. grimhugud 61.4. grimleik 162.11. grimlig(h)a 93.11. 138.23. grimligir 17.20. grimligu 148.6. — hlumir 95.21. — hrame 52.3. hramana 93.22. — snęma 118.9. 124.26. snema 128.2 (ellers almindelig snemma). — vamlausa 126.6.

Enkelt *m* for *mm*: skama 117.2. skemu 58.4. skemunnar 59.12. skóm 8.14. skom 23.24. Ellers i disse ord altid *mm*. Paa den anden side: skammt 96.8. 103.4. Der skrives altid fram.

Om *-mn-* for *-fn-* se § 24.

30. **n.** I haandskriftet er *n* og *nn* brugt om hinanden med den største vilkaarlighed. Eksempler herpaa findes paa hver side. Saaledes er den efterhængte artikel for hunkjøn ental og intetkjøn flertal ofte skrevet -inn: verolldinn, kyrinn, tidendinn. Ligesaa f. eks. gefinn f. sg. og n. pl., vęnn f. sg., o. s. v. Omvendt i hankjøn: min, aptanin (nom.),

Digitized by Google

bardagan, o. s. v.[1]; jfr. paa den anden side de talrige eksempler paa -ann for -an ved adjektiver (allann, annann, o. s. v.) og adverbier (sidann, o. s. v.), samt akkusativer som myrginninn 122.23, Reginn 73.11, o. s. v.

Fremdeles maa ved *n* merkes:

Dobbelt konsonant i udlyd: minn (gen.) 108.23. sinn (gen.) 44.11. 79.20. — hunn (*hon*) 25.23. sonn (*son* akk.) 105.19. vinn(-) 165.28.29. — kvonn 50.15. meinn 81.11. 129.5. sveinn- 29.5. 135.15. — Gudrunn 61.6. mannraunn 149.24. — himinn- 30.21. meginn(-) (ę) 18.18. 45.13. 49.9. 53.8. 138.16. 158.14. reginn (n. pl.) 53.13. syskinn 13.5. fyriretlann 125.3. tilskipunn 152.11. — Konjunktionen *en* er skrevet enn (dog en 1.13. 5.26. 15.4. 18.19 og fl. st.). — Enkelt konsonant: en (d. e. *enn*) 9.22.

Enkelt *n* i indlyd: Gen. sg. f. einar 150.8. sinar 37.3. sinar enar 121.27. sinar 123.24. 137.13. Dat. sg. f. eine 41.29. 58.4. 133.1. Gen. pl. sina 167.7. — bana 102.18. hanvrde 57.7. minir 69.10. minum 100.14. uminisaul 64. k. 28 o. — hlunrod 137.22. 141.22. — sanliga 138.10.

Dobbelt konsonant i indlyd. Ofte foran *d* og *t*: Anndvare 35.7. brennda 62.15. brenndu 147.15. ennda (konjunktion) 173.23. fanntu 43.10. frenndr[2] 36.14. henndr 83.9. innte 92.20. kennde[3] 42.10. kennde 162.6. kenndir 43.1. kinnd 51.5. munnde 66.20. munnt 37.1. -renndan 22.23. senndu 34.24. vannmęli 78.21. vannt (n., af *vandr*) 94.20. — Foran *-z*: finnz(t) 54.4. 55.8.

---

[1] Efter interlineart i (= *r*i) skrives af grafiske grunde n, ikke n*n*, da der vanskelig blev rum til horisontalstregen over n, hvor i var skrevet foran over linjen: elld*r*in 67.8. 93.17. hest*r*in 47.18-19. 58.20. 66.26. hund*r*in 125.24.

[2] Mulig svag prik over *n* i frendr.

[3] Prik over *n* i kende tvilsom.

Digitized by Google

73.18. 105.1. 121.7. vinnz 123.16. minnz (superl.) 158.26. karlmennzska 5.7. — Foran genetivendelsen *-s*: enns 43.13 (enn hs.). 44.19. minns 43.29. sinns 42.11. þinns 10.5. iotunssinns 23.14. ormsinns 58.7. — enngi (forvansket) 136.23. enngan 129.9 (men mangi 125.15). fanng(h) 66.2. 105.10. fylkinngar 21.3. 24.12. ̣þanngat 18.4. Iormunnrekr 105.17. — Mellem vokaler: inna (akk. f.) 62.2. ennu 59.19. hinnum 33.12. innum 37.2. 59.23. 88.19. innir 55.26. enna (akk. pl. m.) 153.18. banne (*bani*) 90.19. hollinna 6.20. runnaʀ 90. k. 35 o. runnarnar 92.2. teinne 46.1.

Særskilt maa merkes den almindelige dobbeltskrivning af *n* efter *r* og *f*:

(-)barnn 29.5. 31.23. 129.13. 135.25 (men barn f. eks. 135.15). bornn 31.3. — Biornn overalt, undt. Birne 173.15 (jfr. appellativet biarnar 52.3. biorn 93.20.26). — fornn- 31.19. 105.1 (men fornann 174.6). — (-)giarnn 80.3. 99.7. 168.25. giarnna 76.29. girnnizt 24.26. — hornn(e) 27.20. 87.18. 171.5.18. — iarnn(-) (-e) 19.10. 33.26. 47.9.11. 160.7. 161.7. 169.26 (men: iarn- 77.22. 85.19. 153.15). — -kornn 142.6. — steiornn 30.7. (stiornar 49.24.) — vornn 97.19. -þornne 48.21. — aurnn(u) 93.26. 94.5. 96.24. 142.2. 160.23. 168.1.2. (arnar 52.6.) — akarnn 88.8. — ockarnn 79.8. — ydạrnn 83.2. 97.2. 164.10.

Fafnnis (-es, -e) 46.7. 47.8. 66.3. 68.24. 70.1. 71.10. 73.7. 135.2. Famnnes 46.15. (Fafnis, -e 48.11, o. s. v.). — iafnn(-) 36.17. 123.27. 124.14. 154.6. 170.22. iafnnt 142.11. (iafnir 79.1.) — nafnn- 136.10 (ofte nafn).

Om vaz (= *vatns*) se § 37 s. XLIV f.

31. **p.** Enkelt *p* for *pp* i: up 147.23. Ligesaa i Upsala 137.11.27, Upsaulum 144.21 (men Upp- 132.25.26. 133.16). Undertiden oppt for opt: 44.10. 64.23. 115.8. 139.1. Ligesaa gippt 21.23. 84.9 og voppn 7.17.

Om *-pt-* og *-ps-* jfr. § 24.

(Om **q** se § 27.)

Digitized by Google

32. r. Medens kapitalbogstav i haandskriftet regelmæssig betegner, at vedkommende lyd er lang, er brugen af R før videre, saaledes at denne bogstav gjengiver ikke blot *rr*, men ofte ogsaa kun *r*.

I begyndelsen af ord skrives paa ganske faa undtagelser nær R (jfr. eksemplerne i de diplomatisk gjengivne vers i Ragnars saga). Da nu i dette haandskrift de enkelte led i sammensætninger regelmæssig skrives som selvstændige ord, kommer R- ogsaa til at anvendes i begyndelsen af andet sammensætningsled (saaledes ogsaa i den feilagtig opløste sammensætning of Refli (-e) 130.19. 133.10). I disse tilfælde er i udgaven altid skrevet *r*. Ligeledes, hvor R begynder andet sammensætningsled og dette er skrevet sammen med første (altsaa f. eks. Eirekr, i hs. eiRekr, o. s. v.; derimod HaRalldr 117.21.22).

Overalt ellers er i udgaven hs.'s R beholdt. I mange tilfælde er det umuligt at afgjøre, om det virkelig har været skriverens mening at udtrykke *rr* ved R, og det forekom mig derfor forsigtigst at beholde dette tegn uforandret. Derimod er det klart, at R med prik over (ligesom r med prik over) betegner dobbeltkonsonant. En saadan er ogsaa udtrykt i forbindelserne -ʾR, -ʳR (= *e*rr, -*a*rr) og naturligvis i -rR. For alle disse forbindelser er i udgaven anvendt *rr*, men i det følgende vil der blive gjort udtømmende rede for, hvilken skrivemaade i de enkelte tilfælde er anvendt.

Det er, som sagt, ofte vanskeligt at afgjøre, om R er tegn for *r* eller *rr* (f. eks. i komparativerne fęRi, hęRi, innaR, o. s. v.).

I udlyd efter kort vokal bruges R for *rr* hyppig i ordene feR (*ferr* 3. sg.), fyR, fiR 151.3, kyR 167.17, spyR; videre i navnene AgnaR 137.15, SnęvaR 95.6 (gn- hs.), SigaR 62.14, samt i annaR 16.18 (jfr. innaR

17.21, sialldaʀ 40.21, hvor -ʀ baade kan gjengive opr. *-rr* og *-r*[1]).

Ligesaa i indlyd efter kort vokal: fyʀi, fiaʀi 149.14, Heʀuþr 116.13, kneʀir, kyʀir, annaʀi, þessaʀar, o. s. v.

I udlyd efter kort vokal findes ʀ for *r* i endelserne -aʀ og -iʀ: runnaʀ 90. k. 35 o. ępiʀ 99.14. faiʀ 56.22.

I indlyd efter kort vokal bruges ʀ ikke sjelden for *r*: fyʀir (22 gange). Gunnaʀe 98.22. 107.17. Noʀegs 122.2. Reʀir 3.32. 4.21. reʀu 95.18. spyʀia 70.15. 159.14. 171.25. þoʀir 33.9.

Efter lang vokal udtrykkes opr. *-rr* ved -ʀ i: fęʀ (*fœrr* adj. m.) 131.7. (-)saʀ (á) (nom. m.) 16.7.23. 27.29. 99.8. 168.5. Siggeiʀ 86.14.

Men oftere staar -ʀ for etymologisk opr. *-r*: gnyʀ 67.5. 114.22. 138.24. Randveʀ 105.18. kyʀ (f.) 148.13. męʀ (f.) 124.6. — dyʀ 1.12. 42.17. dyʀgripe 47.14. geiʀ(-) 28.3.5. 118.14. 139.16 (jfr. 139.17). reyʀ- 90.7. — tveiʀ 48.17. 56.9. þriʀ 83.3. — þéʀ (dat.) 164.13. þ*ei*ʀ 95.18. þęʀ (f. pl.) 60.2. 62.5. þęʀ (2. pl.) 66.7. 123.30. — byʀ (præs.) 72.8. fęʀ 2.7 o. s. v. (15 gange). flyʀ 152.17. fryʀ 81.27. séʀ 65.18. 123.2. snyʀ 26.5. 119.18. 164.7. þvęʀ 122.25. — Særskilt merkes komparativerne (paa *-r* eller *-rr*) meiʀ 8.27. 143.9, nęʀ 159.8; jfr. meir 100.9, (-)nęr 54.18. 149.7. 151.13, men nę́rr 13.7.

I indlyd efter lang vokal forekommer -ʀ- for opr. *-rr-* i: auʀida- 124.29. dyʀa (komp.) 140.1. Oftere for opr. *-r-*: dyʀit 63.12.13.14. dyʀum 63.11. 85.20. 116.20. 159.8. dyʀa- 1.11. fleiʀi (-e, -a) 1.14. 54.5. 154.26. fęʀi (-a, -um, komp.) 30.13. 99.20. 155.1. fęʀa (*fœra*) 116.26. fęʀi (præt. konj.) 131.9. feʀir 117.12. fęʀir 142.25. heyʀir 17.23. 54.23. 81.19. 85.11. 97.7. 99.18. 125.3. 147.23. 148.6. 162.23. hę́ʀa 22.13 (jfr. hęrra

[1] Ellers skrives i komparativ jevnlig -ar: framar 15.26. utar 17.17.25. 18.4. innar 18.1, o. s. v.

Digitized by Google

39.5). keyʀa 47.19. keyʀir 66.24. meiʀi (-a) 1.9. 23.23. 30.1. 33.5.6. 41.14. 47.15. 58.5. 64.8.24.28. 129.19. 138.21. 150.1. 158.2. męʀar 53.8. sæʀir 99.9. smęʀi 154.26. styʀir 38.23. 40.3. 118.17. vęʀir 76.30. ęʀit 114.31. þeiʀa 167.28 anm.

Endelig skal for fuldstændigheds skyld nævnes: dryckʀinn 25.17. hiortʀ 116.20. ormʀinn 42.2. gefʀ 136.9. — annaʀs(-) 106.20. 115.3. Granmaʀs 21.16. Hreidmaʀs 31.25. iorfuʀs 169.9. — hʀęddizt 42.5. rodʀu 39.3. styʀkr 34.5.

Paa følgende steder er skrevet -'ʀ eller -ʳʀ: ferr 55.20. hverr 33.2. 42.13.14. 83.23. varri 8.11. verr(a) (komp.) 128.7. 155.12. Kun i hverr fem. 42.14 staar dobbelt konsonant istedenfor enkelt. — rʀ findes i fiarʀins 58.8 og i det forvanskede orʀir 140.12.

Hvor der ellers i haandskriftet findes *rr*, er dette enten betegnet ved prik over r eller over ʀ, eller *rr* er efter vokalerne *e*, *a* og *u* skrevet ved hjælp af forkortelserne 'r, ʳr og ᷣr.

Fremdeles skal om brugen af *r* og *rr* følgende bemerkes, hvormed maa sammenholdes, hvad der allerede er sagt om forekomsten af ʀ.

Enkelt *-r* for *-rr*: I udlyd. Nom. m. her 39.27. 138.1, gior 18.12. 98.27, Agnar 48.20. 129.28. 138.31. 139.3. 143.21, hamar 41.11, Hialmgunnar 48.17, iadar 18.14, Ivar (saaledes altid), Ragnar, Sigar 86.14, Valdamar 87.4, annar 1.3. 18.14. 20.9 (to gange). 33.24. 48.17.19. 128.10. 129.20. 158.18. 171.8, ockar 19.25. 29.9, yckar 36.4, hvar 133.14, þungfer 92.9. Nom. f. merinn (*merrin* f.) 23.18. Komparativ: ver 73.22. Præs. 3. sg.: ber 33.17. 136.18, fer 4.25. 121.17. 151.3, spyr 28.21.

I indlyd: annara 31.22. 38.13. 45.18. 77.13. 148.19. 157.16. ockara 128.19. ydara 124.23. 143.4. ydari 124.22. þessarar 92.18. 155.4. hverar 115.12. 150.6. knaurum 155.8. — storadr 20.7. storędum 56.28.

Dobbelt *r* for *r*: I udlyd. Nom. m. będrr 122.8.

farr 43.1.6. 56.8. 105.6. gnyrr 118.23. harr 95.13. narr 159.7. Nom. f. (-)giorr 137.12. 150.9. 152.9. hverr 42.14. 143.27. 147.5. Akk. m. sg. byrr 127.19. 162.19. Nom. m. pl. fairr 101.7, nom. f. pl. þęrr 30.19, nockurarr 163.32, nom. n. pl. giorr 118.4, nockurr 151.26. Præs. 3. sg. byrr 25.12. deyrr 29.14. 44.22. 104.22. 169.8. fęrr (-e-) 20.26. 41.18. 44.11. 61.20. 114.16. 121.29. 154.8. 155.18. 159.15.17. 163.25. 166.32. 169.26. hlyrr 175.7. serr 97.15. Imper. giorr 114.1.

I indlyd: Andv*a*rri 34.10. f*a*rri 139.19. f*r*idar*r*e 62.1. hv*a*rrig*ra* 104.16. -hv*a*rrir 142.9. hv*er*rir 19.15.

Hvor formerne þeirri og þeirrar er skrevne fuldt ud, er anvendt R (r) med prik over: 38.13. 90.5. 133.25. 135.19.

Om assimilationen af *rl* til *ll* se § 28. Om bortfaldet af *r* i III-vetz se § 37 s. XLV.

Superlativen *fyrst-* skrives oftest uden *r*: fyst 7.12. 14.27. 15.6, o. s. v.; fysta 128.24; o. s. v. Ligesaa hoskr for *horskr* 46.21, hoskum 155.12, gedhoskare 51.17; bysta 66.22. Jfr. *-rs-* for *-ss-* § 33 slutn.

33. **s.** Haandskriftet anvender uden forskjel s og ſ. Om fordelingen af disse to tegn, som i udgaven begge er gjengivne ved s, vil det være tilstrækkeligt at henvise til det faksimile af bl. 27 r, som meddeles i „Palæografisk atlas. Ny serie“ nr. 24.

Kapitalbogstaven S, som (med eller uden prik) regelmæssig skal betegne lang konsonant (= ſſ, som der ogsaa tidt skrives), er i haandskriftet ofte ikke let at adskille fra s. Her har jeg maattet gaa frem efter et skjøn, idet jeg stadig har søgt retledning i de skriftformer, hvori samme ord ellers optræder i hs. Da der i hs. forekommer intervokalisk ſſ efter lang vokal (aussinn, huss, se i det følgende), har jeg saaledes gjengivet kapital-S ved *ss* i -leysse 123.31. I de diplomatisk gjengivne vers i Ragnars saga er det stadig under teksten anført, hvor langt *s* er udtrykt ved kapital.

Digitized by Google

Dobbelt *s* (skrevet ſſ) forekommer for enkelt *s* i følgende ord: hussinu 15.16. 47.11. hussit 17.17 (men: husinu 15.18. hús 165.19[1]). aussinn 31.15. Paa den anden side enkelt ſ i: kyser (= *kyssir*) 22.29. visi (= *vissi*) 29.30. visu 164.29[2]. Videre i nom. m. sg.: -fus 66.10, (-)laus 12.7. 43.10. 45.9.22. 47.21. 129.15; og i 3. sg. præs.: blęs 81.18, ris 25.29. 64.31. 118.9. 128.1. Efter lang vokal er skrevet ſ i fas (gen.) 79.9. — Dobbelt ſ efter konsonant findes i: iotunssins 23.14. -forss (gen.) 34.26. heimssins 117.23. I hugssa 58.21 er skrevet ſ med prik over.

Særskilt maa merkes det stundom forekommende -ſſ i gen. af *ia*-stammer: ęgiss- (e-) 42.26. 43.28. 44.5. 47.13. fylkiss 67.16. (Heimiss 111.3.) herbergiss 47.9. sętiss 171.1.12. Kapital-s (i udgaven *-ss*) er brugt i Gripiss 38.3, herbergiss 113.22[3]. Istedenfor *-ss* kan ogsaa anvendes *-z*: agętiz 104.18. 130.10. arędiz- 5.6. enkiz 113.17. fiolmenniz 138.29. setiz 171.14. yndiz 89.11.

Et uoprindeligt ſ er skrevet i allz ſkonar (dog ogsaa allz konar, 86.22. 88.16) og i marghſ ſkonar 62.5 (men: margſkonar 56.19, margh ſkonar 65.30).

For *-ss-* er skrevet *-rs-* i þ*er*ſę 40.19, ligesom et uoprindeligt *r* er udtrykt i b*er*ſt (= *best*) 3.14. Jfr. ovenfor anm. 2.

Om *s* se ogsaa under *z* § 37.

34. t. Dobbelt konsonant istedenfor enkelt.

Efter kort vokal. I udlyd efter vokal: att 50.6. attsetu 132.24. mattsveinar 122.7. satt 4.11. þitt 91.14. (altid *tt* i brott og brutt; om sidstnævnte form se § 20). — I indlyd mellem vokaler: atsettu 141.3. settia

---

[1] Overalt ellers er dette ord skrevet forkortet hꝰ(-).

[2] Skrevet v^i^su, d. e. vi*r*su (jfr. þ*e*rsę = þesse 40.19)?

[3] Kapital-bogstaven *s* over *i* i Fafnis 45. k. 19 o. burde have været gjengivet ved *-ss*.

Digitized by Google

10.28. 84.5. Foran konsonant (navnlig *n* og *r*, én gang foran *l*): Attle (*tt* skrevet *t* med prik over) 98.17. bettra 36.25. brottnadi 36.24. 37.18. eittr- 15.1, eittri 82.22. hversvettna 69.23. 85.14. hvetvettna 43.11. otthr 33.24, óttr 33.27, otturs 34.3.6, ottr 34.13.16, ottrin 34.18, ottrinum 34.20, otturbelginn 35.19, ottursgiolld 36.13. vattne 31.15. vettra 12.20. vittra[r]e 66.4 (se anm.). vittrare 69.21.

Efter lang vokal. I udlyd efter vokal: hétt (3. sg.) 104.22. — I indlyd mellem vokaler: feittada 172.7 (jfr. anm.). heittinn 172.3. motte 80.6. — Efter konsonant (*r*, *n* og *m*): giortt 158.13. hartt 11.31. 167.24. kyntt 85.4. sumtt 149.27. — Der skrives med *tt* foran konsonant: dęttrum 23.14, dęttr 65.16. berfęttr 6.23, vettr 138.26; men f. eks.: bętr (ptc.) 88.18. nętr 129.1. retr (adj.) 68.3.

Forlænget konsonant er regel i ord som: att (2. sg.) 124.29. fatt (*fátt* n.) 43.15. 113.12. flatt (*flátt* n.) 96.8. 164.18. hatt (*hátt* n.) 90.14. oherskatt 133.8. vatt (præt. 2. sg.) 75.25. — Som undtagelser gjælder da: lat (præt. 2. sg.) 23.15. 45.13. herskat 169.15.

Enkelt konsonant istedenfor dobbelt.

Efter kort vokal: set (ptc. ntr.) 26.18. setr (ptc. m.) 101.2. spretr (ę) (= *sprettr*) 16.19.22.

Efter lang (senere tildels forkortet) vokal. I udlyd: ambat 27.15. ambatinn 29.30. ath (ptc.) 103.31. breyt (ptc.) 147.10. samdrat 146.9. eit 143.17. eyt (ptc.) 147.21. gnot 159.3. (-)goth 72.4. 79.3. hit 23.1. knyt (ptc.) 91.29. lit(h) 54.8.12. 89.11. 93.19. 95.15. sit 132.14. 143.21. skiot 11.15. 150.24. 166.24. tit 12.9.13. 106.22. traut(h) 63.15. 122.22. 130.1. 160.6. veit(h) (ptc.) 59.21. 65.31. ęth (*ætt*) 42.16. þit 35.4. þot 76.1. 145.5. Jfr. lat, herskat ovenfor. — I indlyd: ate 103.14. atum 160.20. ętim 79.3. freta 160.4. knyte (præt.) 91.5. męti 65.14. 116.9. mętim 60.4. mętir 96.6. 113.19. naturu 30.28. 34.1. soti 24.15. seta (*sætta*) 164.11. þrotar- 168.29.

Digitized by Google

Enkelt *t* i hvartveggia (ntr.) 147.11.

I intetkjøns bestemte form og i adjektiv- og participialendelser for intetkjøn, samt i 2. pers. pl. forekommer (istedenfor det sædvanlige *-t*) *-d* i ord, hvis første stavelse ender paa *t*.[1] Af de over 60 eksempler kan nævnes: hiartad 45.28.26 o. s. v., kastad 18.27, netid 34.27. niotid 83.25, notid 45.16, litid (adj. og ptc.) 14.19 o. s. v., hetud 38.11. Undtagelserne er: brotit 152.28. ęttit 106.17. getit 8.5. haustit 25.2. heitit 21.16. 105.17. hiartat 100.5. latit 84.19. leitat 151.3. setit 134.8. spiotit 120.26. hasętit 161.6.

Hvor første stavelse ender paa *d*, har endelsen *t* (kvedit, bidit). Dog badud 125.12 og braudid 13.1.

Ogsaa ofte ellers *-d*: annad 37.24. 69.17. 118.20. eplid 4.12. erud 142.24. grunad 30.15. hefnid 9.15. heriad 159.27. hornid 25.16.20. launad 82.18. munad 19.21. 139.27. sarid 16.19.22. taflid 161.15. talad 134.5. unnid 69.18. vinnid 65.6. ętlad 127.21. yfrid 41.23. Jfr. munkad (= *munk-at* 53.21).

Omvendt forekommer, som ofte i senere haandskrifter, *-ut* for opr. *-uð* i ptc. hunkjøn ental og intetkjøn flertal: kaullut 57.9. 116.18. 127.8. 144.3. 150.13. skiput 146.14.17. sofnut 80.22. stofnut 134.1. vondut 39.1. (Men: byriud 135.9. heillud 75.14. kaullud 135.10. litud 68.12. maugnud 144.4. ętlud 67.30.) Ligesaa forat 81.22, hundrut 87.3 (se anm. og § 39) og vidrbun*a*t 96.2.

I det enstavelses ord ed, id er former med *d* almindelige (med *þ* eþ 170.20). Det relative pronomen er skrevet ed 45.14. 82.12. 121.7, et 120.28. Fremdeles er *-d* skrevet i: ad 1.8. 16.10. þad 1.10.[2]

---

[1] Samme regel i Möðruvallabók, se H. Gering, Finnboga saga s. XI.

[2] Pronomenet þat er sædvanlig skrevet forkortet ꝥ (opløst þat), paa haandskriftets tid udtalt það. Heraf vil forstaaes skriftformerne ꝥan for *þadan* 120.14 og 152.21, samt

vid (pron.) oftere. þid 17.27. 83.27. 128.6. þit 84.3. þitt 91.14.

Der er ofte ogsaa skrevet *d* i de enstavelses participialformer sed (7.17. 17.22 o. s. v.; dog set 115.6) og spad (76.26. 81.8).

Endelsen *-it* og den bestemte artikel *-it* er, naar det ikke er skrevet fuldt ud, enten udtrykt ved en horisontal streg over linjen (efter *f*, *g*, *k*,[1] *p* og *þ*[1]) eller ved interlineart *t* (ogsaa *d*: lit*i*d 26.2. lat*i*d 148.18). — I horfit 131.12 er en overflødig horisontal streg tilføiet over *t* i det fuldt udskrevne ord.

Endelsen *-at* kan ogsaa udtrykkes ved interlineart *t*: þ*a*ng*a*t 161.13 og det ovenfor anførte -bun*a*t. — kallat 36.12 er skrevet kall'.

35. Ofte er der skrevet **th** for *t* (*tt*), uden at det er muligt at give bestemte regler for denne skrivebrug. Dels synes derved i udlyd at betegnes en stemt lyd, svarende til det senere islandske sprogs *ð* (f. eks. mikith = *mikið*), dels er denne skrivemaade ofte brugt i lydstillinger, hvor det moderne sprog har *t* med forudgaaende ustemt likvid eller hvor en aandelyd har udviklet sig foran *tt*. Det er dog uvist, om der i haandskriftets brug af *-th* gjennemgaaende tør sees fonetisk skrivemaade. Jeg har imidlertid ordnet materialet under hensyntagen til denne mulighed.

-th for kort *-t* anvendes i enkelte tilfælde, hvor det senere (islandske) sprog har *-ð*:

ath(-) (præp. og konj., samt i sammensætning) 7.5. 9.5. 12.11.28. 25.8. 31.16. 33.25. 38.18. 40.23. 42.15. 47.9. 56.4. 59.3.4.8. 60.2. 74.3. 97.27. 102.19. 103.23. 113.17. 115.14. 120.24. 123.4. 130.25. 132.25. 136.10. 137.19.

---

hv^{t}ann 161.11 (jfr. hv^{t} = hvat, udt. *hvað*). Jfr. om interlineart *t* i me*t* (= med) og interlineart *i* i v*i*d (= *vit* n., skrevet som præp. v*i*d) § 40.

[1] Den horisontale streg skjærer da bogstavens hals.

Digitized by Google

149.4.26. 152.16. 154.5. 155.7. — faith (imper.) 96.18. — gullith 57.17. — mikith 78.25. 124.4. — opith 47.9. — þath 47.9.

Efter *r*: fagurth 122.29. — (-)giorth 36.17. 48.13. 58.7. 87.2. 103.18. 107.12. — -hvarth 86.25. — kyrth 69.11. — marth 23.12. 71.29. 75.24. 104.2. 134.16. — ryrth 157.20. — sarth 97.15. — snarth 148.32. — verth 114.5. — uvarth 162.29.

Efter nasaler: namth 53.12. samth 102.7. — brunth 56.4. munth 63.22. 76.10. vanth 164.18. uvanth 122.14.

Efter *g* (*gg*): blodugth 94.13. sagth 58.9. glaugth 70.9. — rangth 71.29.

I refleksivendelsen: kvęzth 134.11.

h tilføiet efter langt *t* med forudgaaende (opr.) lang vokal.

ath (ptc. af *eiga*) 103.31. — drotthninganna 69. k. 30 o. ęth (*ætt*) 42.16. frętth 42.25. — (-)got(t)h 7.18. 36.17. 69.12. 72.4. 79.3. 94.26. — knyth (ptc.) 6.23. — lith (*lítt*) 54.8. — notth 61.31. — reitth (ptc.) 35.14. — tith 11.12. — tråuth 63.15. — veit(t)h (ptc.) 59.21.22. — þotth (ptc.) 33.12.

Efter langt *t* med forudgaaende kort vokal: Gutthormr (-e) 60.22. 79.8.19.26. 80.9.11.15.18.

th svarende til kort *t* med forudgaaende lang vokal:

ath (præt.) 34.6. — beith 48.9. — both 58.20. — brauth 96.4. — flauth 97.24. — hliotha 92.17. — hóth 82.1. — lath (imper.) 41.28. — lath (n.) 114.15. — leth 101.11. — moth(-) 21.1. 26.13. 33.9. 40.7.25. 54.9. mothum 54.13. moth 57.13. 59.29. 61.31. mothe 62.2. moth 68.4. 89.16. 94.12. 141.23. 163.17.26. 164.21. 165.2.5. — (-)nauth 35.23. 68.23. 125.21. — spioth 157.14. — uth 7.8. 19.10. 61.31. 62.1. — veith 32.32. 105.22.

Svarende til kort *t* med forudgaaende kort vokal:

ethia 133.10. — fauth 118.2. — geth 167.21. —

Digitized by Google

gauthu 54.18. — leth 70.17. — lith (dat. m.) 56.4. 61.15. — luth 66.7. — math(-) 160.7. 174.4.5. — nyth (f.) 49.3. — otthr 33.24. — sath 85.17. — sith (imper.) 59.14. — vitha 12.9. — vithlausir 74.7.

Assimilation af *ð* med det følgende *t* foreligger i mothtregha 54.26 (= *móðtrega*).

36. I slutningen af ordet veksler þ med det sædvanlige *d* (*t*) i følgende tilfælde:

annaþ 32.4. — eþ (art. ntr.) 170.20. — meþ 113.23. 114.14.17. — seþ (ptc.) 113.26. — viþ (pron.) 144.29.

En feilagtig, overdreven brug af *þ* for *d* kan forekomme (stunþ 113.19).

Forøvrigt fortjener det kanske opmerksomhed, at der (naar bortsees fra forkortelsen -þn i siþan 11.24. 20.2) før 21.28 intet eksempel findes paa *þ* i indlyd eller udlyd. Videre kan merkes, at saadanne eksempler mangler fra 48.21 til 65.6 (dog siþ(n) 59.18.26. 62.27. 63.14.16). I Sigrdrífumál findes saaledes aldrig -*þ*- eller -*þ*. Derimod forekommer i de fleste andre Edda-strofer, som anføres, eksempler paa *þ* i indlyd og udlyd (str. 22.7, 23.5, 25.3, men ikke i de 3 af Guðr. II anførte vers 27—29). S. 113—114 har i forhold de talrigste eksempler paa -*þ*-, -*þ*.

Om fordelingen af *þ* og *d* i siþan, meþan o. fl. jfr. afsnittet om forkortelser i det følgende.

(Om **x** jfr. § 25 og 27).

37. **z**.[1] Naar genetivendelsen -*s* følger efter opr. *d* eller *t*, skrives -*z* for opr. -*ds* eller -*ts*: moz 12.21. aliz 142.6. yfirliz 117.25. ellz 45.26. Harallz 169.11. Hoddbroz 22.18. kvellz 151.20. lanz 88.2. Raugnvallz 131 k. 8 o. Herunder hører ogsaa vaz

[1] Foreløbig bortsees her fra superlativ og de refleksive verbalformer, som behandles for sig senere i denne paragraf.

Digitized by Google

(gen.) 41.11.17. 42.3 og III-vetz 85.5. I ordet (-)landz(-), som oftest er skrevet forkortet (l*an*dz), er *d* i skrift bevaret foran *z*: 3.19. 9.6. 22.17 o. s. v.

Opr. *ð* + -*s* skrives i hs. -*ds*: bods- 6.18. lids 16.11. 20.27. blods 23.5 o. s. v. Dog gezligra 115.23, gezligr 153.6; *dz* i radz 159.15, sverdz- 68.3 (jfr. leidzla 84.22).

Efter *ll* skrives *z*: allz 5.22 o. s. v. gullz 7.19. 30.30. gullzins 34.24 (men gullsins 70.31). illz 103.5. illzsku 33.10 (men illsku 15.11). Ligesaa efter *nn* i genetiven mannz (oftest skrevet forkortet m^z), samt i afledningerne karlmennzska 5.7 og menzkr 119.15 (derimod menskir 53.4, menskr 119.25).

s for *z* i: veislur 41.1. uviska 103.9. Omvendt: brigzlar 78.5. geymzlu 99.18. kynzl 74.30. halz (gen.) 136.26. annarz (annaz hs.) 50.15. gullsinz 100.2. hiartanz 41.29.

-*zs*- for *z*: illzsku 33.10. karlmennzska 5.7. vizsku 61.16.

Ved siden af unz (39.23. 53.13. 85.20. 86.6) forekommer unzt (11.17. 29.14. 43.17. 61.25. 106.4).

Angaaende formerne for superlativ maa merkes: Der skrives oftest -azt(-), -uzt(-), sjeldnere -ast(-), -ust(-): grimmastr 34.9, kurteisust 116.15, o. s. v.; forholdet mellem *zt* og *st* er i denne endelse omtrent som 5 : 2. Tre gange forekommer -*az* (deraf de to gange udtrykt ved interlineart *z*): hradaz 114.20. agętaz 91.25. skiotaz 149.11. — Hvor endelsen -*st*- er føiet til en stamme, som ender paa dental, skrives -*zt*- (bezt, o. s. v.).[1] Undtagelser danner: bęst 7.11. bęsta 97.2. bestum (ę) 25.12. 121.16. sist 116.4. ęstan 62.28. — Efter *m* og *n* skrives omtrent lige ofte *st* og *z*(*t*): fremstr (ę) 27.24. 56.1, fremstir 62.16; men fremztr 29.6, fremzta 62.10, snemz 145.20. — minstr 33.25,

[1] Om formen yzst se 158.13 anm.

Digitized by Google

vęnst 83.29. 105.5; men minnz 158.26, vęnz 116.4, vęnzt 26.10. 122.27. 132.23. — Efter *r* og *g* er *st* det sædvanlige[1]; *zt* kun i giorzt 147.5 og fregzt 78.18. — Efter vokal *st*: mest, miost 165.11, nęsta 150.28. — Om kurteislista 86.23 jfr. under *g* § 25.

De refleksive verbalformer skrives oftest med *-zt*, ikke sjelden med *-z*, hvorimod *-st* (bortseet fra stillingen efter visse konsonanter) kun nu og da optræder. Formerne med *-zt* er omtrent 4 gange saa hyppige som formerne med *-z*.[2]

Efter vokal forekommer *-st* kun i: byst 133.26. fengust 153.3. fęst 117.29. steypast 40.12. staudvadist 105.2. synist 115.9. tękist 137.19. ęsast 67.6.11.

Med en foregaaende dental er det refleksive pronomen sammenvokset til *-zt* eller *-z*: vizt (præs. af *vindask*) 118.21, kvezt, kvaz, hellzt, liz, stadiz(t) (ptc.), villzt (ptc.) 13.25, o. s. v. Undt. hellst (præt.) 27.24. En gang *-zth*: kvęzth 134.11 (jfr. § 35). Foran *-z*(*t*) er *ð* beholdt i: bidz 128.26. kvedz 62.27. ręđzt 86.26.

Efter *l* (*ll*): dvelst 57.22. 68.18. Men skilzt 3.29. fellzt 106.19. — Efter *m*: kemzt 50.4. kemz 139.4. komzt 156.24. nemzt 149.16. — Efter *n*: fanz 59.7. finnzt 54.4. 55.8. finnz 73.18. 105.1. 121.7. leynzt 31.1. minztu 108.21. synzt 59.2. vanz 114.21. vinnz 123.16. Men leynst 18.3. — Efter *r*: berst 54.26. ferst 128.20.

[1] Merkes maa formerne paa -arstr: sidarsta 95.1. 97.11. sidarste 128.11.

[2] Endelserne *-az*, *-iz* og *-uz* er undertiden udtrykt ved interlineart *z*. Da det indimellem kan være tvilsomt, hvilken vokal der skal udfyldes foran *z* (f. eks. hittaz præs. eller hittuz præt. 157.17?), opføres her samtlige tilfælde, hvor denne skrivemaade er anvendt: ottaz 22.12. hittaz 22.26. funduz 24.10. bardiz 27.23. ottaz 28.18. þottuz 34.19. giptaz 48.23.24. huggaz 62.28. nefndiz 68.31. þęttiz 70.13. giptaz 73.1. settiz 78.6. þottiz 78.14. sęttaz 83.27. giordiz 88.13. hręriz 100.17. skipaz 120.21. litiz 127.14 (se anm.). hittuz 135.8. hittaz 146.21. 147.13. 157.17. festaz 158.9. Jfr. standazt, skrevet stand^zt 107.23.

Digitized by Google

133.26. 159.26. 162.20. spyrst 120.14. 154.15. 163.20. Men berzt 16.5. 139.3. 169.25. ferzt 147.12. — Efter *f*: ryfzt 135.20. — Efter *g*: legzt 24.25. 72.16. Men segst 29.17. — Efter *k*: tekz(t) 27.22. 40.8. 132.4. tokz(t) 24.11. 30.17. 157.17. Men fekst 134.29.

Endelsen for 1ste person er altid -umz(t) (-omzt § 17).

Om *z* se ogsaa § 33.

Forkortelser.

38. I det foregaaende er leilighedsvis gjort rede for forkortet skrivemaade i haandskriftet. Til det allerede anførte (hvortil der paa sit sted vil blive henvist) skal yderligere meddeles følgende sammenfattende bemerkninger, hvorved inddelingen hos Kålund i „Palæografisk atlas. Ny serie“ s. VIII ff. (hvortil jeg forudsætter kjendskab) er lagt til grund.[1]

I. Forkortelsestegn med fast betydning.

[1]. ¯ = *m*, *n* (= *-un-* i navneledet -m*un*dr); ogsaa anbragt over konsonanter: g*n*yin*n* 118.27.

[2]. ‘, som overensstemmende med skrivemaaden i ord, der ikke er forkortet skrevne (se § 18), er opløst 1) *-ir*, 2) *er* (f. eks. v*er*i præt. konj., þ*er* nom. pl. f.[2], f*er*like 123.10, vanf*er* [*-fœr* nom. sg. f.] 73.5[3], 3) *r*

---

[1] I det hele taget har Kålunds palæografiske bemerkninger i det anførte verk paa mange maader lettet mig arbeidet med redegjørelsen for haandskriftets skrifteiendommeligheder, idet jeg har kunnet undlade at give udtømmende oplysninger om forhold, som stadig vender tilbage i islandske haandskrifter fra middelalderens slutning.

[2] Men: þęr 29.18. 43.19-20. 46.14. 52.21. 61.24.

[3] Til de ord, som har ‘ = ęr (i udgaven gjengivet ved *er*), er intet hensyn taget i § 12, hvor eksemplerne paa (fuldt udskrevet) *e* for ę er opregnede. Naar der derfor i haandskriftet forekommer ord med *er* for ęr, kan man gaa ud fra, at *er* er skrevet forkortet, naar disse ord ikke er opførte i § 12.

Digitized by Google

(i e*r*, e*r*u, e*r*endi, e*r*fi, o. s. v.), 4) *ior* (i former af verbet giora). 5) Tegnet svarer til *-eir* i þeir 16.14. 29.23. 139.19 (jfr. 70.22. 96.12 og tillæg til 23.25). 6) Det gjengiver *-yri*(*r*) i f‘ (overmaade ofte), f‘r (3.28.30.32. 8.26 o. fl. st.); denne præposition er i udgaven altid opløst fyrir (jfr. fyʀ*ir* 3.8. 12.6. 25.19. 27.10, o. s. v.), ogsaa hvor den er skreven f^{i} (11.8. 13.2. 15.1. 18.18, o. s. v.; jfr. § 43); derimod er f^{i}er gjengivet ved firer 150.1. Tegnet kan ogsaa gjengive *-yr-* i f*yr*r (100.3. 171.16; sædvanlig skrevet fyʀ). 7) Anvendt som „ubestemt forkortelsesmerke“ i k‘ = kerling (jfr. k^{r} = karl 128.29) 113.9.12. 114.11.13.25.29. 115.1.7 (feil). 115.10.20. 116.1.9.11. 122.17.25. 125.3. 128.29, samt i sv*arar* 115.10. Jfr. v‘ (i randen angivende en vise) s. V.

[3.] ² = *ur* (§ 19); = *or* i m*or*ghum (i udg. m[a]urghum) 54.25? Jfr. s. XXV anm. 1.

[4.] „Et rundt *r*, hvis hale gjennemskjæres af en lodret eller buet streg“, = *-rum* forekommer i: audrum (odrum) 29.4. 57.25. 60.24. 76.2. 85.20. 105.8 (bis). 116.20. 128.10. vorum 99.9.

[5.] m; = m*ed* (oftere med; undertiden m*et*, § 40).

[7.] ₉ = *-us* (se § 33 s. XXXIX anm. 1).

[11.] ʷ = *a* med en bogstav foran[1]: 1) *-ia* (f. eks. s*ia* 75.15, egg*ia* 148.3), 2) *-na* (f. eks. ba*na* 117.15. 145.16), 3) *ra* (oftest), 4) *-va* (f. eks. kveq*va* 115.1, s*va*). 5) Sjeldnere betegnes derved *-a* alene: gef*a* 54.7. adr*a* 64.9. bredr*a* 166.8, 6) eller ordets slutnings-*a* + en forudgaaende bogstavforbindelse: h*afa* 115.6. 120.3.6. 123.9. 131.26. m*anna*. 7) Endnu sjeldnere *-ar* (b*ar*ns 33.18, jfr. 5.27. 6.25).[2]

---

[1] Oprindelig er tegnet et aabent karolingisk *a*, og det er derfor naturligt, at det i anvendelse stemmer overens med det interlineare *a* (§ 40).

[2] Et tegn, som nærmest ligner dette forkortelsestegn, forekommer i fiot*rum* 73.29.

Digitized by Google

[12.] *ƶ* (med tverstreg) = ok, som dog oftest er skrevet fuldt ud.

[14.] Konsonantfordobling betegnes ofte ved prik over konsonanten (dette er tilfældet ved *g*, *n* [sjelden], *p*, *r* [§ 32], *s* og ſ [sjelden, se § 33], *t*) eller ved kapital-bogstav (G,[1] R [§ 32], S [§ 33]), som undertiden er forsynet med overflødig prik.

39. II. Forkortelsestegn med ubestemt betydning.

Om ‘ se § 38.

Et apostroflignende tegn ’ forekommer i: f*audur* 21.2. 62.21.22. sv*or* 29.27. kall*at* 36.12. k*on*an 78.17. s*igr* 96. k. 38 o. se*gir* 127.25. naq*vat* 158.5. Særdeles ofte i forkortet skrevne navne (jfr. § 45), samt i v*isu* (i udtrykket kvad visu). Særskilt maa merkes:

cap’ 108. k. 44 o. kap’ 117. k. 3 o.

m’ (= former af męla) 17.25. 34.27. 46.20. 55.8. 62.22. 63.3. 64.15. 70.10.19. 78.17. 82.2.5. 83.23.24. 95.15. 130.30.

q’ (= former af kveda) 73.2. 118.31. 125.20. 126.12 (kvazt). 128.28.30. 136.13. 139.25. 140.10. 141.14.23. 142.3.4.21. 143.14. 143.24. 144.16.25. 145.2.11.25. 147.9.11. 160.8. Ogsaa: k’ 127.3. 129.9 (jfr. anm.). kv’ 140.20. 158.18. 168.21. 169.1.16. 171.23. 172.20. 173.5. Paa lignende maade: kv’ = kvedr (af *kveðja*) 170.25. 171.11. q’ = kvediu 141.8. kv’ = -kvędi 172.2.

ſp’, sp’ = spyria (spyrr, o. s. v.) 64.12. 74.5. 75.11. 77.23. 123.22. 125.8. 128.3. 134.11.19.32. 137.15. 142.18. 143.2. 150.8. 151.26. 153.6. 157.29. 161.11. 162.7. 168.21. 170.14 (bis).

ſv’, sv’ = svara (svarar, o. s. v.) 68.2. 113.21. 115.13.20. 116.10. 125.9. 151.28.31. 153.10.14. 158.1.

sve*ininn* 135.30 er skrevet med ’ baade over v og over e.

[1] Én gang (interlineart) N i mann 148.19.

Digitized by Google

I haurp*unni* 115.7 staar over p et tegn, der snarest er et interlineart i.

: forekommer i m*un* 96.8.12.

40. III. Forkortelse ved interlineare bogstaver.

[1.] ª = *-ia* (eller *-va*) i syng*ia* 169.5. Jfr. ʷ § 38.

[2.] ᵉ = *re*[1], sjeldnere *ve*.

[3.] ⁱ = 1) *ri* (f. eks. k*ri*ktu 14.15), 2) *vi* (saaledes stadig i þ*vi* [jfr. þ*vi*ligt 115.25], h*vi*[2]), 3) *-ir-*, 4) *-id* i pron. vi*d*, som 5 gange er skrevet vid, og i præp. vi*d* (20 gange vid), jfr. vi*d*tauku 138.30, vi*d*skiptis 147.20 (vid- 113.13), vi*d*tal 101. k. 40 o., vi*d*reign*a*r 101.25 (men vidr- 117.9); desuden = *-it* i vi*t* (n.) 125.4 (jfr. § 34 s. XLI f. anm. 2).[3] 5) = *il* i ti*l*. 6) Endelig = *-ia-* (og *-io-*?) i: hi*a*[r]tum 90.12. hi*a*rtu 103.1 (jfr. § 9). hia[r]ta 119.7. 145.3.

[4.] ᵒ = 1) *ro* (b*r*ott, o. s. v.), 2) *io* (miok 114.11), 3) *-on* i hᵒ (i udgaven hun[4]).

[5.] ᵛ = 1) *-ru*, 2) *-un* i former af munu, samt i mu*n*r 113.15 og Jormu*n*rekr 107.15. Jfr. 95.18 anm.

[7.] ᶜ = *ik* i mik og þik, samt i former af adjektivet mikill, én enkelt gang ogsaa i þ*i*ckir 37.12 (jfr. § 50). 2) = *ok* i: tok 32.23. 67.6 (bis). 68.22.

[8.] ᵈ = *id* (§ 34 s. XLII). I fagn*a*dr 88.14 (sidst i linjen) er *-dr* skrevet over linjen.

---

[1] Ord med forkortet skrevet *re* = *rę* er ikke opførte § 12. Jfr. s. XLVII anm. 3.

[2] Af og til er dog þvi og hvi skrevet fuldt ud (henholdsvis ca. 45 og 15 gange); én gang þi 1.5, ligesom þilikr (-an) 40.19. 59.4. 143.29.

[3] Over *v* er ikke sjelden skrevet *i* til betegnelse af lyden *i* alene: vidrtal 58. k. 25 o. vittra[r]e 66.4. vidrtal 70.20. vidrbunat 96.2. viþa 117.17. vitruzt 134.30. vidinn 152.12. Denne skrivemaade, som kun forekommer i stavelserne *vid-* (*viþ-*) og *vit-*, beror paa sammenblanding med skrivemaaden vⁱ = vi*d* (og vi*t*).

[4] Opløst i overensstemmelse med: hun 11.14. 13.17. 14.7. 74.32 (andet). 169.1. hunn 25.23. Derimod: hon 133.24.

[9.] ^{m} = *-um*.

[10.] ^{n} = 1) *an* (apt*an* o. s. v.; m*an* 60.11. 131.14. 139.8. 140.15. 158.2. 159.7); én gang kapital: m*a*N 148.19; 2) = *-in*: gef*in* 71.4. þ*in* 82.19.

[11.] ^{r} = *ar*.

[12.] ^{t} = 1) *-at* (f. eks. hv*at*) og 2) *-it* (§ 34 slutn.); 3) ogsaa undertiden = *-et* (*-ed*) i h*et* (3.10. 57.10. o. s. v.) og m*et* (d. e. med, jfr. § 34 s. XLI f. anm. 2) 41.26. 87.7. 89.21. 91.12.14. 97.17. 4) Sjelden = *ut*: hund[r]*ut* 87.3. nock*ut* 144.25.

[13.] ^{z} = *-az*, *-iz*, *-uz* (§ 37 s. XLV, XLVI anm. 1).

Interlineare bogstaver kan undertiden forekomme alene med sin normale værdi, uden at antyde forkortning: m^{e}þ*an* 45.18. tue^{i}R 48.17 (jfr. „Tillæg“). s^{e}inat 76.27.[1] r^{e}dum (eller r^{ei}dum?) 104.8. kvong^{a}dr 116.14. nock^{v}t 124.28 (jfr. „Tillæg“). R^{i}kr 132.23. Jfr. ogsaa det overflødige interlineare *i* i eiga 83.5 og i ek 95.14 (se anm. dertil). Se ogsaa s. L anm. 3.

Forskjelligt herfra er det forhold, som vil blive omtalt i det følgende, at en enkelt interlinear bogstav er senere tilføiet oppe i linjen i mellemrummet mellem to bogstaver, sædvanlig med nedvisningstegn nede i linjen.

41. IV. Forkortelse ved sammentrækning (jfr. ogsaa under II):

aull*um* 90.6.

b*org* ofte ved siden af borg.

e*ig*i 170.7 (jfr. § 42).

-faull*um* 95.21.

fylk*ing* 40.24. 97.23.

g*an*ga, g*en*gr, g*aun*gum 74.12, framg*an*ga (f.) 97.20 (gg ofte skrevet tæt sammen).

h*ans*[2], h*onu*m, h*enn*ar, h*enn*i (henni, -e 14.3. 73.18), h*an*a (hana 141.8. 150.25).

[1] Skal der 80.21 læses haufv^{t} = haufut, ikke: haufu[d]*it*?
[2] I h*ans* har ſ i regelen stav tilfælles med ħ.

Digitized by Google

h*a*n*d*-, h*e*n*d*-, h*o*n*d*-; ogsaa: hendr 91.6. 165.25. hendi 157.15. hand- 157.29.[1]

k*o*n*a* 26.25. k*o*n*o* 68.22. k*o*n*a* 73.18.21. 74.8. 76.18.22.30. kv*e*n*n*a 78.19. k*o*n*u* 81.13. 93. k. 36 o. (Men: konu 22.25. 24.26.27. 28.16. kon*ur* 89.12. 135.26. konun*n*e 133.24). Jfr. § 39, 43 c.

k*o*n*ung*r, -s o. s. v., k*o*n*ung*u*m* 60.6 (dog fuldt udskrevet kongs 29.21. ko*n*gs 39.27. konghe 60. k. 26 o.).[2] Jfr. § 43 b.

fiolk*un*gu 60.27. 83.28 (men fiolkyngi 12.6).

(-)l*an*d (l*aun*d pl. 57.23. 121.13. 154.15. 170.5.15. l*aun*d*inn* 132.27. l*aun*dum 153.11. 170.9); ofte ogsaa skrevet fuldt ud, f. eks. of land 117.17.

m*onn*u*m*; m*an*gi 155.10 (men mangi 125.15); almen*n*ing 166.28; fiolm*enn*(r) 90.24. 105.14. 150.9. 153.1 (skrevet fuldt ud 6.3. 20.24); fiolm*enn*i (-e) 58.10. 89.16. 120.13.19. 170.18 (-menni 26.17, me*n*niz 138.29).

m*un*da, m*un*di, m*un*du; oftere skrevet fuldt ud (jfr. § 40 under det interlineare *v*). — Paa lignende maade Sigm*un*dr (jfr. § 38 I, 1).

mę*la* 22.30. 74.14. mę*li* 145.5. mę*lir* (-er) 148.7. 158.5. mę*llti* (-e) overmaade hyppig. mę*ll*ti 2.9. 158.11. mę*ll*tu 20.11. mę*llt*o 87.14. — Ordet er skrevet fuldt ud paa følgende steder: męla (e) 23.24. 31.27. 73.31. meli 43.11. męlir (-er, -ęr) 71.29. 72.5. 73.21. 75.11. 135.14. 164.17. męllt 73.20. 104.3. 118.1. męllta 9.19. męllti 8.8. 16.9. męlltu(zt) 1.5. 103.13.

or*rost*a, or*rost*u (or*rost*o 20.12. 27.14. 28.11. 96.16), or*rost*ur (-or 29.2. 136.2), OR*ost*an 40.12, or*rost*an (-n*n*) 97.21. 98.18. 149.22, or*rostun*a 28.19. Skrevet fuldt ud: orosta 10.13. or*r*ostv 38.13. or*r*ost*ur* 158.19.

---

[1] Sidstnævnte skriftformer er gjengivne med enkelt *n*, da ordet ofte er skrevet saaledes uden forkortelse; dog henndr 83.9.

[2] k*onung*s 76.28 er skrevet saaledes, at ſ for en stor del falder sammen med staven paa *k*.

Digitized by Google

sk*u*l*i* 138.17. 144.6 (bedre sk*y*l*i*, da formen er skreven fuldt ud skyli -e 126.11. 130.5.7. 149.19. 169.6). s*k*u*ler* 19.17. — sk*a*l*l*t 78.10. sk*al*l*tu*. — sk*u*l*u*m (sk*u*l*-*um 138.15). sk*u*l*u* (sk*u*l*o* 9.23. 11.14. 25.18. 131.28). sk*u*l*ut* 59.26. 142.10. sk*u*l*o*ð 140.11. sk*u*l*udh* 25.10. — I præt. i regelen skrevet fuldt ud. Undt.: sk*y*l*l*d*i* 46.8. sk*y*l*l*du 130.31. 131.26.

þ*ad*a*n* 122.5 (jfr. þad*a*n i det følgende). þ*ad*an ved siden af þadan.

þ*an*gat 120.5.9. 170.13. þang*a*t 25.13. 26.14. 130.31. 161.13. 166.17. 169.15 (þan*n*gat 114.9. þangat 131.3).

þ*ei*m (þei*m* 150.17, þ*ei*ma 105.2); þ*a*n*n*; þ*eir*rar (saaledes opløst efter þeirrar 135.19); þ*eir*ri (þer*r*e -i 38.13. 90.5. þeir*r*i 133.25); þ*eir* (þ' 16.14. 29.23, jfr. þ*eir* rettet fra þ' 23.25 og þ*eir* for þ*er* 32.33); þ*eir*ra (þeiʀa 167.23, overstrøget).

þ*es*s(-) er i regelen udtrykt ved et sammenskrevet þ og ſ, idet den sidste bogstavs bue er anbragt oppe paa þ's stav (jfr. s. LI anm. 2 og s. LII anm. 2). Ikke sjelden er dog þess(-) skrevet fuldt ud. Saaledes gen. sg. f. þessar 33.22. þessar*a*r 92.18 (men: þ*es*saʀ*a*r 168.4. 170.31. 171.8). Dat. sg. f. þesse 4.20. 41.1. Gen. pl. þessa 134.27.

þ*en*na; þ*et*ta, þetta.

þ*ing*(it) 120.11.15.

þ*o*tti 117.1.

þ*via*t.

Endelig i mange forkortet skrevne navne, f. eks. B*ryn*h*il*l*d*r (jfr. § 45).

Særskilt omtale fortjener endel forkortelser for *-an* og *-in*.

-þn = -þ*a*n (eller -þ*a*n*n*) i: heþ*a*n 28.19. siþ*a*n (skrevet fuldt ud siþan 87.16 og siþan*n* 88.18. 150.6; ofte sidan). siþ*a*n (adj.) 116.5.

Analog er skrivemaaden -dn (med eller uden streg over d) for -d*a*n: felld*a*n 24.20. god*a*n 39.1.

Digitized by Google

saumad*an* 156.12. sid*an* 19.31. 30.24. þad*an* 132.19. 161.20.

Fremdeles -kn (horisontal streg gjennem *k*'s hals) = 1) -k*an*: lik*an* 31.14. rik*an* 104.10. averk*a*n 114.21. 2) Ogsaa = -k*inn*: mik*inn* 91.15. svik*inn* 108.9. tek*inn* 98. k. 39 o. 99.1. 168.17.

42. V. Forkortelse ved afstumpning (jfr. under II).

. e*igi*, sjeldnere eig*i*; jfr. e[i] § 43 c. Ogsaa hvor den horisontale streg eller buelinjen mangler over ei, er det i udgaven gjengivet ved eigi, skjønt en virkelig udtaleform ei paa haandskriftets tid er mulig[1]: 8.12. 30.21. 101.20. 119.15.16. Jfr. 143.15 og s. LIV.19. Ordet er skrevet fuldt ud: 8.9.13. 30.15. 42.25. 54.19. 59.5. 77.4 (andet). 92.14; jfr. e*i*gi § 41.

eng*i* 75.10. 133.32.

m*enn* (jfr. § 41).

sk*allt* 10.4. 26.26. 105.20. sk*ulum* 138.12. sk*ulu* (þer) 157.10. sk*yli* 15.25. Jfr. § 41.

sp*ur*d*i* 31.28.

þ*at* (þat 6 gange; þad 1.10).

Oftest anvendes afstumpning (foruden i navne, hvorom § 45) ved endelserne *-an* (*-ann*), *-inn* og *-it* (jfr. § 41 slutn.):

h*ann*. — meþ*an* 85.15. siþ*an*. skarþ*an* 45.13. 104.17. — slik*an* 79.2.

svik*inn* 78. k. 32 o.

Om *-it* jfr. § 34 s. XLII.

43. VI. Forkortelse ved enkeltbogstav (jfr. under II og afsnittet om navne § 45).

a) Begyndelsesbogstav alene[2]:

---

[1] Jfr. H. Gering, Finnboga saga s. XVI.

[2] Enestaaende i haandskriftet er forkortningen af den lange ordrække: d. s. f.' b. ok b̄h b̄l d. 137.9.

.d. = dag 85.16. 151.20.

d. = dottur -ir 66. k. 29 o. 135.20. 137.8.9.

.e. = eda (ofte).

I = iarl (-ls, -li) 116.23. 118.15—121.14.

ſ. = segir (sjeldnere = segia: 8.1. 138.1. 143.26. 157.2. 158.3. 162.21. 166.19).

.ſ. = sins 62.22.

.ſ. = son(r) 103.22.26; = sonar 142.19; = sonum 60. k. 26 o.

þ. = þusundir 24.3 (andet).

b) Ved gjentagelse af begyndelsesbogstaven kan flertal betegnes:

.bb. (horisontal streg over) = brędr (-ra, -rum) 63.23. 65.5. 90.23. 94. k. 37 o. 97.15. 167.3.19. 170.25.

kka (horisontal streg over) = k*onung*a 33.6.

.ſſ. = synir o. s. v. 9.4.24. 10.15.22. 39.24. 40.23. 62.11. 64.13.29. 107. k. 43 o. 107.14. 129.28. 137.15. 138.9. 141.5.14. 142.10.15.23. 143.4. 152. k. 14 o. 154.2.5. 159.14. 161.4. 163.28. 167.24. 168. k. 18 o. 170.1.3.11.

c) Begyndelsesbogstav og interlineart tegn.

e^{i} = eigi (jfr. § 41, 42).

f^{o} = foru (skrevet fuldt ud 34.16. 61.25. 65.32. 87.7. 174.4.5.12).

f^{i} = fyrir (jfr. § 38); = fyrri 149.4.

h^{o} = honum 151.16; jfr. § 41.

k^{o} = konu (skrevet fuldt ud 20.8. 73.21. 74.11; jfr. § 41).

k^{w} (snarere end k^{t}, jfr. § 39) = kvad 78.8.

q^{z} = kvaz 66.19. 143.28.

m^{r} = madr; m^{z} = mannz (= -m*enn*z 120.5); m^{i} = manni; m^{w} = manna; m^{m} = monnum; jfr. § 41, 42.

m^{o} = modir 168.14.

m^{v} = munu.

-naut 70.3 synes at være skrevet $n^{t.d}$.

R^{a} = riddara 146.24.

Digitized by Google

R^{i} = riki (fuldt udskrevet kun 39.23. 114.9); R^{i}ſ = rikis.

v^{o} = voru (jfr. § 9 s. XVI).

44. VII. Af sammenskrevne bogstaver har haandskriftet aa, gg og pp.

Om sammenskrivningen af ſ med *h*, *k* og *þ* er talt s. LI anm. 2, s. LII anm. 2 og s. LIII.[1]

45. Her skal underét i alfabetisk rækkefølge opføres de navne, som forekommer forkortet skrevne i haandskriftet. Kun undtagelsesvis er disse skrevne med store bogstaver.

Agnarr skrevet fuldt ud undtagen 137.20 agn' og 143.4 ag'.

Alsvidr 58.17, alſ*vidr* (horisontal streg gjennem *l*) 58.25, al*svidr* 58.28. 59.3.7.13.

Beckhilldr 57.6, beckh*illdr* 57.9.

Borghilldr, forkortet b*org*h*illdr* 25.13.

Brynhilldr 46.17. 48.16. 54. k. 22 o. (-d*a*r). 58. k. 25 o. (-dar). 81.9. brynh*illd*- 84. k. 33 o. 111.2.5. Brynh*ill*d*a*r (' over første *r*) 136.14. b*ryn*hilldar 135.3. b*ryn*h*illd*r 57.9. b*ryn*h*ill*dar 79.18. Overalt ellers b*ryn*h*illd*-.

Budli, -e, forkortet b*ud*l- 66. k. 29 o. 103.31.

Eirekr skrevet fuldt ud 121.19. 129.28. 137.14. 139.3. 143.4. Overalt ellers skrevet eiR'.

Ella, forkortet E 163.32, el*la* k*onung*r (horisontalstreg forbinder *l* og *k*) 164.8 ff.

Eysteinn uden forkortelse 132. k. 9 o. 132.20.23. 137. k. 10 o. 137.12. 139.12. Ellers afstumpet eyſt', ey'; E 139.2.

Fafn(n)ir, Famn(n)ir overalt uden forkortelse, undt.: .f.' 43.2. 137.9. faf' 43.10. 44.22.

---

[1] Denne sammenskrivning forekommer ogsaa i ſkipa 125.6 og geþſ (d. e. geþs) 76.21.

Digitized by Google

Giuki, -e; forkortet G 60.26. 64.15.25. 65.4.10.21. 67.30. G*iu*k*a* 61.30.

Glaumvor, forkortet kun 94.9 (se anm.).

Granmarr, forkortet G 23.12.20.26. 24.2.

Grima, forkortet kun 124.17 (G').

Grimhilldr forkortet g*r*imh*illd*- overalt undt. 60.26. 61.3. 63.19.

Gudrun fuldt udskrevet 60.12—61.6. 63. k. 27 o. 77.10. 81.18. 84.6. 85.17. 86.4. 96.20. 105. k. 41 o. 107.13. 108. k. 44 o. 108.25. Ellers gudR', gudr' (oftest), guþr' 70.15, Gud' 70.7.10.23. 72.2.6, gdR' 101. k. 40 o. G 103.5.20.25. 104.2.26. 106.11.

Gunnarr, forkortet: gun*n*a' (sidst i linjen) 74.16. Gun', gun' 74.18.19. 94.10. 100.1. G. 79.12. 99.24. 100.6. 101.2.

Gutthormr, forkortet gutth*orm*- 80.11.15.18. 85.6.

Haralldr, forkortet haR*alld*- 117.21.22. 169.19.

Heimir, forkortet kun 69.1 heim'.

Helgi, forkortet h. 22.6.

Hoddbroddr, forkortet hoddb*roddr* 23.29.

Hundingr, forkortet: hvndin' 40.29. hvnd' 40.23.

Hvitserkr, forkortet h*v*its' 161.27.

Haug(h)ni, -e, forkortet: haug' 92.5.24. 95.4.16. 96.4.9. 97.3. 98.9. 99.4.12.20. 100.10.14.20. 101.26. 103.22.26. ha'g 98. k. 39 o. ha'gn' 82.2. hav' 95.7. ha' 97.24. 108.18. h' 78.24. 79.9.

Ivar(r), forkortet J 163.18.20.27.30. 164.3. 165.4.9. 166.4.18.32. 167.1.11.

Noregr, forkortet noR*eg*ſ 122.2.

Rag(h)nar fuldt udskrevet kun 117. k. 3 o. 117.24. 118.8.24. 120. k. 4 o. 122. k. 5 o. 125.14. 126.19. 157.12. 158.6. Ellers stadig R', undt. Rag' 130.24. 159.26 og Rag*na*re 173.18.

Randalin, forkortet Rand' 155.1. 157.13. 168.20.

Reginn, forkortet: R' 31.29. 32. 45.1-24. 47.3.6. R'ég 37.22.

Raugnvalldr, forkortet: Ravg' 132.2. Ravgn' 142.19.

Digitized by Google

Sibilia, forkortet sib*iliu* 149.8.

Siggeirr fuldt udskrevet 6.1.13. Ellers forkortet: sigg' (oftest), sɪɢ', sig*gr*', sig'; .s. 10.25.31.

Sigmundr fuldt udskrevet (jfr. § 41 s. LII) 5.15. 7.14.19. 12.24. 13.11. 14.20 (bis). 16.11.20. 17.27. 18.17.29. 19.2.7. 24.28. 25.5. Ellers sigm'; sigm' 12.7; s' 29.27; sig' 62.29.

Signy, forkortet sign' 17.14.

Sigrun, forkortet sigr 20. k. 9 o.

Sig(h)urdr (-þr), ofte skrevet fuldt ud; hyppig forkortet s', én gang s'r 77.23 og sig' 75.11.

Sinfiotli uden forkortelse 14.8.24. 15.5. 17.29. 19.16. Ellers forkortet: sinf*iotl*- (oftest), sinfio*tl*-, sinfi*otl*-, sinf'.

Svanhilldr 83.29. 105.4.22. Ellers svanh*illd*-.

Sviþiod, forkortet sviþi' 132. k. 9 o.

Volsung(h)r (-au-) uden forkortelse 5.4.12. 9. k. 5 o. 19.22. Ellers forkortet: .v'. (oftest); vols'; volsv'.

Volsung(h)ar, forkortet: vol' 20.16. vols' 22.26.

46. Som skilletegn forekommer det inkonsekvent brugte punkt,[1] hvortil der i nærværende udgave ikke er taget hensyn. I anvendelsen heraf er der ret betydelige afvigelser mellem haandskriftets forskjellige partier. Ved strofeslutning er skrevet tegnet :~ 119.8; jfr. anm. til 174.17.

Med en lodret streg (sjeldnere en bue med aabningen mod venstre) som nedvisningstegn nede i linjen er paa følgende steder over linjen tilføiet a) en bogstav eller b) et ord, som først var udeglemt (jfr. § 40 slutn.):

a) k^{v}ykt 13.3. mau^{r}g 17.3. le^{i}ngi 24.21. dryck^{r}inn 25.22. m^{i}sta 44.18. he^{f}dir 45.17. ^{h}ʀame 52.3 (nedvisnings-

[1] Dette kan undertiden paa én gang være skilletegn og forkortelsestegn, f. eks efter bavg^{m}. 155.21. Om punktet som forkortelsestegn se forøvrigt § 43.

Digitized by Google

tegn tvilsomt). a^{v}ll 54.2. ^{o}k 64.14. h*r*ing^{i}n*n* 72.14. und^{r}uduzt 100.13. m*i*cil^{l} 118.23. he^{i}m 122.21. fle^{i}re 129.20. nockv^{r}n*n* 131.14. ęr^{e}ndiſ (bue) 149.15. ſk^{i}p*u*m 154.28. y^{z}st 158.13. go^{l}finu 161.8.17. k^{l}ęde 175.8.

Nedvisningstegnet er udeglemt ved: a^{v}llum 7.17. i^{i}ord 47.11 (overstrøget, se s. LX). f^{r}ęndr 54.8. mest^{r} (*r* over en udraderet bogstav) 58.26. þe^{i}R 64.2. þe$_{i}$m 85.8. ^{v}kledd 124.9. ney^{t}gi 146.6. Jfr. 172.7.

I ska^{r}ut 127.13 er det interlineare *r* kommet paa feilagtigt sted.

b) lettu at (som nedvisningstegn to parallele streger) 42.24. þęr 46.14. *ok* (skrevet med det § 38 nævnte forkortelsestegn) 49.16. ban*n*at 74.18. ek 81.13. d*r*vck*i*t 103.18. ei*gi* 119.15. ti*l* 121.26. audr*um* 128.10. hendr 134.10. h*ann* (andet) 139.18. miok 158.25.

Uden nedvisningstegn er skrevet over linjen: h^{o} (= hun) 13.19. ek 33.27. þ*at* 43.18. siþ*an* 71.14. Ligesaa godin*n* 49.2 (se anm.). Jfr. ogsaa 27.29 og 29.10 under „overstrygning" s. LX.

Et ord, som er udeglemt i teksten, er antydet ved indføielsestegnet (″ eller en spids vinkel, som vender aabningen opad mod høire), samtidig med at ordet er skrevet til i randen under ″. Dette er tilfældet med: klędv*m* 59.24. gudrun 86.4 (foran er *gra*ne overstrøget). batr(?) 136.6. hialma 157.22. Efter tre 148.15, som staar sidst i linjen, er indføielsestegnet skrevet og over dette det udeglemte m*i*cit. Uden indføielsestegn er 174.18 i randen skrevet settv istedenfor et i teksten overstrøget ord. Paa lignende maade er istedenfor et kludret ok 66.11 (foran Sigurde) i randen uden indføielsestegn skrevet dette ord. Indføielsestegn findes efter -locka 56.5, men intet er skrevet til i randen. Ligesaa efter mvngate 79.28. Jfr. ogsaa anm. til 95.5 og 164.28.

En lodret streg i teksten og en lignende streg ude i randen (kanske tildels med forskjelligt blæk) findes paa etpar steder: nę ydr | rad gefa 73.32;

Digitized by Google

hei*m*te | k*onun*g 106.6; vine | sina 120.1; vo*ru* | . ok 149.30; jfr. anm. til 56.5, samt „Tillæg" til 134.31.

Omflytningstegn (to parallele skraastreger // efter de ord, som skal bytte plads) findes ved: f'// h'// (d. e. her fyrir) 96.21.

En bogstav (eller et bogstavtræk), som skriveren har villet udslette, er underprikket (i regelen med to prikker):[1] f(i)elld*a*n 24.20. (e*r*)vo*ru* 30.7. hley(r)pr 42.8. hial(l)m 47.13. aull g(a)ulle 55.23. f(a)ugls raudd 56.21. (a)upp tauku 58.8. G(a)unnar 73.27. bra(c)k 96.1. v*er*(d)a 119.14. sme*m*ma 124.23 rettet til sn- derved, at sidste streg i *m* er underprikket. -tueggi(a)u*m* 139.25. h(n)eingu 158.13. Jfr. anm. til 53.11. 145.4, 146.5, 154.2. Prikker mangler bl. a. under de feilskrevne ord: aullar 37.20. hauglausare 73.18. favrl^{v}ghv*m* 95.18. braudlaup 128.17. hauraund 162.10.

Overstrygning ved en horisontal streg er anvendt ved følgende (i parenthes satte) ord: rade (v*er*di) stendr 8.11. h*ann* (m*un*de) þotti 13.6. m*ed* (nockvt) knodat 14.28. h*onu*m (sin*a*r, derover skrevet h*an*s) spadisir 27.29. fyrnast (m;, derover skrevet medan) v*er*olldin*n* 29.10 anm. h*ann* (kemr, derover skrevet er) at 41.24. hvssinu (ok grafit i^{i}ord nidr sigvrdr fann þar stor — dermed ender bl. 23v) ok grafit 47.11. a bar*r*e (lima) vid*a*r 51.13. v*a*r (s*va*) m*a*rghfalldr 55.14. ska*m*t (ept*ir*) f*ra* 66.19. hauf*u*m (ha) vid 71.2. hyg*g* (*eigi*) g*r*imh*illdi* *eig*i vel 71.24. bydr (h*enn*e) ockr 91.19. syndu (haugna) Gun*n*are 100.14. ok (xx) sǫmilig*ra* 103.29. kominn (all) mikill 147.20. nu (hafa) gefa þ*ei*r 149.29. galllt*a*r (kaul) hag 159.2. en*n* (þeiʀa) þeg*a*r 167.22. bunade (þ*eir*ra) h*an*s 170.23. Jfr. anm. til 86.4, 104.18 og 157.5. — Overstrygning ved en vertikal streg: v*a*rþ (s*va*) m*i*cill 42.3. — Foran v*a*r 30.10 staar et overflødigt fan*n*, som ikke kan sees at være overstrøget.

[1] I den følgende opregning er den underprikkede bogstav sat i parenthes.

Digitized by Google

Udradering eller udviskning forekommer etpar gange: eru (lętr?) þa 118.4. ok nu lykr *sva* (ufridr??) 149.28. Jfr. videre anm. bl. a. til 40.24 og 80.24.

Andre feilskrivninger og rettelser af enkelte bogstaver er omtalte i anmerkningerne til teksten (se ogsaa „Tillæg og rettelser“). Her er ogsaa udeglemmelser af enkelte bogstaver eller af hele ord omtalte.

Haandskriftet har eksempler paa dittografi ved: (siþ*a*n) sidan 28.2. 29.10 (se anm. til stedet). ok 31.28. skalltu 53.14. af 76.17. drepir 78.12. borit 94.13. enn 97.12. i (ved linjeskifte) 105.10. þeir | þęr 107.19. ok (ved linjeskifte) 117.10. ok (tredje) 129.13. þott 138.27. hann (første) 159.12. at (ved linjeskifte) 173.11. Jfr. anm. til 71.24, 157.24, 174.25.

I sammensatte ord skrives gjerne de to led for sig. Eksempler paa feilagtig deling af sammensætningsleddene er anførte s. XXXIX. Andre eksempler er: of ʀefli ved siden af ofr efli; ord ſtir 169.8. Jfr. heim illt 66.28, samt 87.6. I udgaven er sammensatte ord altid skrevne som ét ord.

Omvendt er undertiden to smaa ord skrevne sammen. F. eks. manu 25.9. erþu 70.30. mavera 94.19. Jfr. 79.25.

Skrift og forskjellige hænder i 1824.

47. For de enkelte bogstavers former i haandskriftet henvises til „Palæografisk atlas. Ny serie“ nr. 24. Jfr. ogsaa, hvad der er bemerket om accenter § 7, om tegnet ꜵ § 8, om ǫ, ǿ og ꝺ § 9 f., om tegnene for *e* § 11, om r og ʀ § 32 og om s og ſ § 33; fremdeles afsnittet om forkortelser § 38—45 og om skilletegn, nedvisningstegn o. s. v. § 46. Hertil skal føies følgende supplerende bemerkninger om enkelte bogstaver:

Digitized by Google

d og ð bruges uden nogen forskjel, saaledes at ð undertiden kan forekomme i et ords begyndelse og i den oprindelige konsonantforbindelse *nd*. F. eks. ðvgha 51.8, kin*n*ð 51.5. I udgaven er begge disse bogstaver, som ofte er vanskelige at adskille fra hinanden, gjengivne ved d.

ę og ǫ kan undertiden ligne hinanden saa sterkt, at det efter skrifttrækkene ikke sikkert kan afgjøres, hvilken bogstav der skal læses.[1] Saaledes i mędr 42.19 og i ępiʀ 99.14.[2] Det maa dog merkes, at ǫ forholdsvis sjelden forekommer i haandskriftet og aldrig sikkert som tegn for opr. *œ* (hvilket er en norsk skrift-eiendommelighed). Sandsynligheden taler derfor for, at der i saadanne tvilsomme tilfælde skal læses ę (ikke ǫ).

i er i regelen forsynet med en streg af samme form som accenttegnet. Dertil og til ȷ, som undertiden forekommer i fremlyd istedenfor i, er, udenfor de diplomatisk aftrykte vers i Ragnars saga, i udgaven intet hensyn taget, idet her baade í og ı og ȷ er gjengivne ved i. Ligesaa er J (f. eks. Jarlen*n* 116.20) gjengivet ved I.

v og u (hvoraf den første bogstav som regel forekommer i fremlyd og ofte i indlyd) er vanskelige at adskille, og overmaade ofte maa det overlades til et skjøn at afgjøre, hvilken bogstav der skal læses. I udgaven er derfor v og u ikke holdte ud fra hinanden, men der er skrevet v og u i overensstemmelse med normalorthografiens regler.

y er sædvanlig skrevet med prik over.

z er etpar gange (enkiz 113.17. vanz 114.21) skrevet med et eiendommeligt tegn, der ser ud som et

---

[1] Ogsaa *e* og *o* kan ligne hinanden meget; jfr. anm. til 115.23 og 153.6.

[2] I fęzt 60.1 er ę rettet fra ǫ (eller o) derved, at o er blevet gjennemstrøget horisontalt (og krøl tilføiet).

dobbelt z eller zʒ og af Bugge er opfattet som zz (enkizz, vanzz).

48. Det hele haandskrift, som Kålund („Palæogr. atlas. Ny serie" nr. 24) henfører til tiden omkring 1400, er, naar etpar blade undtages, skrevet med samme haand. Undertiden er skriften tæt og omhyggelig, saaledes f. eks. paa de første blade.[1] Men oftere er den forholdsvis aaben og temmelig skjødesløs med et mere kursivt præg; dette er navnlig tilfældet henimod haandskriftets slutning, hvor skriveren har arbeidet hurtigere. Flere gange findes pludselige overgange fra en større og aabnere til en mindre og tættere skrift (saaledes efter hiolltinn 68.4), uden at det dog er nødvendigt at antage forskjellige hænder. Forkortningstegn er ikke overalt anvendt i samme udstrækning; bl. 23v nederst forekommer saaledes omtrent ikke saadanne.

49. Med en forskjellig haand tør de tre sider i haandskriftet **bl. 50 v** og **bl. 51** (108.25—ein 113.7) antages at være skrevne.[2] Her har g en afvigende form med en slyngning nedad istedenfor løkke. Ogsaa retskrivningen i dette afsnit opviser mange eiendommeligheder, som enten slet ikke findes i det øvrige haandskrift eller der er mindre almindelige. For disse skal der i det følgende gjøres rede

---

[1] Eksempelvis kan nævnes, at der til bl. 5v svarer 28 linjer i den trykte tekst, derimod til bl. 9v kun 24 linjer. Fra 3dje læg af bliver skriftkolumnen lidt bredere end i 1ste og 2det læg, som har kolumner af væsentlig samme bredde.

[2] Derimod bemerker S. Bugge i sine optegnelser til haandskriftet: „Fra den Side [bl. 50v], som begynder þat er nu ad feg*ia* er Orthographien i flere Henseender forskjellig fra den i det foregaaende brugte, men Haanden den samme".

Digitized by Google

under stadig henvisning i [ ] til retskrivningen i det øvrige haandskrift.

[§ 7.] Accenttegn anvendes hyppig (bráuth[1] 109.23. skóg 112.13. bád 112.15). To accenttegn (i udgaven gjengivet ved enkelt) over én og samme vokal forekommer ved fę́r 111.7, gáf 112.2, beinabót 112.19.

[§ 8.] bæd | 108.27. m*i*clæ 111.8 (sidst i linjen). vænr 111.14. nænd 111.15.

[§ 10.] Bogstaven ǫ forekommer ikke, derimod oftere ꜹ eller ꜵ: ꜹdrum 108.27. sꜹrli 109.16. dꜹþr 111.2. hꜹrpu 111.8. -lꜹnd 111.11. hꜹrpu*na* 111.15. hꜹrpun*a*r 112.24. tꜹttru*m* 112.27.

[§ 11.] ę med krøl over: fęti 109.5. ętt 111.4.

[§ 12.] e for ę: fetr 109.12. getti 111.6. letr 111.8. fedu 112.4. kledi 112.7. kemi 112.16. þett*i*z 112.17. kledr 112.28.

[§ 13.] I. ę for *e* (aldrig i nærheden af *r* eller labial): skęþia 108.27. sęt 112.23. Stadig, hvor *eigi* er skrevet forkortet ę[i] (ɔ: overalt, undt. 112.16, hvor der er skrevet ei); ę har dog i dette ord en meget kort, ret kvist nedentil og er mulig at opfatte som e. — II. ę for *é*: nę 108.27.

[§ 14.] *-eing-* for opr. *-eng-*: d*r*eingil*ig*a 109.26. leingi 112.3.

[§ 16.] I endestavelse foran konsonant findes *e* i elldilegr 109.28 (men: hagliga 111.12; d*r*eingil*ig*a skrevet forkortet 109.26).

[§ 18.] giora 111.8, men: gʻsimar 111.9. gʻ (adj. f.) 111.12, o. s. v.

Slutningsstavelsen *-ir* er skreven fuldt ud i: ha*m*dir 109.15. b*r*odir 109.17.22. visir 110.1.

[§ 19.] Endelsen *-ur* er skreven fuldt ud i b*r*odur 109.13.

---

[1] Det kan ikke sikkert afgjøres, over hvilken vokal accenten staar.

Digitized by Google

[§ 21.] *y* for *i*: sylf*r*i 111.10. yþ*r*ott*u*m 112.6.

[§ 23.] Der er skrevet *d* i dyrdlig 112.7, men: d*y**r*ligu 112.25. d*y**r*ligan 112.26. — Enkelt *d* for dobbelt i kledr 112.28.

[§ 24.] eft*ir* 111.4.5. — þ*ur*fua 112.18.

[§ 25.] Ikke sjelden *gh* som ellers i haandskriftet (Raghn*ar*s 111. overskr.)

[§ 26.] *h* mangler foran *r* i rid 109.7. Derimod hlutum 109.1. Enestaaende er skriftformen erph 109.3.

[§ 27.] Enkelt *k* for dobbelt i stak 109.7.

[§ 28.] Dobbelt *l* i (-)k*ar*ll 112.15. 113.3.

[§ 30.] Enkelt *n* for dobbelt i: foti*n* 109.10. e*n* 112.13 (ellers altid en*n*, én gang enn 112.18). hə*r*p-un*ar* 112.24. haurpu*ni*[1] 112.25.

[§ 32.] Enkelt *r* for dobbelt i: ock*ar* 109.18.22. f*er* 112.8 (men ferr 113.6, skrevet med ʀ med prik over). — fyʀ*ir* 112.5.

[§ 33.] Dobbelt ſ i heimiss 111.3.

[§ 34.] Ved *t* maa merkes: kantt 110.3. optt 113.3. I begge ord er der skrevet *t* med prik over. Dobbelt *t* er skrevet i tə*r*ttru*m* 112.27. — Videre *d* for opr. *t* i: litid 112.24. ad 108.25 (bis). 110.6. 111.15. 112.16.19.24.

[§ 35.] *th* i: g*io**r*th 109.13. 110.4. bráuth 109.23. matthi 111.12.

[§ 36.] *þ* er forholdsvis hyppig anvendt (merk m*un*þi 109.17). Derimod Hamdír med *d*, men ellers i haandskriftet med *þ*.

[§ 37.] Aldrig *-zt* i passiv, kun *-z* (bakaz 112.28, stadiz 109.11; interlineart *z* i: þett*i*z 112.17. bakaþ*i*z 112.26. vaurþ*u*z 109.26) eller det ellers i haandskriftet ikke forekommende *-zst* (b*r*az*s*t 109.10. k*va*duzst 109.12. kuezst 112.15.17; jfr. vnzst 109.13, men: vnz 112.8).

Af forkortelser anføres kun de fra det øvrige haandskrift afvigende:

[1] Eller er stregen, som staar baade over *u* og over *i*, tegn for „sammentrækning“ (§ 41)? I saa fald haurpu*nni*.

Digitized by Google

[§ 38.] I. Forkortelsestegn med fast betydning.

[2.] Istedenfor e' = e*r* er er ofte skrevet fuldt ud: 109.23.24 o. s. v.

[3.] ^{2}, som regelret ellers i haandskriftet, = *ur* i: sig*ur*dr 111.2. natt*ur*a 112.2. þ*ur*fua 112.18. Derimod = *yr* i: sp*yr*ia 109.4. sp*yr*r 111.1. 112.14. d*yr*ligu 112.25. d*yr*ligan 112.26.

Som nyt tegn har bl. 50 v—51 v $^{\infty}$ = 1) *-ur* i brod*ur* 109.3 og mod*ur* 109.24; = 2) *-or* i m*or*gum 109.26 og m*or*g 112.7.

[4.] Det ellers i haandskriftet sjeldne forkortelsestegn for *-rum* findes to gange: ǫdrum 108.27. storum 109.1.

[11.] Foruden for *-ia*, *-ra* og *-va* er ^{w} forholdsvis meget anvendt for *-na*: mey*na* 111.9. hǫrpu*na* 111.15. haurpu*na* 112.4. horpu*na* 112.22. Videre forholdsvis ofte for *-a* alene: lif*a* 112.3. sof*a* 112.21. Afvigende fra det øvrige haandskrift er tegnet brugt for 1) *-fa* (ha*fa* 109.8, jfr. h^{w} = h*afa* 109.12), 2) *-ma* (ko*ma* 111.9. 112.27), 3) *-ana* (h*ana* 111.12), 4) *-ta* (vei*ta* 109.4).

[14.] Punkt til betegnelse af dobbelt konsonant findes kun over *t*.

[§ 39.] II. Forkortelser med ubestemt betydning.

' er anvendt i sv*arar* 109.4, sv*arar* 110.2, sid*an* 112.20 og, ligesom ogsaa ellers i haandskriftet, i k*erling*(*u*) 112.23.30. 113.2.6.

[40.] III. Af forkortelser ved interlineare bogstaver maa som eiendommelige for bl. 50 v—51 v fremhæves:

^{o} = *or* i h*or*pun*n*e 112.7.

^{v} = *au* i þ*au* 112.12 (jfr. favrl^{v}ghv*m* 95.18).

^{c} = *-eck* i f*eck* 109.10.

^{n} = *un* i: m*un*du 109.1. 112.17. m*un*di 109.4. 113.2. m*un*da 109.9. Jorm*un*ʀeks 109.14. Derfor kan m^{n} 109.8 baade opløses m*un* (jfr. mu*n* 111.4) og m*an*

Digitized by Google

(jfr. sam*a*n 111.18). Derimod m*un*da 109.11, m*un*þi 109.17 skrevet ved „sammentrækning“ (§ 41).

[§ 41.] IV. Af de forkortelser ved sammentrækning, som de 3 sider har fælles med det øvrige haandskrift, er de sjeldnere og vigtigste:

-foll*u*m 111.14. — g*en*gr 111.10. 113.4.6. — h*e*ndi 109.5 8. h*au*ndina 109.9. h*e*ndr 109.16 (men hau*n*d 109.5). — mǫll*ti* overalt. — sid*a*n 111.10. — þ*a*ngat 112.8. þ*an*gat 112.30. — þotti 109.5. — Desuden þ*ei*rra, þ*at*, h*onu*m, o. s. v.

Eiendommelige for de 3 sider er:

-dol*u*m 111.1. — d*r*eingil*ig*a 109.26. — g^{v}g = ge*n*gu 109.14. — h*e*n*nar* 111.5. — hof*u*dit 109.17.20. — k*onun*gr*i*n 110.2. — m*e*d 109.28. — tid*e*ndi 111.1. — I felling*u*m 111.13 er over *in* anbragt en overflødig horisontal streg. — I þ*es*s 112.2 er þ og ſ ikke skrevet sammen; heller ikke h og ſ i h*an*s 112.27, hvor den horisontale streg ogsaa skjærer ſ.

[§ 42.] V. Forkortelse ved afstumpning. Jfr. under II, samt det eneste forkortet skrevne navn brynh*illdr* (*-di*) 111.2.5.

[§ 43.] VI. Af forkortelser ved enkeltbogstav alene findes kun .e. = eda 109.5 (som ellers i haandskriftet). Ved begyndelsesbogstav og interlinear bogstav er (som ellers i hs.) skrevet: ę^{i} = ęigi (jfr. under [§ 13]). — f^{o} = foru 109.6 (skrevet fuldt ud 109.13). — f^{i} = fyrir stadig, undt. fyʀ*ir* 112.5. — k^{o} = konu 112.11. — m^{r}, m^{i}, m^{a}, m^{m} = madr, o. s. v. — v^{o} = voru 109.2. 112.6. — Hertil kommer følgende for bl. 50 v—51 v eiendommelige skrivemaader: k^{o} = komu 109.14 (skrevet fuldt ud 112.25). — h^{a} = hana 113.4. — h^{m} = honum 112.19.20 (alm. h*onu*m).

[§ 44.] VII. Sammenskrevne bogstaver: æ, samt k og ſ sammenskrevet i k*onung*s 109.14.

[§ 46.] Punkt som skilletegn forekommer forholdsvis langt oftere end i hs. ellers. Et skilletegn

Digitized by Google

bestaaende af 3 punkter findes 110.6 ved kapitelslutning.

Uden nedvisningstegn er *i* skrevet over *ſ* i **hafi** 112.3.

[§ 47.] Der hersker den samme vaklen med hensyn til d og ð som ellers i hs.; jfr. f. eks. **nænð** 111.15. **ðagh** 112.12. Eiendommeligt for bl. 50 v—51 v er den udstrakte brug af u for v. Fremdeles prik inde i rundingen af initialen i **Þeim** 109.5 og **Þa** (andet) 109.27. Endelig en forholdsvis udstrakt brug af initialer efter punktum. De to ornamenterede initialer ved begyndelsen af Vǫls. s. kap. 44 og Ragn. s. kap. 1 skiller sig ogsaa ud fra de øvrige ornamenterede initialer i haandskriftet[1].

50. Foruden de 3 sider bl. 50 v—51 v synes mig ogsaa **bl. 19 r l. 15—21** (**hon** 37.8—**smiþina** 37.13) at være skrevet med anden haand end størsteparten af haandskriftet. Baade er skriften her plumpere og aabnere, og der forekommer paa disse faa linjer en hel række eiendommeligheder i retskrivningen (deriblandt i anvendelsen af forkortninger, idet **hon, ho*n*** og **honu*m*** 37.3 er skrevet fuldt ud), saaledes som det vil sees af det følgende diplomatiske aftryk af dette afsnit, sammenholdt med faksimilet af bl. 27 r i „Palæogr. atlas. Ny serie“ nr. 24:

| hon fagn*ar* honu*m* vel . talaz nu við ok drecka. 15
Þa | męll*t*i . S . h*var*t h*a*f*u*m v*er* rett ti*l* ſpurth . at 16
ſigm*und*r k*onung*r | felldi ydr ſu*er*dit g*r*am . i t*v*eim 17
hlutu*m* . ho*n* su'. ſatt e' . þ . Si . | męll*t*i . Fa m*er* i 18
h*au*nð . ek vil haf*w*. ho*n* kuað h*ann* liklig*n* . til | f*r*ama 19
ok fę*rr* h*onu*m su*er*d*t* . S . hitt*ir* nu . R'. ok bad h*ann* |
þ*r*. g*io*ra af ſu*er*þ eft*ir* efnu*m* . Reg' reidd*z* . ok geck 20
ti*l* ſm|iþiu m*ed* ſu*er*ðz b*r*otin ok þ*ick*i*r* . s . f*ram* 21
g*w*iar*n* v*m* ſmiþina |

---

[1] Her skal ogsaa mindes om den i haandskriftet enestaaende genetivform biar 112.9 = bęiar.

Digitized by Google

Dette lille afsnit har flere eiendommeligheder tilfælles med bl. 50 v—51 v: Udstrakt anvendelse af interpunktion, af *u* for *v*, samt af *þ*; forholdsvis ofte store bogstaver ved navne og efter punkt; det forholdsvis sjeldne tegn *ꝩ* forekommer i haꝩfum 37.5; *f* i eft*ir* 37.11; *hl-* i hlutu*m* 37.7; ʷ = -*a* i haf*a* 37.8; su' = svarar 37.7; prik i rundingen af Þ i Þa 37.4. Da ogsaa skriften meget ligner skriften i bl. 50 v—51 v (dog har *g* ikke krøl nedentil), synes det mig rimeligt at antage, at bl. 19 r l. 15—21 er skrevne af samme haand som de nævnte 3 blade længer ude i haandskriftet.[1]

Haandskriftet 1824's sprog, skriver og indhold.

51. For de vigtigste eiendommeligheder i **lydlæren** er redegjort i afsnittet om haandskriftets retskrivning. Her skal videre kun omtales, at haandskriftet har flere eksempler paa sammendragning af sammenstødende vokaler: blar (*bláar*) 50.3. fam (dat.) 59.21. 119.23. fam (v.) 82.4. senn (ptc.) 55.20. sen 61.27. klom 52.5. bv*m*zt 127.14, o. s. v. Men: buum 60.9, faum o. s. v. Enestaaende i haandskriftet er biar 112.9 = bęiar.

Formlære.

52. Substantiver. Om gen. paa *-iss* af *ia*-stammer se s. XXXIX og LXV. — Om *sjór* „sjö“ se § 15. — Den sammendragne form biar 112.9 = bęiar 122.10 er flere gange omtalt (§ 49, 51). — Nominativsmerket mangler i merinn f. 23.18.

---

[1] Dette resultat har jeg foregrebet under redegjørelsen for haandskriftets retskrivning, idet der i §§ 7—46 ligesaa lidt er taget hensyn til bl. 19 r l. 15—21 som til bl. 50 v—51 v.

Digitized by Google

Hunkjønsordene paa opr. *-un*, gen. *-anar* har i regelen *-an* gjennem hele bøiningen: Nom. skemtan 56.27. skipan 58.18. Dat. skemtan 57.19. 58.1. eggian 114.10. Akk. eptirleitan 54.7. skemtan 58.16. 65.31. 69.12. svorfan 102.11 (jfr. § 9), o. s. v. Sjeldnere *-un*: F. eks. dat. eggiun 100.10. -skipunn 152.11. Akk. skrę̨ktun 99.22, o. s. v.

Vegr „vei" har i akk. pl. baade veg(h)ă (44.1. 74.20. 170.2) og veghu (52.23 i vers). — Om formen *hattr* ved siden af *hǫttr* se s. XV anm. 2. — -kattrinn 16.20. — faugnudr 65.1. manud 151.1. — oxa 117.12. yxnum 94.5.

Ved siden af faudur findes ofte formen fedr i gen. (3.30. 5.12. 12.22. 15.11. 29.4. 69.5. 73.14. 103.16. 159.19. 161.14), dat. (2.14. 3.10. 25.3. 34.5. 66.10. 83.1. 106.32. 135.22) og akk. (3.21. 5.5. 6.6. 8.8. 9.10. 17.21. 42.19.27. 88.16. 162.32. 164.3). — Akk. mę̨dr 42.19. — I genetiv findes ogsaa former paa *-urs*: fedurs (þins) 67.30. faudurs (vars) 163.12. brodurs (sins) 13.24. (minns) brodurs 43.29.

Adjektiver. *Ríkr* har former med *-k-* for opr. *-ki-*: rika 62.8. 88.19. rikan 20.28. 24.20. rikum 70.25. Paa lignende maade uvigan 166.28, men uvigian 27.17. Uden *-v-* hryggar 74.6 og myrkan 95.28.

Akk. pl. n. y*m*se 168.13.

Senere superlativer er: frę̨gaztr 20.12 (men fregstir 30.7, fregzt 78.18). agę̨t*a*z 91.25.

Til den af Cederschiöld (Arkiv IX s. 96; jfr. A. Kock, Arkiv XXI s. 106 ff.) anførte undtagelse (nauðsynligastir Zwei Fornaldarsögur, hg. von Detter, 64.20) fra den af ham fundne regel om deklinationen af superlativer paa *-ligastr* kan fra Vǫls. s. føies virduligasta 31.8 (derimod kurteislista 86.23). — Om superlativ forøvrigt se § 37.

Talord. siǫ 146.20 (= nyisl. *sjö*), men siau 74.31.

Digitized by Google

53. Pronomener. Underét henvises her til vekselen af *nn* og *n* (§ 30), af *rr* og *r* (§ 32) og af *tt* og *t* (§ 34) i pronominalbøiningen.

Ved de personlige pronomener maa merkes formerne þig og sig § 27; vid, þid s. XLII øverst; vęr og þęr ved siden af ver og þer § 13 II, 2, 3. Om óss (§ 7), som kunde gjengive en udtale med lang vokal, jfr. Noreen[3] § 455 anm. 6.

Skriftformen ek med *i* over *e* 95.14 henviser mulig til en udtaleform *jeg* som i nyisl.; jfr. Thorkelsson, Breytingar á myndum viðtengingarháttar (Reykj. 1887) s. 34.

Der hersker sterk vaklen ved det enklitiske þu, som snart skrives sammen med den forudgaaende verbalform eller konjunktion, snart som eget ord. F. eks.: fanntu 43.10. kantu 143.26. villttu 126.7. munþu 33.14. attu 135.19. þottu 143.24. 155.3. Derimod geck þu 45.10. iok þu 104.4. at þu 134.26. þott þu 54.20. þot þu 164.28, o. s. v. I udgaven er haandskriftets skrivemaade overalt bibeholdt.

Om formerne af hann og hon se s. LI og L anm. 4.

Som i nyislandsk er dualformerne vi*d* 149.32 og yck*ar* 63.18 brugt om flere end to personer. — Etpar gange er plur. brugt om to personer, men disse er da kongelige personer, der kunde sige *vér* om sig selv alene: v*er* 30.1 (brugt af den foregivne dronning), v*er* 60.4 8 (brugt af Sigurd om sig og Brynhild; derimod vi*d* 60.5 brugt af B. om sig og S.) og v*er* 71.1 (B. om sig og S., hvilken sidste tiltales ved þer 71.3; derimod vid 71.2 brugt af B. om de samme).

Demonstrative pronomener. Om sia, sea (m. og f.) „denne“ se § 15. Om þ' = *þeir* se § 38 s. XLVIII (jfr. Noreen[3] § 459 anm. 3). Om þeir(r)ar, þeir(r)i (-e) og þeir(r)a se s. XXXVIII (merk þerre -i to gange [38.13. 90.5]; jfr. Noreen smst.). En gang þi 1.5 men oftere þilikr 40.19. 59.4. 143.29 (men: þvilikr 85.12. þviligt 115.25). — þ*ei*ma 105.2.

Digitized by Google

þessar, þessi, þessa ved siden af þessarrar, þessarri, þessarra § 41.

þersę = *þessi* 40.19 § 33 s. XXXIX.

Ved pronomenet enn, inn (hvoraf formerne med *i* som de forholdsvis sjeldnere her samtlige skal anføres) hersker fuldstændig regelløshed med hensyn til konsonantens længde (jfr. § 30)[1]. Saaledes nom. sg. m. enn 42.10.28. 135.28. inn 41.27. 61.3. 79.2. 153.20. 171.9.17 (men: en 42.26. 121.20). Akk. sg. m. enn 133.18. 148.4. inn 26.7. 148.4. 150.28. 171.13 (men: en 81.17). Gen. enn[s] 44.19. ins 44.21. 100.8.15.16. Dat. sg. m. innum 88.19. Dat. sg. n. enu 4.23 o. s. v. (men: ennu 59.19). Nom. akk. sg. n. ed 44.13. 80.14. 82.4. 123.10. 127.23. eþ 170.20. it 15.19. 25.23. 31.7. 37.1. 55.15.16. 82.21. 86.23. 96.19. 140.11. id 42.29. 149.14. Nom. sg. f. enn 11.16. 30.12. 42.29. 46.11.13.21. 47.1. 115.13. 124.6. 133.4. 138.26. inn 10.13. 11.25. 40.8. Gen. sg. f. enar 121.27. Akk. sg. f. inna 62.2. Pl. enir, en, enum, ena o. s. v.; men: innir 55.26. inn 31.12. enna 153.18. innum 37.2. 59.23. inum 91.23.

Den samme vaklen mellem *-n* og *-nn* forekommer, naar pronomenet som den bestemte artikel enklitisk er føiet til et substantiv. Her er dog vokalen *i* fast regel (se de faa undtagelser § 16).

Med *h-* er ordet skrevet i: hinn (nom. sg. m.) 5.8. 48.18. 97.18. 109.22. hin (nom. sg. f.) 12.4. hinum (dat. sg. m.) 36.8. hinir 55.26. hinum (dat. pl.) 26.17. hinnum 33.12.

Det relative pronomen har 3 gange formen ed (45.14. 82.12. 121.7); 1 gang er der skrevet et (120.28). Jfr. nyisl. þar eð (kausalt), F. Jónsson Isl. sproglære § 29.

Ubestemte pronomener. Nockur- (-au-) er den sædvanlige form af dette pronomen. Dog findes til

[1] Samtlige afvigelser fra normalorthografien er her opregnede.

Digitized by Google

nockut (én gang nockot 116.24) følgende sideformer: nackvat 143.23. nack*vat* 120.17. nakvat 93.13. 95.14. naq'. (d. e. nakvat) 158.5. nauk*vat* 33.27.

nę einn 121.7. ne | eitt 157.25. ne einir 90.26.

engi har sædvanlig de almindelige former eng(h)-, eing(h)- (§ 14). Af sjeldnere former forekommer: eingis 92.11. 171.7 (ęnkis 29.3. enkiz 113.17. einkis 170.4). eingin 172.21. Desuden findes følgende former med *ø*: aung(h)an(n) 4.3. 25.8. 77.13. aun(n)gum (dat. sg. m.) 19.29. 31.13. 36.7. 83.19. 148.18. 165.14. aungir 130.29. aunga (akk. f.) 58.16. 123.9. 163.20. aung(h)u 36.6. 115.13. — einiga (forvansket?) 160.20.

54. Verber. Præt. ind. 1. sg. af svage verber har undertiden 3. persons endelse *-e*, *-i*: giorde 33.27. gladde 39.15. hafde 39.17. matte 101.25. Paa lignende maade i præsens: ek kemr 122.22. 143.10. ek hefir 153.18.20 (men hefe 155.1). ek segir 128.26 (se anm.).

Præt. konj. 1. sg.: villde ek 21.21. 38.18. 39.11. fęre ek 108.20. Men: villda ek 8.9. 13.17, o. s. v. mista 44.18.

Sene konjunktivformer (med endelserne præs. *-um*, præt. *-uðum* o. s. v. som i nyislandsk) maa antages ved: skipt*um* 13.17 (þat villda ek, at vid skiptum homum, konj. efter Nygaard, Norrøn syntax § 271 a). bregd*um* 29.1 (vill Oþinn ecki, at ver bregdum sverdi, jfr. Nygaard smst.). rifnudu 39.4 (eigi bad Sigurdr svipta seglunum, þott rifnudu, jfr. Nygaard § 296).

Endelsen for 1. pl. er, naar pronomenet ver eller vid følger efter, dels *-um* (*-im*), dels *-u* (*-i*): erum ver, eru ver, vęrim ver 73.26. I 2. pl. altid former som eru þer (jfr. ogsaa eru þo 97.4).

Om de refleksive verbalendelser se § 37.

Videre skal fra de enkelte verbers konjugation anføres: flo 58.11.22 (men flaug 142.2). — seait 30.21. seair 54.20 (jfr. § 15). — kvomu, kvomut og komu,

Digitized by Google

se s. XVI og anm. 1. — sv*a*rdu 60.17 (men soruzt 77.2). — vox 72. k. 31 o. — eiga 3. pl. 21.2. 121.19 (men eigu 4.2. 17.14. 131.10). — Præs. 1. sg. altid vil, 3. sg. vill; 2. sg. baade þu vill (32.15. 114.7. 147.8; vill þu 43.15) og þu villt (32.6. 36.18, o. s. v.). — s*er*t (konj. 2. sg.) 21.23. 54.14. 68.9. — frudi 25.20. — g*ior* (imper.) 62.7. giorr 114.1. — sęktid 91.14. — hefzt (af *hafask*) 12.8. — þyldi 158.16. — lagidr 169.19 (se anm.), men: lagdr 94.14. 119.20. 135.29. skilit 75.19. 92.22. vafit 18.27. vakit 79.5. talit 22.3. þakit 59.24. — vizt (præs. af *vindask*) 118.21.

55. Haandskriftet har endel **syntaktiske** eiendommeligheder, hvorved sagaens sprog skiller sig ud fra den klassiske litteraturs folkelige stil. I flere af disse tør vi se skjødesløshed i udtrykket, som naar der 42.15 (vart sva diarfr, ath þu þorir) efter præt. i hovedsætningen staar præsens i følgesætningen[1], eller naar 20.4 (fa ser lid og skipa) verbet *fá* forbindes baade med akk. og gen. I det hele taget faar man det indtryk, at hverken sagaens forfatter eller haandskriftets skriver besad nogen sikker sprogfølelse, og det forundrer derfor ikke at finde ligefremme soløcismer, som en udgiver ingen ret har til at ændre. Jeg har derfor med tidligere udgivere beholdt akkusativen efter heita 21.16 (hefir heitit m*ic* Hoddbroddi), skjøndt der i den følgende linje staar ek hefi þvi heitid[2]. Ligeledes bør efter min mening den besynderlige dobbelte dativ blive staaende ved *sæta* og *gegna*: hvi setir þinne dirfd 75.9 (hvor Bugge formoder þin) og hvi gegndi hennar meine 77.27 (mein Bugge), da disse to udtryk gjensidig støtter hinanden[3].

[1] Jfr. ogsaa tempus ved 42.5 og 120.6 (hvor rettet i udg.).
[2] Det var kanske ogsaa unødvendigt at rette akk. harmtaulur 108.24 til -um.
[3] Derimod burde jeg ved 9.11 (segir nu ętlan sina ok Siggeirs konungs), som bibliothekar Kålund gjør mig opmerk-

Digitized by Google

Sagaens forfatter (neppe afskriveren) ynder at udelade *hafa*, naar der i den foregaaende sætning staar den tilsvarende form af *vera* (jfr. Nygaard § 31 a, hvor analoge eksempler findes anførte) eller et udtryk, som i indhold er jevngodt med et, hvori dette verbum eller *hafa* forekommer:

Ek hugda, at minn fadir vere rikare enn þinn, ok minn madr unnid maurgh snilldarverk ok ride elld brennanda 69.18.

þat harmar mik mest, er ek kom (= *em komin*) til þin, enn att adr enn agęzta konung 104.12.

ef hann vęgir (= *er væginn*) honum, enn drepit adr brodur hans 46.22.

Hvi unir hun eigi aud ok selu ok allra manna lofe, ok fengit þann mann, sem hun villde? 70.11.

nu eru margir af oss fallnir, ok eigum ver ydr illt ath launa, drepit nitian kappa mina 97.28.

Fremdeles har følgende udtryk syntaktisk interesse:

Sigmundr ris upp, ok geck harmr sinn nęr bana 25.29.

er hann var at at reka flottann 163.30 (derimod: er þeir voru at tyrfa hauginn 18.20). Jfr. eksemplet hos Nygaard § 210 s. 226.9.

þeir toku orm einn ok af vargshollde 79.21 (jfr. Nygaard § 21 a).

Gunnar mun eigi koma fyʀ i sama reyckiu henne 79.15 (jfr. Nygaard § 103 g).

---

som paa, have udeladt *sina ok*, idet skriveren her har anvendt den form for rettelse, at han efter at have nedskrevet et unøiagtigt udtryk ved et forbindende *ok* tilføier det rette (jfr. Kålund, Laxdœla saga, Kbh., s. XXXVII). Paa lignende maade burde der 58.18 kanske snarest læses: *harmar þina vine* (istedenfor: h. oss ok þ. v.).

Mulig kunde man have beholdt þickizt 27.12 og þottu 90.12, idet her henholdsvis Lyngi (ental) og hiortu (flertal) kan have foresvævet skriveren.

Digitized by Google

þat mikla gull (= et m. g.) 64.1. 90.21 (jfr. Nygaard § 49 a og s. 4 anm. 1).

56. Enkelte ord, ved hvilke opmerksomheden bør fæstes, er:

a vallt 76.21. 123.17. avallt 143.13. 153.20.

fe plur. 166.14.

fęrri 45.10 (men fiarre 43.8. fiaʀi 149.14); jfr. F. Jónsson, Skjaldesprog s. 116.

gezligr 153.6, gezligra 115.23; jfr. dog anm. til disse steder.

hallkvęmizt 32.3.

heimillt 54.6. heimollt 32.8.

kvek*va* 115.1 (se anm.), men kveikt(r) 112.20.22.

tilsyndar 125.6, ifølge Vigfusson ellers kun kjendt fra nyislandsk.

þo = *þótt* 129.9 (jfr. Nygaard s. 310 anm. 2).

yfirlit n. pl. 116.6.

yr 148.7 (se anm.), ur 17.1, sædvanlig or.

57. Der kan ikke være tvil om, at hovedhaandskriftet af Vǫlsunga saga og Ragnars saga skyldes en islandsk **skriver.** Herfor taler bl. a. den gjennemførte brug af ę for opr. œ, ǒ med samme betydning som ǫ og *hl- hn- hr-* i en række ord.

Men paa den anden side har haandskriftet ikke faa norvagismer. Mindre vægt lægger jeg paa de § 9 nævnte ord, hvor *u*-omlyden af kort *a* ikke er udtrykt, og paa lutr (luti) og etpar andre ord med *l-* istf. *hl-* (§ 26), da saadanne norske skriftformer sporadisk optræder i mange sikkert islandske haandskrifter. Vigtigere er den ret hyppige forekomst af ę for opr. *e*, da denne vokal, ligesom i gammelnorske dialekter, fortrinsvis optræder i bestemte lydstillinger (jfr. eksemplerne § 19 med Noreen[3] § 104 og 112 og den der citerede litteratur), hvilket kunde tale for, at haandskriftet gik tilbage paa en norsk original. I samme

Digitized by Google

retning taler ogsaa forskjellige andre forhold, hvoraf jeg som særlig bevisende fremhæver følgende:

Foruden landskiafte 42.3, hvor mangelen af *l* foran *f* kan skyldes feilskrift, har haandskriftet to sikre eksempler, som viser, at mangelen af *l* foran labial maa have forekommet i dets original. Skriveren har nemlig to gange (161.8.17), idet han mekanisk kopierede sin original, kommet til at anvende den norske dialektform (jfr. Noreen[3] § 287) gofinu, men har senere paa begge steder rettet dette til den isl. form golfinu.

Gen. biar = bęiar (*bœjar*) forekommer mest (om ikke udelukkende) i gammelnorske skrifter. Som norske ord ansees *haldkvœmask* (hallkvęmizt 32.3) og *ekki vœtta* (ecki vetta 157.23); jfr. Cederschiöld, Clári saga, Halle 1907, s. XXIV.

Hvis haandskriftet gaar tilbage paa en norsk original, melder sig naturlig det spørgsmaal, om ogsaa sagaen om Volsungerne og Ragnar lodbrok er bleven til i Norge. Om saa var tilfældet, vilde dette stemme godt med Sijmons's formodning (Beiträge zur Gesch. d. deutschen Sprache III s. 213 f.[1]), at sagaen er forfattet i Norge omkring 1260 efter foranstaltning af den norske konge, hvis høie afstamning den skulde forherlige[2]. I Norge har ogsaa Þiðreks saga, hvorfra kap. 23 er laant[3], været lettere tilgjængelig end paa Island. Det synes mig saaledes muligt, paa grundlag af det anførte at naa til en rimelig formodning om, at sagaen om Volsungerne og Ragnar lodbrok er for-

[1] Jfr. P. A. Munch, Det norske Folks Historie I, 1 s. 370 f., 407.

[2] Derimod tør man i denne sammenhæng neppe lægge nogen afgjørende vægt paa udtrykket: hingat a Nordrland 111.11.

[3] Om indvirkning forøvrigt fra Þiðreks saga (saavel paa Ragnars saga som paa Vǫls. s.) se Edzardi, Altnordische Helden-Sagen[3] III s. XXXVI ff.

Digitized by Google

fattet i Norge. Men hvorvidt forfatteren har været en nordmand eller en i Norge bosat islænding, hvis sprog har været norsk-farvet eller hvis sagahaandskrift gjennem norske afskrifter har faaet en række norvagismer, har vi ikke midler til at afgjøre[1].

58. De skrifter, som er overleverede i Ny kgl. saml. 1824, 4to, hører efter sit **indhold** nær sammen. Vǫlsunga saga handler om Volsunge-ætten, navnlig om den berømteste volsung Sigurd Faavnesbane; videre om Sigurds forhold til Gjukungerne, med hvem han var besvogret, samt om Gjukungernes skjæbne efter Sigurds død. I kap. 44 fortælles om, hvorledes de sidste Gjukunger Hamde og Sorle, Gudrun Gjukesdatters sønner i egteskab med Jonakr, falder paa et hevntog mod kong Jormunrek, som har ladet deres halvsøster Svanhild træde under hestefod. Dermed er sagnene om Volsunger og Gjukunger tilende. Derpaa følger et kapitel (Ragn. s. kap. 1), hvori fortælles om en datter Aaslaug, som den senere sagndigtning har tillagt Sigurd og Brynhild. Aaslaug bliver Ragnar lodbroks anden hustru og danner saaledes bindeledet mellem Volsunge-sagnkredsen og Ragnars saga, som optager de sidste $^3/_8$ af haandskriftet. Tilslut kommer, som et tillæg til Ragnars saga, digtet Krákumál, Ragnars dødskvad, hvori han besynger sine mange kampe.

Det vides ikke, hvilket navn sagaen om Volsungerne har havt i gammel tid. Den røde overskrift ved haandskriftets begyndelse er nu fuldstændig ulæselig (Bugge troede at skimte et *G*-). Den kan have været kapiteloverskrift, men det er ogsaa muligt, at

[1] „Am besten wird man an einen Isländer in Norwegen denken können“, siger Sijmons (anf. st. s. 214 anm. 4), idet han imødegaar Bugge's udtalelse (Edda s. XXXV), at „alt taler for, at Forfatteren var en Islænding og ikke en Nordmand.“

Digitized by Google

det har været en lignende overskrift som den, der læses foran Ragn. s. kap. 1: „Sagha Raghnars lodbrokar". Begyndelsen af dette kapitel var først skrevet umiddelbart efter Vǫls. s. kap. 44; men det skrevne er senere udraderet, og Ragn. s. kap. 1 er begyndt to linjer længere nede paa siden. Skriveren synes derved at have angivet, at et nyt afsnit begynder med Ragn. s. kap. 1, og dettes overskrift maa betragtes som overskrift for hele den følgende del af haandskriftet (ikke blot for kap. 1, som ikke handler om Ragnar).

Skriveren har saaledes antydet en deling af haandskriftet i en „saga" om Volsungerne (og Gjukungerne) og en *saga Ragnars loðbrókar*[1]. Disse to „sagaer" danner dog efter indholdet et sammenhængende hele, saaledes at det er umuligt at sige, hvor den ene slutter og den anden begynder. Kapitlet om Aaslaug regner Rafn og Bugge med til Vǫls. s., medens den nævnte overskrift betegner dem som hørende til Ragn. s. I virkeligheden er intet fuldt rigtigt. Naar vi bortser fra tillægget Krákumál til slutning, udgjør haandskriftet én eneste saga. Saaledes har ogsaa forholdet været opfattet i middelalderen[2], ligesom afskriverne i 17. og 18. aarh. betegner den hele prosaberetning om Volsungerne og Ragnar lodbrok som „Saga af Ragnari loðbrók ok mörgum öðrum konungum merkiligum" (eller: „S. af R. l. ok sonum hans").

Medens den saakaldte Vǫlsunga saga kun er overleveret i ét middelaldersk haandskrift, har vi flere islandske haandskrifter, som indeholder andre form-

---

[1] Af praktiske grunde har jeg for den første del bibeholdt den hævdvundne benævnelse „Vǫlsunga saga" (skjønt „Vǫlsunga saga ok Gjúkunga" vilde have været korrektere).

[2] I Hálfdanar saga Eysteinssonar (Fas. III 521) heder det nemlig om Skúli: *hann var sagðr bróðir Heimess, fóstra Brynhildar Buðladóttir, er getr í sǫgu Ragnars konungs loðbrókar.*

Digitized by Google

ninger af Ragnars saga. Nærmest 1) Ragnars saga i Ny kgl. saml. 1824, 4to staar de brudstykker af samme saga, som er bevarede i

2) Cod. rescriptus AM. 147, 4to. Der findes, som vi senere skal se, antydning af, at en Vǫlsunga saga har gaaet foran.

3) Videre findes i Hauksbók (s. 458—467, tidligere udg. i Fas. I 345—360) en liden fortælling om Ragnar lodbrok og hans sønner (*Ragnarssona þáttr*), og endelig er

4) en nu tabt islandsk bearbeidelse af Ragnars og hans sønners saga bevaret i latinsk resumé i islændingen Arngrim Jónsson's „Rerum Danicarum fragmenta“ (c. 1600). Udg. af A. Olrik i Aarbøger 1894.

Af disse norrøne formninger af Ragnars saga fjerner nr. 3 og 4 sig meget fra nr. 1 og 2 (dog ikke saa meget fra nr. 2 som fra nr. 1) og stemmer i hovedsagen overens indbyrdes. Axel Olrik (Aarbøger 1894 s. 147 ff.) hævder den mening, at nr. 3 og 4 gaar tilbage paa en tabt saga om de danske konger, Skjǫldunga saga, som ogsaa er en af Snorres kilder i Ynglinga saga. Efter Olrik har Skjǫldunga saga foreligget i to redaktioner, i en ældre og en yngre affattelse. Den ældre er den fyldigere; den har foreligget ved aar 1200 og er bl. a. benyttet af Snorre. Til den gaar ogsaa Þáttr tilbage[1]. Den yngre er mere kortfattet og krønikeagtig; den er benyttet i skrifter, som alle er fra 14de eller tidligst fra slutningen af 13de aarh. Det er denne yngre affattelse, som foreligger hos Arngrim.

Her skal jeg ikke gaa nærmere ind paa sagnene om Ragnar lodbrok og hans sønner og paa disse sagns historie. Ragnar og Lodbrokssønnerne er, som Jessen,

[1] Ifølge F. Jónsson (Hauksbók s. XCI f., Litt. Hist. II, 2 s. 835) gaar Þáttr tilbage paa en ældre (tabt) fornaldarsaga om Ragnar.

Digitized by Google

G. Storm og Steenstrup har vist, historiske personer, som levede i 9de aarh. Mindet om dem er holdt oppe af de følgende aarhundreders sagndigtning.

Ragnar er en dansk vikingekonge (jfr. Sakse), og om ham og hans sønner handler derfor naturlig flere kapitler af den paa Island i 12te aarh. forfattede Skjǫldunga saga. Men Ragnar har ogsaa faaet sin egen, romantisk udsmykkede saga, i hvilken hans elskovseventyr indtager en ligesaa fremtrædende plads som hans krigerske bedrifter. Til denne sagnform hører den „fornaldarsaga", som i Ny kgl. saml. 1824, 4to slutter sig nær til Vǫls. s.[1]

Derimod er der intet, som tyder paa, at prosafortællingerne om Volsungerne og Gjukungerne i dette haandskrift nogensinde har bestaaet som en selvstændig saga. Disse fortællinger, der, som bekjendt, for den væsentligste del er en prosaisk gjengivelse af Sigurdsagnkredsens Eddadigte, er aabenbart blevne udformede i den skikkelse, som de har i Ny kgl. saml. 1824, for at kunne danne en indledning til Ragnars saga. Derved fik Ragnars ætlinger, blandt hvilke foruden de danske konger ogsaa fandtes den norske kongeslegt og flere anseede islandske ætter (jfr. 169.27), en sammenhængende saga om sine sagnhistoriske stamfædre.

Forøvrigt gaar ikke hele den saakaldte Vǫls. s. tilbage paa gamle heltedigte, som er bevarede i et (fuldstændigt) haandskrift af den ældre Edda, væsentlig ensartet med den os foreliggende Cod. regius. Dette gjælder saaledes de første 8 kapitler, hvis kilder nu ikke kjendes. Dog ser jeg mig for tiden ude af stand til at gaa ind paa dette spørgsmaal eller i det

---

[1] Brudstykkerne i AM. 147 slutter sig nærmest til den fuldstændig bevarede Ragnars saga, men har tillige vigtige overensstemmelser med Þáttr. Jfr. herom mere i det følgende afsnit.

Digitized by Google

hele taget paa alle de litteraturhistoriske og sagnhistoriske spørgsmaal[1], som knytter sig til Vǫls. s. Kun skal jeg kortelig omtale sagaens forhold til Völsungsrímur, da disses kilde mulig tør bringes i sammenhæng med de nævnte brudstykker af Ragnars saga i AM. 147.

Rímur frá Völsungi hinum óborna er digtede af en *vitulus vates*, d. e. Kálfr skáld, efter Vǫls. saga's 8 første kapitler. De fremviser en sagnform, som er noget forskjellig fra og oprindeligere end den bevarede Vǫls. saga's. Saaledes er i rimerne Skaði Njords hustru, medens Vǫls. s. omtaler en mand af dette navn. Derfor har Th. Möbius (Edda s. XII f.), hvem Bugge (Edda s. XXXIV) følger, troet at burde forudsætte en anden recension af Vǫls. s. Men at denne formodning er svagt støttet, viser Sijmons (anf. st. s 202 f.), som fremhæver, at rimernes forfatter har benyttet Yngl. s. og følgelig derfra kan have indsat den kvindelige Skaði istedenfor den mandlige. Enkelte ting har han efter F. Jónsson (Litt. Hist. III s. 40 f.) selv tildigtet, f. eks. fortællingen om Reres hustrus herkomst, mulig ogsaa det træk, at Sinfjotle skulde have hugget sin moder midt over under den sidste kamp.

Nu har vi dog fra AM. 147 lært at kjende brudstykker af en Ragnars saga, som ved sin omtale af

[1] For de litteraturhistoriske spørgsmaal kan henvises til: Müller, Sagabibliothek II s. 36 ff.; S. Bugge, Sæmundar Edda s. XXXIV ff.; B. Sijmons, „Untersuchungen über die sogenannte Völsungasaga" (Beitr. III s. 199 ff.); Müllenhoff, Zeitschr. f. d. Alt. XXXIII s. 113 ff.; Edzardi, Altnordische Helden-Sagen[3] III (Lpz. 1897) Einleit.; F. Jónsson, Litt. Hist. II, 2 s. 842 ff., 833 ff.; A. Heusler, „Die Lieder der Lücke im Codex Regius der Edda" (Germanist. Abhandl. Herm. Paul dargebracht, Strassb. 1902); E. Mogk, Paul's Grundriss[2] II s. 843 ff.; Sijmons, Die Lieder der Edda I s. LV ff. — Om Ragnars saga handler A. Olrik, Sakses Oldhist. II s. 102 ff.

Digitized by Google

Sigurd orm-i-øie's fødsel og hentydningen til Sigurd Faavnesbanes og Brynhilds møde paa fjeldet (bl. 6 v) sikkert forudsætter en forudgaaende Vǫlsunga saga. Det er da tænkeligt, at denne kan have været Volsungsrimernes kilde, og i saa fald har denne anden recension af Vǫls. s. i flere enkeltheder afveget fra den os foreliggende. Men det har da været en Vǫls. s. plus Ragn. s., og i det hele taget lader der sig af en mulig oprindeligere recension af Vǫls. saga's begyndelse ingen slutninger drage med hensyn til tilværelsen af en ældre selvstændig prosaberetning om Volsungerne og Gjukungerne.

Til slutning skal i denne fortale redegjøres for det andet i nærværende udgave offentliggjorte haandskrift, som indeholder (brudstykker af) en Ragnars saga, nemlig

Cod. AM. 147, 4to.

59. Dette haandskrift (Heynesbók) tilhører for den største del slutningen af 15de aarh. Dets indhold er:

1) Bl. 1—89 r. Jónsbók. Paa bl. 14, der, ligesom etpar andre blade, omkr. aar 1600 er indsat til udfyldning af defekter, sees spor af ældre, udskrabet skrift. Enkelte bogstaver i den oprindelige tekst øines, og det synes efter de bevarede spor sikkert, at bl. 14 har været skrevet med en anden haand end de i det følgende omtalte brudstykker af Ragnars saga.

2) Bl. 89 r—111. Retterbøder, altingsvedtægter og kongelige forordninger fra 13—16. aarh. „*Af dette parti er bl. 93—111 en codex rescriptus, pány beskreven c. 1600. Den opr. skrift skimtes næsten overalt og sés på flere steder temlig tydelig, på bl. 104 og 111 er vel som på de øvrige den opr. skrift udskrabet, men disse have ikke pány været beskrevne. De nævnte blades oprindelige indhold er et brudstykke af*

Digitized by Google

3) **Ragnars saga loðbrókar** (*15. årh.*)[1]," saaledes som Guðbrandur Vigfússon først har iagttaget.

4) Bl. 112—133. Kristinréttr Árna biskups.

Paa to foran indklæbede sedler giver Arne Magnusson meddelelse om, at han har erholdt haandskriftet i 1709 fra Bjarni Sigurðsson paa Heynes.

60. De 19 blade, som indeholder brudstykker af en Ragnars saga, er nu fordelte paa 4 læg saaledes:

1ste læg bestaar af de 5 blade 93—97, indføiede i hverandre saaledes, at 93 og 97 er sammenhængende og danner et dobbeltblad og ligesaa 95 og 96; 94 er derimod løst, idet kun en liden flig er bevaret af det oprindelig dermed sammenhængende blad. Paa 94, 95 og 96 er den oprindelige tekst nu kommet til at staa paa hovedet i forhold til den senere overskrevne tekst. Dobbeltbladet 93 og 97 har oprindelig været foldet saaledes, at 97 kom før 93.

I det haandskrift, som de 19 bevarede blade opr. udgjorde, har

93 + 97 været **bl. 10 + 7** (efter den s. 176 ff. anvendte tællemaade); det har altsaa været næstinderste dobbeltblad i et læg.

94 r og 94 v har været henholdsvis **bl. 12 v** og **12 r**, idet dette dobbeltblad nu staar paa hovedet.

95 r og v + 96 r og v har af samme grund været henholdsvis **bl. 17 v** og **r** + **16 v** og **r** (inderste dobbeltblad i et læg).

2det læg bestaar af de 6 blade 98—103, hvoraf to og to paa regelmæssig maade er sammenhængende: 98 + 103; 99 + 102; 100 + 101. Dobbeltbladet 98 + 103 er nu ombrettet.

---

[1] Kålund, Katalog over den Arnamagnæanske håndskriftsamling I s. 431 f. — Om det oprindelige haandskrift af Ragnars saga bemerkes i Dipl. Isl. I s. 702: „Ekki sýnist skinnbók sú hafa verið eldri en hèrumbil frá 1450, en það sem ofanyfir er ritað sýnist muni vera hèrumbil frá 1580."

Digitized by Google

98 + 103 har i det opr. haandskrift været **bl. 18 + 15** (næstinderste dobbeltblad).

99 + 102 har været **bl. 6 + 11** (tredje dobbeltblad indenfra).

100 + 101 har været **bl. 1 + 4** (næstinderste dobbeltblad).

3dje læg bestaar af de 4 blade 104—107, fordelte paa dobbeltblade saaledes: 104 + 107 (nu ombrettet); 105 + 106.

104 + 107 har i det opr. haandskrift været **bl. 9 + 8** (inderste dobbeltblad).

105 + 106 har været **bl. 2 + 3** (inderste dobbeltblad).

4de læg bestaar af de 4 blade 108—111, d. v. s. 108 + 111, 109 + 110.

108 + 111 har opr. været **bl. 14 + 19** (tredje dobbeltblad indenfra).

109 + 110 har været **bl. 5 + 13** (fjerde dobbeltblad indenfra).

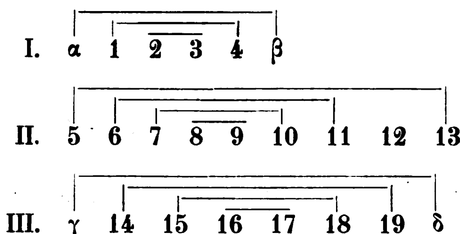
Efter indholdet maa tre dobbeltblade opr. have været inderste dobbeltblad i et læg, nemlig I. bl. 2 + 3, II. bl. 8 + 9 og III. bl. 16 + 17. Udenfor disse har ligget henholdsvis I. bl. 1 + 4, II. bl. 7 + 10 og III. bl. 15 + 18. Der er intet dobbeltblad bevaret, som efter indholdet har været det tredje indenfra i I. læg; et saadant (som jeg kalder α + β) maa der dog engang have været, da bl. 1 r nu begynder et stykke inde i Ragnars saga.[1] Derimod har i II. læg efter indholdet først kommet som tredje dobbeltblad indenfra bl. 6 + 11; derpaa bl. 12, som efter indholdet vistnok kun har udgjort et enkeltblad ogsaa i det opr. haandskrift; endelig yderst bl. 5 + 13. I III. læg

[1] Det er rimeligt at antage, at β har tilhørt samme læg som bl. 1—4 og ikke det følgende II. læg; thi i modsat fald vilde I. læg kun have indeholdt 4 blade, medens II. og III. læg er betydelig tykkere.

Digitized by Google

har som tredje dobbeltblad indenfra kommet bl. 14 + 19; der maa ogsaa opr. have været et fjerde dobbeltblad indenfra (γ + δ), idet der efter indholdet mellem bl. 13 og bl. 14 har manglet et blad. Følgelig har haandskriftet sandsynlig ogsaa opr. havt et bl. 20 (δ), men da Ragnars saga slutter nederst paa bl. 19 r og da bl. 19 v nu er fuldstændig ulæseligt, kan det ikke afgjøres, hvad dette har indeholdt.

Af det opr. haandskrift af Ragnars saga kan vi altsaa med sandsynlighed restituere tre læg paa henholdsvis 6, 9 (neppe 10) og 8 blade, nemlig

I I. læg bestaar hver side af 26 linjer, i II. læg er der, saavidt det nu kan sees, 26—27 linjer paa siden og i III. læg 24—25 linjer.

61. De enkelte blades indhold er i anm. til udgaven (s. 176—194) sammenholdt med Ragnars saga i Ny kgl. saml. 1824 b, 4to. Det vil sees, at bl. 1 begynder midt inde i fortællingen om Ragnars ormedrab. Foran har i samme læg sandsynlig gaaet ét tabt blad (α), og da dette vel har indeholdt omtrent det samme linjetal som bl. 1 (119.5—121.29, ɔ: c. 77 linjer trykt), har α rimeligvis begyndt med 116.13 og saaledes svaret til c. 77 linjer i den trykte tekst. Saaledes har sandsynlig I. læg begyndt et nyt kapitel (svarende til kap. 2 s. 116); men foran dette har, som allerede nævnt, (om ikke i dette haandskrift, saa i dets original) sikkert gaaet en afskrift af Vǫls. s., da en saadan forudsættes af bl. 6 v l. 1 ff.

Digitized by Google

Til det tabte blad β mellem bl. 4 og bl. 5 har i R. 1824 svaret omtrent 130.2—132.5, ɔ: c. 62 linjer.

Hvis det løse bl. 12 i det opr. haandskrift har udgjort et dobbeltblad sammen med et nu tabt blad, maa dette have havt sin plads mellem bl. 5 og bl. 6. Desværre kan vi nu ikke se, hvor bl. 5 har sluttet og bl. 6 begyndt. Bl. 5 og bl. 6 r har tilsammen svaret til 132.5—134.30, ɔ: c. 78 linjer trykt. Det er tydeligt, at der hertil ikke kan have svaret saa meget som 2 1/2 blad i AM. 147 (nemlig bl. 5 + et tabt [med bl. 12 sammenhængende] blad + bl. 6 r); 1 1/2 blad har været fuldt tilstrækkeligt, og mellem bl. 5 og bl. 6 har derfor sandsynlig opr. ikke staaet noget med bl. 12 sammenhængende blad.

Af bl. 15 v, som indeholder slutningen af Krákumál (v. 29.8) med fortsættelsen N * * * med hreysti mícilli (jfr. 159.9), hvorpaa i l. 6—8 følger brudstykker af strofen Orrostur hefik áttar, fremgaar med tydelighed, at Krákumál i AM. 147 har været indføiet i selve sagaen (antagelig et sted omtrent ved 158.16) og ikke, som i R. 1824, har kommet for sig til slutning. Foran bl. 15 (hvis side r er beskreven med Krák. 23.2—29.7) har altsaa gaaet det blad (bl. 14), som indeholder Krákumál str. 6.9—23.2 (undt. v. 16). Da nu bl. 13 v slutter omkr. 156.20, maa der mellem bl. 13 og bl. 14 nu mangle et blad (γ), som har gaaet omtrent fra 156.20 og sluttet med Krák. 6.9. Da vi af bl. 14 og 15 r ved, at én side i AM. 147 har indeholdt c. 7 strofer i Krák., tør vi antage, at bl. γ v mindst har indeholdt begyndelsen af dette digt. Bl. γ r har da svaret omtrent til 156.21—158.16, ɔ: c. 52 linjer i udgaven. Det kan vanskelig tænkes, at fremstillingen i AM. 147 her har været saa bred, at man istedenfor én (eller lidt over én) side (γ r) skal antage (mindst) 1 1/2 side, saaledes at der maa forudsættes to tabte blade mellem bl. 13 og bl. 14.

Digitized by Google

62. Efter skriften henføres, som nævnt, brudstykkerne af Ragnars saga i AM. 147 til 15de aarh., hvormed ogsaa sproget, som sikkert er islandsk, stemmer overens:

For *é* skrives ofte *ie*: mi*er* (men mer 6 v 7), þi*er*, si*er*, hi*er*; fie 17 v 3; sie 14 v 23, sied 2 v 1, 8 v 17.

Endelsen *-r* er oftest skreven med forkortelsestegnet for *-ur*; undertiden *-r*; én gang *-ur* skrevet fuldt ud: tekur 16 r 7; omvendt *-r* for opr. *-ur* i faudr 19 r 12.

For opr. *i* findes *y* i syg(urdr) 6 v 6, 12 r 4, 16 r 11.

Ved indflydelse fra senere islandsk udtale er skrevet huo*r*su 1 r 3, 16 r 1 (jfr. *hvørsu* Thorkelsson, Supplement IV 73). Omvendt hu*er*ertveggiu 19 r 1 for huorer-, idet *hver* og *hvor* i nyislandsk udtale er faldt sammen (begge udt. med kort isl. *u*); derimod hu*er*n*n* 19 r 12 o. s. v.

k er i udlyd blevet *g* i: eg 2 v 4, o. s. v., þig 9 r 24, sig 4 v 16 (men mik 12 r 16); miog 11 r 12, o. s. v.

Ligesaa er *-t* blevet *-d* i: ad 12 r 1 (jfr. ath 12 r 22); freistad 12 r 7 (freist*at* 12 r 10), lokid 16 r 19 (lok*i*t 12 r 13), skorid 19 r 18; taflid 16 r 11, o. s. v.

For opr. *-rl* er skrevet *ll* i: ialls- 1 r 2, iall 1 v 2, kellingu 4 v 2; jfr. karll 4 v 2.

r mangler foran *s* i fysta 4 r 24. Omvendt er for þess- ofte skrevet þ*er*ss-: þ*er*ssa 1 v 1, 2 v 1, 3 r 5, 3 v 2, 19 r 14. 18; þ*er*ssu 9 v 2; þ*er*ssu*m* 7 v 11.

Videre skal af eiendommelige skriftformer nævnes:

stiof son- 8 v 19, stiopsona 8 v 22 (jfr. stiopmodir 140.17 s. XXVI og rettelse dertil).

-ss i ʀikiss 7 v 1 (jfr. § 33).

Stadig *-ft-*: lyfting 3 v 1, eft*ir*, o. s. v. — For *-ps-* er skrevet *-fs-* i stiof son- 8 v 19 (men stiopsona 8 v 22).

hanu*m* er skrevet fuldt ud 3 r 26.

Digitized by Google

leit = *lét* 19 r 17.
vr (præp.) 12 r 11, 19 r 15.

63. Brudstykkerne af Ragnars saga i dette haandskrift (i udgaven s. 176—194) er her for første gang udgivne. Tidligere har enkelte oplysninger derom været givne af G. Storm, [Norsk] Historisk Tidsskrift 2. Række I 477 anm. 1 og af Edzardi i „Altnord. Helden-Sagen“ III, som begge støttede sig til Sophus Bugges undersøgelse af Cod. rescriptus AM. 147, 4to.

Sophus Bugge har for længere tid siden taget en omhyggelig afskrift af, hvad han kunde læse af Ragnars saga i AM. 147. Denne afskrift, som han velvillig har overladt mig til benyttelse, har lettet mig udgaven af disse sagabrudstykker. Dog har jeg søgt at læse haandskriftet uafhængig af Bugge, og paa flere punkter har min opfatning kommet til at afvige fra hans. Paa ikke faa steder har jeg ogsaa kunnet læse mere end Bugge, hvis arbeide med dette haandskrift var langt fra at være endelig afsluttet. Det i det foregaaende meddelte forsøg til restituering af det oprindelige haandskrift af Ragnars saga har jeg ogsaa gjort fuldstændig uafhængig af Bugges forarbeider og med et fra ham i hovedsagen afvigende resultat.

I nærværende udgave vil den kursiverede opløsning af forkortelserne være uden videre forstaaelig. Skjønt der 19 r 1 er skrevet fuldt ud *-er* i hu*er*er-, har jeg dog i endelser gjengivet ‘ ved *-ir*.

Heller ikke dette haandskrift gjør forskjel paa *d* og *ð*. Ofte er det vanskeligt eller umuligt at adskille *v* fra *u*. I udgaven er intet hensyn taget til den, som det synes, regelmæssig anbragte accent over *i* og til den af og til forekommende prik over *y*. Over *r* findes en prik i hu*er*er- 19 r 1 og i adr 19 r 16.

I haandskriftet kan vistnok adskillig flere bogstaver skimtes, end jeg har gjengivet. Men jeg har fundet det at være til liden nytte at aftrykke enkelte

Digitized by Google

spredte bogstaver, som ikke kunde udfyldes til ord, og har derfor sparet mig for det navnlig for øinene besværlige arbeide at gjøre rede for hver enkelt bogstav, som ikke var helt udraderet. I det hele taget har læsningen af den næsten helt udskrabede tekst i AM. 147 været yderst vanskelig, idet saagodtsom hver eneste bogstav har maattet undersøges ved hjælp af den saakaldte vand-methode.[1]

I udgaven er, naar ikke andet er bemerket, kun medtaget, hvad jeg med sikkerhed har troet at se. I følgende ord har der dog sikkert været et punkt eller en horisontal streg eller et forkortelsestegn eller en interlinear bogstav, som nu ikke længer kan sees, men som gjør nedenstaaende udfyldninger sikre:

4 v 4 bloti = bloti[*m*].

6 v 21 ætt = ætt[*ar*]. þatt = þatt[*ur*].

7 v 5 flyt = flyt[*ur*]. 8 fman = f[*ra*]man. 16 vænt m = vænt[*ir*] m[*ic*].

8 v 9 hillding = hillding[*a*r]. 10 eink = eink[*a*r].

9 r 23 orm = orm[*ur*].

11 r 8 ogi*a*r = [e]g[*g*]i*a*r. 13 hlut = hlut[*ur*].

14 v 2 nid = nid[*ur*]. 23 d*r*eng = d*r*eng[*ur*].

15 r 2 dy = dy[*n*]. 12 dreng = dreng[*ur*]. f = f[*yr*i]. 17 byg*ir* = byg[*g*]*ir*. 18 vau*n*d = vau*n*d[*ur*]. 22 æs = æs[*ir*].

16 r 10 syg*ur*d = syg*ur*d[*ur*].

64. Kapitler sees i AM. at have begyndt paa følgende steder:

Bl. 1 v l. 5—6, hvor der er spor af en sort initial. Her har vel et kapitel svarende til kap. 4 i Ny kgl. saml. 1824 (R.) begyndt.

Bl. 2 r l. 1. Sort *N* af to linjers høide synlig. Svarende til kap. 5 i R.

[1] I skarpt sollys træder de vædede bogstaver tydeligst frem for mig, ligesom for Finnur Jónsson; jfr. hans bemerkning Egils saga, Kbh., s. XXXI anm. 1.

Digitized by Google

Bl. 11 r l. 19—21, hvor der er spor af sort initial. Kapitelbegyndelsen har vel svaret til kap. 13 i R.

Derimod har AM. ikke begyndt nyt kapitel med [n]u lida 4 v l. 6 (= 129.11, hvormed i R. kap. 7 begynder), da disse ord staar inde i linjen.

Paa lignende maade synes AM. ikke at have begyndt nyt kapitel ved bl. 12 r l. 24 Nu hallda þeir (som staar inde i linjen), — i modsætning til R., som lader kap. 14 begynde med disse ord.

Heller ikke ved bl. 16 r l. 1 Nu ber suo til (= R. 161.1, hvormed kap. 16 begynder).

Omvendt synes AM. at have begyndt nyt kapitel ved 4 v l. 19, svarende omtrent til R. 129.27, hvor derimod intet nyt kapitel begynder.

65. Saaledes findes der i kapitelinddelingen ret store uoverensstemmelser mellem AM. og R. Paa den anden side er flere længere afsnit i begge tekster omtrent ordlydende (saaledes 2 r—3 v, 6 v, 11 r, 12 r, 13 v, 16 r, 16 v), og begivenhedernes gang i de to overleveringer er i det hele taget nøiagtig den samme. Videre maa merkes, at saagodtsom alle de strofer, som findes i R., ogsaa forekommer i AM. (jfr. dog s. XCIII anm. 1), i det sidste haandskrift i en mindre forvansket skikkelse. Dette giver os ret til at betragte AM. og R. som én saga i forskjellige recensioner. Fremstillingen i R. er gjennemgaaende omstændeligere og mere udtværet end i AM., som ogsaa deri viser sig at indeholde Ragnars saga i en oprindeligere og bedre form. Men om man med F. Jónsson og Mogk ved siden af den yngre Ragnars saga i R. tillige forudsætter en ældre fornaldarsaga om Ragnar og hans sønner, hvorpaa Þáttr skulde gaa tilbage, kan AM. ikke være denne ældre saga; thi i indhold er der enkelte uoverensstemmelser mellem AM. og Þáttr (saaledes i stroferne; jfr. ogsaa s. XCIII anm. 1). Men paa den anden side findes der flere vigtige overensstemmelser mellem AM. og Þáttr,

Digitized by Google

hvortil R. intet tilsvarende har. Navnlig mod slutningen af AM. bliver afvigelserne fra R. større og samtidig overensstemmelserne med Þáttr i Hauksbók (Hb.) flere:

AM. 7 v l. 1—4: ok sam þycki allrar al þydu ok Rikiss manna all * * * | lum af kiosa vm þetta mal. Þessu iata þeir * * * | hann var * * * | ia landit af hendi * * * |	Hb. 459.$_{29-31}$: Ok er Eysteinn | konungr bar þetta mál upp, þá urðu allir landsmenn á þat sáttir at verja landit fyrir sonum Ragnars.
AM. 8 v l. 2: sæ laund	Hb. 460.$_{15}$: Ok er þessi tíðendi spyriaz út á Selund til Áslaugar.
AM. 8 v l. 23: sitia þeir ok leika * * *	Hb. 460.$_{17}$: Þeir Bjǫrn ok Hvítserkr léku tafl.
AM. 15 v l. 1: med hreysti micilli	Hb. 463.$_{10}$: ...lét hann þar líf sitt með miklum hraustleik.
AM. 19 r l. 14—15: ...Reist aurnn ꝏ | baki hanum ok skar rifin frꝏ hryggnum ok dro vr hanum lungun. L. 16—23: Suo segir Siguatr skalld j Knutz drapu. Oc Ella bak at leit hi|nn er sat Iuar ara j Ioruik skorid. Eptir þerssa orrostu gerizt Iuar kongr yfir þeim hluta landz, er adur haufdu áátt hans ętt|menn. Hann iok miog [Riki] sitt ꝏ marga vega. Suo er sagt, at hann le|ti drepa Iatmund hinn helga ok lagdi vndir sig Riki hans. | Lodbrokar synir foru vida med hernadi vm England vestur ok suo vida anars stadar.	Hb. 464.$_{5-18}$: Létu þeir nú rísta ǫrn á baki Ellu ok skera síðan rifin ǫll frá hrygginum með sverði, svá at þar váru lungun út dregin. Svá segir Sigvatr skáld í Knútsdrápu: Ok Ellu bak at lét hinn er sat Ívarr ara Jórvík skorit. Eptir þessa orrostu gerðiz Ívarr konungr yfir þeim hluta Englands, sem hans frændr hǫfðu fyrri átt. ...Þeir pínuðu Jatmund konung enn helga eptir boði Ívars, ok lagði hann síðan undir sik hans ríki. Loðbrókar synir fóru um mǫrg lǫnd með hernaði...

Digitized by Google

Her lægger vi merke til den vigtige overensstemmelse mellem AM. og Þáttr, at Ivar siges at have grundet *Jórvík* (derimod *Lundunaborg* R. 165.$_{21}$[1]). Der anføres ogsaa i begge sagaformninger et vers af Sigvats Knútsdrápa, medens det ellers ikke er skik i fornaldarsagaerne at indføie digte af navngivne skalde som kilder.

Ogsaa i indhold viser saaledes AM. sig at indeholde fornaldarsagaen om Ragnar lodbrok og hans sønner i en oprindeligere skikkelse end R., idet AM. har vigtige overensstemmelser med den mere historiske Ragnarssona þáttr. Men nærmere at gjøre rede for AM.'s forhold paa den ene side til den senere fornaldarsaga i R. og paa den anden side til Þáttr og Arngrims udtog af Ragnars saga ligger udenfor min opgave her, da der i en saadan undersøgelse ogsaa maatte drages ind flere andre norrøne skrifter og der tillige maatte tages hensyn til adskillige sagnhistoriske spørgsmaal, som staar i forbindelse med Ragnars saga.

---

[1] Af andre større afvigelser mellem R. og AM. skal nævnes:

Bl. 1 r l. 4 ff.; 4 v l. 19 ff.; 7 v l. 18—20; 8 v l. 21—27; 9 r l. 6; 12 r 24 *Lyngbarda* AM., men *Luna* R.; 16 r har str. 28—29 manglet; 16 r l. 9—10 direkte tale, men R. 161.$_{13-14}$ indirekte tale; 17 r.

I R. siger Ivar til sine brødre, at han vil vende tilbage til Ella og ikke drage „til sit land", medens Ella endnu *var at at reka flottan* 163.$_{30}$. Derimod taler Ivar i AM. om at *fara vestur til Einglandz* (forskjelligt fra Þáttr: *en Ívarr var eptir í Englandi ok fór á fund Ellu konungs* Hb. 463.$_{15}$).

Bl. 19 r l. 8 *Iuar kom miog i opnaskiolldu ella kongi,* men R. 167.$_{28-29}$ *Ella konungr ok lid hans kom a flotta, ok hann vard handtekinn* (jfr. Edzardi s. XLVII).

Digitized by Google

Saaledes fremtræder nærværende arbeide kun som en udgave af de to haandskrifter Ny kgl. saml. 1824, 4to og Cod. rescr. AM. 147, 4to, tilligemed en beskrivelse af disse og en redegjørelse for skrift- og sprogeiendommeligheder i dem[1]. I Fortalens § 7—37 har jeg søgt at lægge tilrette materialier til den islandske sproghistorie, men har kun undtagelsesvis selv kunnet streife enkelte af de sproghistoriske spørgsmaal, hvortil det første af disse haandskrifter giver anledning. Heller ikke har jeg følt mig tilstrækkelig rustet til at belyse haandskrifternes indhold litteraturhistorisk. Derimod har jeg været istand til at meddele forklaringer af versene i Ragnars saga, idet jeg under udarbeidelsen heraf har nydt virksom hjælp og støtte fra de fremragende kjendere af den gamle digtning, Sophus Bugge og Finnur Jónsson. Med den første havde jeg anledning til kort før hans død at drøfte de vanskeligste vers, og baade samtaler med ham og hans optegnelser til Ragnarssagaens strofer, som han med aldrig svigtende velvilje og hjælpsomhed stillede til min raadighed, har i høi grad fremmet mit arbeide. Ikke mindre tak skylder jeg professor Finnur Jónsson, som ikke blot har gjennemlæst min versforklaring i manuskript og herunder givet mig nyttige raad og vink, men ogsaa har overladt mig til benyttelse sin egen behandling af versene i Ragnars saga (bestemt for „Den norsk-islandske skjaldedigtning“), hvorfra jeg har hentet en række forslag til forklaring.

Videre staar jeg i stor taknemmelighedsgjæld til bibliothekar dr. Kr. Kålund, til hvem jeg baade un-

[1] Da Krákumál vil blive udgivet efter haandskrifterne af Finnur Jónsson i „Den norsk-islandske skjaldedigtning“, syntes det mig overflødigt her at aftrykke de strofer af dette digt, som er bevarede i Ny kgl. saml. 1824, 4to.

Digitized by Google

der mit ophold i Kjøbenhavn 1905—06 og stadig senere har kunnet vende mig for at faa raad og værdifulde oplysninger. En ærbødig tak retter jeg herved ogsaa til Kommissionen for Det Arnamagnæanske Legat og til Det store kongelige bibliothek i Kjøbenhavn, som har overladt mig de her udgivne haandskrifter til langvarig benyttelse i Kristiania.

Sluttelig skal jeg omtale, at Sophus Bugge ogsaa har stillet til min raadighed sine notater om skrifteiendommeligheder og læsningen af de utydeligste steder i Ny kgl. saml. 1824, 4to, ligesom han, som allerede nævnt, har givet mig adgang til at benytte sin afskrift af AM. 147, 4to. Skjønt jeg ved udgivelsen af teksterne har gaaet helt uafhængig tilverks, har disse optegnelser dog under arbeidet været mig til god støtte og retledning.

Paa grund af gjentagne afbrydelser, fremkaldte ved forskjellige andre arbeider, har udgivelsen af nærværende saga strakt sig over den altfor lange tid af 3 aar. Dette forhold har voldt nogen usikkerhed i gjengivelsen af forkortede ord, hvilket for en del har gjort de følgende „Tillæg og rettelser“ nødvendige. Disse „Tillæg“, som indeholder en række henvisninger til steder i fortalen, hvor skrifteiendommeligheder omtales, har dog ogsaa til hensigt saa vidt muligt at gjøre det overflødigt, at de samme bemerkninger om skrifteiendommeligheder opføres paa to steder, baade i udgaven under teksten og i fortalen.

Kristiania 7. august 1908.

Magnus Olsen.

Digitized by Google

Tillæg og rettelser.[1]

Fortale s. XIII.19. Efter „hóth 82.1" tilføies: hús 165.19. —

XXI.30. Foran fiallenu indføies: bęiarens 28.14. —

XXV anm. 1. Tilføi: Jfr. Tillæg til 104.20.

XXVI.2. De to former stiop- (stiof-) i AM. 147 (se s. LXXXVIII) taler for en udtaleform med *o*. Derimod stiup- 145.10.

XXVI anm. 1 l. 2. Istf. „nedføielsestegn" læs: nedvisningstegn.

XXXI.9. Tilføi: naq' (d. e. nakvat) 158.5.

XXXI.14. Foran okr indføies: nokur 103.27. naukut 153.14.

XXXVII.36. Tilføi: orosta 10.13.

LXXV anm. l. 3 f. n. þickizt] læs þikizt.

3.14 berst] jfr. s. XXII anm. 2, XXXIX.24.

5.27 (og 6.25) barnstock(inum)] jfr. S. Bugge, Arkiv f. nord. filol. V s. 39 f. og G. Cederschiöld, smst. VIII s. 95.

8.1 reyckiu] d. e. *røkkju*, se s. XXVII.

9.11 sina ok] se s. LXXIV anm. 3.

9.23 (og 11.14) skulu] læs skulo (s. XXII.7).

13.3 kykt] læs kvykt; jfr. s. LVIII.31.

13.6 anm. er] læs *er*.

15.25 skuli] ſk hs., hvilket snarere skal opløses skyli; jfr. s. LIII.1.

---

[1] I de to første ark er skrevet orosta (saaledes uden forkortelse 10.13), hvilket bør rettes til orrosta (jfr. or*r*ostv 38.18, or*r*ost*ur* 158.19, oʀ*ost*an 40.12 s. LII).

Digitized by Google

16.14 þ*eir*] læs þeir, jfr. s. XLVIII.2.

17.11 Drottninginn] læs Drott*ning*inn.

19.17 skuler] kanke snarere skyler; jfr. s. LIII.1.

20.18 rȩzt] jfr. s. XX anm. 1.

22.26 hittazt] læs hittaz; hitt^{z} hs. sikkert.

23.14 Ꝥrasnȩsi] i anledning af denne forvanskede form (þors- Cod. reg.) bør mindes om, at et stedsnavn Ꝥrasnes virkelig forekommer (Flat. II 479.6, men Ꝥarsnes II 486.37).

23.25 þeir] først skrevet þ', men rettet til ꝥr.

25.18 skulu] læs skulo (s. XXII.7).

27.12 þiki*a*zt] jfr. dog s. LXXIV f. anm. 3.

27.13 flygia] læs fleygia, d. e. *flæja*; se s. XXVII.4.

29.10 anm. medan] jfr. s. LX.22.

29.21 anm. *skrevet*, læs: *sædvanlig skrevet*; jfr. s. LII.

30.10. Jfr. s. LX nederst.

31.24 konungi] læs konung*i*.

33.18 barns-] jfr. s. XLVIII.31.

36.12 kallat] jfr. s. XLII.14.

36.14 frendr] jfr. s. XXXIII anm. 2.

37.8 hon — 37.18 smiþina synes at være skrevet med en forskjellig haand; se Fortale § 50.

37.3 anm. Skriftformen hon findes ogsaa 133.24 (jfr. s. L anm. 4).

37.12 anm. Læs: f^{w}m g^{w}iarn.

37.18 Reginn] R halvt udrykket i marginen.

38.18 þe*i*rre] jfr. s. LXXI.35.

40.19 þersȩ] jfr. s. XXXIX.23.

41.1 i mot honum] imoth*onu*m (i ét ord) hs.

41.21 hvartvȩtna bør uden tvil rettes til hvat-. Vistnok kunde hvart- ved sammenblanding her være skrevet for hvert- (jfr. s. LXXXVIII), men en form *hvertvetna* = *hvatvetna* kjendes, saavidt vides, ikke ellers.

42.3 landskiafte] se om denne form s. XXXII og LXXVII.

Digitized by Google

42.10 kennde] jfr. s. XXXIII anm. 3.

42.24 eggiazt] egiazt hs., men prik over *g* kan være løbet sammen med andet *t* i det over linjen tilføiede lettu (s. LIX).

43.28 ǫllu] ollu*m* hs.

44.15 ǫ̇rit] læs ǫrit; jfr. s. XVII.4.

45. k. 19 o. Fafnis] læs Fafniss (s. XXXIX anm. 3).

46.19 þ*u*rft] læs þyrft, da denne form af og til forekommer (Thorkelsson, Suppl. II 626).

48.16 vęr] vęrr hs. (en liden skraa streg under andet *r* med forskjelligt blæk).

48.17 tve*i*ʀ] læs tveiʀ, da hs. snarest har *i*, ikke prik, over *e* (jfr. s. LI).

48.23 skulu] læs skulo (s. XXII.7).

48.27 *vill*] læs *vil*.

49.2 þer] þ' rettet fra ꝥr.

50.12 skulu] læs skulo (s. XXII.7).

53.17 savngh] jfr. s. XXVIII.34.

54.4 finnst] læs finnzt (*z* kludret, rettet fra *s*?).

54.7 gefa] jfr. s. XLVIII.27.

54.25 m*a*urghum] jfr. s. XLVIII.15.

56.5 -locka] jfr. om indføielsestegnet derefter s. LIX.

57.24 *o*gurliga] vg-hs., jfr. s. XXV.28.

58.18 oss ok] jfr. s. LXXIV f. anm. 3.

58.19 ględi] læs gledi; krøllen paa *e* er for ubetydelig til, at bogstaven kan læses *ę*.

58.21 hugsa] læs hugssa (se anm. til stedet).

58.22 haukr] *h* synes rettet fra *k*.

59.6 gafne] jfr. s. XXVIII.24.

59.15 meghu] opr. skrevet męghu, men krøllen under *e* udslettet.

60.1 fęzt] jfr. s. LXII anm. 2.

61.3 Grimhilldr] *g*- rettet fra *h*.

61.5 miklum] læs miklu*m*; m*i*clu hs.

61.7 eigi] utydeligt i hs.

62.10 hafa] ħafa hs.; næste ord er b*ryn*h*illdr*, skrevet med gjennemstrøget bh.

Digitized by Google

63.24 anm. Læs: f^{r}.

64.9 adra] jfr. s. XLVIII.28.

70.3 -naut] jfr. s. LV.35.

70.7 kvelldit] læs: kvell*d*it (kvell^{t} hs.).

70.22 þer] læs *þer*; jfr. s. XLVIII.3.

70.30 er þu] læs: ertu.

71.27 oss] læs óss.

72.19 ligr] læs liggr (ligr hs. med svag prik over *g*).

73.29 fiotrum] jfr. s. XLVIII anm. 2.

74.11 sǫfit] jfr. s. XVI.31.

76.8. Her er et hul i pergamentet mellem bida og aþr; ved samme hul er þetta 77.6 skilt fra enn.

80.21 haufu*d*it] jfr. s. LI anm. 1.

80.21 hendurnar] jfr. s. XXIV.34.

83.8 ek] e'k hs.

83.13 hann] ħn hs., rettet fra ħa.

84.11 Gudrunar] gudʀ' hs., kanske at udfylde Gudrunu.

87.2 hundrut] læs hund*r*ut.

90.5 þeirri] jfr. s. LXXI.35.

90.12 þott*i*] jfr. dog s. LXXIV f. anm. 3.

90.12 hiortum] læs hi*or*tum; h^{i}tu*m* hs. med en forholdsvis svag horisontal streg over *u*.

91.25. Læs saaledes, ikke: 15.

92.13 będi at] læs: będi, at.

95.15 eirrde] læs eirde, da prikken over *r* ved fornyet undersøgelse har vist sig at være tilfældig.

95.18 -laughum] om det interlineäre *v* i -l^{v}ghv*m* jfr. s. LXVI.33.

96.12 þer (første)] jfr. s. XLVIII.3.

96.21 her fyrir] jfr. s. LX.4.

98.2 voru ver] v^{o} rettet fra v'.

98.29 ofrlidi] ofr'lidi hs.

99.9 miok] m rettet fra m^{c}, idet *c* er halvt udslettet.

Digitized by Google

99.23 Þrellinn vard [þiggia] þa fiorit] kanske bedre at udfylde: Þ. v. [lauf *ok*] þa f.

103.1 hiortu] rigtigere hi*o*rtu.

103.13 maurgh] hs. har snarest maaurgh; andet *a* lidt kludret, neppe overstrøget.

104.1 opt] prik oppe til venstre for *p*; neppe at læse oppt (jfr. Fortale § 31).

104.8 redum] se om skrivemaaden s. LI.15.

104.20 faugrum] favgu*m* rettet til favg*ru*m, idet forkortelsestegnet ' (jfr. s. XXV anm. 1) er skrevet til over *g* og *u* har faaet en tredje lodret streg tilføiet.

106.17 þęr] Þęr hs.

107.18 mundu] læs mundo.

108.18 Haugna] læs Hǫgna.

108.24 harmtaulu*m*] se dog s. LXXIV anm. 2.

108.25 til og med ein 113.7 er rimeligvis skrevet med en forskjellig haand; se Fortale § 49.

109.8 man] jfr. s. LXVI.37.

109.15 veittu] rettet fra vettu, idet først *t* er ændret til *i* og andet *t* er forsynet med prik.

112.1 vinlauk] vī- hs. Skulde dette ἅπ. εἰρ. være forvanskning af vñı- = angelsaks. *ynne*(*léac*) (laant fra lat. *unio*)?

112.25 haurpuni] jfr. s. LXV anm. 1.

113.1 segir] seg*ir* hs., ikke *sagði*.

113.9 kerling] jfr. s. XLVIII.10.

113.17 enkiz] jfr. s. LXII.31.

113.17 gang] jfr. s. XXVIII.35.

114.21 averkan] jfr. s. LIV.4

114.21 vanz] jfr. s. LXII.31.

114.22 ok] rettet fra ak.

115.7 haurpuñi] jfr. s. L.1.

115.10 svarar] jfr. s. XLVIII.13.

116.20 hiortr] læs hiortʀ.

117.5 og] læs ok.

Digitized by Google

117.19 þigir] jfr. s. XXXI.23.

120.14 þadan] jfr. s. XLI anm. 2.

123.25. Tilføi anm.: veraulldu hs., ikke *verǫld*, som Fas. har.

124.8 faugru] jfr. s. XXV anm. 1.

124.14 aunghæ] jfr. om det kludrede æ s. XV.10.

124.28 nockvat] læs nockut; jfr. s. LI.16.

128.2 riockiu] d. e. *røkkju*; se s. XXVII.9.

128.13 þeim] þm rettet fra sin.

128.29 karl] jfr. s. XLVIII.11.

129.19 spekingr] *p* synes rettet fra *k*.

130.25 ath] *a* rettet fra *s*.

131.12 horfit] jfr. s. XLII.10.

134.31 hennar nafn] mellem disse to ord er med forskjelligt blæk indføiet en lodret streg, og tilsvarende streg er ogsaa skreven i randen; jfr. s. LIX f.

135.19 til] *t* rettet fra *e*.

135.30 sveininn] jfr. s. XLIX.33.

136.14 Brynhilldar] Br'ynh*ill*d*a*r hs.

137.7 upp] jfr. s. XVII anm. 1.

138.17 skuli] læs skyli; jfr. s. LIII.1.

139.19 þ*eir*] jfr. s. XLVIII.3.

140.17 stiopmodir] jfr. s. XXVI.1 og tillæg dertil.

143.15 Ei] jfr. s. LIV § 42.

143.28 kvaz] læs qvaz; q^z hs.

144.6 skuli] læs skyli; jfr. s. LIII.1.

147.1 gangs] jfr. s. XXVIII.36.

148.7 yr] rettet fra vr derved, at prik er tilføiet over *v*.

148.19 mann] jfr. s. LI.3.

150.4 ormr] jfr. s. XVII anm. 1.

152.8 valsleyngur] d. e. *-sløngur*, se s. XXVII.1.

152.21 þadan] jfr. s. XLI anm. 2.

161.20 þad*a*n] læs þadan; jfr. s. LIV.1.

162.10 hauraund] saaledes hs.; læs haurund.

163.3 sauk] *a* synes rettet fra *k*.

Digitized by Google

163.31 landz] tilføi anm.: l*an*dz hs., ikke liðs, som Fas. har.

164.29 visu] jfr. s. XXXIX anm. 2.

166.8 bredra] jfr. s. XLVIII.28.

169.1 hun] hvn hs., rettet fra h̄.

173.23 þeir] þr rettet fra 'þ' (jfr. s. XLVIII.2).

Digitized by Google

Forkortelser.

AM. 147 = det s. 176 ff. udgivne haandskrift af Ragnars saga.

B. = Bugge's s. I anm. 1 nævnte udgave af Vǫls. saga.

Fas. = Fornaldar sögur I (Rafn's udgave af Vǫls. saga og Ragnars saga).

hs. = haandskriftet (Ny kgl. saml. 1824 b, 4to).

R. = Codex regius af den ældre Edda.

Blandt henvisningerne i Fortalen betegner f. eks. 1. k. 1. o. „side 1 kap. 1 overskrift", o. s. v.

Digitized by Google

Digitized by Google

1.

F 115 Her hefr upp ok segir fra þeim manni, | er Sige 1 r
B 83 er nefndr ok kalladr, at heti son Odins. | Annar madȓ er nefndr til saugunnar, er Skadi het. Hann | var rikr ok mikill fyrir ser, enn þo var Sigi þeirra enn rikari ok | ęttsterri, at þi er menn męlltu i þann tima. Skade | atte þrel þann, er nockut verdr at geta vid sauguna. | Hann het Bredi. Hann er frodr vid þat, er hann skyllde ad hafazt. | Hann hafde iþrottir ok athgiorfi iafnframt hinum, er meiʀa þo|ttu verdir eda umfram nauckura. Þad er at segia eitt|hvert sinn, at Sigi ferr a dyʀaveide ok med honum þrellinn, | ok veida dyʀ um daginn allt til aptans. En er þeir bera sa|man veid*i* sina um aptaninn, þa hafdi Bredi veitt miklu | fleiʀa . . . . . en

---

Hele første side i haandskriftet er meget utydelig og læsningen paa mange steder usikker. I enkelte ord, som saavidt kan skimtes, er det vanskeligt eller umuligt at afgjöre, om der har staaet e *eller* ę, n *eller* ñ, -e *eller* -i, t *eller* d. — *Kapitlet har havt rød overskrift, hvoraf nu kun levning af förste bogstav er bevaret (mulig* G *ifølge Bugge).* — 2. Odins] *utydeligt, men synes dog sikkert.* 5. ęttsterri] *sikkert.* męlltu] *utydeligt* (męltu *B.*). 8. frodr] *synes sikkert (saaledes B.,* kendr *Fas., som tilföier i anm.„ eða:* hendr, *dauft".* vid] *hs.;* um *B. efter gjætning.* 9. athgiorfi] *de to sidste bogstaver utydelige.* iafnframt] *meget utydeligt.* 10. Þad er] *neppe* þat er nu *(som Fas. og B. har læst).* 11. a] *som det synes, ikke* at. 13. veidi] veid *hs., som det synes.* 14. Bredi] *meget utydeligt.* „*Mellem* fleira *og* en *har kanske staat* ok meira. *Mellem*

Digitized by Google

. . Sigh . . . . . . storilla . . . . . . | þrell skal hafa betr B 84
1 v veitt . . . . | Nu ferr hann
heim um kvelldit ok segir, at Brede hafe ridit fra F 116
honum a skoginn, „ok var hann senn or auglite mer,
ok veit ek ecki til hans.“ Skade grunar sǫgn Sigha
ok getr, at vera munu svik hans, ok mun Sighe hafa
drepit hann. Fęr menn til at leita hans, ok lykr
sva leitinne, at þeir fundu hann i skafle einum, ok
męllti Skade, at þann skafl skyllde kalla Bredafonn
hedan af, ok hafa menn nu þat eptir sidan ok kalla
sva hveria fonn, er mikil er. Þa kemr upp, at Sighe
hefir drepit þręlinn ok myrdan. Þa kalla þeir hann
vargh i vęium, ok ma hann nu eigi heima vera med
fedr sinum. Odinn fylgir honum nu af landi brott

---

en *og* Sigh . . . *er Rum til 2 eller 3 Bogstaver i Cd.“ (Bugge).*
1. Efter storilla *mulig* honum *(saa ogsaa B).*

De 9 nederste linjer (l. 13—21) paa side 1 r (fra fleira *af) er næsten fuldstændig udslidte og ulæselige. Tydeligt og sikkert er* þrell sk*al* hafa betr veitt *i linje 14 og* drepr breda *i begyndelsen af l. 20. Bugge har læst l. 13—21 saaledes:*
flei[ra] . . . . . en . . Sig . . . . . . stórilla . . . . [at einn] þræll
skal hafa betr veitt . . . . drepin (?) . . . at h . . . . . .
. . . . sjá at fangi . . . . Sigi sva[raði]
. . . . at Sigi . . . . þ[at] væri eign
h[ans] . . . at vi . . . . hann t . . drepr Breða
. . . . ef . . . . ein (?) . . . .
Han bemerker hertil: „einn *foran* þræll *trode jeg at skimte i Cd.; men* at *er tilsat efter Gjætning. Foran* at *[d. v. s. förste ikke indklamrede* at*] trode jeg at skimte* . . gh *i Cd. Jeg trode i Cd. [i nederste linje] at skimte* bein . . . . . t . fundu . . . u*m* . . . . . .“

Papirafskrifterne har paa egen haand udfyldt de 9 ulæselige linjer i hs. saaledes: meir en Sigi, hvat honum líkaði stórilla, ok segir, at sik undri, at einn þræll skuli sik yfirbuga í dýraveiði, hleypr því at honum ok drepr hann, dysjar síðan líkit í snjófǫnn.

2. Nu] N *udrykket i marginen.* 6. munu] m *(hvorover skr.* v*) hs., hvilket ogsaa kan oplöses* mun. 7. menn] man*n hs.*

Digitized by Google

sva langa leid, at storu bar, ok eigi letti hann fyrr, enn hann kom honum til herskipa. Nu tekr Sigi at legiazt i hernad med þat lid, er fadir hans feck honum, adr þeir skildu, ok vard hann sigrsęll i hernadinum. Ok sva kemr hans male, at hann feck heriad ser land ok riki um sidir. Ok þvi nęst feck hann ser gaufukt kvonfangh, ok giorizt hann rikr B 85 konungr ok mikill fyʀir ser ok red fyrir Hunalande ok er hinn mesti hermadr. Hann a son vid konu sinne, er het Rerir. Hann véx þar upp med fedr sinum ok giorizt bratt mikill vexti ok giorfilighr.

Nu giorizt Sigi gamall madr at alldri. Hann F 117 atte ser margha aufundarmenn, sva at um sidir redu þeir a hendr honum, er hann trudi berst, enn 2r þat voru brędr konu hans. Þeir giora þa til hans, er hann varir sizt ok hann var falidr fyrir, ok bera hann ofrlidi, ok a þeim fundi fell Sigi med hird sinne allri. Son hans Rerir var ecki i þeim haska, ok fęr hann ser mikit lid af vinum sinum ok landzhofdingium, sva at hann eignadizt będe land ok konungdom eptir Sigha fedr sinn. Ok nu er hann þickizt hafa fotum undir komizt i riki sinu, þa minnizt hann a þer sakir, er hann atti vid modurbrȩdr sina, er drepit hofdu faudr hans, ok safnar konungr ser nu lidi miklu ok ferr nu a hendr frendum sinum med þenna her, ok þickia þeir fyʀ giort hafa sakar vid sik, þo at hann męti litils frendsemi þeirra, ok sva giorir hann, fyrir þvi at eigi skilzt hann fyrri vid, enn hann hafde drepit alla fedrbana sina, þo at uskapliga veri fyrir allz sakir. Nu eignazt hann lond ok riki ok fe, giorizt hann nu meiri fyrir ser enn fadir hans. Reʀir feck

12. Nu] N *udrykket i marginen. Nyt kapitel dog ikke antydet i hs.* 19. ser] s*er hs., ikke* sva. 30. allz] z *utydeligt* (allar *Fas.*, *„snarere* alla“ *B.*).

ser nu herfangh mikit ok konu þa, er honum þotti vid sitt hefi, ok eru þau miok lengi a samt, ok eigu þau aungan erfinghia ok ecki barn. Þat hugnar þeim badum illa, ok bidia þau godinn med miklum ahuga, at þau gęti ser barn. Þat er nu sagt, at Frigg heyrir bęn þeirra ok segir Odni, hvers þau bidia. Hann verdr eigi aurþrifrada ok tekr oskmey F 118 sina, dottur Hrimnis iotuns, ok fęr i hond henni 2 v eitt epli ok bidr hana fęra konungi. Hun tok vid eplinu ok bra a sig krakuham ok flygr til þess, er B 86 hun kemr þar, sem konungrinn er ok satt a haugi. Hun let falla eplid i kne konunginum. Hann tok þat epli ok þottizt vita, hveriu gegna mundi. Gengr nu heim af hauginum ok til sinna manna ok kom a fund drottni*n*gar, ok etr þat epli sumt.

2. Feddr Volsungr.

Þat er nu at segia, at drott*n*ingh finnr þat bratt, at hun mundi vera med barne, ok ferr þessu fram langar stundir, at hun ma eigi ala barnet. Þa kemr at þvi, at Rerir skal fara i leidangr, sem sidvenia er til konunga, at frida land sitt. I þesse ferd vard þat til tidenda, at Rerir tok sott ok þvi nęst bana ok ętladi at sekia heim Odinn, ok þotti þat morgum fysilikt i þann tima. Nu ferr enu sama fram um vanheilsu drott*n*ingar, at hun fer eigi alit barnit, ok þessu fer fram VI vetr, at hun hefir þessa sott. Nu finnr hun þat, at hun mun eigi lengi lifa, ok bad nu, at hana skyllde sęra til barnsins, ok sva var giort, sem hun bad. Þat var

2. eigu] *hs., ikke* eiga. 6. segir Odni] .s. odni *har hs. sikkert, ikke sva* odin. 7. *Interpunktion efter* bidia. aurþrifrada] *utydeligt, navnlig de 3 förste bogstaver.* 15. drottnigar *hs.* 16. drottingh *hs.* 22. sekia] *mulig* sękia. 23. Nu] N *udrykket i marginen.* 24. drottingar *hs.*

sveinbarn, ok sa sveinn var mikill vexti, þa er
hann kom til, sem vón var at. Sva er sagt, at sea
sveinn kysti modur sina, adr hun dęi. Þessum er
nu nafn gefit, ok er kalladr Vaulsungr. Hann var
F 119 konungr yfir Hunalande eptir fedr sinn. Hann var
snemma mikill ok sterkr ok arędizfullr um þat, er
mannraun þotti i ok karlmennzska. Hann giorizt 3 r
hinn mesti hermadr ok sigrsęll i orostum þeim, sem
hann atti i herfaurum. Nu þa er hann var al-
roskinn at alldri, þa sendir H*r*imnir honum Liod
dottur sina, er fyʀ *er* getid, þa er hun for med
eplit til Reris, fedr Volsunghs. Nu gengr hann at
eiga hana, ok eru þau lengi a samt, ok eru godar
samfarar þeirra. Þau attu x sonu ok eina dottur.
Enn ellzti son þeirra het Sigmundr, enn Signy dottir.
B 87 Þau voru tviburar, ok voru þau fremst ok vęnst
um alla luti barna Volsungs konungs, ok voru þo
allir mikler fyrir ser, sem lengi hefir uppi verit haft
ok at agętum giort verit, hversu Volsungar hafa
verit ofrkafsmenn miklir ok hafa verit fyrir flestum
monnum, sem getid er i fornsaugum, będi um frod-
leik ok iþrottir ok allzhattar kappgirni. Sva er sagt,
at Volsungr konungr let giora holl eina agęta ok
med þeim hętti, at ein eik mikil stod i hollinne, ok
limar tresins med faugrum blomum stodu ut um
ręfr hallarinnar, en leggrinn stod nidr i hollina, ok
kaulludu þeir þat barnstock.

---

10. Hrimnir] himn*ir* *hs.* 11. er getid] getid *hs.* 12. Nu] N *udrykket i marginen.* 15. *Mellem* dottir *og* þau, *hvor nu intet kan sees, er plads til c. 4 bogstaver (f. eks.* þei*r*ra*).* 26. leggrinn] legg*r*inn *hs. (som det synes, prik over* g*).* 27. þat] *utydeligt. Det kan ikke afgjøres, om der foran* barnstock *(mellem dette ord og følgende kapitels overskrift) har staaet et kort ord (f. eks.* tre?*).* 27. barnstock] bwn stock *hs. (som ogsaa kan opløses* bran-; *men* barn *er skrevet med samme forkortelsestegn s. 17 v l. 2 f. n., kap. 13 slutn.).*

Digitized by Google

3.

Siggeirr hefir konungr heitid. Hann red fyrir Gautlandi. Hann var rikr konungr ok fiolmennr. Hann for a fund Volsungs konungs, ok bad F 120 hann Sygnyiar til handa ser. Þessu tali tekr konungr vel ok sva synir hans, enn hun sialf var þessa ufus, bidr þo fedr sinn rada sem audru þvi, sem til hennar tęki. Enn konunginum syndez þat rad at gipta hana, ok var hun faustnud Siggeiri konungi. 3v Enn þa er sea veizla ok radahagr skal takazt, skal Siggeirr konungr sękia veizluna til Volsungs konungs. Konungr biozt vid veizlunne eftir enum bęztum faungum. Ok þa er þesse veizla var albuinn, komu þar bodsmenn Volsungs konungs ok sva Siggeirs konungs at nefndum deghi, ok hefir Siggeirr konungr marga virduliga menn med ser. Sva er sagt, at þar voru miklir elldar giordir eptir endi- B 88 langri hollinne, enn nu stendr sea enn mikle apalldr i midre hǫllinne, sem fyʀ var nefndr. Nu er þess vid getid, at þa er menn satu vid elldana um kvelldit, at madr einn geck inn i hollinna. Sa madr er monnum ukunnr at syn. Sea madr hefir þesshattar buningh, at hann hefir hecklu fleckotta yfir ser. Sa madr var berfęttr ok hafde knyth linbrokum at beine. Sa madr hafde sverd i hende ok gengr at barnstockinum, ok hautt sidan a hǫfde. Hann var hár miok ok elldiligr ok einsyn. Hann

---

Kapiteloverskrift ulæselig. 6. rada] ráða þessu *Fas. B.* 7. konunginum] *synes skrevet* konun*g*inum *i hs.* syndez] *saa sikkert.* 9. er] *sikkert; det følgende ord mulig med B. at læse* sea, *men meget usikkert.* 17. stendr] sendr *hs.* 18. Nu] N *udrykket i marginen.* 21. ukunnr] vkvn̄r *hs.; høire streg paa* n̄ *forlænget nedover, som ofte i dette hs.; behøver ikke at være rettet fra* g. 25. barn-] *skrevet som* 5.27. hautt] *kun det allernederste af* u *synligt.*

bregdr sverdinu ok stingr þvi i stockinn, sva at sverdit sauckr at hiolltum upp. Ollum monnum felluz kveidiur vid þenna mann. Þa tekr hann til F 121 orda ok męllti: „Sa er þessu sverdi bregdr or stockinum, þa skal sa þat þiggia at mer ath giof, ok skal hann þat sealfr sanna, at alldri bar hann betra sverd ser i hende, enn þetta er.“ Eptir þetta gengr sea enn gamle madr uth or hollinne, ok veit engi, hverr hann er, eda hvert hann gengr. Nu standa þeir upp ok metazt ecki vid at taka sverdit. Þickizt sa bęst hafa, er fyrst nair. Sidan gengu til 4r enir gofguztu menn fyst, enn þa hverr at odrum. Engi kemr sa til, er nai, þviat engan veg bifvazt, er þeir taka til. Nu kom til Sigmundr, son Volsungs konungs, ok tok ok bra sverdinu or stockinum, ok var, sem laust lęgi fyrir honum. Þetta voppn syndizt aullum sva gott, at engi þottizt sed hafa iafngotth sverd, ok bydr *Siggeirr* honum at vega þriu iafnvęgi gullz. Sigmundr segir: „Þu B 89 mattir taka þetta sverd eigi sidr enn ek, þar sem þat stod, ef þer semdi at bera, enn nu fer þu þat alldri, er þat kom adr i mina hond, þott þu biodir vid allt þat gull, er þu att.“ Siggeirr konungr reiddizt vid þesse ord, ok þotti ser haduliga svarat vera. Enn fyrir þvi at honum var sva varit, at hann var undirhyggiumadr mikill, þa lętr hann nu, sem hann hirde ecki um þetta mal, enn þat sama kvelld hugdi hann laun fyrir þetta, þau er sidar komu fram.

7. þetta] *utydeligt.* 18. Siggeirr] *mgl. i hs.* 25. varit] *utydeligt.*

Digitized by Google

4.

Nu er þat at segia, at Siggeirr gengr i reyckiu
hia Signy*iu* þenna aptan. Enn nęsta dag
eptir þa var vedr gott. Þa segir Siggeirr konungr, F 122
at hann vill heim fara ok bida eigi þess, er vindr
yxi, eda sea giorir ufęrann. Ecki er þess getit, at
Volsungr konungr letti hann eda synir hans, allra
hellzt er hann sa, at hann villde ecki annat enn fara
4v fra veizlunni. Nu męllti Signy vid fedr sinn: „Eigi
villda ek a brott fara med Siggeiri, ok eigi gior*ir*
hugr minn hlęgia vid honum, ok veit ek af framvisi
minne ok af kynfylgiu varri, at af þessu rade stendr
oss mikill ufagnadr, ef eigi er skiott brugdit þess-
um radahág.“ „Eigi skalltu þetta męla, dottir,“
sagdi hann, „þviat þat er skóm mikil będi honum
ok sva oss at brigda þessu vid hann at saklausu,
ok eigum ver þa eingan trunad undir honum ne
vingan, ef þessu er brugdit, ok man hann giallda
illu oss, slikt er hann ma, ok samir þat eina at
hallda af vorre hendi.“ Nu byzt Siggeirr konungr
til heimferdar. Ok adr þeir foru fra bodinu, þa
baud hann Volsungi konungi magi sinum til sin a
Gautland ok sonum hans ollum med honum a þriggia
manada fresti ok þvi ollu lidi, sem hann villde med B 90
ser hafa ok honum veri til vegsemdar. Vill nu
Siggeirr konungr giallda i þvi þat, er a skorti brud-
laufsgiordina fyrir þess sakir, er hann villde eigi
meiʀ vera enn eina nott, ok er ecki þat sidr manna

Af kapiteloverskriften skimtes først S; *i 2—3 bogstavers afstand derfra sees sikkert* for; *det følgende ulæseligt.* 2. Signyiu] Signy *hs.* 9. giorir] g*ior*it *hs.* 11. *Foran* stendr *er* verdi *(ikke* verdr) *overstrøget.* 14. skóm] *forvansket af* skōm, *d. e.* sko*mm*? 23. ollu] ollu*m hs.* 26. þess] *utydeligt.*

F 123 at giora sva. Nu heitr Volsungr konungr ferdinne ok koma a nefndum degi. Þa skiliazt þeir magar, ok ferr Siggeirr konungr heim med konu sina.

5. Fall Volsungs ....

Nu er at segia fra Volsungi konungi ok sonum hans, at þeir fara ath akvedinne stundu til Gautlandz at bodi Siggeirs konungs mags sins ok hafa þriu skip or landi ok aull vel skipud, ok verda vel reidfara ok koma skipum sinum vid Gautland, enn þat var sid um aptan. Enn þann sama aptan 5 r
kom Signy, dottir Volsungs konungs, ok kallar fedr sinn a einmęli ok brędr sina. Segir nu ętlan sina ok Siggeirs konungs, at hann hefir dregit samann uvigian her „ok ętlar at svikia ydr. Nu bid ek ydr,“ segir hun, „at þer farit þegar aptr i ydart riki ok fait ydr lid sem mest ok farit higat sidan ok hefnid ydar sialfir ok gangit eigi i uferu, þviat eigi misse þer svika af honum, ef eigi take þer þetta bragd, sem ek beidi ydr.“ Þa męllti Volsungr konungr: „Þat munu allar þiodir at ordum giora, at ek męllta eitt ord uborinn, ok strengda ek þess heit, at ek skyllda hvarke flygia elld ne iarn fyrir hręzlu sakir, ok sva hefe ek en giort her til, ok hvi munda ek eigi efna þat a gamals alldri? Ok eigi skulu meygiar þvi bręgda sonum minum i leikum, at þeir hrędizt bana sinn, þviat eitt sinn skal hverr deyia, enn maa
F 124 engi undan komazt at deyia um sinn. Er þat mitt rad, at ver flygium hvergi, ok giorum af vorre hendi
B 91 sem hreystilighazt. Ek hefe barizt c sinnum, ok hefe ek haft stundum meira lid, enn stundum minna,

2. koma *hs.* (a *rettet fra* n). *Resten af overskriften ulæselig.* 11. „sina ok *var kanske bedre borte*“ *Bugge.* 18. Þa] Þ *udrykket i marginen.* 25. maa engi *hs.;* engi má *Fas. B.* 28. Ek] E *udrykket i marginen.*

Digitized by Google

ok hefe ek iafnan sigr haft, ok eigi skal þat spyriazt, at ek flygia nę fridar bidia.“ Nu grętr Signy sarliga ok bad, at huu skyllde eigi k*o*ma til Siggeirs konungs. Volsungr konungr svarar: „Þu skallt at visu fara heim til bonda þinns ok vera samt med honum, hversu sem med oss ferr.“ Nu gengr Signy
5v heim, enn þeir bua eptir um nottina. Ok um myrginin, þegar er dagar, þa bidr Volsungr konungr upp standa sina menn alla ok ganga a land upp ok buazt vid bardaga. Nu ganga þeir a land upp allir alvopnadir, ok er eigi langt at bida, adr þar kemr Siggeirr konungr med allan sinn her, ok verdr þar inn hardazta orosta med þeim, ok eggiar konungr lid sitt til framgaungu sem hardligazt, ok er sva sagt, at Volsungr konungr ok synir hans gengu VIII sinnum i gegnum fylkingar Siggeirs konungs um daginn, ok hoggva a tvęr hendr. Ok er þeir ętla enn sva at fara, þa fellr Volsungr konungr i midri fylkingu sinne ok þar allt lid hans med honum nęma synir hans x, þviat miklu meira ofrefli var i moti, enn þeir mętti vid standa. Nu eru synir hans allir teknir ok i bond reknir ok a brott leiddir. Signy vard vór vid, at fadir hennar var
drępinn, enn brędr hennar haundum teknir ok til F 125
bana radnir. Nu kallar hun Siggeir konung a einmęli. Nu męllti Signy: „Þess vil ek bidia þik, at þu latir eigi sva skiott drepa brędr mina, ok latit þa helldr settia i stock, ok kemr mer at þvi, sem męllt er, at unir auga, medan a ser, ok þvi bid ek þeim eigi lengra, at ek ętla, at mer muni ecki tioa.“ Þa svarar Siggeirr: „Ęr ertu ok orvita, er þu bidr brędrum þinum meira bauls, enn þeir se hoggnir. Enn þo skal þat veita þer, þviat þess betr þicke

3. koma] kama *hs.* 6. honum] h*ann* *hs.*

Digitized by Google

mer, er þeir þola verra ok hafa lengri kaul til bana.“ Nu lętr hann sva giora, sem hun baud, ok var tek- 6 r
inn einn mikill stockr ok felldr a fętr þeim x brędrum i skogi einshvers stadar, ok sitia þeir nu þar þann
B 92 dag allan til nętr. Enn at midre nott þa kom þar ylgr ein or skogi gaumul at þeim, er þeir satu i stockinum. Hun var będi mikil ok illilig. Henne vard þat fyrir, at hun bitr ein þeirra til bana. Sidan at *hun* þann upp allan. Eptir þat for hun i brott. Enn eptir um morgininn þa sendi Signy mann til brędra sinna, þann er hun trudi bęzt, *at vita*, hvat tith sé. Ok er hann kemr aptr, segir hann henne, at daudr se einn þeirra. Henne þotti þetta mikit, ef þeir skulu sva fara allir, enn hun matte ecki d*u*ga þeim. Skiot er þar fra at segia.
F 126 Niu nętr i samt kom sea enn sama ylgr um midnętte ok ętr einn þeirra senn til bana, unzt allir eru daudir, nema Sigmundr einn er eptir. Ok nu adr tiunda nott kemr, sendir Signy trunadarmann sinn til Sigmundar brodur sins ok sellde i hond honum hunang ok męllti, at hann skyllde rida a andlit Sigmundar ok leggia i munn honum sumt. Nu ferr hann til Sigmundar ok giorir, sem honum var bodit, ok for heim siþan. Um nottina eptir þa kemr su inn sama ylgr at vanda sinum ok ętlade at bita hann til bana sem brędr hans. Enn nu dregr hun vedrit af honum, þar sem huna*n*git var a ridit, ok sleikir andlit hans allt med tungu ser ok rettir sidan tunguna i munn honum. Hann lętr ser verda ubilt ok beit i tunguna ylginni. Hun 6 v
bręgdr vid fast ok hnyckir at ser hartt ok rak fęt-

1. kaul] *d. e.* kvǫl. 2. baud] *hs.*, bað *formoder B.* 9. hun] *mgl. i hs.* 12. at vita] ok *hs.* *Jfr. s.* 12_9. 15. duga] dyga *hs.* 22. Sigmundar] *eller mulig at udfylde* Sigm*undi?* 23. Nu] N *udrykket i marginen.* 27. hunangit] hunagit *hs.*

Digitized by Google

urnæ i stockinn, sva at hann klofnade allr i sundr, enn hann hellt sva fast, at tungan geck or ylginne upp i tungurotunum, ok feck af þvi bana. En þat er sǫ́gn sumra manna, at su hin sama ylgr veri modir Siggeirs konungs, ok hafe hun brugdit a sik þessu like fyʀir trollskapar sakir ok fiolkyngi.

6.

Nu er Sigmundr laus ordinn, enn brotinn er
stock*r*inn, ok hefzt Sigmundr þar nu vid i
skoginum. Enn sendir Signy at vitha, hvat tit er, B 93
eda hvart Sigmundr lifir. Enn er þeir koma, þa
segir hann þeim allan athburd, hve farit hafde med
þeim ok ylginne. Nu fara þeir heim ok segia F 127
Signyiu, hvat tit er. For hun nu ok hittir brodur
sinn, ok taka þau þat rad, at hann giorir þar iard-
hus i skoginum, ok ferr nu þvi fram um hrid, at
Signy leynir honum þar ok fęʀ honum þat, er hann
þ*u*rfti at hafa. Enn Siggeirr konungr ętlar, at þeir
se allir daudir Volsungar. Siggeirr konungr atti II
sonu vid konu sinne, ok er fra þvi sagt, þa er enn
ellri son hans er X vettra, at Signy sendir hann til
moz vid Sigmund, at hann skyllde veita honum lid,
ef hann villde nockut leita vid at hefna fedr sins.
Nu ferr sveinnin til skogarins ok kemr sid um apt-
aninn til iardhuss Sigmundar, ok tekr hann vid
honum vel at hofe ok męllti, at hann skyllde giora
7 r til braud þeirra, „enn ek man sękia elldivid,“ ok
selr i hǫnd honum einn miolbelg, enn hann feʀ
sialfr ath sękia vidinn. Ok er hann kemr aptr, þa
hefir sveinninn ecki at giort um braudgiordina. Nu

Overskrift ulæselig. 8. stockrinn] stocki*nn* *hs.* 10. hvart] *hs., ikke* hv*ert*. 17. þurfti] þyrfti *hs.* 19. þvi] *hs., ikke* þeim. 23. Nu] N *udrykket i marginen.*

spyʀ Sigmundr, hvart buit se braudid. Hann segir: „Eigi þorda ek at taka miolbelginn, fyrir þvi at þar la nockut kykt i miolinu.“ Nu þickizt Sigmundr vita, at þessi sveinn mun eigi sva vel hugadr, at hann vili hann med ser hafa. Nu er þau syskinn finnaz, segir Sigmundr, at hann þotti ecki manni at nǿrr, þott sveinnin veri hia honum. Signy mǫllti: „Tak þu hann þa ok drep hann. Eigi þarf hann
F 128 þa lengr at lifa.“ Ok sva giordi hann. Nu lidr sea vetr. Ok einum vetri sidar þa sendir Signy enn yngra son sinn a fund Sigmundar, ok þarf þar eigi saugu um at leingia, ok for, sem samt se, at hann drap þenna sveinn at radi Signyiar.

B 94
7. Signy gat Sinfiotla.

Þess er nu vid getid eitthvert sinn, þa er Signy sat i skemmu sinne, at þar kom til hennar ein seidkona fiolkunnig harla miok. Þa talar Signy vid hana: „Þat villda ek,“ segir hun, „at vid skiptum homum.“ Hun segir seidkonan: „Þu skallt fyrir rada.“ Ok nu giorir hun sva af sinum brogdum, at þer skipta litum, ok sezt seidkonan nu i rum Signyiar at radi hennar ok féʀ i rekkiu hia konungi um kvelldit, ok ecki finnr hann, at eigi se Signy hia honum. Nu er þat fra Signyiu at segia, at hun 7v
féʀ til iardhuss brodurs sins ok bidr hann veita ser herbergi um nottina, „þviat ek hefi villzt a skoginum ute, ok veit ek eigi, hvar ek feʀ.“ Hann mǫllti, at hun skyllde þar vera, ok villde eigi sinia henne vistar einne konu ok þottizt vita, at eigi munde hun sva launa honum godan beina at segia til hans. Nu féʀ hun i herbergi til hans, ok set-

3. kykt] kvykt *hs. (med en liden lodret streg under linjen mellem* k *og* y*).* 6. *Foran* þotti er m*unde overstrøget.* 30. Nu] N *udrykket i marginen.*

iazt til matar. Honum vard opt litid til hennar, ok lizt konan vęn ok frid. Enn er þau eru mett, þa segir hann henni, at hann vill, at þau hafe eina reckiu um nottina, enn hun bryzt ecki vid þvi, ok leggr hann hana hia ser III nętr samt. Eptir þat feʀ F 129 hun heim ok hittir seidkonuna ok bad, at þer skipti aptr litum, ok sva giorir hun. Ok *er* fram lidu stundir, fędir Signy sveinbarn. Sea svein var Sinfiotli kalladr. Ok er hann vex upp, er hann będi mikill ok sterkr ok vęnn at aliti ok miok i ętt Volsungha ok er eigi allra x vetra, er hun sendir hann i iardhusit til Sigmundar. Hun hafde þa raun giort vid ena fyʀe sono sina, adr hun sendi þa til Sigmundar, at hun saumadi at hondum þeim med hollde ok skinni. Þeir þoldu illa ok kriktu um. Ok sva giordi hun Sinfiotla. Hann brazt ecki vid. Hun flo hann þa af kyrtlinum, sva at skinnit fylgdi ermunum. Hun kvad honum mundu sart vid verda. Hann segir: „Litid mundi slikt sart þickia Volsungi.“ B 95
8r Ok nu kemr sveinninn til Sigmundar. Þa bad Sigmundr hann knoda or mioli þeirra, enn hann vill sękia þeim elldivid. Fęʀ i hond honum einn belg. Sidan fęʀ hann at vidinum, ok er hann kom aptr, þa hafdi Synfiotli lokit at baka. Þa spurdi Sigmundr, ef hann hafi nockut fundit i miolinu. „Eigi er mer grunlaust,“ sagdi hann, „at eigi hafi i verit nockut kykt i miolinu, fyst er ek tok at knoda, ok her hefi ek med knodat þat, er i var.“ Þa męllti Sigmundr ok hlo vid: „Eigi get ek þik hafa mat af þessu braudi i kvelld, þviat þar hefir þu knodat med enn mesta F 130

---

7. er] *mgl. i hs.* 13. sono] *saa hs.* 15. kriktu] k^{i}ktu *hs.* 24. Synfiotli] sy- *synes fremkommet ved rettelse (af* n?*).* 28. *Efter* med *er* nockut *overstrøget.*

Digitized by Google

eittrorm.“ Sigmundr var sva mikill fyrir ser, at hann matte eta eitr, sva at hann skadade ecki, enn Sinfiotla hlydde þat, at eitr kęmi utan a hann, en eigi hlyddi honum at eta þat ne drecka.

8. Þeir Sigmundr foru i hamina.

Þat er nu at segia, at Sigmundi þickir Sinfiotli of ungr til hefnda med ser, ok vill nu fyst venia hann med nockut hardrędi. Fara nu um sumrum vida um skogha ok drepa menn til fear ser. Sigmundi þickir hann miok i ętt Volsunga, ok þo hyggr hann, at hann se son Siggeirs konungs, ok hyggr hann hafa illsku fedr sins, enn kapp Volsunga, ok ętlar hann eigi miok frendrękinn, þviat hann minnir opt Sigmund a sina harma ok eggiar miok at drepa Siggeir konung. Nu er þat eitthvert sinn, at þeir fara enn a skoginn at afla ser fiar, enn þeir finna eitt hus ok tva menn sofandi i huss- 8v
inu med digrum gullhringum. Þeir hofdu ordit fyrir uskopum, þviat ulfahamir hengu *i* husinu yfir þeim. It tiunda hvert dęgr mattu þeir komazt or haum-
B 96 unum. Þeir voru konungasynir. Þeir Sigmundr foru i hamina ok mattu eigi or komazt, ok fylgdi su nattura, sem adr var, letu ok vargsroddu. Þeir skilldu badir roddina. Nu leggiazt þeir ok a merkr, ok ferr sina leid hvarr þeirra. Þeir giora þann
F 131 mala med ser, at þeir skuli til hetta, þott VII menn se, enn eigi framar, enn sa lata ulfsraudd, er fyrir ufridi yrde. „Bregdum nu eigi af þessu,“ segir Sigmundr, „þviat þu ert ungr ok arędisfullr, munu menn gott hyggia til at veida þik.“ Nu ferr sina

12. frendrękin*n* *þviat synes hs. at have.* 15. enn] eñ *hs., ikke* vt. 17. hofdu] *hs., ikke* hafa. 18. i] yfir *hs.* 24. hvarr] *så hs., ikke* hverr. 26. lata] *så sikkert hs., ikke* lati. 27. ufridi] *hs.;* ofrlidi *formoder* B.

Digitized by Google

leid hvarr þeirra. Ok er þeir voru skilldir, finnr Sigmundr . . . menn ok lętr ulfsroddu. Ok Sinfiotli heyrir þat, feʀ til þegar ok drępr alla. Þeir skiliazt enn. Ok er Sinfiotli hefir eigi lengi farit um skoginn, finnr hann xi menn ok berzt vid þa, ok ferr sva, at hann drepr þa alla. Hann | verdr ok saʀ miok, feʀ undir eina eik, hvilizt | þar. E . . . . d . . . ge ok fara | . . . . hann męllti | til . . . . att lid til | at drepa vii menn,
9r enn ek em barn ad alldri | hia þęr, ok kvadda ek eigi lids at drępa xi męnn“. Si*g*mundr hleypr at honum sva hart, at hann stakar vid ok fellr. Sig- B 97
mundr bitr i barkan framann. Þann dag mattu þ*eir* eigi komazt or ulfahǫmunum. Sigmundr legr hann nu a bak ser ok berr heim i skalan, ok sat hann yfir honum, enn bad traull taka ulfhamina. Sigmundr ser einn dag, hvar hreysekettir ii voru, ok bitr annaʀ i barkann odrum, ok rann sa til skogar F 132
ok hefir eitt blad ok fęrir yfir sarid, ok spretr upp hreysikattrinn heill. Sigmundr gengr ut ok ser, hvar hrafn flygr med bladit ok fęrdi honum. Hann dregr þetta yfir sarid Sinfiotla, enn hann sprętr upp þegar heill, sem hann hefde alldri saʀ verit. Eptir þat fara þeir til iardhuss ok eru þar til þess, er þeir skylldu

2. *Tallet foran* menn *ulæseligt; mgl. i papirafskrifterne.* lętr] *utydeligt i hs. (neppe* let*).* 3. feʀ til] *hs., ikke* feʀ hann *til.* 5. xi] *meget usikkert.* 6. ok ferr] *meget utydeligt; navnlig er* ok *usikkert.* 7. saʀ miok] *overveiende sandsynlig læsning. Papirafskrifterne og Fas. har* lúinn, *B.* lúinn . . . *Ifølge Fas. synes der i hs. at have staaet:* la . . . 8. . . d] . . nd*ir B. med tvil. Mellem* d *og* ge *er rum til 3 eller 4 bogstaver. Stykket mellem* hvilizt þar *og* at drepa vii menn *(8 v l. 18—20), som for en stor del er ulæseligt i hs., har papirafskrifterne paa egen haand udfyldt saaledes:* Þá kemr Sigmundr þar at ok mælti: Því kallaðir þú ekki? Sinfjǫtli sagði: Eigi vilda ek kveðja þik til liðs. 11. Sigmundr] sidm- *hs.* 14. þeir] þer *hs.*

Digitized by Google

fara ur ulfhaumunum. Þa taka þeir ok brenna i
elldi ok badu engum at meini verda. Ok i þeim
uskopum unnu þeir maurg frȩgdarverk i riki Sig-
geirs konungs. Ok er Sinfiotli er frumvaxti, þa
þickizt Sigmundr hafa reynt hann miok. Nu lidr
eigi lankt, adr Sigmundr vill leita til faudur-
hefnda, ef sva villde takazt. Ok nu fara þeir i brott
fra iardhusinu einnhvern dag ok koma at bȩ Sig-
geirs konungs sid um aptan ok ganga inn i forstof-
una þa, er var fyrir hollinne, enn þar voru inne
aulker, ok leynazt þar. Drottninginn veit nu, hvar
þeir eru, ok vill hitta þa. Ok er þau finnazt, giora
þau þat rad, at þeir leitadi til faudurhefnda, er 9v
nattadi. Þau Signy ok konungr eigu ɪɪ baurn ungh
at alldri. Þau leika ser a golfinu at gulli ok renna
þvi eptir golfinu hallarinnar ok hlaupa þar eptir.
Ok einn gullhringr hrytr utar i hussit, þar sem þeir
Sigmundr eru, enn sveinninn leypr eptir at leita
hringsins. Nu ser hann, hvar sitia ɪɪ menn miklir
ok grimligir, ok hafa sida hialma ok hvitar bryniur.
Nu hleypr hann i hǫllina innaʀ fyrir fedr sinn ok
F 133 segir honum, hvat hann hefir sed. Nu grunar kon-
ungr, at vera munu svik vid hann. Signy heyʀir
B 98 nu, hvat þeir sȩgia. Hun stendr upp, tekr bornin
bȩdi ok ferr utar i forstofuna til þeirra ok mȩllti,
at þeir skylldu þat vita, at þau hefdi sagt til þeirra:
„Ok rȩd ek yckr, at þid drepit þau.“ Sigmundr
segir: „Eigi vil ek drepa born þin, þott þau hafe
sagt til min.“ Enn Sinfiotli let ser ecki feilazt ok
bregdr sverdi ok drepr hvarttveggia barnit ok kastar

1. -haumun*um*] a, *som det synes, rettet fra* o. þeir] *saa hs.*, þeir þá *Fas.* 3. uskopum] *utydeligt, navnlig* o. 5. Nu] N *udrykket i marginen.* 11. drottninginn] d*r*ottin*n* *hs.* 20. grimligir] *hs., ikke* -leg*ir*. 23. munu] m^{v} *hs.* *(jfr.* $2._{6}$*).*

Digitized by Google

þeim innar i haullina fyrir Siggeir konung. Konungr stendr nu upp ok heitr a menn at taka þa menn, er leynst hofdu i forstofunni um kvelldit. Nu hlaupa menn utar þanngat ok vilia haundla þa, enn þeir veria sig vel ok drengiliga, ok þickizt þa sa verst hafa lengi, er nęst er. Ok um sidir verda 10 r þeir ofrlidi bornir ok verda handteknir ok þvi nęst i baund reknir ok i fiotra settir, ok sitia þeir þar þa nott alla. Nu hyggr konungr at fyrir ser, hvern dauda hann skal fa þeim, þann er kendi leingst. Ok er morginn kom, þa lętr konungr haug mikinn giora af grioti ok torfi, ok er þessi haug*r* er gior, þa let hann setia hellu mikla i midian hauginn, sva at annarr iadar hellunnar horfdi upp, enn annar nidr. Hun var sva mikil, at hun tok tveggia vegna, sva at eigi matti komazt hia henne. Nu lętr hann taka þa Sigmund ok Sinfiotla ok setia i hauginn sinum meginn hvarn þeirra, fyrir þvi at honum F 134 þotti þeim þat verra at vera eigi badum saman, en þo matti heyra hvarr til annars. Ok er þeir voru at tyrfa hauginn, þa kemr Signy þar at ok hefir halm i fangi ser ok kastar i hauginn til Sinfiotla ok bidr þręlana leyna konunginn þessu. Þeir ia þvi, ok er þa lokit aptr hauginum. Ok er natta tekr, þa męllti Sinfiotli til Sigmundar: „Ecki ętla ek okr mát skorta um hrid her, hefir drottninginn kastad fleski inn i hauginn ok vafit um utan halmi.“ Ok enn þreifar hann um fleskit ok finnr, at þar var stungit i sverdi Sigmundar, ok kendi at hiolltun- B 99 um, er myrkt var i hauginum, og segir Sigmundi. Þeir fagna þvi badir. Nu skytr Sinfiotli blodrefl-

11. *Prik oppe til venstre over* g *i* morgin*n*. 12. haugr] haug (*med prik over* g) *hs.*, *understreget med rødt.* 17. Sigmund] Sigm*undr* *hs.* 18. hvarn] hv*a*rn *hs.*, *ikke* hv*e*rn. 26. hrid—hefir] hríð, hér hefir *Fas.*, *B.*

Digitized by Google

inum fyrir ofan helluna ok dręgr fast. Sver*d*it bitr helluna. Sigmundr tekr nu blodrefilinn, ok ristu nu 10 v
i milli sin helluna ok letta eigi fyr, enn lokit er at rista, sem kvedit er:

1. Ristu af magni
   mikla hellu
   Sigmundr hiorfi
   ok Sinfiotli.

Ok nu eru þeir lausir badir saman i hauginum ok rista będi griot ok iarnn ok komazt sva uth or hauginum. Þeir ganga nu heim til hallarinnar. Eru
F 135 menn þa i svefni allir. Þeir bera vid at haullunne ok leggia elld i vidinn. Enn þeir vakna vid gufuna, er inni eru, ok þat, at haullinn logar yfir þeim. Konungr spyrr, hverrir elldana giordi. „Her eru vid Sinfiotli, systurson minn," sagdi Sigmundr, „ok ętlum vid nu, at þat skuler þu vita, at eigi eru allir Volsungar daudir." Hann bidr systur sina ut ganga ok þiggia af honum god mętord ok mikinn soma ok vill sva bęta henne sina harma. Hun svarar: „Nu skalltu vita, hvart ek hefi munad Siggeiri konungi drap Volsungs konungs. Ek let drępa baurn ockr, er mer þottu ofsein til faudurhefnda, ok ek for i skog til þin i volfuliki, ok er Sinfiotli ockar son. Hefir hann af þvi mikit kapp, at hann er będi sonarson ok dotturson Volsungs konungs. Hefi ek þar til unnit alla luti, at Siggeirr konungr skylldi bana fá. Hefi ek ok sva mikit til unnit, at fram kęmizt hefndinn, at mer er med aungum kosti lift. Skal ek nu deygia med Siggeiri konungi lostig, er ek atta hann naudig." Sidan kysti hun Sigmund

1. sverdit] sv*er*it *hs.* 10. iarnn] *vist feil for* torf *(jfr.* 18.₁₂*).* 17. skuler] s*ku*ler *hs.* 19. ganga] *hs., ikke* at ganga.

Digitized by Google

brodur sinn ok Sinfiotla ok geck inn i elldin ok
11 r bad þa vel fara. Siþan feck hun þar bana med B 100
Siggeiri konungi ok allri hird sinne. Þeir frępdr fa ser lid ok skipa, ok helldr Sigmundr til ęttleifdar sinnar ok rekr or landi þann konung, er þar hafdi i sezt eptir Volsung konung. Sigmundr giorizt nu
rikr konungr ok agętr, vitr ok storadr. Hann atti F 136
þa konu, er Borghilldr het. Þau attu II sonu. Het Helgi annar, enn annar Hamundr. Ok er Helgi var fędr, komu til nornir ok veittu honum formala ok męlltu, at hann skyllde verda allra konunga fręgaztr. Sigmundr var þa kominn fra orostu ok geck med einum lauk i mot syni sinum, ok her med gefr hann honum Helga nafn ok þetta at nafnfesti: Hringstade ok Solfioll ok sverd, ok bad hann vel fremiazt ok verda i ętt Volsunga. Hann giorizt storlyndr ok vinsęll ok fyrir flestum monnum odrum at allri atgiorfi. Þat er sagt, at hann ręzt i hernad, þa er hann var fimtan vetra gamall. Var Helgi konungr yfir lidinu, enn Sinfiotli var fenginn til med honum, ok redu badir lidi.

9. Helgi feck Sigrunar.

Þat er sagt, at Helgi finnr þann konung i hernadi, er Hundingr het. Hann var rikr konungr ok fiolmennr ok red fyrir londum. Þar tekzt orosta med þeim, ok gengr Helgi fast fram, ok lykzt med þvi sea bardagi, at Helgi fęrr sigr, enn Hundingr konungr fellr ok mikill luti lids hans. Nu þickir Helgi hafa vaxit mikit, er hann hefir fellt sva rikan kon-

8—9. Jfr. Frá dauða Sinfjǫtla (Bugges udg. s. 202a, l. 3—4).
9—28. Jfr. Helgakviða Hundingsbana I, 1—10.

3. frępdr] fępdr *hs.* 7. storadr] *d. e.* stórráðr. 16. Vols*unga bör snarere læses end* Vol*sungs*; *jfr.* 14.$_{10}$. 15.$_{9}$.

Digitized by Google

ung. Synir Hundin*g*s bioda nu ut her i moth Helga 11 v
ok vilia hefna faudur sins. Þeir eiga harda orostu,
ok gengr Helgi i gegnum fylkinngar þeirra brędra
F 137 ok sękir at merkium sona Hundings konungs ok
B 101 felldi þessa Hundings sonu: Alf ok Eyolf, Hervard
ok Hagbard, ok feck her agętan sigr. Ok er Helgi
ferr fra orostu, þa fann hann vid skog einn konur
margar ok virduligar synum, ok bar þo ein af aull-
um. Þęr ridu med agętligum buninghi. Helgi spyR
þa at nafne, er fyrir þeim var. Enn hun nefndizt
Sigrun ok kvęzt vera dottir Haugna konungs. Helgi
męllti: „Farit heim med oss ok verit velkomnar.“
Þa segir konungsdottir: „Annat starf liggr fyrir oss
enn drecka med þer.“ Helgi svarar: „Hvat er þat,
konungsdottir?“ Hun svarar: „Hǫgni konungr hefir
heitit mik Hoddbroddi, syne GranmaRS konungs, enn
ek hefi þvi heitid, at ek vil eigi eiga hann helldr
enn einn krakuungha. Enn þo mun þetta fram
fara, nę*m*a þu bannir honum ok komir i mot hon-
um med her ok nemir mik a brott, þviat med eng-
um konungi villdi ek helldr sętr bua enn med þer.“
„Ver kat, konungsdottir,“ sagdi hann, „fyRE skulum
vid reyna hreyste ockar, enn þu sert honum gippt,
ok reyna skulum vid adr, hvarr af odrum berr, ok
her skal lifit a leggia.“ Eptir þetta sendir Helgi
menn med fegiofum at stefna at ser monnum, ok
stefnir aullu lidinu til Raudabiarga. Beid Helgi þar
til þess, er mikill flockr kom til hans or Heþinsey,
F 138 ok þa kom til hans mikit lid or Naurfasundum med

Jfr. Helg. Hund. I, 11—22.

1. Hundings] Hundins *hs.* 7. ferr] ferr *hs.* (*neppe* for, *skrevet* f^o^r). 18. Enn] E *udrykket i marginen.* 19. nęma] nęna *hs.* 23. ockar] *saa hs.* (ock^r^), *ikke* ockra.

Digitized by Google

12 r faugrum skipum ok storum. Helgi konungr kallar
til sin skipstiornarmann sinn, er Leifr het, ok spurdi,
ef hann hefdi talit lid þeirra. Enn hann svarar:
„Eigi er hęgt at telia, herra, skip þau, er kominn
eru or Naurfasundum, eru a XII þusundir manna,
ok er þo halfu fleira annat.“ Þa męllti Helgi kon- B 102
ungr, at þeir skylldu snúa a þann fiord, er heitir
Varinsfiordr, ok sva giordu þeir. Nu giordi at þeim
storm mikinn ok sva storann séo, *at* þvi var lik-
azt at heyra, er bylgiur gnudu a bordunum, sem
þa er biorgum lysti saman. Helgi bad þa ecki
ottaz ok eigi svipta seglunum, helldr setia hvert
hęRA enn adr. Þa var vid sialft, at yfir munde
ganga, adr þeir kęmi at lande. Þa kom þar Sig-
run, dottir Haugna konungs, af landi ofan med
miklu lide ok snyr þeim i goda hǫfn, er heitir at
Gnipalunde. Þessi tidendi sa landzmenn, ok kom
af lande ofan broþir Hoddbroz konungs, er þar reid
fyrir, er heitir at Svarinshaugi. Hann kallar a þa
ok spyrr, hverr styrþi enu mikla lidi. Sinfiotli
stendr upp ok hefir hialm a haufdi skygdan sem
gler ok bryniu hvita sem snio, spiot i hendi med
agętligu merki ok gullrenndan skiolld fyrir ser. Sa
kunni at męla vid konunga: „Seg sva, at þu hefir
gefit svinum ok hundum ok þu finnr konu þina, at F 139
her eru komnir Volsungar, ok man her hittazt i lid-
inu Helgi konungr, ef Hoddbroddr vill finna hann,
12 v ok er þat hans gaman at beriazt med frama, medan
þu kyser ambattir vid elld.“ Granmar svarar:
„Eigi mantu kunna mart virduligt męla eda forn

Jfr. Helg. Hund. I, 23—36.$_{2}$.

9. at] *mgl. i hs.* 18. Hoddbroz] hoddb^{o}z *hs.* reid] *d. e.* réð. 20. Sinfiotli] S *udrykket i marginen.* 30. eda] .e. *hs.*

Digitized by Google

minni at segia, er þu lygr a hofdingia. Mun hit
sannara, at þu munt lengi hafa fezt a morkum uti
vid vargamat ok drepit brędr þina, ok er kynlikt,
er þu þorir at koma i her med godum monnum,
er mart kallt hrę hefir sogit til blods.“ Sinfiotli
svarar: „Eigi mantu glokt muna nu, er þu var*t*
B 103 volvann i Varinsey ok kv*a*zt vilia mann eiga ok
kaust mik til þess embęttis at vera þinn madr. Enn
sidan vartu valkyria i Asgardi, ok var vid sialft,
at allir mundi beriazt fyrir þinar sakar, ok ek gat
vid þer IX varga a Laganesi, ok var ek fadir allra.“
Granmar svarar: „Marth kanntu liuga. Ek hygg, at
eingis fadir męttir þu vera, sidan þu vart gelldr af
dęttrum iotunssinns a Þrasnęsi, ok ertu stiupson
Siggeirs konungs ok lat a morkum uti med vorg-
um, ok komu þer oll uhaup senn at hendi. Þu drapt
brędr þina ok giordir þig at illu kunnan.“ Sinfiotli
svarar: „Hvart ma*n*tu þat, er þu vart merinn med
hestinum Grana, ok reid ek þer a skeid a Bravelli.
F 140 Sidan vartu geitasveinn Gaulnis iotuns.“ Granmar
segir: „Fyrre villda ek sedia fugla a hręi þinu enn
deila vid þik lengr.“ Þa męllti Helgi konungr:
„Betra vęri yckr ok meiʀa snęllrędi at beriazt enn
mela slikt, er skom er at heyra, ok ecki eru Gran-
mars synir vinir minir, enn þo eru þeir harþir 13 r
menn.“ Granmar ridr nu i brott ok til fundar vid
Hoddbrodd konung, þar sem heita Solfioll. Hestar
þeirra heita Sveipudr ok Svegiudr. Þeir męttuz i
borgarhlidi ok segia honum hersaugu. Hoddbroddr
konungr var i bryniu ok hafdi hialm a hofdi. Hann

Jfr. Helg. Hund. I, 36.$_2$—48.$_6$.

6. mantu] m^{n}tu *hs.*, muntu *Fas.*, *B.* vart] var *hs.* 7. kvazt] kvezt *hs.* 14. Þras-] þ^{ws}- *hs.* 16. uhaup] a *synes i hs. rettet fra* o. 18. mantu] mattu *hs.*

Digitized by Google

spyʀ, hverir þar veri: „Eda hvi eru þer sva reiduligir?“ Granmar segir: „Her eru komnir Volsungar ok hafa XII þusundir manna vid land ok VII þusundir vid ey þa, er Sok heitir, enn þar sem heitir fyrir Grindum, er þo mestr fiolde, ok hygg ek nu, at Helgi muni nu beriazt vilia.“ Konungr segir: B 104 „Giorum þa bod um allt vart riki ok sękium i mot þeim. Siti sa engi heima, er beriazt vill. Sendum ord Hrings sonum ok Haugna konungi ok Alfi enum gamla, þeir eru bardagamenn miklir.“ Funduz þeir þar, er heitir Frekasteinn, ok tokz þar haurd orosta. Helgi gengr fram i gegnum fylkinngar. Þar vard mikit mannfall. Þa sa þeir skialldmeyia flock mikinn, sva sem i loga sęi. Þar var Sigrun kon- F 141 ungsdottir. Helgi konungr soti i mot Hoddbroddi konungi ok fellir hann undir merkium. Þa męllti Sigrun: „Haf þaukk fyrir þetta þrekvirke. Skipt man nu londum. Er mer þetta mikill timadagr, ok muntu fa af þessu veg ok agęti, er þu hefir sva rikan konung felldan.“ Þat riki tok Helgi konungr ok dvaldizt þar leingi ok feck Sigrunar ok giorþiz fregr konungr ok agętr, ok er hann her ecki siþan vid þessa saugu.

10. Fra Volsungum.

Volsungar fara nu heim ok hafa enn mikit aukit
13 v sitt agęti. Sinfiotli legzt nu i hernad af nyiu. Hann ser eina fagra konu ok girnnizt miok at fa hennar. Þeirrar konu bad ok brodir Borghilldar, er atte Sigmundr konungr. Þeir þreyta þetta mal med orostu, ok fellir Sinfiotli þenna konung. Hann heriar nu vida ok a margar orostur ok hefir

1—20. Jfr. Helg. Hund. I, 48.$_7$—56. — Kap. 10. Jfr. Frá dauða Sinfjǫtla.

Digitized by Google

avallt sigr. Giorizt hann manna fregstr ok agętaztr ok kemr heim um haustit med morgum skipum ok miklu fe. Hann segir fedr sinum tidendinn, enn hann segir drottninghu. Hun bidr Sinfiotla fara brott or rikinu ok lęzt eigi vilia sea hann. Sigmundr kvezt eigi lata hann i brott fara ok bydr at bęta henne med gulli ok miklu fe, þott hann hefdi aungan fyʀe bętt mann, kvad engi frama ath sakazt vid konur. Hun ma nu þessu eigi a leid koma. B 105 Hun męllti: „Þer skuludh rada, herra, þat samir.“ Hun giorir nu erfi brodur sins med radi konungs, byrr nu þessa veizlu med enum bęstum faungum F 142 ok baud þangat morgu stormenni. Borghilldr bar monnum dryck. Hun kemr fyrir Sinfiotla med miklu horni. Hun męllti: „Dreck nu, stiupson.“ Hann tok vid ok sa i hornid ok męllti: „Giorottr er dryckʀinn.“ Sigmundr męllti: „Fa mer þa.“ Hann drack af. Drottninginn męllti: „Hvi skulu adrir menn dręcka fyʀir þik ǫl?“ Hun kom i annat sinn med hornid: „Dreck nu“ — ok frudi honum med maurgum ordum. Hann tekr vid horninu ok męllti: „Flęrdr er dryckrinn.“ Sigmundr męllti: „Fa mer þa.“ It þridia sinn kom hunn ok bad hann drecka af, ef hann hefde hug Volsungha. Sinfiotli tok vid horninu ok męllti: „Eitr er i dryckn- 14 r um.“ Sigmundr svarar: „Lat graun sia, sonr,“ sagde hann. Þa var konungr druckinn miok, ok þvi sagde hann sva. Sinfiotli dreckr ok fellr þegar nidr. Sigmundr ris upp, ok geck harmr sinn nęr bana, ok tok likit i fang ser ok feʀ til skogar ok kom lox at einum firde. Þar sa hann mann a einum bate litlum. Sa madr spyʀ, ef hann villde

8. aungan] avng^{n} *hs.;* aungum *Fas.* 9. ma nu] manv *hs.* 30. feʀ] „*skulde vel hede* berr“ *B.*

Digitized by Google

þiggia at honum far yfir fiordinn. Hann iattar þvi.
Skipit var sva litid, at þat bar þa eigi, ok var likit
fyrst flutt, enn Sigmundr geck med firdinum. Ok þvi
nęst hvarf Sigmundi skipit ok sva madrinn. Ok eptir
þat snyʀ Sigmundr heim, rekr nu i brott drottningina,
ok litlu siþar do hun. Sigmundr konungr ręđr nu F 143
enn riki sinu ok þickir verit hafa inn meste kappe
ok konungr i fornum sid.

11.

Eylimi hefir konungr heitid, rikr ok agętr. Dottir
hans het Hiordis, allra kvenna vęnzt ok vitr-
uzt. Ok þat spyʀ Sigmundr konungr, at hun var
vid hans ędi eda engi ella. Sigmundr sękir heim
Eylima konung. Hann giorir veizlu i moth honum B 106
mikla, ef hann hefdi eigi herferd þangat. Fara nu
bod þeirra i mille, at med vinsemd var nu farit,
enn eigi med herskap. Veizla þesse var gior med
hinum bęstum faungum ok med miklu fiolmenni.
Sigmundi konungi var h*var*vetna set torg ok annar
farargreidi. Koma nu til veizlu, ok skipa baþir
konungar eina haull. Þar var ok kominn Lynge
konungr, son Hundings konungs, ok vill hann ok
męgiazt vid Eylima konung. Hann þickizt sea, at
14 v þeir munu eigi hafa eitt erendi, þikizt ok vita, at
ufridar mun af þeim van, er eigi fęʀ. Nu męllti
konungr vid dottur sina: „Þu ert vitr kona, enn ek
hefi þat męllt, at þu skallt þer mann kiosa. Kios
nu um tva konunga, ok er þat mitt rad her um,
sem þitt er.“ Hun svarar: „Vant synizt mer þetta
mal, enn þo kys ek þann konung, er fregstr er,
enn þat er Sigmundr konungr, þott hann se miok

Overskrift ulæselig. 18. hvar-] haur- *(röd streg i marginen) hs.* 26. skallt] sꝁ *hs.*

alldri orpinn.“ Ok var hun honum gefinn. Enn
Lyngi konungr for i brott. Sigmundr kvangaþizt
F 144 ok feck Hiordisar. Var þar annan dag auþrum
betr veitt eda med meira kappi. Eptir þat for Sig-
mundr konungr heim i Hunaland ok Eylime konungr
magr hans vid honum, ok gętir nu rikis sins. Enn
Lynge konungr ok brędr hans safna nu her at ser ok
fara nu a hendr Sigmundi konungi, þviat þeir hofdu
iafnan minna lut or malum, þott þetta biti nu
fyʀir. Vilia þeir nu fyrirkoma kappe Volsungha.
Koma nu i Hunaland ok senda Sigmundi konungi
ord ok vilia eigi stelaz a hann, enn þiki*a*zt vita,
at hann mun eigi flygia. Sigmundr konungr kvęzt
koma mundu til orostu. Hann dro saman her, enn
Hiordisi var ekit til skogar vid eina ambat, ok
B 107 mikit fe for med þeim. Hun var þar, medan þeir
borduzt. Vikingar hliopu fra skipum vid uvigian
her. Sigmundr konungr ok Eylime settu upp merki
sinn, ok var þa blasit i ludra. Sigmundr konungr letr
nu vid kveda sitt hornn, er fadir hans hafde att, ok
eggiar sina menn. Hafdi Sigmundr lid miklu minna.
Tekz þar nu haurd orosta, ok þott Sigmundr veri 15 r
gamall, þa bardiz hann nu hart ok var iafnan
fręmstr sinna manna. Hellst hvarki vid honum
skiolldr ne brynia, ok geck hann iafnan i gegn-
um lid uvina sinna a þeim degi, ok engi matti
sea, hversu fara mundi þeirra i millum. Mart spiot
var þar a lopti ok aurfar. Enn sva hlifdu honum
hans spadisir, at hann vard ecki sáʀ, og engi kunni
taul, hversu margr madr fell fyrir honum. Hann
F 145 hafdi badar hendr blodgar til axlar. Ok er orosta

7. Lynge] Leynge *hs., med röd streg under og i marginen.* 12. þikiazt] þikizt *hs.* 13. flygia] fleygia *hs., med röd streg under og i marginen.* 29. hans] *i hs. rettet for* sinar. 31. orosta] or*osta* *hs.*, orrostan *Fas.*, *B.*

Digitized by Google

hafdi stadit um hrid, þa kom madr i bardagann med sidan hått ok heklu bla. Hann hafdi eitt auga ok geiʀ i hendi. Þessi madr kom a mot Sigmundi konungi ok bra upp geirinum fyrir hann, ok er Sigmundr konungr hio fast, kom sverdit i geiʀinn, ok brast i sundr i tva luti. Siþan sneri mannfallinu, ok voru Sigmundi konungi horfinn heill, ok fell miok lidit fyrir honum. Konungrinn lifde ser ecki ok eggiar miok lidit. Nu er sem męllt, at eigi ma vid margnum.

12.

I þesse orostu fell Sigmundr konungr ok Eylimi konungr magr hans i aundverdri fylkingu ok mestr luti lids hans. (12.) Lyngvi konungr sękir nu til konungsbęiarens ok ętlar at taka þar konungsdottur, enn þat braz honum. Feck hann þar hvorki B 108
konu ne fę. Hann ferr nu yfir landit ok skipar þar sinum monnum rikit. Þickizt nu hafa drępit alla ętt Volsungha ok ętlar þa eigi munu þ*ur*fa at ottaz
15 v heþan fra. Hiordis gek i valinn eptir orostuna um nottina ok kom at þar, sem Sigmundr konungr la, ok spyr, ef hann vęri gredandi. Enn hann svarar: „Margr lifnar or litlum vanum, enn horfinn eru mer heill, sva at ek vil *eigi* lata greda mik. Vill Oþinn

2. sidan] siþan sidan *hs. (förste ord understreget med rødt, og röd streg i marginen).* 4. hann] *hs.*, honum *Fas.*, *B.* *Overskriften for en stor del ulæselig:* . . . . . . ok eylima . . . . gs *(„i Begyndelsen trode jeg at skimte* fall Si . ." *B.).* 11. I] *mangler nu i hs.; men ude i randen synes at være svage spor af rödt blæk, rimelig levning af et* I *af væsentlig samme form som* I *side 49r överst og ligesom dette* I *anbragt uden indrykning af teksten ved kapitlets begyndelse.* 13. Lyngvi] *hs., med röd streg under og i marginen.* 18. þurfa] þyfa *hs.* 19. orostuna] or*ostuna* *hs.* 23. eigi] *mgl. i hs.*

Digitized by Google

ecki, at ver bregdum sverdi, sidan er nu brotnadi. Hefi ek haft orostur, medan honum likadi.“ Hun męllti: „Ęnkis pętti mer avant, ef þu yrdir gręddr
F 146 ok hefndir fedr mins.“ Konungr segir: „Audrum er þat ętlat. Þu ferr med sveinnbarnn, ok fed þat vel ok vandliga, ok mun sa sveinn agętr ok fremztr af vorre ętt. Vardveit ok vel sverdsbrotinn. Þar af ma giora gott sverd, er heita mun Gramr ok sonr ockar mun bera ok þar maurg storverk med vinna, þau er alldri munu fyrnast, ok hans nafn mun uppi, medan verolldin stendr. Uni nu vid þat. Enn mik męda sar, ok ek mun nu vitia frenda varra framgenginna.“ Hiordis sitr nu yfir honum, unzt hann deyrr, ok þa lysir af degi. Hun ser, at morgh skip eru kominn vid land. Hun męllti til ambattarinnar: „Vid skulum skipta klędum, ok skalltu nefnazt nafne minu, ok segst konungsdottir.“ Ok þęr giora sva. Vikingar geta at lita mikit mannfall ok *sva*, hvar konurnar foru til skogar, skilia, at stortidendum man gegna, ok hlaupa af skipum. Enn fyrir þessu lide red Alfr, son Hialprex kongs af Danmork. Hann hafde farit fyrir land fram med her sinum. Koma nu i valinn. Þar sea þeir mikit mannfall. Konungrinn bidr nu at leita at konun- 16 r
B 109 um, ok sva giordu þeir. Hann spyʀ, hveriar þęr veri, enn þar skiptir eigi at likendum til. Ambattinn hefir svor fyrir þeim ok segir fall Sigmundar konungs ok Eylima konungs ok margs annars stor-
F 147 mennis ok sva, hverir giort hafa. Konungr spurde, hvart þer visi, hvar fe konungs veri folgit. Ambat-

10. *Efter* fyrnast *har hs.* medan verolldinn stendr, *hvilket ogsaa Fas. og B. stryger.* 14. unzt] *hs., ikke* unz. 19. sva] sa *hs., ikke* sia (sjá *Fas.); jfr. l. 29* (ok sva, hverir). 21. kongs] *saa hs.; ellers i hs. skrevet forkortet* konungr *o. s. v.).* 23. þeir] þer *hs.* 26. þar] *hs., ikke* þat. 27. svor] sv'. *hs., ikke* svr.

Digitized by Google

inn svarar: „MeiRe vǫn, at ver vitim,“ ok visar til fiarins. Ok finna þeir aud mikinn, sva at eigi þottuz menn sed hafa iafnmikit saman koma i einn stad eda fleire gersemar. Bera til skipa Alfs konungs. Hiordis fylgdi honum ok sva ambattinn. Hann ferr nu heim i riki sitt, enn lętr, at þar se fallnir þeir konungar, er fregstir voru. Konungr sezt vid steiornn, enn þęr satu i fyRirrume a skipinu. Hann a tal vid þęr ok leggr virding a rędur þeirra. Konungr kom heim i riki sitt vid miklu fe. Alfr var manna giorfviligaztr. Ok er þau hafa skamma stund heima verit, spyR drottninginn Alf son sinn: „Hvi hefir enn fegri kona fęRi hringa eda verra bunad? Ok virdizt mer, at su mune ędri, er þer hafit minna yfir lat*id*.“ Hann svarar: „Grunad hefir mik þat, at eigi se ambattarmot a henne, ok þa er ver fundumzt, þa tokz henne vel at fagna tignum monnum, ok her til skal giora eina raun.“ Þat er nu eitt sinn vid dryckiu, at konungr sezt a tal vid þęrr ok męllti: „Hvat hafi þer at marke um dęgrfar, þa er nott elldir, ef þer seait eigi himinntungl?“ Hun svarar: „Þat mark hofum ver her til, at ek var þvi
16 v vaun i ęsku at drecka miok i ottu, ok er ek let af F 148
þvi, vauknudu ver eptir þvi sidan, ok er þat mitt mark.“ Konungr brosti at ok męllti: „Illa var konungsdottir vaund.“ Hann hittir þa Hiordisi ok spyR hana sliks ens sama. Hun svarar honum: „Fadir B 110
minn gaf mer eitt gull litid vid naturu. Þat kolnar i ottu a fingri mer. Þat er mitt mark her um.“ Konungr svarar: „Gnott var þar gullz, er

4. gersemar] *hs. har* gest m^{r}, *som synes rettet til* gersemar *derved, at* r *er skrevet til over linjen og* t *er forandret til* e *(?)*. 7. voru] *i hs. först skrevet* er, *som er underprikket, og derpaa* v^{o}. steiornn] *d. e.* stjórn. 14. latid] lat *hs.* 28. Þat] þat *hs.*; þá, at *formoder B.*

ambattir baru, ok munu þer ęrit leingi leynzt hafa fyrir mer, ok sva munda ek til þin giort hafa, sem vid vęrim eins konungs bornn będi, þottu hefdir þetta sagt, ok enn skal giora verdleikum betr vid þik, þviat þu skallt vera minn kona, ok skal ek giallda mund vid þer, þa er þu hefir barn getid.“ Hun svarar ok segir allt it sanna um sitt rad. Er hun þar nu i miklum soma ok þickir hin virduligasta kona.

13. Fęddr Sigurdr.

Þat er nu sagt, at Hiordis fędir sveinbarn, ok er sveinninn fęrdr Hialpreki konungi. Konungrinn vard gladr vid, er hann sa þau inn haussu augu, er hann bar i haufde, ok sagde hann aungum mundu likan verda eda samiafnan, ok var hann vattne aussinn med Sigurdar nafne. Fra honum segia allir eitt, at um athferd ok voxt var engi hans maki. Hann var þar fęddr med Hialpreki kon-
F 149 ungi af mikilli ast. Ok þa er nefndir eru allir enir agęztu menn ok konungar i fornnsaughum, þa skal Sigurdr fyrir ganga um afl ok atgiorfe, kapp ok hreyste, er hann hefir haft um hvern mann fram annara i nordralfu heimsins. Sigurdr ox þar upp med Hialpreki, ok unni hvert barnn honum. Hann fastnaþi Alfi konungi Hiordisi ok męllti henne 17 r
mund. Reginn het fostri Sigurdar ok var Hreidmaʀs son. Hann kenndi honum iþrottir, tafl ok runar ok tungur margar at męla, sem þa var titt konungasonum, ok marga luti adra. Eitt sinn spurdi Reginn Sigurd, er þeir voru badir saman, ef hann vissi, hversu mikit fe fadir hans hefdi att, eda hverir þat vardveittu. Sigurdr svarar ok segir, at

12. haussu] *d. e.* hvǫssu. 19. forñ- *hs., ikke* forn*um*. 22. Sigurdr] S *udrykket i marginen*. 24. konungi] k*onung*r *hs.*

Digitized by Google

konungar vardveittu. Reginn męllti: „Truir þu þęim allvel?“ Sigurdr svarar: „Þat samir, at þeir vardveite þar til, er oss hallkvęmizt, þviat þeir kunnu bętr at gęta enn ek.“ Annaþ sinni kęmr Reginn at B 111 mali vid Sigurd ok męllti: „Kynligt er þat, er þu villt vera hestasveinn konunga eda fara sem hlauparar.“ Sigurdr svarar: „Eigi er þat, þviat ver radum aullu med þeim. Er oss ok heimollt þat, er ver vilium hafa. Reginn męllti: „Bid hann gefa þer einn hest.“ Sigurdr svarar: „Þegar mun þat, er ek vil.“ Sigurdr hittir nu konunga. Þa męllti konungr vid Sigurd: „Hvat villtu af oss þiggia?“ Sigurdr svarar: „Einn hest vilium ver þiggia oss til F 150 skemtanar.“ Konungrinn męllti: „Kios þer sialfr hest ok slikt, er þu vill hafa af vorre eigu.“ Annan dag eptir for Sigurdr til skogar ok mętir einum gaumlum manne med sidu skegge. Sa var honum ukunnigr. Hann spyʀ, hvert Sigurdr skyllde fara. Hann svarar: „Hest skylldum ver kiosa. Rad um med oss.“ Hann męllti: „Faurum ok rekum til arinnar, er Busiltiorn heitir.“ Þeir reka hrossinn ut a diup arinnar, ok leggiazt at landi nema einn hestr. Hann tok Sigurdr. Hann var grar at lit ok
17 v ungr at alldri, mikill vexti ok vęnn. Engi hafde honum a bak komit. Skeggmadrinn męllti: „Þesse hestr er kominn fra Sleipne, ok skal hann vandliga upp fęda, þviat hann verdr hverium heste betri.“ Madrinn hverfr þa. Sigurdr kallar hestinn Grana, ok hefir sa hestr bęztr verit. Oþinn hafde hann hittan. Enn męllti Reginn til Sigurdar: „Oflitid fe eigu þer. Þat harmar oss, er þęr hlaupit sem þorpara sveinar. Enn ek veith mikla fevon at segia þer, ok er þat me*i*ri van, at þat se some at

4. sinni] *hs.*, *ikke* sinn. 33. þer] þ*eir* *hs.* meri *hs.*

Digitized by Google

sękia ok virding, ef þu nęþir.“ Sigurdr spyrr, hvar veri eda hverr vardveitte. Reginn svarar: „Sa heitir Fafnir, er her ligr skamt hedan a brott. Þat heitir Gnitaheidr. Ok er þu kemr þar, þa muntu þat męla: Alldri sattu meiRa fe i gulli i einum stad, ok
F 151 eigi þarftu meiRa, þottu verdir allra konunga ellztr ok fregstr.“ Sigurdr svarar: „Kann ek kyn þessa orms, þott ver sém ungir, ok hefe ek spurt, at eingi þoRir at koma a moth honum fyrir vaxtar
B 112 sakir ok illzsku.“ Reginn svarar: „Þat er ecki. Sa vauxtr er eptir hetti lynghorma, ok er giort af miklu meira, enn er, ok sva mundi þotth hafa hinnum fyRum frendum þinum. Ok þott Volsungha ętt se at þer, þa munþu eigi hafa þeirra skaplynde, er fyrst eru taldir til allz frama.“ Sigurdr svarar: „Vera ma, at eigi hofum ver mikit af þeirra kappe eda snilld, enn eigi ber naus*y*n til at frygia oss, er ver *erum* enn litt af barnsalldri. Eda hvi eggiar þu þessa sva miok?“ Reginn svarar: „Saga er til þess, ok mun ek segia þer.“ Sigurdr męllti: „Lat mik heyra.“

14.

„Þat er upp*haf* saugu þessar, at Hreidmar het 18 r
fadir minn, mikill ok audigr. Son hans het Fafnir, enn annar het Otthr, ok var ek enn þride, ok var ek minstr fyrir mer um athgiorfi ok yfirlat. Kunna ek af iarnne giora, ok af silfri ok gulli ok hverium lut giorde ek naukvat nytt. Óttr

17. nausyn] nausvn *hs.* (*d. e.* nauðsyn). 18. erum] *mgl. i hs.; mulig er* eñ *i hs. en forvanskning af* erum. 22. *Der synes ikke at have været nogen kapiteloverskrift; nyt kapitel dog angivet ved röd initial.* upphaf] upp *hs.* 27. „*Kanske rettere:* gulli, ok af hverjum“ *B.*

brodir minn hafde adra idn ok naturu. Hann var
veidemadr mikill ok umfram adra menn ok var
i otturs liki um dagha ok var iafnan i anne ok bar
upp fiska med munne ser. Veidifaunginn fęrdi hann
fedr sinum, ok var honum þat mikill styʀkr. Miok F 152
hefir hann otturs liki a ser, kom sid heim ok ath
blundande ok einn saman, þviat hann matte eigi
sea, at þyʀe. Fafnir var miklu mestr ok grimm-
astr ok villde sitt eitt kalla lata allt þat, er var. B 113
Einn d*ve*rgr heitir Andvarri,“ segir Reginn. „Hann
var iafnan i forsinum, er Andvarafors heitir, i geddu
liki ok feck ser þar matar, þviat þar var fiolde
fiska i þeim fórse. Ottr brodir minn for iafnan
i þenna fórs ok bar upp fiska i munne ser ok
lagde einn senn a land. Oþinn, Lokę, Hęnir
foru leidar sinnar ok komu til Andvarafórs. Ottr
hafde þa tekit einn láx ok át blundande a árback-
anum. Loki tok einn steinn ok laust ottrin til
bana. Ęsir þottuz miok hepnir af veide sinne ok
flogu belg af ottrinum. Þat kvelld kvomu þeir til
Hreidmars ok syndu honum veidina. Þa toku ver
þa hǫndum ok sǫgdum a þa gialld ok fiorlausn, at
þeir fyllde belginn af gulli ok h*y*lde hann utan
18 v med raudu gulli. Þa senndu þeir Loka at afla gullz-
ins. Hann kom til Ranar ok feck net hennar, for
þa til Andvaraforss ok kastade netinu fyrir gedd-
una, enn hun hliop i netid. Þa męllti Loki:

10—27. Jfr. den prosaiske indledning til Reginsmál s. 212 l. 14—35.

---

8. at] *utydeligt.* þyʀe] *hs., hvorpaa fölger en liden lodret streg; denne er i Fas. læst sammen med* e *som* u. 10. dvergr] deyrgr *(röd streg under og i marginen).* Andvarri] *skrevet* andv^{r}ri *hs.* 22. sǫgdum] B. *formoder* lǫgdum. 23. hylde] hvlde *hs.*

2. „Hvat er þat fiska,
er rennur flode i,
kannat ser vid viti varazt?
Hꜹfuþ þit leystu
F 153 heliu or
ok finn mer li*nd*ar loga.“

3. „Anndvare ek heite,
Oþinn het minn fadir,
marghann hefi ek fórs of farit.
B 114 Aumligh norn
skop oss i ardaga,
at ek skyllda i vatnę vada.“

Loki ser gull þat, er Andvare átte. Enn er hann hafde fram reitth gullit, þa hafde hann *eptir* einn hringh, ok tok Loki hann af honum. Dvergrinn geck i steininn ok męllti, at hverium skyllde at bana verda, er þann gullhring ętti, ok sva allt gullit. Ęsirnir reiddu Hreidmare féit ok tradu upp otturbelginn ok settu a fętr. Þa skylldu ęsirnir hlada upp hia gullinu ok hylia utan. Enn er þat var giort, þa geck Hreidmarr fram ok sa eitt granahár ok bad hylia. Þa dro Oþinn hringinn af hendi ser Andvaranauth ok hulde harit. Þa kvad Loki:

4. „Gull er þer nu reitt,
enn þu giolld hefir

Str. 2—3 = Reginsmál 1—2. — 13—23. Jfr. Reg. 5 og prosastykket foran og efter. — Str. 4 = Reg. 6.

---

1. Hvat] H *udrykket i marginen.* 6. lindar] lionar *hs.*, linar *R.* 8. Oþinn] *hs.*, *feil for* Oinn, oiɴ *R.* 14. eptir] *R.*, *mgl. i hs.*

Digitized by Google

mikil mins hǫfuds.
Syne þinum verdrat
sęla skaupud,
þat er yckar bęggia bani.“

Siþan drap Fafnir faudur sinn,“ segir Reginn, „ok
myrde hann, ok nada ek aungu af fenu. Hann
giordizt sva illr, at hann lagdizt ut, ok unne aung- F 154
um at niota fiarins nęma ser ok varþ siþan at hin-
um versta orme ok liggr nu a þvi fe. Sidan for
ek til konungs, ok giordumzt ek smidr hans. Ok
19 r er þesse ręda til minnar saugu, at ek misse faudur
arfsins ok brodurgialldanna. Gullit er siþan kallat
ottursgiolld, ok her dęmi af tekinn.“ Sigurdr svarar
„Mikit hefir þu latid, ok storillir hafa þinir frendr
verit.

15. Reginn giordi Gram.

Gior nu eitt sverd af þinum hagleik, þat er ecke B 115
se iafnngotth giorth, ok ek mega vinna stor-
verk, ef hugr dughir, — ef þu villt, at ek drępa
þenna enn mikla dręca.“ Reginn segir: „Þat giore
ek med trausti, ok muntu megha drepa Fafne med
þvi sverdi.“ (15.) Reginn giorir nu eitt sverd ok
fęʀ i haund Sigurde. Hann tok vid sverdinu ok
męllti: „Þetta er þitt smide, Reginn,“ ok hauggr
i stediann, ok brottnadi sverdit. Hann kastar
brandinum ok bad hann smida annat bettra. Reg-
inn giori*r* annat sverd ok fęʀ Sigurde. Hann leit
á. „Þetta mun þer lika, enn vant mun ydr at
smida.“ Sigurdr reynir þetta sverd ok brytr sem

---

21. *Fas. og B. lader nyt kapitel begynde med* Reginn giorir nu. 23. þitt] *hs.* (*mulig forvanskning af* þu*n*t); ilt *formoder B.* 26. giorir] giorit *hs.* sverd] sv*er*dit *hs.*, *hvilket synes at være rettet fra* sveit.

Digitized by Google

it fyʀa. Þa męllti Sigurdr til Regins: „Þu munnt
likr vera innum fyʀum frendum þinum ok vera
utrur.“ Geck nu til moþur sinar. Hon fagnar hon-
um vel. Talaz nu vid ok drecka. Þa męllti Sig-
urdr: „Hvart hafum ver rett til spurth, at Sig-
F 155 mundr konungr selldi ydr sverdit Gram i tveim
hlutum?“ Hun svarar: „Satt er þat.“ Sigurdr
męllti: „Fa mer i haund. Ek vil hafa.“ Hun kvad
hann likligan til frama ok fęrr honum sverdit. Sig-
urdr hittir nu Regin ok bad hann þar giora af
sverþ eftir efnum. Reginn reiddiz ok geck til
smiþiu med sverdzbrotin, ok þickir Sigurdr fram-
giarn um smiþina. Reginn giorer nu eitt sverd. 19 v
Ok er hann bar or aflinum, syndizt smidiusveinum,
sem elldar brynne or eggi*u*num. Bidr nu Sigurd
vid taka sverdinu ok kvęzt eigi kunna sverd at
giora, ef þetta bilar. Sigurdr hio i stediann ok
klauf nidr i fotinn, ok brast eigi nę brottnade.
Hann lofadi sverdit miok ok for til arinnar med
ullarlagd ok kastar i gegn straumi, ok tok i sundr,
er hann bra vid sverdinu. Geck Sigurdr þa gladr
heim. Réginn męllti: „Efna mune þer heit ydr nu,
B 116 er ek hefi giort sverdit, ok hitta Fafne.“ Sigurdr
svarar: „Efna munum ver, ok þo annad fyʀ, at
hefna faudur mins.“ Sigurdr var þvi astsęlli, sem
hann var ellri, af aullu folke, sva at hvert barn
unne honum hugastum.

---

3. Hon] *saa hs.; ellers, hvor ikke forkortet skrivemaade er brugt, skrevet* hun. 12. framgiarn] fwm gwiar*n hs. (röd streg under sidste ord).* 15. eggiunum] eggin*um hs.* Sigurd] Sig*urdr hs., understreget med rödt.* 20. ullar-] aullar *hs. (understreget).*

16.

Gripir het madr ok var moþurbrodir Sigurdar. Enn litlu siþar, enn sverdit var giort, for hann a fund Gripiss, þviat hann var framviss ok visse fyrir aurlaugh manna. Sigurdr leitar eftir, hversu F 156
ganga man ęfi hans. Enn hann var þo leinge fyrir ok sagde þo loksins vid akafligha bęn Sigurdar aull forlaug hans, eptir þvi sem eptir gek siþan. Ok þa er Gripir hafde þessa lute saghda, sem hann beidde, þa reid hann heim. Ok bratt eptir þat finnazt þeir Reginn. Þa męllti hann: „Drep Fafne, sem þęr hetud.“ Sigurdr svarar: „Giora skal þat, ok þo annat fyʀ, at hefna Sigmundar konungs ok annara fręnda vorra, er þar fellu i þe*i*rre orrostu.

17. Sigurdr drap Lyngha ok Hiorvard ok þa alla . . .

20 r Nu hittir Sigurdr konunga ok męllti til þeirra: „Her hofum ver verit um hrid, ok eigum ver ydr astsemd at launa ok mikla virþingh. Enn nu vilium ver or lande fara ok finna Hundinghssonu, ok villde ek, ath þeir visse, at Volsunghar veri eigi ǫllir daudir. Vilium ver hafa þar til ydarn styrk.“ Konungar kvaduzt allt vilia til fa, þat er hann beiddizt. Er nu buit lid mikit ok allt vandat sem mest, skip ok allr herbunadr, sva at hans ferd veri þa vegligri enn adr. Sigurdr styʀir dreca þeim, er mestr var ok agętligaztr. Segl þeirra voru miok

---

1—7. Jfr. Grípisspá.

Utydelig kapiteloverskrift: Sigurdr vard(?) vis(?) [au]rlaugha sn̄(?). 1. Gripir] Grif*ir hs.* 3. Gripiss] gripi*ss hs.* 8. Gripir] gripi*r hs.* 13. þeirre] þer*re hs.*

Digitized by Google

vondut ok itarligh at sęa. Sigla þeir nu godan byr. Ok er fa degr voru lidinn, þa kom a vedr mikit med storme, enn sva var searinn, sem i rodru sęi. Eigi bad Sigurdr svipta seglunum, þott rifnudu, B 117 helldr bad hann hęrra setia enn adr. Ok er þeir sigldu fram fyrir bergnaus nockura, þa kallade madr upp a skipit ok spyrr, hverr fyrir lidinu eige at rada. Honum var sagt, at þar var hofdinge Sig- F 157 urdr Sigmundarson, er nu er fregstr unghra manna. Madrinn svarar: „Allir segia þar eitt fra honum, at eigi megi konungasynir iafnazt vid hann. Villde ek, at þer felldit seglinn a nockuru skipinu ok tęki þer vid mer.“ Þeir spurdu hann at nafne. Hann svarar:

5. „Hnikar hetu mik,
þa er ek huginn gladde,
Volsunghr unghi,
ok vęgh*i*t hafde.
Nu mattu kalla
karl af biarghe
Feng eda Fiolne,
far vil ek þigghia.“

Þeir viku at lande ok toku karl a skip sin. Þa tok af vedrit, ok fara, unz þeir koma at lande i rike Hundingssona. Þa hvarf Fiolnir. Þeir lata þegar 20 v geisa elld ok iarn, drepa menn, enn brenna bygdina ok eyda þar, sem þeir fara. Staukr fiolde undan a fund Lyngha kongs, ok segia, at her er kominn i landit ok ferr med meira geysinge, enn dęme

Str. 5 = Reg. 18.

14. Hnikar *hs.*, *med* H *udrykket i marginen.* 17. vęghit] vęghat *hs.*, vegit *R. og haandskrifter af Nornagests þáttr.* 20. eda] . e . *hs.*

Digitized by Google

finnizt til. Kvadu Hundingssonu eigi langhsyna, þa
er þeir sogduzt eigi mundu hredazt Volsunga: „Enn
nu styʀir þessum her Sigurdr Sigmundarson.“
Lynge konungr letr nu fara um allt sitt riki her- B 118
bod, vill eigi ꜳ flotta leggiaz, stefnir til sin aullum
þeim monnum, er honum vilia lid veita. Kęmr nu
a moth Sigurde med allmikinn her, ok brędr hans
med honum. Tekz þar inn hardasta orrosta med F 158
þeim. Matte þar a lopte sea mart spiot ok aurvar
marghar, áuxi hart reidda, skiolldu klofna ok
bryniur slitnar, hialmꜳ skyfda, hausa klofna ok
marghann mann steypast til iarþar. Ok er oʀostan
hefir sva stadit miok langha hrid, sekir Sigurdr fram
um merkinn ok hefir i hende sverdit Gram. Hann
hauggr będi menn ok hesta ok gengr i gegnum
fylkinghar ok hefir badar hendr blodghar til axlar,
ok stǫck undan folk, þar sem hann for, ok hellzt
hvarki vid hialmr ne brynia, ok enghe madr þott-
izt fyʀ sed hafa þilikan mann. Þersę orrosta stod
lenghe med miklu mannfalle ok akafre sokn. Ferr
þar, sem sialldnaʀ kann henda, þa er landherinn
21 r sękir til, at þat kom fyʀir ecke. Fell þar sva mart
fyrir Hundingssonum, ath einge madr visse taul a.
Ok Sigurdr var framarla i fylkingu. Þa k*o*ma a
moth honum synir Hundings konungs. Sigurdr
hauggr til Lyngha konungs ok klyfr hialm hans ok
haufud ok bryniadann buk, ok siþan hauggr hann
Hiorvard brodur hans sundr i tva luti, ok þa drap
hann alla Hundingssonu, er eptir lifdu, ok mestan
luta lids þeirra. Ferr Sigurdr nu heim med faugr-
um sigre ok miklu fe ok agęti, er hann hafde fengit

24. Ok—Þa koma] Ok er . . ., þá koma *formoder Fas. og B.* koma] kama *hs. (med kröl under förste* a*); derefter en bogstav med accent over* (á?) *udraderet.*

i þesse ferd. Voru nu veislur giorvar i mot honum heima i rikinu. Ok er Sigurdr hefir skamma stund heima verit, kemr Reginn at mali vid Sigurd ok segir: „Nu munu þer vilia steypa hialmin-
F 159 um Fafnis, sva sem þer hętud, þviat nu hefir þu hefnt fauþur þins ok annarra frenda *þ*inna.“ Sig-
B 119 urdr svarar: „Efna munu ver þat, sem ver haufum þar um heitid, ok ecki fellr oss þat or minne.“

18. Nu rida þeir Reginn ok Sigurdr.

Nu rida þeir Sigurdr ok Reginn upp a heidina a þann farveg, er Fafnir var vanr at skrida, er hann for til vaz, ok þat er sagt, at sa hamar var þritughr, er hann la at vatne, þa er hann drack. Þa męllti Sigurdr: „Þat sagdir þu, Reginn, at dreki sea veri eigi meiʀe enn einn lynghormr, enn mer synazt vegar hans ęfar miklir.“ Reginn męllti: „Gior grof eina ok sezt þar i, ok þa er ormrinn skridr til vaz, legg þa til hiarta honum ok vinn honum sva bana. Þar fyrir ferr þu mikinn frama.“ Sigurdr męllti: „Hversu man þa veita, ef ek verd fyrir sveita ormsins?“ Reginn svarar: „Eigi ma
þęr rad rada, er þu ert vid hvartvętna hręddr, ok 21 v
ertu ulikr þinum frendum at hughreyste.“ Nu ridr Sigurdr a heidina, enn Reginn hverfr i brott yfrid hręddr. Sigurdr giorde grauf eina. Ok er hann er at þessu verke, kemr at honum einn gamall madr med sidu skeggi ok spyrr, hvat hann giorir þar. Hann segir. Þa svarar inn gamle madr: „Þetta er urad. Gior fleire grafar ok lath þar i renna sveitan, enn þu sit i eine, ok legg til hiartanz orminum.“ Þa hvarf

3. Sigurd] Sig*ur*dr *hs.* 6. þinna] sin*n*a *hs.* 21. hvartvętna] *hs.*; hvat- *formoder* B.

Digitized by Google

sa madr a brottu. Enn Sigurdr giorir grafar eptir
þvi, sem fyrir var sagt. Ok er ormʀinn skreid til
vaz, varþ mikill landskiafte, sva at aull iord F 160
skalf i nand. Hann fnysti eitri alla leid fyrir sik
fram, ok eigi hʀęddizt Sigurdr nę ottazt vid þann
gny. Ok er ormrinn skreid yfir graufina, þa leggr
Sigurdr sverdinu undir bęxlit vinstra, sva at vid
hiolltum nam. Þa hleypr Sigurdr upp or gra*uf*-
inne ok kippir at ser sverdinu ok hefir allar hendr
blodgar upp til axlar. Ok er enn mikli ormr kennde
sinns banasárs, þa laust hann haufdinu ok spordin-
um, sva at allt brast i sundr, er fyrir vard. Ok er B 120
Fafnir feck banasár, spurde hann: „Hverr ertu, eda
hverr er þinn fadir, eda hverr er ętt þinn, er þu
vart sva diarfr, ath þu þorir at bera vopn a mik?“
Sigurdr svarar: „Ęth min ęr monnum ukunnigh.
Ek heite gaufugt dyʀ, ok a ek engan faudur ne
modur, ok einn saman hefi ek farit.“ Fafnir svar-
ar: „Ef þu att eing*an* fedr ne mędr, af hveriu
undre ertu þa alinn? Ok þott þu segir mer eigi
þitt nafn a banadęgri minu, þa veiztu, at þu lygr
22 r nu.“ Hann svarar: „Ek heite Sigurdr, enn fadir
minn Sigmundr.“ Fafnir svarar: „Hverr eggiade
þik þessa verks, eda hvi lettu at eggiazt? Hafdir
þu eigi frętth þat, hversu allt folk er hrętt vid mik
ok vid minn egisshialm? En franeyge sveinn, þu
attir fedr snarpan.“ Sigurdr svarar: „Til þessa
hvatte mik enn harde hugr, ok stodadi til, at giort
yrde, þesse enn sterka haund ok þetta id snarpa

13—29. Jfr. Fáfnismál str. 1—6.3.

1. Enn] E *udrykket i marginen.* 2. sagt] *hs., med röd streg under* s. 3. *Efter* varþ *er* sva *overströget.* 8. graufinne] gr*a*finn*e* *hs.* 19. eingan] eing*um* *hs.*

sverd, er nu kenndir þu, ok farr er gamall hardr, F 161 ef hann er i bernsku blautr.“ Fafnir segir: „Veit ek, ef þu vęx upp med frendum þinum, at þu mundir kunna at vega reidr. Enn þetta er meire furda, er einn ba*n*dingi hertekinn skal þorat hafa at vega at mer, þviat farr hernuminn *er* frękn til vigs.“ Sigurdr męllti: „Bregdr þu mer, at ek vera fiarre minum frendum. Enn þott ek vera hernuminn, þa var ek þo eigi heptr, ok þat fanntu, at ek var laus.“ Fafnir svarar: B 121 „Heiptyrdi tekr þu hvetvettna þvi, er ek meli. Enn gull þetta mun þer at bana verda, er ek hefe att.“ Sigurdr svarar: „Hverr vill fe hafa allt til enn*s* eina daghs, enn eitt sinn skal hverr deygia.“ Fafnir męllti: „Fatt vill þu at minum dęmum giora. Enn drukna muntu, ef þu feʀ um sea uvarligha, ok bid helldr a lande, unzt logn er.“ Sigurdr męllti: „Segh þu þat, Fafnir, ef þu ert frodr miok: Hveriar eru þęr nornir, er kiosa maug*u* fra medrum?“ Fafnir svarar: „Marghar eru þęr *ok* sundrlausar. Sumar eru ᴀsa ęttar, sumar eru ᴀlfa ęttar, sumar eru dętr Dvalins.“ Sigurdr męllti: 22 v „Hvę heitir sa holmr, er blanda hiorlęgi Surt*r* ok ęsir saman?“ Fafnir svarar: „Hann heitir Uskaptr.“ Ok enn męllti Fafnir: „Ręginn brodir minn velldr minum dauda, ok þat hlęgir mik, er hann velldr ok þinum dauda, ok ferr þa, sem hann villde.“ Enn F 162 męllti Fafnir: „Ek bar egisshialm yfir ollu folke, siþan ek la a arfe minns brodurs, ok sva fnysta

1—24. Jfr. Fáfn. 6.$_4$—15. 25—27. Jfr. Fáfn. 22.$_{1-3}$. 28—29. Jfr. Fáfn. 16.$_{1-3}$.

5. bandingi] badingi *hs., med röd streg under.* 6. er] *mgl. i hs.* 8. frendum. Enn] frændum? en *Fas.* 13. enns] en*n* *hs.* 19. maugu] maugr *hs.* 20. ok] *mgl. i hs.* 23. Surtr] surt *hs.*

ek eitri alla vegha fra mer i brott, at einghe þorde at koma i na*n*d mer, ok einghe vopn hreddumzt ek, ok alldri fann ek sva margann mann fyrir mer, at ek þęttumzt eigi miklu sterkare, enn allir voru hreddir vid mik.“ Sigurdr męllti: „Sa ęgisshialmr, er þu sagdir fra, gefr fám sigr, þviat hverr sa, er med maurgum kemr, ma þat finna eitthvert sinn, at einge er einna hvataztr.“ Fafnir svarar: „Þat red ek þer, at þu takir hest þinn ok ridir a brott sem skio*t*azt, þviat þat hendir oppt, at sa er banasar ferr, hefnir sinn sialfr.“ Sigurdr svarar: „Þetta eru þin rad, enn annat mun ek giora. Ek mun rida til þins bols ok taka þar þat ed mikla gull, B 122
er frendr þinir hafa att.“ Fafnir svarar: „Rida muntu þar til, er þu finnr sva mikit gull, at ǒrit er um þina dagha. Ok þat sama gull verdr þinn bane ok hvers annars, er þat a.“ Sigurdr stod upp ok męllti: „Heim munda ek rida, þott ek mista þessa enns mikla fiar, ef ek vissa, at ek skyllda alldri deyia. Enn hverr frękn madr vill fe rada allt til ins eina dags. Enn þu, Fafnir, ligg i fior-
23 r brotum, þar er þik hel hafe.“ Ok þa deyrr Fafnir.

1—14. Jfr. Fáfn. 16.$_4$—21.$_3$. 14—17. Jfr. Fáfn. 20.$_{4-6}$. 20—21. Jfr. Fáfn. 10.$_{1-3}$. 21—22. Jfr. Fáfn. 21.$_{4-6}$.

2. nand] nad *hs.* 10. skiotazt] skioazt *hs.* 14. Rida] R *udrykket i marginen.* 15. ǒrit] *hs.* (ǒ, *som det synes, rettet fra* g); gert *Fas.*, *B.*; „œrit *(eller mulig* yfrit*)*“ *Wimmer, Oldnord. læsebog*[6] *s. 136.* 18. mista] mista *hs.*

19. Reginn drack blod Fafnis.

Eptir þetta kom Reginn til Sigurdar ok męllti: „Heill, herra minn, mikinn sigr hefir þu unnit, er þu hefir drepit Fafne, er engi varþ fyʀ sva diarfr, at a hans gautu þorþi sitia, ok þetta fremþarverk F 163 mun uppe, medan verolldinn stendr.“ Nu stendr Reginn ok ser nidr i iordina langha hrid. Ok þegar eptir þetta męllti hann af miklum moþe: „Brodur minn hefir þu drępit, ok varla ma ek þessa verks saklaus vera.“ Nu tekr Sigurdr sitt sverd Gram ok þeʀir a grasinu ok męllti til Regins: „Fęrri geck þu, þa er ek vann þetta verk, ok ek reynda þetta snarpa sverd med minne hende, ok minu afle atta ek vid orms meginn, meþan þu lat i einum lyngrunne, ok vissir þu *eigi*, hvart ed var himinn eda iord.“ Reginn svarar: „Þessi ormr mętte leinghe liggia i sinu bole, ef eigi hefdir þu notid sverds þess, er ek giorda þer minne hende, ok eigi hefdir B 123 *þu* þetta enn unnit ok enghe annara.“ Sigurdr svarar: „Þa er menn koma til vigs, þa er manni betra gott hiarta enn haust sverd.“ Þa męllti Reginn vid Sigurd af ahyggiu mikille: „Þu drapt minn brodur, ok varla ma ek þessa verks saklaus.“ Þa skar Sigurdr hiartad or orminum med þvi sverde, er Ridill het. Þa drack Reginn blod Fafnes ok męllti: „Veit mer eina bęn, er þer er litid fyʀir. Gack til ellz med hiartad ok steik ok gef mer at

---

2—4. Jfr. Fáfn. 23. 7—9. Jfr. Fáfn. 25_{4-6}. 10—20. Jfr. Fáfn. 28—30. 21—22. Jfr. Fáfn. 25_{4-6}. 22—26. Jfr. Fáfn. prosast. efter str. 26; str. 27.

---

9. Nu] N *udrykket i marginen.* 12. atta] *af* etja. 14. eigi] *mgl. i hs.* ed] *d. e.* er. 18. þu] *mgl. i hs.* 20. haust] *d. e.* hvast. 23. Sigurdr] *feil for* Reginn? *jfr. Fáfnismál.*

Digitized by Google

eta.“ Sigurdr for ok steikte a teinne. Ok er freydde or, þa tok hann fingri sinum a ok skyniaþi, hvart steikt veri. Hann bra fingrinum i munn ser. Ok er hiartablod ormsins kom a tungu honum, þa 23 v skilde hann fuglarǫdd. Hann heyrde, at igþur F 164 klaukuþu a hrisinu hia honum:

20. Sigurdr at hiartad ormsins.

„Þar sitr Sigurdr ok steikir Fafnnis hiarta. Þat skylldi hann sialfr eta. Þa munde hann verda hverium manne vitrare.“ Aunnur segir: „Þar liggr Reginn ok vill vęla þann, sem honum truir.“ Þa męllti enn þrid*ia*: „Hauggvi hann þa haufud af honum, ok ma hann þa rada gullinu þvi enu mikla einn.“ Þa męllti enn fiorda: „Þa veri hann vitrare, ef hann hefde þat, sem þęr hofdu radit honum, ok riþe siþan til bols Famnnes ok tęke þat ed mikla gull, er þar er, ok ride siþan upp a Hindar- B 124 fiall, þar sem Brynhilldr sefr, ok mun hann nema þar mikla speke. Ok þa veri hann vitr, ef hann hefde ydr rad, ok hygdi hann um sina þ*u*rft, ok þar er mer ulfsins ván, er ek eyrun sá.“ Þa męllti enn fimta: „Eigi er hann sva hoskr, sem ek ętla, ef hann vęgir honum, enn drepit adr brodur hans.“

1—16. Jfr. Fáfn. prosast. efter str. 31; str. 32—35.$_{4}$. 16—17. Jfr. Fáfn. 42—44. 18—22. Jfr. Fáfn. 35. 36.

---

3. hann bra] hann brann ok brá *formoder B. efter prosastykket i Fáfn.* 7. *Fas. og B. begynder ikke nyt kapitel her.* ormsins] *i overskriften sees nu kun spor af* orm . . . 7. sitr] sitr þv *hs.*; þv *bör vistnok udelades med B., da der fortsættes med* hann; *jfr. Fáfn. 32.*$_{1}$. 11. þridia] þride *hs., med röd streg under* e. 15. riþe] e *rettet fra* n. famnnes *hs., understreget med rödt.* 19. þurft] þyrft *hs.*

Þa męllti enn setta: „Þat veri snęallręde, ef hann drępe hann ok rede *ei*nn fenu.“ Þa męllti Sigurdr: „Eigi munu þau uskaup, at Reginn se minn bane, ok helldr skulu þeir fara badir bredr einn veg.“ Bregdr nu sverdinu Gram ok hauggr hofud af Regin. Ok eptir þetta etr hann suman lut hiartans ormsins, enn sumt hirdir hann. Hleypr sidan a hest sinn ok reid eptir slod Fafnnis ok til hans herbergiss ok fann, ath þath var opith, ok af iarnne hurdirnar allar ok þar med allr dyra-umbuninghr-
F 165 inn ok af iarnne allir stockar i hussinu, ok grafit i 24 r
iord nidr. Sigurdr fann þar stormikit gull ok sverdit Hrotta, ok þar tok hann egisshialm ok gullbryniuna ok marga dyʀgripe. Hann fann þar sva mikit gull, at honum þotte van, at eigi munde meiʀa berꜳ ii hestar eda þrir. Þat gull tekr hann allt ok berr i ii kistur miklar, tekr nu i tauma hestinum Grana. Hestrin vill nu eigi ganga, ok ecke tiar at keyʀa. Sigurdr finnr nu, hvat hestrin vill. Hleypr hann a bak ok lystr hann sporum, ok rennr sea hestr, sem laus veri.

21. (20.) Fra Sigurde.

Sigurdr ridr nu langar leidir, ok allt til þess, er hann kemr upp a Hindarfiall, ok stefnde a leid sudr til Fracklandz. A fiallenu sa hann fyrir ser lios mikit, sem elldr brynne, ok liomade af til him-
B 125 ins. Enn er *hann* kom at, stod þar fyrir honum

1—5. Jfr. Fáfn. 38. 39. 8—26. Jfr. Fáfn. prosast. til slutning og Sigrdrífumál den prosaiske indledning.

2. einn] en*n* *hs.; jfr.* einvaldi *Fáfn.* *38.*$_6$. 15. honum] *hs., understreget med rödt.* 26. hann] *R., mgl. i hs.*

skialldborg ok upp or merki. Sigurdr geck i skialldborgina ok sa, at þar svaf madr ok la med aullum hervopnum. Hann tok fyst hialminn af haufde honum ok sa, at þat var kona. Hun var i bryniu, ok var sva faust, sem hun veri holldgroinn. Þa reist hann ofan or haufudsmatt ok i gegnum nidr ok sva ut i gaugnum badar ęrmar, ok beit sem klęde. Sigurdr kvad hana hell*z*te leinge sofit hafa. Hun spurde, hvat sva var mattukt, er beith bryniuna „ok bra minum svefne. Eda man her kominn Sigurdr Sigmundarson, er hefir hialm Fafnis ok hans bana i hende?“ Þa svarar Sigurdr: „Sa F 166
er Volsunga ęttar, er þetta verk hefir giorth, ok þat hefi ek spurt, at þu ert riks konungs dottir, ok þat sama hefir oss sagt verit fra ydrum vęnleik
24 v ok vitru, ok þat skulu vęr ręina.“ Brynhilldr segir, at tve*i*ʀ konungar baurduz. Het annar Hialmgunnar, hann var gamall ok hinn mesti hermadr, ok hafde Oþinn honum sigri heitid, enn annar Agnar eda Audabrodir. „Ek fellda Hialmgunnar i orrostu, enn Oþinn stack mik svefnþornne i hefnd þess ok kvad mik alldri sidann skylldu sigr hafa ok kvad mik giptaz skulu. Enn ek strengda þess heit þar i mot at giptaz engum þeim, er hrędazt k*y*nne.“ Sigurdr męllti: „Kenn oss rad til storra luta.“ Hun svarar: „Þer munud bętr kunna. Enn med þauckum *vill ek* kenna ydr, ef þat er nauckut, er ver kunnum, þat er ydr mętte lika, i runum eda

Jfr. Sigrdr. prosaindl., str. 1 og prosast. efter str. 4.

8. hellzte] hellte *hs., med rød streg under.* 16. vęr] *synes hs. snarest at have, men meget kludret; dog krøllen under 2det bogstav tydelig.* 17. tveiʀ] tueʀ *hs., med prik (neppe bogstaven* i*) over* e. 25. kynne] kvn*n*e *hs.,* kynni *R.* 27. vill ek] *Fas., B.; mgl. i hs.*

B 126 odrum lutum, er liggia til hvers lutar, ok dręckum będe saman, ok gefi godinn ockr godan dag, at þer verde nyth ok fregd at minum vitrleik, ok þu munir eptir þat, er vid rędum.“ Brynhilldr fyllde eitt ker ok fęrde Sigurde ok męllti:

6. „Bior feri ek þer,
brynþinga valldr,
maghne blanden
ok meginntire.
Fullr er lio*d*a
ok liknstafa,
F 167 godra galldra
ok gamanrędna.

7. Sighrunar skalltu kunna,
ef þu villt snotr vera,
ok rist*a* a hiallte hiors,
a vettr*im*um
ok a valb*au*stum
ok nefna tysvar Ty.

8. Brimrunar skalltu giora,
ef þu villt borgit hafa
B 127 a sunde seglmaurum.
A stafne skal þer rista
ok a stiornarblade

1—5. Jfr. Sigrdr. 3, 4 og prosast. foran str. 3. Str. 6—8 = Sigrdr. 5, 6, 10.

---

1. lutum] *saa hs.; „kanské* listum“ *B.* 2. gefi—ockr] *i hs. först skrevet* gefiñ ockr, *men* ñ *er overströget, og over linjen mellem de to ord er tilföiet* godiñ. 6. Bior] B *fyldt med rödt, ligesom förste bogstav i de fölgende tre strofer.* 10. lioda] liona *hs.*, hann lioþa *R.* 16. rista] *R.*, rist *hs.* 17. avett rvn*u*m *hs.*, svmar a vetr*i*mom *R.* 18. a valbyst*u*m *hs.*, svmar a valbæstom *R.*

ok leggia elld i ær.
Fallat sva brattr breke
ne blar un*n*ir,
þo kemzt heill af hafe.

9. Malrunar skalltu kunna,
ef þu *villt*, att ma*n*ge þer
heiptum giallde harm.
Þer um vindr,
þer um vefr,
þer um setr allar saman
a þvi þinghe,
er *þiodir* skulu
i fulla doma fara.

25 r 10. Aulrunar skalltu kunna, F 168
ef þu villt, a*t* anna*r*z kvonn
vęli þik eigi *i* trygd, ef þu truir.
A horne skal þ*er* rista
ok a handarbake
ok merkia a nagle naud.

11. *Full* skalltu signa B 128
ok vid fáre sea
ok verpa lauk i laugh.
Þa ek þat veit,

Str. 9—11 = Sigrdr. 12, 7, 8.

---

3. unnir] vnd*ir* *hs.*, vnnir *R.* 6. villt, att mange] att mage *hs.*, vilt at magni *R.* 7. giallde] giallda *hs.*, gialdi *R.* 12. þiodir] men*n* *hs.*, þioþir *R.* 14. Aul-] A *udrykket i marginen, ligesom* B *i begyndelsen af str. 12.* 15—16. villt—trygd] villt a an*n*az kvon*n* *(neppe* kven*n)* vęli þik e*igi* trygd *hs.*, vill annars qvęn vęlit þic itrygd *R.* 17. þer] þ*at* *hs.* 20. Full] avl *hs.*, *med liden* a *og uden punktum foran;* fvll *R.* *med liden* f. 21. fáre] *accentens nederdel staar over* r.

Digitized by Google

at þer verdr alldri
meinblandinn miodr.

12. Biarghrunar skalltu nema,
ef þu villt borgit fa
ok leysa kinnd fra konu.
A lofa skal þer rista
ok um lidu spenna
ok bidia disir dugha.

13. Limrunar skalltu kunna,
ef þu villt lęknir vera
ok kunna sar at sea.
A berke skal þer rista
ok a barre vidar,
þess er lute austr limar.

14. Hughrunar skalltu nema,
ef þu villt hverium vera
F 169 B 129 gedhoskare guma.
Þer of red,
þer of reist,
þer of hugde Hroptr.

15. A skillde voru ristnar,
þeim er stendr fyrir skinanda gude,
a eyra Arvakurs
ok a Alsvins haufde
ok a þvi hvęle, er stendr
undir reid Raugnis,

Str. 12—15 = Sigrdr. 9, 11, 13, 15.

---

21. A] *liden* a *i hs.; her, ligesom ved begyndelsen af de to fölgende strofer, uden punktum foran.* **23—24.** a eyra—a] *mgl. i hs.;* a eyra árvacrs oc a *R.* **26.** Raugnis] *saa hs., feil for* Hrungnis; rangnis *R. med* a *underprikket.*

Digitized by Google

a Sleipnis taumum
ok a sleda fiotrum.

16. A biarnar hrame
ok a Braga tunghu,
a ulfs klom
ok a arnar nefi, B 130
a blodgum vęngium
ok a bruar sporde,
a lausnar lofa
ok *a* liknar spore.

17. A glęre ok a gulle
ok a godu silfri,
i vine ok i virtre
ok a vaulu sesse, F 170
i guma hollde
ok Gaupnis odde
ok a gygiar brioste,
a nornar nagle
ok a nefe uglu.

18. Allar voru af skafnar,
þęr er a voru ristnar,
ok hręrdar vid inn helga miod
ok sendar a vida veghu.

Str. 16—18 = Sigrdr. 16—18.

---

3. A] *liden* a *i hs.* hrame] RAME *hs. med* h *oppe i linjen foran* R. 6. nefi] *R.*, nefiu *hs.* 10. a] *R.*, *mgl. i hs.* 11. A] *liden* a *i hs.* 15. i guma hollde] *Denne overflödige linje er egentlig variant til str. 17.₂*, *hvor R. har* a gvmna heillom. 16. Gaupnis] *saa hs.*, *feil for* Gungnis, *som R. har.* 20. Allar] *med liden* a *og punktum foran.* 22. hręrdar] hrędar *hs.*, hver*f*ðar *R.*

Digitized by Google

Þer eru med alfum,
sumar med asum
B 131 ok med visum va*u*num,
sum*ar* hafa menskir menn.

19. Þat eru bokrunar
ok biarghrunar 25 v
ok allar a*u*lrunar
ok męʀar meginnrunar
hverium, er þęr kna uvilltar
o*k* u*sp*illtar
ser at heillum hafa.
Niottu, ef þu namth,
unz riufa*z* reginn.

20. Nu skalltu kiosa,
allz þer er kostr of bodinn,
hvassa vópna hlynr.
Sau*gn* eda þaugn
F 171 haf þu þer sialfr of hug.
Oll eru mal of metinn.“

B 132 Sigurdr svarar:

21. „Munkad ek fleyia,
þott mik feighann vitir,
emkat ek *med* bleyde borinn.

Str. 19—21 = Sigrdr. 19—21.

---

3. vaunum] van*u*m *hs.*, vanom *R.* 4. sumar] svm*ir* *hs.*, svmar *R.* 5. Þat] *med liden* þ *i hs. og med punktum foran.* 7. aulrunar] alrun*a*r *hs.*, alr- *R.* 8. męʀar] męʀ*a*r ok *hs.*, mętar *R.* 10. ok uspilltar] of villt*a*r *hs.*, oc ospilltar *R.* 11. heillum] *andet* l *underprikket i hs.*, heillom *R.* 12. Niottu] *med* N *i hs.*, *med* n *R.* 13. riufaz] *R.*, riufa *hs.* 14. skalltu] *skrevet to gange.* 17. saugn] savngh *hs.*, sagn *R.* 21. fleyia] *d. e.* flœja; flǫia *R.* 23. med] *mgl. i hs.*, meþ *R.*

Digitized by Google

Astrad þinn
vił ek aull of hafa
sva leinge sem ek lifi.“

22. (21.) Spekirad Brynhiłldar.

Sigurdr męllti: „Alldri finnst þęr vitrare kona i veraulldo, ok kenn enn fleiʀi spekerad.“ Hun svarar: „Heimillt er þat at giora at ydrum vilia ok gefa heilręde fyrir ydra eptirleitan ok vitrleik.“ Þa męllti hun: „Ver vel vid fręndr þina ok hefn lith mothgiorda vid þa ok ber vid þol, ok tekr þu þar vid langęligt lof. Se vid illum lutum, bęđi vid meyiar æst ok mannz konu, þar stendr opt illt af. Verd lit mishuge vid uvitra menn a fiolmennum mothum. Þeir męla opt vęʀa, enn þeir vite, ok ertu þegar błeydemadr kałladr, ok ętla, at þu sert saunnu sagdr. Dręp hann annars dags ok giallt honum sva heiptyrde. Ef þu ferr þann veg, er vondar vettir byggia, ver varr um þik. Tak þer ecki herbergi nęr gauthu, þott þik natte, þviat opt bua þar illar vettir, þęr menn villa. Lat eige tęla þig fagrar konur, þott þu seair at veizlum, sva at þat stande þer fyʀir svęfne, eda þu fair af þvi hugaręcka. Teygh þer ecki at þer med kossum F 172
26 r eda annarre blidu. Ok ef þu heyʀir heimslig ord B 133
druckinna manna, deil eigi vid þa, er vindrucknir eru ok tapa vite sinu. Slikir lutir verda m*a*urghum at miklum mothtregha eda bana. Berst helldr vid uvine þina, enn þu ser brendr. Ok sver eigi ranghan eid, þviat grim hefnd fylgir gridrofe. Gior

Kap. 22. Jfr. Sigrdr. 22, 32, 24—31, 23, 33—35, 37.

10. se] *hs., med svag röd prik under.* 14. ętla] ętlar *i hs. kan neppe beholdes, skjönt det i det fölgende heder:* dręp hann . . . honum; ætlaðr *Bj., B.,* ætlar *Fas. „Eller er det rette:* ætlat?“ *B.* 25. maurghum] m*ur*ghv*m* *hs.*

rękiligha vid dauda menn, sottdauda eda sędauda eda vopndauda. Buþu vandligha um lik þeirra. Ok *tru* ecki þeim, er þu hefir felldan fyrir faudur eda brodur eda annann náfrenda, þott unghr se. Opt er ulfr i ungum syni. Se vandligha vid velradum vina þinna. Enn litt megu ver sea fyrir um ydart lif, enn eigi skyllde magha hatr a þik koma.“ Sigurdr męllti: „Einge finnzt þer vitrare madr, ok þess sver ek, at þik skal ek eigha, ok þu ert vid mitt ęde.“ Hun svarar: „Þik vil ek hellzt eiga, þott ek kiosa um alla menn.“ Ok þetta bundu þau eidum med ser.

23. (22.) Fra yfirlitum Sighurdar.

Nu ridr Sigurdr a brott. Hans skiolldr var marghfalldr ok laughadr i raudu gulle ok skrifadr a einn dręke. Hann var dauckbrunadr it efra, enn fagrraudr it nędra, ok þann veg var markadr hans hialmr ok saudull ok vopnrokkr. Hann hafde gullbryniuna, ok aull hans vopn voru gulle buinn. Ok þvi var dreke markadr a hans vopnum ollum,
B 134 F 173 at, er hann er senn, ma vita, hverr þar ferr, af aullum þeim, er frętt hafa, at hann drap þann mikla dreka, er Vęring*i*ar kalla Fafne. Ok fyrir þvi eru 26 v
vopn hans aull gulle buinn ok brun at lit, at hann er langt um fram adra menn at kurteise ok allre hęfersku ok naliga at aullum lutum. Ok þa er taldir eru allir innir sterstu kappar ok hinir agęztu

13—26. Jfr. Þiðriks saga, Ungers udg., s. $181_{5\text{-}14}$.

3. tru] *mgl. i hs., tilföiet Fas. (og B.) efter Sigrdr.* 35_{2}. 13. Nu] *i hs. er* N *gjentaget efter initialen.* ridr] rid *hs.* 14. var marghfalldr] *efter* var *har hs.* sva, *som er overströget.* 16. veg] *prik over* g *i hs.* 22. Vęringiar] *Þiðr. s.*, vęringar *hs.*

Digitized by Google

hofdingiar, þa mun hann iafnan fremstr taldr, ok hans nafn gengr i a*u*llum tungum fyrir nordan Gricklandz haf, ok sva man vera, medan verolldinn stendr. Hár hans var brunth ath lith ok fag*urt* at lita ok for i storlocka. Skeggit var þykt ok skamt ok med sama lit. Hanefiadr var hann ok hafde breitt andlit ok storbeinott. Augu hans voru sva snaur, at farr einn þordi at lita undir hans brun. Herdar hans voru sva miklar, sem tveiR menn vere a at sea. Hans likame var skapadr allr vid sik a hęd ok digurleik ok þann vegh, sem bęzt ma sama. Ok er þat mark um hans hęd, at þa er hann gyrde sik sverdinu Gram, enn þat var vii spanna hátt, ok er hann od rughakrinn fullvaxinn, þa tok nidr B 135 daughskorinn a sverdinu akrinn upp standanda. Ok hans afl er meira enn voxtr. Vel kann hann sverde at beita ok spiote at skiota ok skapte at verpa ok skillde at hallda, boga at spenna eda hest*i* at rida, ok margskonar kurteise nam hann i ęsku. Hann var vitr madr, sva at hann visse fyrir F 174 uordna lute. Hann skillde fuglsraudd. Ok af slikum lutum komu honum faiR lutir a uvart. Hann var langhtaladr ok malsniallr, sva at ecki tok hann þat erendi at męla, at hann mundę fyR hętta, enn sva synizt ollum, sem einga leid mune eiga at
27 r vera nema sva, sem hann segir. Ok þat er hans skemtan at veita lid sinum monnum ok reyna sialfan sig i storędum ok taka fe af sinum uvinum

---

1—4. Jfr. Þiðr. saga s. $181._{14-16}$. 4—8. Jfr. Þiðr. saga s. $180._{14-17}$. 9—28. Jfr. Þiðr. saga s. $180._{19}$—$181._{3}$.

---

2. aullum] allv*m* *hs.* 4. fagurt] fagr *hs.*, *understreget med rödt.* 5. -locka] *efter* a *to lodrette streger oppe i linjen.* 19. hesti] hest *hs.*, hesti *Þiðr. s.*

ok gefa sinum vinum. Eigi skorte hann hug, ok alldri vard hann hręddr.

24. (23.) Sigurdr kom til Heimis.

Sigurdr ridr nu þar til, er hann kemr at einum miklum bę. Þar ręd fyrir einn mikill hofdinge, sa ęr Heimir hét. Hann atte systur Brynhilldar, *er* Beckhilldr het, þviat hun hafde heima verit ok numit han*y*rde. Enn Brynhilldr for med hialm ok bryniu ok geck a*t* vighum. Var hun þvi kaullut Brynhilldr. Heimir ok Beckhilldr attu einn son, er Alsvidr het, manna kurteisaztr. Þar leku B 136 menn ute. Ok er þeir sea reid mannzins at bęnum, hętta þeir leiknum ok undrazt manninn, þviat þeir hofdu engan slikan sed. Gengu i moth honum ok faugnudu honum vel. Alsvidr bydr honum med ser at vera ok af ser at þiggia slikt, er hann vill. Hann þiggr þat. Honum er ok skipat vegligha at þiona. Fiorir menn hofu gullith af hestinum, enn fimte tok vid honum. Þar matte sea marga goda gripe ok fasęna. Var þat at skemtan F 175 haft at sia bryniur ok hialma ok stora h*r*ingha ok undarligha mikil gullstaup ok allzskonar hervopn. Sigurdr dvelst þar leinge i mikille sęmd. Spyr*s*t nu þetta fregdarverk um aull laund, er hann hafde drepit þann enn *o*gurliga dreka. Þeir undu ser nu vel, ok var hvarr audrum hollr. Þat haufdu

---

1—2. Jfr. Þiðr. saga s. 181_{3-5}.

---

6. er] *mgl. i hs.* 7. hanyrde] hanvrde *hs.* 8. at] a *hs.* 19. fasęna] *d. e.* fáséna. 20. hringha] hingha *hs., med röd streg under.* 22. spyrst] spyrt *hs., med röd streg under.* 24. ogurliga] vg*ur*liga *hs.*

Digitized by Google

þeir ser at skemtan at bua vopn sin ok skepta aurvar sinar ok beita haukum sinum.

25. (24.) Vidrtal Sigurdar ok Brynhilldar.

27 v Þa var heim kominn til Heimis Brynhilldr fostra hans. Hun sat i eine skemu vid meygiar sinar. Hun kunne meiʀa hagleik enn adrar konur. Hun lagde sinn borda med gulle ok saumadi a þau stormerki, er Sigurdr hafde giorth, drap ormsinns ok upptauku fiarrins ok dauda Regins. Ok einn dag er fra þvi sagth, at Sigurdr reid a skog vid hundum sinum ok haukum ok miklu fiolmenni. Ok er hann kom heim, flo hans hauk*r* a hafan turn ok settizt vid einn glugh. Sigurdr for eftir haukinum. Þa ser hann eina fagra konu ok kennir, at þar er Brynhilldr. Honum þikkir um vert allt saman fegurd hennar ok þat, er hun giorir. Kemr i haullina ok vill aunga skemtan vid menn eigha. Þa męllti Alsvidr: „Hvi eru þer sva falatir? Þessi B 137 skipan þin harmar oss ok þina vine. Eda hvi mattu eigi ględi hallda? Haukar þinir hnipa ok sva hestrin Grane, ok þessa faum vęr seint both.“ Sigurdr svarar: „Godr vinr, heyr, hvat ek hugsa. Minn haukr flo a einn turn, ok er ek tok hann, sa F 176 ek eina fagra konu. Hun sat vid einn gulligann borda ok las þar a min lidinn ok framkominn verk.“ Alsvidr svarar: „Þu hefir sed Brynhilldi Budladottur, er mestr skaurunghr er.“ Sigurdr svarar: „Þat mun satt vera. Eda hversu kom hun her?“ Alsvidr svarar: „Þess var skamt i mille ok

---

11. haukr] hauk *hs., understreget med rödt.* 20. faum] fam *hs.* 21. hugsa] *i hs. med prik over* s. 27. hversu kom] hversu lǫngu kom *formoder B.*

þer kvomut.“ Sigurdr segir: „Þat vissu ver fyrir fam daugum. Su kona hefir oss bęzt synzt i verolldu.“ Alsvidr męllti: „Gef ecki gaum ath einne konu, þilikr madr. Er þat illt ath syta, er madr fęʀ eigi.“ „Hana skal ek hitta,“ sagde Sigurdr, „ok gefa henne gull ok na hennar gafne ok iafnadar- 28 r þocka.“ Alsvidr svarar: „Eingi fanz sa enn um alldr, er hun lęde rums hia ser eda gęfi aul ath drecka. Hun vill sik i herskap hafa ok allzskonar fregd at fręmia.“ Sigurdr męllti: „Ver vitum eigi, hvart hun svarar oss eda eigi eda ler óss séss hia ser.“ Ok annan dagh eptir geck Sigurdr til skemunnar. Enn Alsvidr stod hia skemmunne ute ok skepte aurvar sinar. Sigurdr męllti: „Sith heil, fru, eda hversu meghe þęr?“ Hun svarar: „Vel meghu ver, frendr lifa ok vinir, enn hattungh er i, hveria giptu menn bera til sins endadags.“ Hann sezt hia henne. Siþan ganga þar inn fiorar konur med storum bordkerum af gulle ok med ennu bezta vine
F 177 B 138 ok standa fyrir þeim. Þa męllti Brynhilldr: „Þetta sęti man fam veith vera, nęma fadir minn kome.“ Hann svarar: „Nu er veitth þeim, er oss likar.“ Herbergit var tialldat af innum dyrstum tiolldum ok þakit klędum allt golfit. Sigurdr męllti: „Nu ęr þat fram komit, er þer hetud oss.“ Hun svarar: „Þer skulut her velkomnir.“ Siþan reis hun upp, ok IIII meyiar med henne, ok geck fyrir hann med gullker ok bad hann drecka. Hann ręttir i moth haundina kerinu ok tok haund hennar med ok sette hana hia ser. Hann tok um hals henne ok kyste hana ok męllti: „Einghe kona hefir þer fegri

---

6. gafne] gafne *hs., d. e.* gamne. 20. *Foran* standa *staar i hs. en lodret streg og en lignende streg i marginen, men disse streger er vistnok skrevne med en anden slags blæk end teksten.*

Ikke er det skapt at vi buer sammen.

fęzt.“ Brynhilldr męllti: „Viturlighra rad er þat ath leggia eigi trunad sinn a konu valld, þviat þęʀ riufa iafnan sin heit.“ Hann męllti: „Sa kęmi bęztr dagr yfir oss, at ver mętim niotazt.“ Brynhilldr svarar: „Eigi er þat skipat, at vid buim saman. Ek em skialldmęr, ok a ek med herkonungum hialm, 28 v ok þeim man ek at lide verda, ok ecke er mer leitt at beriazt.“ Sigurdr svarar: „Þa friǫumzt ver mest, ef ver buum saman, ok meira er at þola þann harm, er her liggr æ, enn hva*u*ss vopn.“ Brynhilldr svarar: „Ek man kanna lid hermanna, enn þu munt eigha Gudrunu Giukadottur.“ Sigurdr svarar: „Ekke tęlir mik eins konungs dottir, ok ecki lęr mer tvęggia huga um þetta, ok þess sver F 178 ek vid gudinn, at ek skal þik eigha eda eingha konu ella.“ Hun męllti slikt. Sigurdr þackar henne þesse ummęli ok gaf henne gullhringh, ok sva*u*rdu nu eida af nyiu, ok gengr hann i brott til sinna manna ok er þar um hrid med miklum blomæ.

26. (25.) Fra Giuka konghe ok sonum.

Giuki het konungr. Hann hafde riki fyrir sunnann Rin. Hann atte þria sonu, er sva hetu: B 139 Gunnar, Haughne, Gutthormr. Gudrun het dottir hans. H*un* var fręgst męr. Baru þau baurn miok af odrum konungabaurnum um alla atgiorfe, będe um vęnleik ok vauxt. Þeir voru iafnan i hernade ok unnu maurgh agętisverk. Giuki atte Grimhillde ena fiolkungu. Budle het konungr. Hann var rik-

10. hvauss] hvass *hs.* 13. eins konungs dottir] „*synes forvansket.* eins úríks konungs dóttir? *eller* né eins k. d.?“ *B.* 17. svaurdu] svardu *hs.* 22. Gutthormr] *saa hs.* 23. hun] hann *hs.*

are enn Giuke, ok þo badir rikir. Atli het brodir
Brynhilldar. Atle var grimr madr, mikill ok svartr
ok þo tiguligr ok inn meste hermadr. Grimhilldr
var grimhugud kona. Rad Giukungha stod med
miklum bloma, ok mest fyrir sakir barna hans, er
miok voru um fram flesta. Eitt sinn segir Gudrunn
meyium sinum, at hun ma eigi glaud vera. Ein
kona spyrr hana, hvat henne se at uglede. Hun
svarar: „Eigi fengum ver tima i draumum. Er þvi
harmr i hiarta mer. Rad drauminn, þar er þu 29 r
frettir eptir.“ Hun svarar: „Segh mer ok lat þik
eigi hryggia, þviat iafnan dreymir fyrir vedrum.“
F 179 Gudrun svarar: „Þetta er ekki vedr. Þat dreymde
mik, at ek sa einn fagran hauk mer a hende.
Fiadrar hans voru med gullighum lith.“ Konan
svarar: „Margir hafa spurt af ydrum vęnleik, vizsku
ok kurteise. Nockurs konungs son mun bidia þin.“
„Gudrun svarar: „Einge hlutr þotti mer haukinum
bętri, ok allt mitt fe villda ek helldr lata enn
hann.“ Konan svarar: „Sa er þu fęrr, man vera
vel mentr, ok muntu unna honum mikit.“ Gudrun
svarar: „Þat angrar mik, at ek veit eigi, hverr
hann er, ok skulum ver hitta Brynhilldi. Hun mun
vita.“ Þęr biugguzt med gulle ok mikille fegurd
ok foru med meyum sinum, unzt þer komu at
haull Brynhilldar. Su holl var buinn med gulle ok
B 140 stod a einu berge. Ok er sen er ferd þeirra, þa
er Brynhilldi saght, at margar konur oku at borg-
inne med gylltum va*u*gnum. „Þar man vera Gud-
run Giukadottir,“ *segir hun*. „Mik dreymde um
hana i notth, ok gaungum uth i moth henne. Ecke

10. m*e*r rad *synes hs. at have (dog navnlig* m*e*r *og* r *utydeligt)*; mér (of) *Fas.*, mér; ráð *B.* 29. vaugnum] vagn*u*m *hs.*, *understreget med rödt.* 30. segir hun] *Fas.*, *B.*; *mgl. i hs.*

sekia oss fridarre konur heim.“ Þer gengu uth i mothe þeim ok faugnudu vel. Þer gengu inn i þa inna faugru haull. Salrinn var skrifadr innann ok miok silfri buinn. Klęde voru breidd und*i*r fętr þeim, ok þionudu allir þeim. Þęr hofdu marghsskonar leika. Gudrun var faord. Brynhilldr męllte: „Hvi 29 v meghe þer eigi gledi bella? Gior eigi þat. Skemtum oss allar saman ok ręđum um rika konunga ok F 180 þeirra storvirke.“ „Giorum þat,“ segir Gudrun. „Eda hveria veiztu fremzta konunga verit hafa?“ Brynhilldr svarar: „Sonu *Hamundar* Haka ok Hagbard. Þeir unnu maurgh fregdarverk i hernade.“ Gudrun svarar: „Miklir voru þeir ok agętir, enn þo nam Sigar systur þeirra, enn hefir adra inne brennda, ok eru þeir seinir at hefna. Eda hvi nęfndir þu eigi bręđr mina, er nu þickia fremstir menn?“ Brynhilldr segir: „Þat er i godum efnum, enn eigi eru þeir enn miok reyndir, ok veit ek einn miok af þeim bera, enn þat er Sigurdr, son Sigmundar konungs. Hann var þa barn, er hann drap sonu Hundings konungs ok hefnde faudur sins ok Eylima modurfaudur sins.“ Gudrun męllti: „Hvat var til merkia um þat? Segir þu hann borinn, B 141 þa er fadir hans fell?“ Brynhilldr svarar: „Modir hans geck i valinn ok fann Sigmund konung saran ok baud at binda sar hans, enn hann kvedz of gamall siþan at beriazt, enn bad hana vid þat huggaz, at hun munde ęstan son ala, ok var þar spa spax geta. Ok eptir andlat Sigmundar konungs for hun med Alfe konungi, ok var Sigurdr

3. skrifadr] sk*r*ifadar *hs. (röd streg under).* 4. undir] undr *hs.* 11. Hamundar] *mgl. i hs.; indsat med Bugge efter Sv. Grundtvig, Danmarks gamle Folkeviser I s. 259 anm. 1. Papirafskriften Gl. kgl. saml. 1006 fol. tilföier i randen* Hermundar. 25. Sigmund] *prik over* g. 28. ęstan] *d. e.* œztan.

Digitized by Google

þar upp fęddr i mikille virdinghu, ok vann hann maurg afreksverk a hverium dege, ok er hann agęztr madr i verolldu.“ Gudrun męllti: „Af ast hefir þu frettum til hans halldit. Enn af þvi kom F 181 ek her at segia þer drauma mina, er mer fengu 30 r mikillar ahyggiu.“ Brynhilldr svarar: „Lat þik eigi slikt angra. Ver med fręndum þinum, er allir vilia þik gledia.“

27. Draumr Gudrunar radinn af Brynhilldi.

„Þat dr*e*ymde mik,“ sagde Gudrun, „at ver gengum fra skemmu marghar saman ok sam einn mikinn hiort. Hann bar langht af audrum dyʀum. Har hans var af gulle. Vęr villdum allar taka dyʀit, enn ek ein nada. Dyʀit þotti mer ǫllum lutum betra. Siþan skauztu dyʀit fyrir kniam mer. Var mer þat sva mikill harmr, at ek matta trauth bera. Siþan gaftu mer einn ulfhvelp. Sa dreifde mik blode brędra minna.“ Brynhilldr svarar: „Ek mun rada, sem eptir mun ganga. Til yckar mun koma Sigurdr, sa er ek kaus mer til mannz. Grimhilldr gefr honum meinblandinn miod, er ǫllum oss kemr i mikit strid. Hann mantu eigha ok hann skiott missa. Þu munth eiga Atla konung. Missa muntu brędra þinna, ok þa mantu Atla vegha.“ Gudrun svarar: „Ofrharmr er oss þat at vita slikt.“ Ok far*a* þęr nu i brott ok heim til Giuka konungs.

9. dreymde] drymde *hs.* 9. *Fas. og B. begynder ikke nyt kapitel her.* 24. fara] fr *hs.*

Digitized by Google

28. (26.) Sigurdi var blandat uminisaul. B 142

Sigurdr ridr nu i brott med þat mikla gull. Skil-
iazt þeiʀ nu vinir. Hann ridr Grana med aull-
um sinum herbunade ok farme. Hann ridr þar til,
er hann kom at hǫll Giuka konungs. Ridr nu i
borgina. Ok þat ser einn af konungs monnum ok
męllti: „Þat hygg ek, at her fare einn af godunum. F 182
Þesse madr er allr vid gull buinn. Hestr hans er
miklu meiʀi enn adrir hestar, ok afburdarvęnn
30 v vopnabunadr. Hann er langt um adra menn fram.
Enn sialfr berr hann þo mest af audrum monnum.“
Konungrinn gengr ut med hird sina ok kvadde
manninn ok spyrr: „Hverr ertu, er ridr i borgina,
er einge þorde nema at leyfe sona minna?“ Hann
svarar: „Ek heite Sigurdr, ok em ek son Sigmund-
ar konungs.“ Giuki konungr męllti: „Vel skalltu
her kominn med oss ok þigg her slikt, sem þu
villt.“ Ok hann gengr inn i hollina, ok voru aller
lagir hia honum, ok aller þionodu honum, ok var
hann þar i miklu yfirlęte. Þeir rida allir saman
Sigurdr ok Gunnar ok Haugne, ok þo er Sigurdr
fyrir þeim um alla atgiorfe, ok eru þo allir mikller
menn fyrir ser. Þat finnr Grimhilldr, hve mikit
Sigurdr ann Brynhilldi, ok hve opp*t* hann gętr
hennar. Hugsar fyrir ser, at þat veri meiʀe gipta,
at hann stadfestizt þar ok ętte dottur Giuka kon-
ungs, ok sa, at einge matte vid hann iafnazt, sa ok,
hvert traust at honum var, ok hafde ofr fiar, miklu
meiʀa, enn menn visse dęmi til. Konungr var vid
hann sem vid sonu sina, enn þeir virdu hann
framar enn sik. Eitt kvelld, er þeir satu vid dryck,
ris drottningh upp ok geck fyrir Sigurd ok kvadde

4. hǫll] *hs. (o med kröl over og under).* 15. Vel] V *udrykket i marginen.* 23. oppt] opp *hs.*

hann ok męllte: „Faugnudr er oss a þinne hervist, B 143 F 183 ok allt gott vilium ver til ydar leggia. Tak her vid horne ok dreck.“ Hann tok vid ok drack af. Hun męllti: „Þinn fadir skal vera Giuki konungr, enn ek modir, brędr þinir Gunnar ok Haugne ok aller, er eida vinnid, ok munu þa eigi yþrir iafninghiar fazt.“ Sigurdr tok þvi vel, ok vid þann dryck munde hann ecke til Brynhilldar. Hann dvaldizt þar um hrid. Ok eitt sinn geck Grimhilldr fyrir Giuka konung ok lagde hendr um hals honum ok męllti: „Her er nu kominn enn meste kappe, er 31 r finnazt man i verolldu. Vere at honum mikit traust. Gipt honum dottur þina med miklu fe ok sliku riki, sem hann vill, ok męti hann her ynde nęma.“ Konungr svarar: „Fatitt er þat, at bioda fram dęttr sinar, enn meire vegr er at bioda honum, enn adrir bide.“ Ok eitt kvelld skeinkir Gudrun. Sigurdr sér, at hun er vęn kona ok at aullu enn kurteisasta. v missere var Sigurdr þar, sva at þeir satu med fregd ok vingan, ok rędazt konungar nu vid. Giuki konungr męllti: „Mart gott veitir þu oss, Sigurdr, ok miok hefir þu styrkt vart riki.“ Gunnar męllti: „Allt vilium ver til vinna, at þer dvelizt her leinge, będi riki ok vora systur med bode, enn eigi munde annarr fæ, þott będi.“ Sigurdr svarar: „Hafit þauck fyrir ydra sęmd, ok þetta skal þiggia.“ Þeir sveriazt nu i brędralagh, sem þeir se sambornir brędr. Nu er gior agętligh veizla, F 184 ok stod margha daga. Dręckr Sigurdr nu brudlaup til Gudrunar. Matte þar sea marghskonar ględe ok skemtan, ok var hvern dag veit audrum betr. Þeir foru nu vida um laund ok vinna maurgh fregþarverk, drapu margha konungasonu, ok eingir menn

1. a] *hs.*, at *Fas.*, á *B.* 16. sinar] *rettet fra* þinar.

giordu slik afrek sem þeir. Fara nu heim med miklu herfannghe. Sigurdr gaf Gudrunu at eta af Fafnnis hiarta, ok siþan var hun miklu grimare enn adr ok vittra*r*e. Þeirra son het Sigmundr. Ok eitt sinn geck Grimhilldr at Gunnare syne sinum ok męllti: „Ydart rad stendr med miklum bloma, fyrir B 144
utan ein luth, er þęʀ erut kvonlauser. Bidit Bryn-
31 v hilldar, þat er gaufgazt rad, ok mun Sigurdr rida med ydr.“ Gunnar svarar: „Vist er hun vęn, ok eigi em ek þessa ufus,“ og segir nu fedr sinum ok brędrum ok Sigurde, ok eru allir fysande.

29. (27.) Sigurdr reid vafurloghan Brynhilldar Budladottur.

Þeir bua nu ferd sina listuligha. Rida nu fioll ok dale til Budla konungs. Bera upp bonordit. Hann tok þvi vel, ef hun vill eigi nita, ok segir hana sva stora, at þann einn mann mun hun eigha, er hun vill. Þa rida þeir i Hlymdale. Heimir fagnar þeim vel. Segir Gunnar nu erendenn. Heimir kvad hennar kior vera, hvern hun skal eigha. Segir þar sál hennar skamt fra, ok qvaz þat hyggia, at þann einn munnde hun eiga vilia, er ride elld brennanda, er sleginn er um sal hennar. Þeir finna salinn ok elldinn ok sea þar borg gulle bysta, ok brann elldr um utan. Gunnar reid Gota, enn F 185
Haughne Holkvi. Gunnar keyʀir hestinn at elldinum, enn hann hópar. Sigurdr męllti: „Hvi hopar þu, Gunnar?“ Hann svarar: „Eigi vill hestrin hlaupa þenna elld,“ ok bidr Sigurd lia ser Grana. „Heimillt er þat,“ segir Sigurdr. Gunnar ridr nu at elldinum, ok vill Grane eigi ganga. Gunnar ma

4. vittrare] vitt*rae* *hs.* 19. qvaz] q^z *hs.*

nu eigi rida þenna elld. Skipta nu litum, sem Grimhilldr kende þeim Sigurdi ok Gunnare. Siþan ridr Sigurdr ok hefir Gram i hende ok bindr gullspora a fętr ser. Grane hleypr fram at elldinum, er hann kende sporans. Nu verdr gnyʀ mikill, er elldrinn tok at ęsast, enn iord tok at skialfa. Loginn stod vid himin. Þetta þorde engi at giora fyʀ, ok var, sem hann ride i myrkva. Þa lęgdizt elldrin, enn hann geck af hestinum inn i salinn. Sva er kvedit:

B 145 22. Elldr *nam* at ęsast, 32 r
enn iord at skialfa,
ok hár loghe
vid himne gnęfa.
Far treystizt þar
fylkiss recka
elld at riþa
ne yfir stigha.

23. Sigurdr Grana
sverdi keyrde,
F 186 elldr sloknade
fyrir audlinge,
logi allr lęgþizt
fyrir lofgiornum,
bliku reid*i*,
er Reginn átte.

Ok er Sigurdr kom inn um logan, fann hann þar eitt fagurt herberghe, ok þar sat i Brynhilldr. Hun spyrr, hverr sa madr er. Enn hann nefndizt Gunnar Giukason: „Ertu ok ętlud minn kona med iayrde fedurs þins, ef ek ridꜳ þinn vꜳfurlogha, ok fostra þins

8. lęgdizt] *i hs. skrevet med* a *med kröl under.* 11. Elldr] E *udrykket i marginen.* nam] man *hs.* 25. reidi] reid *hs.*

med ydru atkvędi.“ „Eigi veit ek giorla,
hversu ek skal þessu svara,“ *segir hun*. Sigurdr
stod retr a golfenu ok studizt a sverdzhiollt-
inn ok męllti til Brynhilldar: „Þęr i moth
skal ek giallda mikinn mund i gulle ok godum
gripum.“ Hun svarar af ahyggiu af sinu sęti, sem
alft af baru, ok hefir sverd i hendi ok hialm a
haufde ok var i bryniu: „Gunnar,“ segir hun, „ręd
ecki slikt vid mik, nema þu sert hverium manne
fremre, ok þa skalltu drepa, er min hafa bedit, ef B 146
þu hefir traust til. Ek var i orrostu med Garda-
konunge, ok voru vopn vár litud i mannablode, ok þess
girnumzt ver enn.“ Hann svarar: „Morgh storvirke
hafe þer unnit, enn minnizt nu a heit ydr, ef þesse
elldr vere ridinn, at þer mundit med þeim manne
gangha, er þetta giorde.“ Hun finnr nu her saunn
saur ok merke þessa mals, stendr upp ok fagnar
honum vel. Þar dvelst hann þriar nętr, ok bua F 187
eina reykkiu. Hann tekr sverdit Gram ok leggr i
32 v medal þeirra bęrt. Hun spyrr, hvi þat sętte. Hann
qvad ser þat skipat, at sva giorde hann brudlaup
til konu sinnar eda fenge ella bana. Hann tok þa
af henne hringinn Andvaranauth, er hann gaf henne,
enn feck henni nu annan hring af Fafnnis arfe.
Eptir þetta rid*r* hann brott i þann sama elld til
sinna felagha, ok skipta þeir aptr litum ok rida
siþan i Lymdale ok segia, hve farit hafde. Þann
sama dag for Brynhilldr heim til fostra sins ok
segir honum af trunade, at til hennar kom einn
konungr, „ok reid minn vafurloga ok qvazt kominn
til rada vid mik ok nefndiz Gunnar. Enn ek sagþa,
at þat munde Sigurdr einn giora, er ek vann eida

2. segir hun] *Fas.*, *B.*; *mgl. i hs.* 17. saur] *d. e.* svǫr.
25. ridr] rid *hs.*

a fiallenu, ok er hann minn frumverr.“ Heimir
qvad nu sva buit vera mundu. Brynhilldr męllti:
„Dottur ockar Sigurdar, Aslaughu, skal her upp
fęda med þer.“ Fara konungar nu heim, enn Bryn-
hilldr for til fedr sins. Grimhilldr fagnar þeim vel
ok þackar Sigurdi sina fylgd. Er þar buizt vid
B 147 veizlu. Kom þar mikill mannfiolde. Þar kom
Budle konungr med dottur sina ok Atli son hans.
Ok hefir þesse veizla stadit marga dagha. Ok er
lokit er þessi veizlu, minir Sigurd allra eida vid
F 188 Brynhilldi, ok letr þo vera kyrth. Brynhilldr ok
Gunnar satu vid skemtan ok drucku gotth vin.

30. (28.) Deilld drotthninganna Brynhilldar ok Gudrunar.

Þat er ein dagh, er þer gengu til arinnar Rinar
at þva ser. Þa od Brynhilldr lengra ut a ana.
Gudrun spyrr, hvi þat gegnde. Brynhilldr segir:
„Hvi skal ek um þetta iafnazt vid þik helldr enn
um annad? Ek hugda, at minn fadir vere rikare
enn þinn, ok minn madr unnid maurgh snilldarverk
ok ride elld brennanda, enn þinn bonde var þręll
Hialpreks konungs.“ Gudrun svarar med reide:
„Þa verir þu vittrare, ef þegder, enn lastadir mann 33 r
minn. Er þat allra manna mal, at einge hafe slikr
komit i verolldina fyrir hversvettna sakir, ok eigi
samir þer vel at lasta hann, þviat hann er þinn

---

3. dottur] dott*ir hs. I overskriften synes efter* bh *(med streg over) at staa tegnet for* ok *(ikke* G*)*; G*udrunar nu helt udvisket.* 13. Rinar] ʀin*ar hs. sikkert, som det synes (ligesaa papirafskrifterne);* saman *Fas., B. („Ordet sér i Cd. ud som* Sam[r]; *förste Bogstav er ikke tydelig; Bogstaven over* m *ligner mér* r *end* n“ *B.).* 21. þegder] *af* þeg, *hvormed side 32v slutter, sees kun förste bogstav tydelig;* der *tydeligt paa næste side.*

frumverr, ok drap hann Fafnne ok reid vafrlogann, er þu hugdir Gunnar konung, ok hann la hia þer ok tok af hende þer hringinn Andvaranaut, ok mattu nu her hann kęnna.“ Brynhilldr ser nu þenna hring ok kennir. Þa faulnar hun, sem hun daud vere. Brynhilldr for heim ok męllti ecki ord um kvelldit. Ok er Sigurdr kom i reckiu, spyrr Gudrun: „Hvi er Brynhilldr sva ukat?“ Sigurdr svarar: „Eigi veit ek glaugth, enn grunar mik, at ver munum vita bratt nockuru giorr.“ Gudrun męllti: „Hvi unir hun eigi aud ok selu ok allra manna lofe, ok fengit þann mann, sem hun villde?“ Sigurdr męllti: „Hvar var hun þa, er hun sagde þat, at hun þęttiz F 189
enn ęzta eigha eda þann, er hun villde hellzt eigha?“ B 148
Guþrun svarar: „Ek skal eptir spyʀia a morginn, hvern hun vill hellzt eigha.“ Sigurdr svarar: „Þess leth ek þik, ok ydrazt muntu, ef þu giorir þat.“ Ok um morgininn satu þer i skemmu sinne, ok var Brynhilldr hliod. Þa męllti Gudrun: „Ver kat, Brynhilldr. Angrar þik okkart vidrtal, eda hvat stendr þer fyʀir gamne?“ Brynhilldr svarar: „Illt eitt gengr þer til þessa, ok hefir þu grimt hiarta.“ „Vird eigi sva,“ segir Gudrun, „ok seg helldr.“ Brynhilldr svarar: „Spyʀ þess eina, at betr se attu vitir. Þat samir rikum konum. Ok er gott godu at una, er ydr gengr allt at oskum.“ Gudrun svarar: „Snemt er þvi enn at hęla, ok er þetta nockur su forspa. Hvat reki þer at oss? Ver giordum ydr ecke til angrs.“ Brynhilldr svarar: „Þess skalltu giallda, er þu att Sigurd, ok ek ann þer
33 v eigi hans at niota ne gullsins mikla.“ Gudrun svarar: „Eigi vissa ek ydr ummęli, ok vel mętte fadir minn sea rad fyrir mer, þottu verir ecki at

14. hellzt] hellt *hs.* 22. þer] þeir *hs.* 30. er þu] erþv *hs.*

Digitized by Google

hitt." Brynhilldr svarar: „Ecke haufum ver launmęle haft, ok þo haufum vid eida svarit, ok vissu þęr þat, at þer velltud mik, ok þess skal hefna." Gudrun svarar: „Þu er*t* betr gefin, enn maklight er, ok þinn ofse man illa siatna, ok þess munu margir gialldꜳ." „Una mundu ver," segir Brynhilldr, „ef eigi ęttir þu gaufgara mann." Gudrun svarar: „Attu sva gaufgan mann, at uvist er, hverr
F 190 meire konungr er, ok gnott fiar ok rikis." Brynhilldr svarar: „Sigurdr vꜳ ꜳt Fafnne, ok er þat meira vert enn allt riki Gunnars konungs," sva sem kvedit er:

24. Sigurdr vꜳ at orme,
enn þat siþan mun
engum fyrnazt,
medan aulld lifir.
B 149 Enn hlyre þinn
hvarke þordi
elld at rida
nę yfir stigha.

Gudrun svarar: „Grane rann eigi elldinn undir Gunnare konungi, enn hann þorde at rida, ok þarf honum eigi hugar at fryia." Brynhilldr svarar: „Dyl*ium*zt eigi vid, at ek hygg Grimhilldi eigi vel." Gudrun svarar: „Amęl henne ęigi, þviat hun er til þin sem til dottur sinnar." Brynhilldr svarar: „Hun velldr aullum uppaufum þess bauls, er oss bitur. Hun bar Sigurdi grimt aul, sva at eigi munde hann mitt nafn." Gudrun svarar: „Marth rangth ord męler þu, ok mikil lygi er slikt." Brynhilldr svarar: „Niote þer sva Sigurdar, sem þer hafit mik eigi svikit,

4. ert] er *hs.* 6. Una] Vna *hs.*, V *halvveis udrykket i marginen.* 23. dyliumzt] dylizt *hs.* 24. ek] et ek *hs.*

ok er yþart samvellde umaklight, ok gange ydr sva, sem ek hygg." Gudrun svarar: „Betr mun ek niota, enn þu mundir vilia, ok enge gat þess, at hann ętti ofgoth vid mik ne eitt sinn." Brynhilldr svarar: F 191
„Illa męlir þu ok, er af þer rennr, mantu idrazt, ok
34 r hendum eigi heiptyrde." Gudrun segir: „Þu kastadir fyʀe heiptarordum a mik. Lętr þu nu, sem þu munir yfir bęta, enn þo byʀ grimt undir." „Leggium nidr unyt hial," segir Brynhilldr. „Ek þagda leinghe yfir minum harme, þeim er mer bio i brioste, enn ek ann þinum brodur at eins, ok taukum annat tal." Gudrun segir: „Langt ser hugr þinn um fram." Ok þar af stod mikill ufagnadr, er þęr gengu á ána ok hun kende hringinn, ok þar af vard þeirra vidręda.

31. (29.) Harmr Brynhilldar vox at eins.

Eptir þetta tal legzt Brynhilldr i reckiu, ok komu þesse tidende fyʀir Gunnar konung, at Brynhilldr er siuk. Hann hittir hana ok spyrr, hvat B 150
henne se. Enn hun svarar engu ok ligr, sem hun se daud. Ok er hann leitar eptir fast, þa svarar hun: „Hvat giordir þu af hring þeim, er ek sellda þer, er Budle konungr gaf mer at efsta skilnade, er þer *synir* Giuk*a* konung*s* komut til hans ok heitud at heria eda brenna, nema þer nędit mer. Siþan leidde hann mik a tal ok spyrr, hvern ek kiora af þeim, sem komnir voru. Enn ek budumzt til at veria landit ok vera hofdinghe yfir þridiunghe lids. Voro þa tveir kostir fyrir hendi, at ek munda

23. synir Giuka konungs] Giuke k*onung*r *hs., hvilket ifölge Bugge, som henviser til Sigurðarkviða III 35.*$_{8}$, *ikke kan være rigtigt. Med den i teksten foretagne ændring jfr. s. 75.*$_{27}$. Gjúkungar *formoder B.*

Digitized by Google

þeim verda at giptaz, sem hann villde, eda vera
án allz fear ok hans vinattu, qvad þo sina vinattu
mer mundo betr gegna enn reide. Þa hugsada ek
med mer, hvart ek skyllda *hlyda* hans vilia eda
drępa margan mann. Ek þottumzt vanfer til at
F 192 þreyta vid hann, ok þar kom, at ek hetumzt þeim,
er ride hestinum Grana med Fafnnis árfe ok ride
minn vafurlogha ok drepe þa menn, er ek kvad 34 v
a. Nu treystizt einge at rida, nema Sigurdr einn.
Hann reid elldinn, þviat hann skorte eigi hug til.
Hann drap orminn ok Reginn ok fim konunga, enn
eigi þu, Gunnar, er þu faulnadir sem nár, ok ertu
eingi konungr ne kappe. Ok þess streingda ek heit
heima at fedr mins, at ek munda þeim einum unna,
er agęztr veri alinn, enn þat er Sigurdr. Nu erum
ver eidrofa, er ver eigum hann eigi, ok fyrir þetta
skal ek radande þins dauda. Ok eigum ver Grim-
hilldi illt at launa. Henne finnz enghe kona huglaus-
are ne verre.“ Gunnar svarar, sva at fair heyrdu:
„Maurg flęrdarord hefir þu męllt, ok ertu illudigh
kona, er þu amęlir þeirre konu, er miok er um þik
fram, ok eigi *u*nde hun ver sinu, sva sem þu
B 151 giorir, eda kvalde dauda menn, ok engann myrde
hun ok lifir vid lof.“ Brynhilldr svarar: „Ecke hof-
um ver launþing haft ne udadir giort, ok annat er
vart edli, ok fusare vęrim ver at drepa ydr.“ Siþan
villde hun drepa Gunnar konung, enn Haugne sette
hana i fiotra. Gunnar męllti þa: „Eigi vil ek, at hun bui
i fiotrum.“ Hun svarar: „Hird eigi þat, þviat alldri
ser þu mik glada siþan i þinne haull eda drecka ne
tefla ne hugat męla ne gulle leggia god klędi nę
F 193 ydr rad gefa.“ Kvad hun ser þat mestann harm,

4. hlyda] *mgl. i hs.; saaledes udfyldt Fas., B.* 18. hug-
lausare] havg- *hs.* 22. unde] ynde *hs.*

at hun atte eigi Sigurd. Hun settizt upp ok slo sinn borda, sva at sundr geck, ok bad sva luka skemmudyrum, ath langa leid mętte heyra hennar harmtaulur. Nu er harmr mikill, ok heyrir um allann bęinn. Gudrun spyrr skemmumeyiar sinar, 35 r hvi þęr se sva ukatar eda hryggar: „Eda hvat er ydr, eda hvi fari þer sem vithlausir menn, eda hverr gyzke er ydr ordin?“ Þa svarar hirdkona ein, er Svafurlaud het: „Þetta er utimadagr. Var hǫll er full af harme.“ Þa męllte Gudrun til sinnar vinkonu: „Stattu upp, ver hǫfum lenghe sǫfit, vek Brynhilldi, gaungum til borda ok verum katar.“ „Þat giore ek eigi,“ sagde hun, „at vekia hana ne vid hana męla, ok maurgh degr drack hun eigi miod ne vin, ok hefir hun fengit goda reide.“ Þa męllti Gudrun til Gunnars: „Gack at hitta hana,“ segir hun, „ok seg oss illa kunna hennar meine.“ Gunnar svarar: „Þat er mer bannat at hitta hana eda hennar fe at skipta.“ Þo ferr Gunnar at hitta hana ok leitar margha vegha malsenda vid hana ok fęʀ ecki af um sva*u*rinn. Gengr nu a brott ok hittir Haughna ok bidr hann finna hana. Enn hann kvezt vera ufuss ok feʀ þo ok fekk ecki af henne. Ok er hittr Sigurdr ok bedinn at finna hana. Hann F 194 svarar enghu, ok er sva buit um kvelldit. Ok ann- B 152 ann dagh eptir, er hann kom heim af dyraveide, hitte hann Gudrunu ok męllti: „Þann vegh hefir fyrir mik borit, sem þetta mune til mikils koma hrollr sea, ok mun Brynhilldr deyia.“ Gudrun svarar: „Herra minn, mikil kynzl fylgia henne. Hun hefir nu sofit siau dęgr, sva at enge þorde at vekia hana.“ Sigurdr svarar: „Eigi sefr hun. Hun hefir

16. Gack] G *udrykket i marginen.* 21. svaurinn] svari*nn* *hs.* 26. kom heim] *hs., ikke:* kom.

Digitized by Google

storrędi med hondum vid ockr.“ Þa męllti Gud-
run med grate: „Þat er mikill harmr at vita þinn
bana. Far helldr ok finn hana ok vit, ef siatne
hennar ofse. Gef henni gull ǫk myk sva hennar 35 v
reide.“ Sigurdr geck ut ok fann opinn salinn.
Hann hugde hana sofa ok bra af henne klędum ok
męllti: „Vake þu, Brynhilldr, sol skin um allann
bęinn, ok er ęrit sofit. Hritt af þer harme ok tak
glede.“ Hun męllti: „Hvi setir þinne dirfd, er þu
ferr mik at hitta. Mer var engi verre i þessum
svikum.“ Sigurdr spyrr: „Hvi męlęr þu eigi vid
menn, eda hvat angrar þik?“ Brynhilldr svarar:
„Þer skal ek segia mina reide.“ Sigurdr męllti:
„Heillud ertu, ef þu ętlar grimann minn hug vid
þik, ok er sia þinn madr, er þu kaust.“ „Nei,“
segir hun, „eigi reid Gunnar elldinn til var, ok eigi
gallt hann mer at munde felldann val. Ek undrud-
F 195 umz þann mann, er kom i minn sal, ok þottumzt
ek kenna ydr aughu, ok feck ek þo eigi vist skilit
fyrir þeirre huldu, er a la a minne hamingiu.“ Sig-
urdr segir: „Ecke erum ver gaufgare menn enn
synir Giuka. Þeir drapu Danakonung ok mikinn
haufdingia brodur Budla konungs.“ Brynhilldr
svarar: „Marth illt eigum ver þeim upp at inna,
ok minn oss ecke a harma vara. Þu Sigurdr vatt
orminn ok reitt elldinn ok of mina sauk, ok voru
þar eigi synir Giuka konungs.“ Sigurdr svarar:
B 153 „Ecki vard ek þinn madr ok vartu minn kona, ok
gallt vid þer mund agętr konungr.“ Brynhilldr svarar:
„Eigi sa ek sva Gunnar, at minn hugr *giordi* hlęia

9. þinne] *hs.*, *Fas.*; þin *formoder B.*; *jfr. dog det analoge udtryk* hvi gegndi hennar meine *s.* $77._{27}$. 15. sia] s^{w} *hs.* *(hvilket oftest skal oplöses sva)*; sá *Fas.*, sjá *B.* 21. Ecke] E *udrykket i marginen.* 30. sa] *hs.*, sé *formoder B.* giordi] *mgl. i hs.*; *her tilföiet overensstemmende med udtrykket s.* $89._{20}$.

Digitized by Google

vid honum, ok grim em ek vid hann, þot ek hylma
yfer fyrir audrum.“ „Þat er ogurlight,“ segir Sig-
urdr, „at unna eigi slikum konungi. Eda hvat
angrar þik męst? Mer synizt, sem hans ast se þer gulli
betri.“ Brynhilldr svarar: „Þat er mer sarazt minna
36 r harma, at ek fę eigi þvi til leidar komit, at biturt
sverd vere rodit i þinu blode.“ Sigurdr svarar: „Kvid
eigi þvi. Skamt mun at bida, aþr biturt sverd man
standa i minu hiarta, ok ecke muntu þer verra
bidia, þviat þu munth eigi eptir mik lifa, munu ok
fair vorir lifsdagar hedann i fra.“ Brynhilldr svarar:
„Eigi sta*n*da þinn ord af litlu fare, siþan þer svikut
mik fra aullu ynde, ok ecki hirde ek um lifit.“
Sigurdr svarar: „Lif þu ok unn Gunnare konungi F 196
ok mer, ok allt mitt fe vil ek til gefa, at þu deyir
eigi.“ Brynhilldr svarar: „Eigi veiz þu giorla mitt
eþle. Þu berr af aullum monnum, enn þer hefir
enge kona ordit leidare enn ek.“ Sigurdr svarar:
„Annat er sannara. Ek unna þer betr enn mer,
þott ek yrda fyrir þeim svikum, ok ma þvi nu ecke
bręgda, þviat avallt, er ek gada mins geþs, þa
harmade mik þat, er þu vart eigi min kona. Enn
af mer bar ek, sem ek matta, þat, er ek var i kon-
ungshaull, ok unda ek þvi þo, at ver vorum aull
saman. Kann ok verda, at fram verde at koma
þat, sem fyrir er spad, ok ecki skal þvi kvida.“
Brynhilldr svarar: „Ofseinat hefir þu at segia, at
þik angrar minn harmr, enn nu fam ver enga
likn.“ Sigurdr svarar: „Giarnna villda ek, at vid
stigim a einn bed będi, ok vęʀir þu min kona.“
Brynhilldr svarar: „Ecki er slikt at męla, ok eigi B 154
mun ek eiga ɪɪ konunga i einne haull, ok fyʀ skal

12. standa] stada *hs.* 23. þat] *þat „staar i Cd. meget nær ind paa* er *og skulde kanské stryges“ B.*

Digitized by Google

ek lif lata, enn ek svikia Gunnar konung," — ok
minnizt nu a þat, er þau funduzt a fiallinu ok sor-
uzt eida — „enn nu er þvi aullu brugdit, ok vil
ek eigi lifa." „Eigi munda ek þitt nafn," sagde Sig- 36 v
urdr, „ok eigi kenda ek þik fyrr, enn þu vart gipt,
ok er þetta enn mesti harmr." Þa męllti Bryn-
hilldr: „Ek vann eid at eigha þann mann, er ridi
minn vafrloga, enn þann eid villda ek hallda eda
F 197 deyia ella." „Helldr enn þu deyir, vil ek þik eigha,
enn fyʀirlata Gudrunu," segir Sigurdr. Enn sva
þrutnudu hans sidur, at i sundr gengu bryniu-
hringar. „Eigi vil ek þik," sagde Brynhilldr, „ǫk
aunghann annara." Sigurdr geck i brott. Sva
segir i Sigurþarqvidu:

25. Ut geck Sigurdr
anspialle fra
hollvinur lofþa
ok hnip*n*ade,
sva at ganga nam
gunnarfusum
sundr of sidur
serkr iarnofinn.

Ok er Sigurdr kom i hollina, spyrr Gunnar, hvart
hann vite, hverr meintrege henne veri, eda hvart
hun hefir mal sitt. Sigurdr kvad hana męla
mega. Ok nu ferr Gunnar at hitta hana i annat sinn
ok spyʀ, hvi gegndi hennar meine, eda hvart nockur
B 155 bot munde til liggia. „Ek vil eigi lifa," sagde Bryn-
hilldr, „þviat Sigurdr hefir mik vellt, ok eigi sidr

12. ǫk] *synes rettet fra* ak. 18. hnipnade] hnipade *hs.* (*jfr. Bugge, Fornkvæði s. 337 a og udg. af Vǫls. saga*). 27. hvi] *hs. synes at have* hvr *med accenttegn over* r; *her er da vistnok* hvr *rettet til* hvi *ved over* r *at tilföie den skraastreg, som bogstaven i almindelig har i hs.* meine] *hs.*, *Fas.*; mein *formoder B.*; *jfr. dog s.* 75$_{9}$.

Digitized by Google

þik, þa er þu lęzt hann fara i mina sęngh. Nu vil ek eigi II menn eiga senn i einne holl, ok þetta skal vera bane Sigurdar eda þinn eda minn, þviat hann hefir þat allt saght Gudrunu, enn hun brigzlar mer."

32. (30.) Svikinn Sigurdr.

Eptir þetta geck Brynhilldr ut ok settiz undir skemmuvegg sinn ok hafde margar harmtaulur, kvad ser allt leitt będi land ok riki, er hun F 198
atte *eigi* Sigurd. Ok enn kom Gunnar til hennar.
37 r Þa męllti Brynhilldr: „Þu skallt lata będi rikit ok feit, lifit ok mik, ok skal ek fara heim til frenda minna ok sitia þar hrygg, nema þu drepir Sigurd ok son hans. Al eigi upp ulfhvelpinn." Gunnar vard nu miok hugsiukr ok þottiz eigi vita, hvat hellzt la til, allz hann var i eidum vid Sigurd, ok lek ymest i hug, þotte þat þo mest svivirding, ef konan genghi fra honum. Gunnar męllti: „Brynhilldr er mer aullu betri, ok fregzt er hun allra kvenna, ok fyʀ skal ek lif lata enn tyna hennar ast." Ok kallar til sin Haugna brodur sinn ok męllti: „Fyrir mik er komit vannmęli mikit." Segir, at hann vill drepa Sigurd, kvad hann hafa vellt sik i trygd: „Radum vid þa gullinu ok aullu rikinu." Haugni segir: „Ecki samir ockr sęrinn at riufa med ufridi. Er oss ok mikith traust

---

6—17. Jfr. Sigurðarkviða III (en skamma) 6—$14._{6}$. 17—20. Jfr. Sig. III 15. 20. Jfr. Sig. III $14._{7\text{-}10}$. 21—25. Jfr. Sig. III 16—17.

---

6. Eptir] e *gjentaget efter initialen.* settiz] settᶻ *hs.*, sezt *B.* 9. eigi] *mgl. i hs.* 24. Ecki] E *udrykket i marginen.* 25. sęrinn] sarin*n* *hs.*

Digitized by Google

at honum. Eru eingir konungar oss iafnir, ef sea B 156 inn hynski konungr lifir, ok slikan magh fam ver alldri, ok hygg at, hversu goth veri, ef ver ętim slikan magh ok systursonu, ok se ek, hversu þetta stenzt af. Þat hefir Brynhilldr vakit, ok hennar rad koma oss i mikla svivirding ok skada.“ Gunnar svarar: „Þetta skal fram fara, ok se ek radit. Eggium til Gutthorm brodur ockarnn. Hann er ungr ok fas vitande ok fyrir utan alla eida.“ Haugni segir: „Þat rad lizt mer illa sett, ok þott fram F 199 kome, þa munu ver giolld fyrir taka at svikia slikan mann.“ Gunnar segir Sigurd deyia skulu, „eda man ek deyia ella.“ Hann bidr Brynhilldi upp standa ok vera kata. Hun stod upp ok segir þo, at Gunnar mun eigi koma fyr i sama reyckiu 37 v henne, enn þetta er fram komit. Nu ręđaz þeir vid bręđr. Gunnar segir, at þetta er gilld banasauk at hafa tekit meydom Brynhilldar: „Ok eggium Gutthorm at giora þetta verk.“ Ok kalla hann til sinn ok bioda honum gull ok mikit riki ok vinna þetta til. Þeir toku orm einn ok af vargshollde ok letu sioda ok gafu honum at eta, sem skalldit kvad:

26. Sumir vidfiska toku,
sumir vitnishrę skifdu,
sumir Gutthorme gafu
gera holld
vid mungate

1—9. Jfr. Sig. III 18—20. Str. 26 er en sterkt forvansket og ufuldstændig variant til Brot af Sigurðarkviðu str. 4.

7. Eggium] E *udrykket i marginen*. 20. ok vinna] at vinna *formoder B*. 25. vitnis hręskifdv *hs*. 28. *Efter* mvngate *staar tilföielsestegnet*, *men intet skrevet til over linjen eller i marginen*.

Digitized by Google

ok margha lute B 157
adra i tyfrum.

Ok vid þessa fęzlu vard hann sva ęfr ok agiarnn, ok allt saman ok fortaulur Grimhilldar, at hann het a*t* giora þetta verk. Þeir hetu honum ok mikille sęmd i motte. Sigurdr visse eigi van þessa velręda, matte hann ok eigi vid skaupum vinna ne sinu alldrlaghe. Sigurdr visse sik ok eigi vela verdan fra þeim. Gutthormr geck inn at Sigurdi F 200
eptir um morginninn, er hann hvillde i reckiu sinne. Ok er hann leit vid honum, þorde Gutthormr eigi at veita honum tilręde ok hvarf ut aptr. Ok sva ferr i annat sinn. Augu Sigurdar voru sva snaur, at far einn þorde gegn at sea. Ok ed þridia sinn geck hann inn, ok var Sigurdr þa sofnadr. Gutthormr bra sverde ok leggr a Sigurdi, sva at blodrefillinn stod i dynum undir honum. Sigurdr vaknar vid sarit, enn Gutthormr geck ut til dyranna. Þa B 158
tok Sigurdr sverdit Gram ok kastar eptir honum, ok kom a bakit ok tok i sundr i midiu. Fell ann-
38 r an veg fotalutr, enn annan haufu*d*it ok hendurnar aptr i skemmuna. Gudrun var sofnut i fadme Sigurdar, enn vaknade vid oumrędiligan harm, er hun flaut i hans blode, ok sva veinade hun med grat

18—24. Jfr. Sig. III 22—25.$_{2}$.

5. at] a *hs.* 6. þessa *hs., som det synes, sikkert.* 10. eptir] e *(eller* ę*?), som det synes, rettet fra* vm. 16. Sigurdi] *i hs. skrevet* S *med forkortelsestegn efter*; *med oplösningen* Sig*urdi jfr. s.* 90.$_{4}$. 21. haufudit] haufut *hs.*, höfuð *Fas.*, höfuðit *B.* hend*urr*nar *hs.* 24. veinade] *I hs. först skrevet* hrei-, *men* r *og den del af bistaven paa* h, *som gaar nedenfor linjen, er senere næsten helt udslettet. Efter trækkene synes ordet snarest at burde opfattes som rettelse fra* hreinade *til* veinade, *hvor da skriveren havde glemt at udslette överste del af hovedstaven paa* h. *Fas. og B. formoder* kveinaði.

Digitized by Google

ok harmtaulur, at Sigurdr reis upp vid hegendit ok
mȩllti: „Grat eigi,“ sagde hann. „Þinir bredr lifa
þer til gamans, enn þess til ungan son a ek, er
kann eigi at varazt fiandr sina, ok illa hafa þeir
fyrir sinum lut sed. Ecki fa þeir slika*n* magh at
rida i her med ser, ne systurson, ef sea nȩde at vaxa.
Ok nu er þat fram komit, er fyrir launghu var
spad, ok ver hǫfum dulizt vid, enn eingi ma vid
skaupum vinna. Enn þessu velldr Brynhilldr, er
mer ann um hvern mann fram, ok þess ma ek
sveria, at Gunnare giorda ek alldri meinn, ok þyrmda
ek ockrum eidum, ok eigi var ek ofmikill vinr hans
F 201 konu. Ok ef ek hefda vitad þetta fyʀir, ok stiga
ek a mina fȩtr med min vopn, þa skylldu margir
tyna sinu life, adr enn ek fella, ok allir þeir brȩdr
drepnir, ok torvelldra munde þeim at drepa mik
en en mesta visund eda villegaullt.“ Konungrinn
let nu lif sitt. Enn Gudrun blȩs mȩdiliga aund-
unne. Þat heyʀir Brynhilldr ok hlo, er hun heyrde
hennar andvarp. Þa mȩllti Gunnar: „Eigi hlȩr þu
B 159 af þvi, at þer se glatt um h*i*artarȩtr, eda hvi
hafnar þu þinum lit? Ok mikit forat ertu, ok meire
van, at þu ser feigh, ok engi vere makligri til at 38 v
sea Atla konung drepinn fyrir augum þer, ok
ȩttir þu þar yfir at standa. Nu verdum ver at sitia
yfir maghe vorum ok brodurbana.“ Hun svarar:
„Engi fryʀ, at eigi se fullvegit. Enn Atli konungr

1—13. Jfr. Sig. III 25.$_3$—28. 13—16. Jfr. Þiðr. s. 301.$_{22-25}$. 16—17. Jfr. smst. s. 301.$_{27-30}$. 18—27. Jfr. Sig. III 29—33.$_2$.

5. slikan] *ser* likara *hs.;* slíkan *har B. formodet under henvisning til Sig. III 27;* sér ríkara *Fas.* 17. konungrinn] *hs., ikke* k*onungr.* 21. hiarta-] hrta *hs.* 23. engi] *over* g *synes et overflödigt* i *at være udslettet (jfr. s. 83.$_5$).*

hirdir ecki um hóth ydr eda reide, ok hann mun ydr leingr lifa ok hafa meira valld." Hǫgni męllti: „Nu er fram komit þat, er Brynhilldr spade, ok þetta ed illa verk, *er* ver fam alldri bót." Gudrun męllti: „Frendr minir hafa drepit minn mann. Nu munu þer rida i her fyst, ok er þer komit til bardaga, þa muno þer finna, at Sigurdr er eigi a adra hond ydr, ok muno þer þa sea, at Sigurdr var *ydur* gęfa ok styrkr, ok ef hann ętte ser slika sonu, þa mętte þer styrkiazt vid hans afkveme ok sina frendr." (31.) Nu þottizt enghe kunna at svara, at F 202 Brynhilldr beide þess hlęgiande, ed hun harmade med grate. Þa męllti hun: „Þat dreymde mic, Gunnar, at ek atta kallda sęng, enn þu ridr i hendr uvinum þinum, ok aull ętt ydr man illa fara, er þer erut eidrofa, ok mundir þu þat uglaukt, er þit blaundudut blode saman Sigurdr ok þu, er þu rett hann, ok hefir þu honum allt illu launad þat, B 160 er hann giorde vel til þin ok let þik fremstann vera, ok þa rey*n*de þat, er hann kom til vor, hve hann hellt sina eida, at hann lagde ockar i mille it snarpeggiada sverd, þat er eittri var hert. Ok snemma rędu þer til saka vid hann ok vid mik, þa er ek

1—2. Jfr. Sig. III 33.$_{3-8}$. 11—22. Jfr. Brot 15—19. 22—23. Jfr. Sig. III 34.$_{1-4}$.

3. Nu] N *udrykket i marginen.* 4. er] *mgl. i hs. Neppe:* .. ed illa verk. Ver fam alldri bót. *Fas. læser her:* verk, er vér fám aldri bœtt, *medens B. formoder:* verk fám vér aldri bœtt. *Hs. synes dog sikkert at have* bót, *ikke* bét. 7. muno] mvo *synes hs. at have; saaledes sikkert l. 8.* 8. ydur] þeirra *hs.*, yðar *Fas.*, yður *B.* 10. ok sina] „ok svá?" *B.* 11. *Fas. og B. lader her nyt kapitel begynde, hvilket dog ikke er antydet i hs.* 12. ed] *d. e.* er. 13. mic] *hs. har snarere* mit *end* mic. 14. atta—ridr] *hs.*, ętta—ridir *ændrer B. efter Brot 16.*$_{4-5}$. 20. reynde] reyde *hs.*

Digitized by Google

var heima med fedr minum, ok hafda ek allt þat, er ek villda, ok ętlada ek eingan ydarnn minn skylldu verda, þa er þer ridut þar at garde þriʀ konungar. Siþan leidde Atle mik a tal ok spyrr, ef ek villda þann eiga, er ride Grana. Sa var ydr 39 r
ecke likr. Ok þa hetumzt ek syne Sigmundar konungs ok eingum audrum. Ok eigi mun ydr farazt, þott ek deyia.“ Þa reis Gunnar upp ok lagde henndr um hals henne ok bad, at hun skyllde lifa ok þiggia fe, ok aller adrir lauttu hana at deyia. Enn hun hratt hver*i*um fra ser, er at henne kom, ok kvad ęcki tioa mundu at letia hana þess, er hun ętlade. Siþan hét Gunnar a Haugna ok spyʀ hann rada ok bad hann til fara ok vita, ef hann fenge
F 203 mykt skaplynde hennar, ok kvad nu ęrna þaurf vera a haundum, ef sefaz mętte hennar harmr, þar til er fra lide. Haugne svarar: „Leti engi madr hana at deyia, þviat hun vard oss alldri at gagne ok aungum manne, siþan hun kom higat.“ Nu bad hun taka mikit gull ok bad þar koma alla þa, er fe villdu þiggia. Sidann tok hun eitt sverd ok lagde undir haund ser ok hneig upp vid dynur ok męllti: „Take her nu gull hverr, er þiggia vill.“ Allir þaugdu. Brynhilldr męllti: „Þiggit gullit ok
B 161 niotid vel.“ Enn męllti Brynhilldr til Gunnars: „Nu man ek segia þer litla stund þat, er eptir mun ganga. Sęttaz munu þid Gudrun bratt med radum Grimhilldar ennar fiolkungu. Dottir Gudrunar ok Sigurdar man heita Svanhilldr, er vęnst man fędd

---

1—7. Jfr. Sig. III $34._5$—39. 7—8. Jfr. smst. $53._{5\text{-}8}$. 8—29. Jfr. smst. 42—$53._4$. 54. 55.

---

5. eiga] *hs., med et overflödigt* i *over* e *(jfr. s. $81._{28}$).* 11. hverium] hv*er*um *hs.*

39 v allra kvęnna. *Man* Gudrun gefinn Atla at sinum uvilia. Oddrunu mantu vilia eigha, enn Aatle mun þat banna. Þa munu þit eiga launfunde, ok man hun þer unna. Atle man þik svikia ok i ormgard settia, ok siþan man Atli drepinn ok synir hans. Gudrun man þa drepa. Siþan munu hana storar barur bera til borgar Ionakurs konungs. Þar man hun fęda agęta sonu. Svanhilldr mun or lande send ok gippt Iormunreki konungi. Hana munu bita Bicka rad. Ok þa er farinn aull ętt ydr, ok eru Gudrunar harmar at meire.

33. Bęn Brynhilldar.

Nu bid ek þik, Gunnar, efstu bęnar. Læt giora eitt bæl mikit a slettum velle aullum oss, mer ok Sigurdi ok þeim, sem drepnir voru med honum. F 204 Lat þar tiallda yfir af raudu mannablode ok brenna mer þar a adra haund þenna enn hynska konung, enn a adra haund honum mina menn, II at haufde, II at fotum, ok II hauka, þa er at iafnade skipt. Latit þar a milli ockar brugdit sverd sem fyR, er vid stigum a einn będ, ok heitum þa hiona *nafni*, ok eigi fellr honum þa hurd a hęla, ef ek fylge honum, ok er var leidzla þa ecki aumlig, ef honum fylgia fim ambattir ok atta þionar, er fadir minn gaf mer, ok þar bręnna ok þeir, er drepnir voru med Sigurdi. Ok fleira munda ek męla, ef ek vera B 162

Jfr. Sig. III 56. 58—60. 62—$71._8$.

1. Man] *mgl. i hs.*, verðr *Fas.*, *B.* 2. Aatle] ætle *hs.* 3. man] mⁿ *hs.*, mun *Fas.*, *B.* 7. Jonakurs] -ak*ur*rs *hs.* 20. heitum] *d. e.* hétum; *jfr.* heitud *s.* $72._{24}$. hiona nafni] hiona *hs.*; nafni *bör vistnok med B. tilföies efter Sig. III* $68._{7-8}$.

Digitized by Google

eigi sǽr, enn nu þytr undinn, enn sarit op*n*azt, ok sagda ek þo satt „ Nu er buit um lik Sigurdar at fornum ṡid ok giort mikit bæl. Ok er þat er miok 40 r
i kyntt, þa var þar lakt á ofan lik Sigurdar Fafnisbana ok sonar hans ɪɪɪ-vetz, er Brynhilldr let drepa, ok Gutthorms. Ok er bælit var allt loganda, geck Brynhilldr þar a ut ok męllti vid skemmumeyiar sinar, at þer tęki gull þat, er hun villde gefa þeim. Ok eptir þetta deyr Brynhilldr ok brann þar med Sigurde, ok lauk sva þeirra ęfi.

34. (32.) Brotthaurf Gudrunar.

Nu segir þat hverr, er þesse tidendi heyʀir, at einge madr mun þvilikr eptir i verolldunne, ok alldri man siþan borinn slikr madr, sem Sigurdr var fyrir hversvettna sakar, ok hans nafn man alldri
F 205 fyrnazt i þyverskri tungu ok a Nordrlaundum, meþan heimrinn stendr. Þat er sagt einnhvern dag, þa er Gudrun sath i skemmu sinne, þa męllti hun: „Betra var þa vart lif, er ek atta Sigurd. Sva bar hann af aullum monnum sem gull af iarne eda laukr af audrum grausum eda hiortr af auþrum dyʀum, unz brędr minir fyrirmundo mer sliks mannz, er aullum var fręmre. Eigi mattu þeir sofa, adr þeir drapu

1—2. Jfr. Sig. III $71._{3-8}$. 11—16. Jfr. Þiðr. s. $302._{19-23}$. 17—22. Jfr. Guðrúnarkviða II 1—3.

1 undinn] vndin*n hs., men* v *er kludret og usikkert (mulig rettet fra* o *eller* d*). B. læser* þýtr undin *(derimod Fas.* þýtr öndin), *som han jevnförer med Sig. III* $71._6$ vndir svella; *men til dette sidste synes at svare* sarit opnazt *i Vǫls. Er derfor* þytr vndin*n forvanskning af* þverr omun? *jfr. Sig. III* $71._5$ omvn þverr, *hvorefter fölger* vndir svella. opnazt] optazt *hs., med röd streg under.* 11. -haurf] *d. e.* -hvarf; *jfr. s.* $86._4$. 12. þvilikr] þ^{i}likir *hs., som det synes.* 20. unz] *hs., ikke* vns.

hann. Mikinn gny giorde Grane, þa er hann sa sarann sinn lanardrottinn. Siþan rǫdda ek vid hann, sem vid mann, enn hann hnipte i iordina ok visse, B 163 at Sigurdr var fallinn.“ Siþan haurf Gudrun a brott a skogha ok heyrde alla vega fra ser varghaþyt, ok þotti þa blidara at deyia. G*udrun* for, unz h*un* kom til hallar Halfs konungs, ok sat þar med Þor*u* Hakunardott*ur* i Danmaurku VII misseri ok var þar i miklum fagnade, ok *hun* slo borda yfir henne ok skrifade þar a maurgh ok stor verk ok fagra leika, er tidir voru i þann tima, sverd ok bryniur ok allan konungs bunad, skip Sigmundar konungs, 40 v er skridu fyrir land fram. Ok þat byrdu þǫr, er þeir baurduzt Sigar ok SiggeiR a Fioni sudr. Slikt var þeirra gaman ok huggadizt Gudrun nu nockut harms sins. Þetta spyR Grimhilldr, hvar Gudrun er nidr kominn, heimtir a tal sonu sina ok spyrr, F 206 hveriu þeir vilia bǫta Gudrunu son sinn ok mann, kvad þeim þat skyllt. Gunnar segir, kvǫzt vilia gefa henne gull ok bǫta henne sva harma sina. Senda eptir vinum sinum ok bua hesta sina, hialma, skiolldu, sverd ok bryniur ok allzkonar herklǫdi. Ok var þesse ferd buinn it kurteislista, ok einge sa kappe, er mikill var, sat nu heima. Hestar þeirra voru bryniadir, ok hverr riddare hafde annathvarth gylltan hialm eda skygdann. Grimhilldr rǫdzt i

Jfr. Guðr. II 4. 5. 11—18.

2. Siþan] S *udrykket i marginen.* 5. a brott] *hs., neppe* brott *alene; foran* a *er* grane *overströget og* gudrun *med henvisningstegn skrevet i randen; men stregen gjennem* grane *synes ikke ogsaa at gaa gjennem* a. 6. Gudrun] *grane hs.* hun] *hann hs.* 7. Þoru Hakunardottur] þora hakvnar dott*ir hs.; jfr. Guðr. II 14.*$_{1-3}$. 9. hun] *tilföiet efter B.'s formodning; jfr. Guðr. II 14.*$_{5}$.

ferd med þeim ok segir þeirra erendi sva freme fullgiorth munu verda, at hun siti eigi heima. Þeir haufdu allz v hundrut manna. Þeir haufdu ok
B 164 agęta menn med ser. Þar var Valdamar af Danmork ok Eymodr ok Iarisleifr. Þeir gengu inn i haull Halfs konungs. Þar voru Langbarþar, Frackar ok Saxar. Þeir foru med aullum herbunade ok haufdu yfir ser loþa rauda, sem kvedit er:

27. Stuttar bryniur,
steypta hialma,
skalmum gyrdir,
ok haufdu skarar iarpar.

Þeir villdu velia systur sinne godar giafir ok męllto vel vid hana, enn hun trude engum þeirra. Siþan ferde *Grimhilldr* henne meinsamligan dryck, ok vard hun vid at taka ok munde siþan einghar sakar. Sa dryckr var blandinn med iardar maghne
F 207 ok sę ok dreyra sonar hennar, ok i þvi hornne voru ristnir hverskyns stafir ok rodner med blode, sem her segir: 41 r

28. Voru i þvi horni
hverskyns stafir
ristnir ok rodnir,
rada ek ne mattak:

Jfr. Guðr. II 19—22.$_4$. Str. 27 = Guðr. II 19.$_{9-12}$. Str. 28 —29 = Guðr. II 22—23.

---

2. munu] m^v *hs.* Þeir] Þ *udrykket i marginen.* 3. hundrut] hund^t *hs.* 6. Langbarþar] langb^r. þ^r *hs.* 9. Stuttar] S *udrykket i marginen.* 10. steypta] *R.*, stepta *hs., med röd streg under.* 15. Grimhilldr] Gunnar *hs.; jfr. Guðr. II 21.$_1$.* 19. hverskyns] hvers kvns *hs.*

lyngfisk*r* la*n*gr,
lanz Haddingia B 165
ax uskorit,
innleid dyra.

29. Voru þeim biore
baul maurgh saman:
urt allz vidar
ok akarnn bruninn,
umdaugg arins,
i*d*rar blotna*r*,
svins lifr sodinn,
þviat sakar deyfde.

Ok eptir þat, er vili þeirra kom saman, giordiz
fagnadr mikill. Þa mǫllti Grimhilldr, er hun fann
Gudrunu: „Vel verde þer, dottir. Ek gef þer gull
ok allzkonar gripe at þiggia eptir þinn fedr, dyrliga
hringa ok arsal hynskra meyia, þeirra er kurteis-
astar eru, þa er þer bǫtr þinn madr. Siþann skal
þig gipta Atla konungi innum rika. Þa muntu rada
hans aude. Ok lat eigi frendr þina fyrir sakir eins
mannz ok gior helldr, sem ver bidium.“ Gudrun F 208
svarar: „Alldri vil ek eigha Atla konung, ok ecke
samir ockr ǫtt saman at auka.“ Grimhilldr svarar:
„Eigi skalltu nu a heiptir hyggia, ok lat, sem lifi
Sigurdr ok Sigmundr, ef þu att sonu.“ Gudrun segir: B 166
„Ecke ma ek *af* honum hyggia. Hann var aullum
fremre.“ Grimhilldr segir: „Þenna konung man
þer skipat at eiga, enn eingan skalltu ellegar eiga.“

Jfr. Guðr. II $22._5$—30.

1. -fiskr] fiscr *R.*,fisk *hs.* langr] lag^r *hs.*, la*ngr* *R.* 10. it*rar* blotna *hs*, iþrar blotnar *R.* 17. *„maaské* ... hýnskar meyjar, þær“ *B.; jfr. Guðr. II 26.* 21. Gudrun] G *udrykket i marginen.* 26. af] *mgl. i hs.*

Digitized by Google

Gudrun segir: „Biode þer mer eigi þenna konung, er illt eitt man af standa þessi ętt, ok mun hann sonu *þ*ina illu beita, ok þar eptir man honum grimmu hefnt vera.“ Grimhilldr vard vid hennar fortaulur illa vid *um* sonu sina ok męllti: „Gior, sem ver beidum, ok muntu þar fyrir taka mikinn metnad ok vara vinattu ok þessa stade, er sva heita: Vinbiorg ok Valbiorg.“ Hennar ord stoduz sva mikit, at þetta vard fram at ganga. Gudrun męllti: „Þetta mun verda fram at ganga, ok þo at minum uvilia, 41 v ok mun þat lit til yndiz, helldr til harma.“ Siþan stiga þeir a hesta sina, ok eru konur þeirra settar i vagna, ok foru sva *VII* daga a hestum, enn adra *VII* a skipum ok ena þridiu *VII* enn landvegh, þar til er þeir komu at einni harre haull. Henne gek þar i moth mikit fiolmenne, ok var þar buinn agętlig veizla, sem adr haufdu ord i mille farit, ok for hun fram med sęmd ok mikilli pryde. Ok at þesse veizlu dreckr Atle brudlaup til Gudrunar. F 209 Enn alldri giordi hugr hennar vid honum hlegia, ok med litilli blidu var þeirra samvista.

1—16. Jfr. Guðr. II 31—36.

3. þina] sina *hs.*, *Fas.*; þina *formoder B. under henvisning til Guðr. II 31.* 4. Grimhilldr] *kunde, da navnet er forkortet skrevet i hs., ogsaa oplöses* Grimhilldi. 5. vid—sina] vid sonu sina *hs.*, *hvilket Fas. og B. udelader. Dette kan dog beholdes (jfr. Guðr. II 32), naar* vid *ændres til* um, *eller naar, som F. Jónsson foreslaar,* um *tilföies efter* vid. 13—14. VII] fiora *hs.*; *rettet med B. efter Guðr. II 35, hvor* sjau *danner stavrim med* svalt.

Digitized by Google

35. (33.) Gudrun reist runnaʀ. B 167

Nu er þat sagt einhveria nott, at Atle konungr vaknar or svefne. Męllti hann vid Gudrunu: „Þat drey*m*di mik“, segir hann, „at þu legdir a mer sverde.“ Gudrun reid draumin ok kvad þat fyrir ellde, er iarn dreymde, „ok dul þe*i*rri, er þu ętlar þik aullum fremra.“ Atle męllti: „Enn dreymde mik, sem her veri vaxnir ɪɪ reyʀteinar, ok villda ek alldri skedia. Siþan voru þeir rifnir upp med rotum ok rodnir i blode ok bornir a becki ok bodnir mer at ętha. Enn dreymdi mik, at haukar tveir flyghi mer af hendi ok veri bradalausir ok foru til heliar. Þott*i* mer þeirra hio*r*tum vid hunang blandit, ok þottumz ek eta. Siþan þotte mer, sem hvelpar fagrir legi fyrir mer, ok gullu vid hatt, ok at ek hrę þeirra at minum uvilia.“ Gudrun segir: „Eigi eru draumar godir, enn eptir munu ganga. Synir þinir munu vera feigir, ok margir lutir þungir munu
42 r oss at hendi koma.“ „Þat dreymdi mik enn“, segir hann, „at ek lęgi i kaur, ok veri radin banne minn.“ Nu lidr þetta, ok er þeirra samvista faligh. Nu ihugar Atle konungr, hvar nidr man komit þat mikla gull, er att hafde Sigurdr, enn þat veit nu Gunnar konungr ok þeir brędr. Atle var mikill konungr ok rikr, vitr ok fiolmennr, giorir nu rad vid sina menn, hversu med skal fara. Hann veit, F 210
at þeir Gunnar eigu miklu meira fe, enn ne einir B 168
menn meghe vid þa iafnazt. Tekr nu þat rad at senda menn a fund þeirra brędra ok bioda þeim til

1—19. Jfr. Guðr. II 37—44. 24—28. Jfr. Atlamál 1—2.

runnaʀ] rvn̄aʀ *hs.*, *neppe* rv́naʀ (*jfr. s.* 92.₂). 3. dreymdi] dreydi *hs.* 4. reid] *d. e.* réð. 5. þeirri] þeʀi (*med prik over* ʀ) *hs.* 8. skedia] *neppe* skędia. 12. þotti] þottv *hs.* hiortum] h[i]tu*m* *hs.*

Digitized by Google

veizlu ok at sęma þa maurghum lutum. Sa madr var fyrir þeim, er Vingi er nefndr. Drottninginn veit nu þeirra einmęli, ok grunar, at vera mune velar vid brędr hennar. Gudrun ristr runar, ok hun tekr einn gullhringh ok knyte i vargshar ok fer þetta i hendr sendimonnum konungs. Siþan foru þeir eptir konungs bode. Ok adr þeir stige a land, sa Vingi runarnar ok sneri a adra leid ok, at Gudrun fyste i runum, at þeir kvęme a hans fund. Siþan komu þeir til hallar Gunars konungs, ok var tekit vid þeim vel ok giorfir fyrir þeim elldar storir. Ok siþan drucku þeir med gledi enn bęzta dryck. Þa męllti Vingi: „Atle konungr sendir mik hingat ok villde, at þitt sęktid hann heim med miklum soma ok þęgit af honum mikinn soma, hialma ok skiolldu, sverd ok bryniur, gull ok god klędi, herlid ok hesta ok mikit len, ok ykr lezt hann bezt unna sins rikis.“ 42 v
Þa bra Gunnar haufde ok męllti til Haugna: „Hvat skulum vid af þessu bode þiggia? Hann bydr ockr at þigia mikit riki, en einga konunga veit ek iafnmikit gull eigha sem ockr, þviat vid hofum þat gull allt, er a Gnitaheide lá, ok eigum vid storar skemmur fullar af gulle ok inum bęztum hauggvopnum ok
F 211 allzskonar herklędum. Veit ek minn hestinn bęztan ok sverdit hvassast, gullit agętaz.“ Haugne svarar: „Undrumzt ek bod hans, þviat þat hefir hann sialldan giort, ok uradligt man vera at fara a hans fund,
B 169 ok þat undrumzt ek, er ek sa giorsimar þer, er Atli konungr sendi ockr, at ek sa vargshare knyt i einn gullhring, ok ma vera, at Gudrunu þicki

1—11. Jfr. Atlam. 3—5. 12. Jfr. Atlam. 8; Atlakviða 1—2. 13—30. Jfr. Atlakv. 3—8.$_6$.

13. sendir] *hs.*, sendi *formoder B. efter Atlakv.* 3.$_1$.

Digitized by Google

hann ulfshug vid ockr hafa, ok vili hun eigi, at vid farim.“ Vingi synir honum nu runnarnar þęr, er hann kvad Gudrunu sent hafa. Nu gengr alþyda at sofa, enn þeir drucku vid nockura menn. Þa geck at kona Haugna, er het Kostbera, kvenna friduzt, ok leit a runarnar. Kona Gunnars het Glau*m*vor, skaurungr mikill. Þęr skeinktu. Konungar giorduzt allmiok druknir. Þat finnr Vingi ok męllti: „Ekki er þvi at leyna, at Atli konungr er þungfer miok ok gamladr miok at veria sitt riki, enn synir hans ungir ok til eingis fęrir. Nu vill hann gefa ydr valld yfir rikinu, medan þeir eru sva ungir, ok ann ydr bęzt at niota.“ Nu var będi at Gunar var miok druckinn, enn bodit mikit riki, matti ok eigi vid 43 r skaupum vinna, heitr nu ferdinne ok segir Haugna brodur sinum. Hann svarar: „Ydart atkvęde mun standa hliotha, ok fylgia mun ek þęr, enn ufuss em ek þessarar ferdar.“ (34.) Ok er menn hôfdu druckit, sem likade, þa foru þeir at sofa. Tekr Kostbera at lita a runarnar ok innte stafina ok sa, at annat var a ristid, enn undir var, ok villtar voru runarnar. F 212 Hun feck þo skilit af vizku sinne. Eptir þat ferr hun til reckiu hia bonda sinum. Ok er þau va*u*knuþu, męllti hun til Haugna: „Heiman ętlar þu, ok er þat uradligt. Far helldr i annat sinn. Ok eigi mantu vera glaugryn, ef þer þickir, sem hun hafi i þetta sinn bodit þer systir þin. Ek red runarnar, B 170 ok undrumz ek um sva vitra konu, er hun hefir villt ristid. Enn sva er undir, sem bane yþar ligi

---

1—2. Jfr. Atlakv. $8._{7-8}$. 3—7. Jfr. Atlam. 9, 6. 8—13. Jfr. Þiðr. saga s. $309._{9-13}$. 15—29. Jfr. Atlam. $7._{5}$—$12._{8}$.

---

1. ulfshug] *med prik over* g. 6. Glaumvor] glavnvor *hs.*, *eller mulig* glæmvor. 23. vauknuþu] vaknvþv *hs.*

ꜳ, enn þar var annathvart, at henne vard vant stafs, eda elligar hafa adrir villt. Ok nu skalltu heyra draum minn.

36. Haugne red drauma konu sinnar.

Þat dreymde mik, at mer þotti her falla inn ꜳ hardla straung ok bryti upp stocka i hollinne.“ Hann svarar: „Þer erut opt illudgar, ok a ek ecki skap til þess at fara illu i mot vid menn, nema þat se makligt. Mun hann oss vel fagna.“ Hun segir: „Þer munut reyna, enn eigi mun vinatta fylgia bodinu. Ok enn dreymdi mik, at aunnur ꜳ́ felli her inn ok þyte grimligha ok bryte upp alla palla i haullunne ok bryti fętr yckra beggia brędra, ok mun þat vera nakvat.“ Hann svarar: „Þar 43 v
munu renna ackrar, er þu hugdir ana, ok er ver gaungum akrinn, nema opt storar agnir fętr vará.“ „Þat dreymde mik,“ *segir hun*, „at bleia þin brynne, ok hryte elldrin upp af haullunni.“ Hann svarar: „Þat veit ek giorla, hvat þat er. Klęde var liggia her lit rekt, ok munu þau þar brenna, er þu hugdir bleiuna.“ „Biorn hugda ek her
F 213 inn koma,“ segir hun, „ok braut upp konungs hasętid ok hriste sva hramana, at ver urdum aull hrędd, ok hafde oss aull senn ser i munne, sva at ecki mattum ver, ok stod þar af mikil ógn.“ Hann svarar:
B 171 „Þar man koma vedr mikit, er þu ętladir hvitabiorn.“ „Aurnn þótti mer her inn koma,“ segir

1—2. Jfr. Atlam. 12.$_{9\cdot10}$. 6—10. Jfr. Atlam. 13. 14.$_{1\cdot4}$. 10—13. Jfr. Atlam. 26. 16—26. Jfr. Atlam. 15—19.$_1$.

13. vera] v^{ra} *hs.*, vera *Fas.*, *B.*; *jfr. Atlam. 26.*$_8$. 16. segir hun] *mgl. i hs.* 26. Aurnn] A *udrykket i marginen.*

Digitized by Google

hun, „ok eptir hollunne, ok dreifdi mik blode ok oss aull, ok mun þat illt vita, þviat mer þotti, sem þat veri hamr Atla konungs.“ Hann svarar: „Opt slatrum ver aurligha ok hauggum stor naut oss at gamne, ok er þat fyʀir yxnum, er aurnnu dreymir, ok mun heill hugr Atla vid oss.“ Ok nu hętta þau þessu talę.

37. (35.) Heimannferd þeirra brędra.

Nu er at segia fra Gunnare, at þar er sams dęmi, er þau vakna, at Glaumvor kona Gunnars segir drauma sina margha, þa er henne þottu likligir til svika, enn Gunnar red alla þvi a mothe. „Þesse var einn af þeim,“ sagde hun, „at mer þotte blodugth sverd borit her inn i hollina, ok vartu sverde lagdr i gegnum, ok emiudu ulfar a
44 r badum endum sverdsins.“ Konungrinn svarar: „Smair hundar vilia óss þar bita, ok er opt hundagnaull fyrir vopnum med blode litudum.“ Hun męllti: „Enn þotti mer her inn koma konur, ok voru daprligar, ok þik kiosa ser til mannz. Ma vera, at þinar disir hafe þat verit.“ Hann svarar: „Vannt giorizt nu at rada, ok ma ecke fordazt sitt alldrlagh, enn F 214
eigi ulikt, at ver verdum skammęir.“ Ok um morginninn spretta þeir upp ok vilia fara, enn adrir lauttu. Siþan męllti Gunnar vid þann mann, er Fiornir het: „Statt upp ok gef oss at dręcka af storum kerum gotth vin, þviat vera ma, at sea se

1–24. Jfr. Atlam. $19._2$–21. 24. 25. 28–$30._4$. 25–26. Jfr. Atlakv. 10.

9. Glaumvor] *i hs. snarest skrevet* glamv’. 19. ok þik] *hs., o mulig rettet fra* v; *B. formoder* ok [vildu] þik *(jfr. Atlam.* $28._4$ vildi þik kjósa *og kap. 42 s. 49r l. 11).* Ma vera] *i ét ord i hs.*

var enn sidarsta veizla, ok nu mun enn gamle ulfrinn komazt at gullinu, ef ver deyium, ok *sva* B 172 biorninn mun eigi spara at bita sinum vigtaunnum.“ Siþan leidde lidit þa ut med grate. Son Haugna męllti: „Farit vel ok hafit godan tima.“ Eptir var meiri lutr lids þeirra. Solarr ok *S*nęvaR, synir Haugna, foru ok ein kappi mikill, er Orkningr het. Hann var broþir Beru. Folkit fylgdi þeim til skipa, ok lauttu allir þa fararinnar, enn ecki tioade. Þa męllti Glaumvor: „Vingi“, segir hun, „meire vǫn, at mikil uhamingia stande af þinne kvomu, ok munu stortidendi giorazt i faur þinne.“ Hann svarar: „Þess sver ek, at ek lyg eigi, ok mik take harr galge ok aller gramir, ef ek lyg nakvat ord“, ok lit eirrde hann ser i slikum ordum. Þa męllti Bera: „Farit vel ok med godum tima.“ Haugni svarar: „Verit katar, hversu sem med oss ferr.“ Þar skiliazt 44 v þau med sinum forlaughum. Siþan reRu þeiR sva fast ok af miklu afle, at kiolrinn geck undan skipinu miogh sva halfr. Þeir knudu fast arar med F 215 storum bakfaullum, sva at brotnudu hlumir ok hair. Ok er þeir komu at landi, festu þeir ecke skip sin. Siþan ridu þeir sinum agętum hestum myrkan skog um hrid. Nu sea þeir konungsbęinn. Þangat

1—5. Jfr. Atlakv. 11—12. 5—23. Jfr. Atlam. $30._{5}$—37. 23—24. Jfr. Atlakv. 13, 14; Atlam. $38._{3-4}$.

2. sva] *formoder B.*, sa *hs. (jfr. s. $29._{19}$.).* 5. hafit] *i hs. skrevet* haf *med* t *over* f; *ordet er overströget og derefter over linjen sat to lodrette streger for at angive, at noget skulde indföies; men intet er skrevet til i randen. B. gjætter paa:* farit vel ok med godum tima *(som linje 16).* 6. SnęvaR] gnęvaR *hs., med B. rettet efter Dráp Niflunga og Atlam. $30._{9}$.* 10. Glaumvor] *saa hs.* 14. ek] *over* e *og adskilt derfra ved en liden skraastreg er skrevet* i. 15. eirrde] *i hs., som det synes,* eirde *med prik over* r. 18. forlaughum] favrl^{v}ghv*m hs.*

Digitized by Google

heyra þeir mikinn gny ok vopnabrak ok sea þar
mannfiolda ok mikinn vidrbunat, er þeir haufdu, B 173
ok aull borgarhlid voru full af monnum. Þeir rida
at borginne, ok var hun byrgd. Haugni brauth upp
hlidit, ok rida nu i borgina. Þa męllte Vinge:
„Þetta mętir þu vel ugiort hafa, ok biþit nu her,
medan ek sęki ydr galghatre. Ek bad ydr med
blidu her koma, enn flatt bio undir. Nu mun skammt
at bida, adr þer munut upp festir.“ Haugni svarar:
„Eigi munu ver fyrir þer vęgia, ok litt hygg ek at ver
hryckim, þar er menn skylldu beriazt, ok ecki tioar
þer oss at hręda, ok þat mun þer illa gefazt.“
Hrundu honum siþan ok baurdu hann auxarhaumrum
til bana.

38. (36.) Orrosta i borginne ok sigr.

Þęir rida nu at konungshaullinne. Atli konungr
skipar lidi sinu til orrostu, ok sva vikuzt fylkingar,
at gardr nockurr vard i millum þeirra. „Verit vel-
komnir med oss,“ *segir hann,* „ok faith mer gull þat
it mikla, er ver erum til komnir, þat fe, er Sigurdr
atte, enn nu a Gudrun.“ Gunnar segir: „Alldri
fer þu þat fe, ok dugande menn munu þer her
45 r fyrir hitta, aþr ver latim lifit, ef þer biodit oss ufrid.
Kann vera, at þu veitir þessa veizlu stormannligha
ok af litilli eymd vid aurnn ok ulf.“ „Fyrir launghu F 216
hafda ek þat mer i hug,“ *segir Atli,* „at na ydru

1—3. Jfr. Atlakv. 14. 3—17. Jfr. Atlam. 38_5—42_4. 24—25. Jfr. Atlam. 42_{7-8}.

---

1. -brak] *i hs. först skrevet* brack, *med* c *underprikket.* 8. m*un hs. (ligesom linje 12).* 12. þer *(förste)*] þer *hs., rettet fra* þeir. 15. ok sigr] *hs. har i overskriften* ok s', *hvilket synes snarest at burde læses* ok *sigr.* 18. segir hann] *mgl. i hs.* 25. segir Atli] *mgl. i hs.*

Digitized by Google

life, enn rada gullinu ok launa ydr þat nidingsverk, er þer svikut ydarnn enn bęsta magh, ok skal ek hans hefna.“ Haugni svarar: „Þat kemr ydr verst
B 174 at hallde at liggia leinge a þessu rade, enn eru þo at eingu bunir.“ Nu slér i orrostu harda, ok er fyst skothrid. Ok nu koma fyrir Gudrunu tidendinn. Ok er hun heyʀir þetta, verdr hun vid gneip ok kastar af ser skikiunne. Eptir þat geck hun ut ok heilsade þeim, er komnir voru, ok kyste bredr sina ok synde þeim ast, ok þesse var þeirra kvędia enn sidarsta. Þa męllti hun: „Ek þottumzt rad hafa vid sett, at eigi kęme þer. Enn einge ma vid skaupum vinna.“ Þa męllti hun: „Mun nockut tioa at leita um sęttir?“ Enn allir neituþu þvi þverligha. Nu serr hun, at sarth er leikit vid brędr hennar, hyggr nu a hardręde, for i bryniu ok tok ser sverd ok bardizt med bredrum sinum ok geck sva fram sem hinn hraustazti karlmadr, ok þat saugþu allir a ein veg, at varla sęi meire vornn en þar. Nu giorizt mikit mannfall, ok berr þo af framganga þeirra brędra. Orrostann stendr nu leinge fram, allt um miþiann dagh. Gunnar ok Haugne gengu i gegnum fylkingar Atla konungs, ok sva er sagt, 45 v
at allr vaullr flauth i blode. Synir Hǫgna ganga nu hart fram. Atli konungr męllti: „Ver hof*d*um lid mikit ok fritt ok stora kappa, enn nu eru
F 217 margir af oss fallnir, ok eigum ver ydr illt ath launa, drepit nitian kappa mina, enn *ellifu* einir

3—28. Jfr. Atlam. 43—54.

4. eru] *d. e.* erut; *jfr. Atlam. 43.*$_3$. 24. vaullr] *kludret i hs., kanske snarest at opfatte som* vǫrllr. 25. hofdum] hof*u*m *hs., ændret med B., som jevnförer Atlam. 54.* 28. ellifu] sex *hs., med B. ændret efter Atlam. 54.*$_7$, *hvor* ellifu *er sikret ved stavrimet.*

Digitized by Google

eru eptir.“ Ok verdr hvilld a bardaganum. Þa męllti Atli konungr: „Fiorir voru ver bredr, ok em ek nu einn eptir. Ek hlaut mikla męgd, ok hugda ek mer þat til frama. Konu atta ek vęna ok vitra, B 175 storlynda ok hardudgha, enn ecki ma ek niota hennar vizku, þviat sialldan voru vid sátt. Pęr hafit nu drepit margha mina frendr, enn svikit mik fra rikinu ek fenu, raþit systur mina, ok þat harmar mik mest.“ Haugni segir: „Hvi getr þu sliks? Þer brugdut fyʀe fride. Þu tokt mina frendkonu ok svelltir i hel ok myrdir ok tokt feit, ok var þat eigi konunglight, ok hlęglight þickir mer, er þu tinir þinn harm, ok godunum vil ek þat þacka, er þer gengr illa.“

39. (37.) Hǫgni handtekinn.

Nu eggiar Atli konungr lidit at giora harda sokn. Beriazt nu snarpligha, ok sękia Giukungar at sva fast, at Attle konungr hraukr inn i hollina, ok beriazt nu inne, ok var orrostan allhaurd. Sea bardage vard med miklu mannspelli, ok lykr sva, at fellr allt lid þeirra brędra, sva at þeir standa II upp, ok for adr marghr madr til heliar fyrir þeirra vopnum. Nu er sott at Gunnaʀe konungi, ok fyrir sakir ofreflis var hann haundum 46 r tekinn ok i fiotra settr. Sidann bardizt Hauggne af mikilli hreysti ok dreinghskap ok fellde ena‸stęrstu kappa Atla konungs xx. Hann hratt maurgum i þann elld, er þar var gior i haullunne. Allir urdu F 218 a eitt sattir, at varla sei slikann mann. Enn þo vard hann at lyktum ofrlidi borinn ok haundum

2—16. Jfr. Atlam. 55—58. 22—29. Jfr. Atlakv. 18—19.

21. marghr] margh *hs.* 25. hreysti] hreiyst *hs., men raderet.*

Digitized by Google

tekinn. Atle konungr męllti: „Mikil furda er þat, hve margr madr her hefir farit fyrir honum. Nu
B 176 skere or honum hiartad, ok se þat hans bane.“ Haugni męllti: „Giori, sem þer likar. Gladligha mun ek her bida þess, er þer vilit at giora, ok þat muntu skilia, at eigi er hiarta mitt hrętt, ok reynt hefi ek fyʀ harda hlute, ok var ek giarnn at þola mannraun, þa er ek var usáʀ. Enn nu eru ver miok sæʀir, ok mantu e*i*nn rada vorum skiptum.“ Þa męllti radgiafe Atla konungs: „Se ek betra rad. Taukum helldr þrelinn Hialla, enn fordum Haugna. Þrell þesse er skapdaude. Hann lifir eigi sva leinge, at hann se eigi daligr.“ Þręllinn heyʀir ok ępiʀ hátt ok hleypr undan, hvert er honum þickir skiols van. Kvęzt illt hliota af ufride þeirra ok vass at giallda. Kvędr þann dagh illann vera, er hann skal deyia fra sinum godum kostum ok svina geymzlu. Þeir þrifu hann ok brugdu at honum knife. Hann ępti hátt, adr hann kendi oddsins. Þa męllti Haugni, sem fęʀum er titt, þa er i mannraun koma, [at] hann arnaþe þręlinum lifs, ok kvezt eigi vilia skręktun [heyra], kvad ser minna fyrir at
B 177 fremia þenna leik. Þrellinn vard [þiggia] þa fiorit. Nu eru þeir badir i fiotra settir Gunnar [ok Haugni].

2—3. Jfr. Atlam. $59._{1-4}$. 4—23. Jfr. Atlam. 60—64. 24. Jfr. Atlakv. 18.

9. einn] en*n* *hs.* 14. hleypr] hleyp*ir* *hs.* 19—24. *Af blad 46 er ydre hjörne nedentil bortrevet, saaledes at paa side 46 r slutningen af de 5 nederste linjer og paa s. 46 v begyndelsen af de 5 nederste linjer mangler. I l. 19 (s. 46 r l. 17) mangler sidste* s *og halvdelen af* n *i* oddsins. *I de fölgende linjer (s. 46 r l. 18—21, samt s. 46 v l. 17—21) mangler de i teksten indklamrede ord eller bogstaver, hvilke er tilföiede i overensstemmelse med Bugges udfyldninger.* 22. heyra] „*maaské* . . . þá heyra; *jvfr. Atlam. 64:* heyra a þá scręcton“ *(Bugge).* 23. þiggia] *jfr. Atlam.* $63._{10}$*:* fior þęgi.

Digitized by Google

46 v Þa męllti Atli konungr til Gunnars konungs, at hann skyllde segia til gullsinz, ef hann vill lifit þiggia. Hann svarar: „Fyrr skal ek sea hiarta Haugna brodur mins blodukt.“ Ok nu þrifu þeir þrelinn i annat sinn ok skaru or honum hiartat ok baru fyʀir konunginn Gunnar. Hann svarar: „Hiarta Hialla ma her sea ens blauda, ok er ulikt hiarta Haugna ins frękna, þviat nu skelfr miok, enn halfu meir, þa er i briosti honum lá.“ Nu gengu þeir eptir eggiun Atla konungs at Haugna ok skaru or honum hiartad. Ok sva var mikill þrottr hans, at hann hló, medan hann beid þessa kaul, ok allir undruduzt þrek hans, ok þat er siþan at min*n*um haft. Þeir syndu Gunnare hiarta Haugna. *Hann svarar: „Her ma sea hiarta Haugna* ins frekna, ok er ulikt hiarta Hialla ins blauda, þviat nu hręriz litt, enn midr, medan i briosti honum la. Ok sva mantu, Atle, lata þitt lif, sem nu latum ver. Ok nu veit ek einn, hvar gullit er, ok mun eigi Haugni segia þer. Mer leik ymest i hug, þa er vid lifdum badir, enn nu hefi ek ein radit fyrir mer. Skal Rin nu rada gullinu, fyrr enn Hynir bere þat a haundum ser.“ Atle kon- B 178
ungr męllti: „Farit a brott med bandingiann.“ Ok sva var giort. Gudrun kvedr nu med ser menn ok hittir Atla [ok segir]: „Gange þer nu illa ok eptir

F 219 (margin at line 1)

Jfr. Atlakv. 20—30.₁ (med l. 10—14 jfr. ogsaa Atlam. 65.)

3. fyrr] fʼr *hs.* 5. skaru] *hs.*, *ikke* skorv (a *rettet fra* o). 13. kaul] *d. e.* kvǫl. 14. minnum] min*u*m *hs.* 15. Hann—Haugna *mgl. i hs.*, *tilföiet med B.; jfr. Atlakv.* 25. 24. bandingiann] *förste* i *og halvdelen af andet* n *mgl. nu, da begyndelsen af linjen (s. 46 v l. 17) er afrevet. Ogsaa begyndelsen af de 4 fölgende linjer i hs. er bortrevet; jfr. bemerkningerne til* 99.₁₉. 26. ok segir] *mellem* Atla *og* gange *har været rum omtrent til 2 bogstaver; mulig* ok *segir (saa B.) eller* h*u*n *segir.*

Digitized by Google

þvi, sem þer helldut ord vid mik ok [Gunnar].“ Nu er Gunnar konungr setr i einn ormgard, þar F 220 voru margir ormar fyrir, ok voru [hendr] hans fast bundnar. Gudrun sende honum haurpu ei[na, enn] hann synde sina list ek slo haurpuna med mikilli 47 r list, at hann drap streingina med tanum, ok lek sva vel ok afbragdligha, at fairr þottuzt heyrt hafa sva med haundum slegit, ok þar til lek hann þessa iþrott, at allir sofnudu ormarnir, nęma ęin nadra mikil ok illiligh skreid til hans ok grof inn sinum rana, þar til er hun hio hans hiarta, ok þar leth hann sitt lif med mikille hreyste.

40. (38.) Vidtal Atla ok Gudrunar.

Atle konungr þottizt nu hafa unnit mikinn sigr ok sagde Gudrunu sva sem med nockuru spotte, eda sva sem hann hęlldizt: „Gudrun,“ segir hann, „mist hefir þu nu brędra þinna, ok velldr þu þvi sialf.“ Hun svarar: „Vel likar þer nu, er þu B 179 lysir vigum þessum fyrir mer. Enn vera maa, at þu idrezt, þa er þu reynir þat, er eptir kemr, ok su mun erfdinn leingst eptir lifa at tyna eigi grimdinne, ok mun þer eigi vel ganga, męðann ek life.“ Hann svarar: „Vid skulum nu giora ockra sętt, ok vil ek bęta þer brędr þina med gulle ok dyrum gripum eptir þinum vilia.“ Hun svarar: „Leinghe hefi ek eigi verit hęg vidreignar ok matte um hręfa, medan Haugni lifde. Muntu ok alldri

---

1—3. Jfr. Atlakv. 30.$_2$—31. 4—8. Jfr. Atlam. 66. 13—26. Jfr. Atlam. 68—72.$_8$.

---

1. Gunnar] *„jvfr. Atlakv. 30:* sem þv viþ Gvnnar attir eiþa opt vm svarþa. *Eller* bb. (*d. e.* brœðr) mína?“ *(Bugge).* 13. *Overskr.* vidtal] v^i tal *hs., som neppe bör udfyldes* vid*r*tal, *da i l.* 25 vidreignar *er skrevet* v^{i}r|eign^r. 25. matte] *1ste person.*

bę̨ta brę̨dr mina sva, at mer hugne, enn opt verdu ver konurnar riki bornar af ydru vallde. Nu eru minir frendr allir daudir, ok mantu nu einn vid mik rada. Mun ek nu þenna kost upp taka, ok F 221 latum giora mikla veizlu, ok vil ek nu erfa brę̨dr mina ok sva þina frendr.“ Gior*ir* hun sik nu blida i ordum, enn þo var samth undir raunar. Hann var talhlydinn ok trude a hennar ord, er hun giordi ser lett um rę̨dur. Gudrun giorir nu erfi eptir sina brę̨dr ok sva Atle konungr eptir sina menn, ok 47 v þessi veizla var vid mikla svorfan. Nu hyggr Gudrun a harma sina ok sitr um þat at veita konungi nockura mikla skaumm. Ok um kvelldit tok hun sonu þeirra Atla konungs, er þeir lę̨ku vid stocke. Sveinarnir glupnudu ok spurdu, hvat þeir skylldu. Hun svarar: „Spyrit eigi at. Bana skal yckr badum.“ Þeir svorudu: „Rada muntu baurnum þinum, sem þu villt, þat man einge ban*na* þer, enn þer er skaumm i ath giora þetta.“ Siþan skar hun þa a B 180 hals. Konungrinn spurdi eptir, hvar synir hans veri. Gudrun svarar: „Ek mun þat segia þer ok glada þitt hiarta. Þu vaktir vid oss mikinn harm, þa er þu drapt brę̨dr mina. Nu skalltu heyra mina rę̨du. Þu hefir mist þinna sona, ok eru þeirra hausar her at bordkerum *haf*dir, ok sialfr dracktu

---

1—4. Jfr. Atlam. 72.$_9$—73. 6—25. Jfr. Atlam. 74—80. 82.

---

6. giorir] *gior hs.* 11. svorfan] *saaledes har hs., som det synes, sikkert;* sveipan *Fas.,* svorpan *B.; jfr. Atlam. 76.*$_4$ svorfon. Nu] N *udrykket i marginen og med rödt blæk, dog betydelig mindre end initialerne ved kapitlernes begyndelse.* 18. banna] bana *hs.* 21. ok glada] *hs.;* „ok eigi glaða? *jvfr. Atlam. Str. 80, L. 5:* glaþa mvn þic minnzt“ *(Bugge).* 23. mina *(andet)*] *mulig prik over* n, *altsaa* minna. 25. hafdir] *formoder B. efter Atlam. 82;* badir *hs., Fas.*

Digitized by Google

þeirra blod vid vin blandit. Siþan tok ek hiortu
þeirra, ok steikta ek a teine, enn þu azt.“ Atle
konungr svarar: „Grimm ertu, er þu myrdir sonu
þina ok gaft mer þeirra holld at ęta, ok skammt
lętr þu illz i mille.“ Gudrun segir: „Veri minn
F 222 vili til at giora þer miklar skammir, ok verdr eigi
fullilla farit vid slikann konung.“ Konungr męllti:
„Verra hefir þu giort, enn menn viti dęmi til, ok
er mikil uviska i slikum hardrędum, ok makligt, at
þu verir a bale bręnd ok barinn adr grioti i hel,
ok hefdir þu þa þat, er þu ferr a leid.“ Hun svarar:
„Þu spar þat þer sialfum, enn ek man hliota annan
dauda.“ Þau męlltuzt vid maurgh heiptarord.
Haugne ate son eptir, er Niflungr het. Hann hafde
mikla heipt vid Atla konung ok sagde Gudrunu, at
hann villde hefna fedr sins. Hun tok þvi vel, ok
giora rad sin. Hun kvad mikit happ i, ef þat y*r*de 48 r
giorth. Ok of kvęlldit, er konungr hafde druckit,
geck hann til svefns, ok er hann var sofnadr, kom
Gudrun þar ok son Haugna. Gudrun tok eitt sverd
ok leggr fyrir briost Atla konungi. Vela þau um
będe ok son Haugna. Atli konungr vaknar vid
B 181 sarit ok męllti: „Eigi man her þ*u*rfa um ath binda
eda umbud at veita. Eda hverr veitir mer þenna
averka?“ Gudrun segir: „Ek velld nockuru um,
enn sumu son Haugna.“ Atle konungr męllti: „Eigi
sęmde þer þetta at giora, þo at nokur sauk veri
til, ok vartu mer gipt at frenda rade, ok mund gallt
ek vid þer xxx godra riddara ok sęmiligra meyia
ok marga menn adra, ok þo leztu þer eigi at hofe,
nema þu redir laundum þeim, er ath hafde Budli

Jfr. Atlam. 83. 85—96.$_6$.

1. hiortu] h[i]rtu *hs.* 17. yrde] yde *hs.* 23. þurfa] þyrfa *hs.* 29. sęmiligra] *foran dette ord er* xx *overströget i hs.*

konungr, ok þina svęru lęztu opt med grate sitia.“ Gudrun męllti: „Marth hefir þu męllt usátt, ok ecki hirde ek þat, ok opt var ek uhęg i minu skape, F 223 enn miklu iok þu a. Her hefir verit opt mikil stiriolld i þinum garde, ok baurduzt opt frendr ok vinir, ok yfdizt hvat vid annat, ok var betri ęfi var þa, er ek var med Sigurde. Drapum konunga ok redum um eignir þeirra ok gafum grid þeim, er sva villdu, enn haufdingiar gengu a hendr oss, ok letum þann rikann, er sva villde. Siþan mistum ver hans, ok var þat litid at bera eckiu nafn, enn þat harmar mik mest, er ek kom til þin, enn att adr enn agęzta konung, ok alldri komtu sva or orrostu, at eigi berir þu enn minna lut.“ Atli konungr svarar: „Eigi er þat satt, ok vid slikar for-
48 v taulur batnar hvarrigra hluti, þviat ver hofum skarþan. Gior nu til min somasamligha ok lat bua um lik mitt til agętiz.“ Hun segir: „Þat mun ek giora at lata þer giora vegligan grauft ok giora B 182 þer virduligha steinþro ok vefia þik i faugrum dukum ok hyggia þer hveria þaurf.“ Eptir þat deyrr hann. Enn hun giordi, sem hun hétt. Siþan let hun sla elldi i hollina. Ok er hirdinn vaknade vid ottan, þa villdu menn eigi þola elldinn ok hiugguzt sialfir ok fengu sva bana. Lauk þar ęfvi Atla konungs ok allrar hirdar hans. Gudrun villde nu eigi lifva eptir þesse verk, enn endadagr hennar var eigi enn kominn. Volsunghar ok Giukunghar, at þvi er menn segia, hafa verit mestir ofrhugar

1—22. Jfr. Atlam. $96._{7}$—$104._{4}$. 22—26. Jfr. Atlakv. 41—42. 26—28. Jfr. Atlam. $104._{5-8}$.

5. stiriolld] stioriolld *hs., dog förste* o *kludret, og mulig er ordet rettet til* stiriolld. 18. agętiz] *umiddelbart efter* z *er skrevet* G *(d. e.* Gudrun*?), som af skriveren er overströget.*

Digitized by Google

F 224 ok rikismenn, ok sva finnz i aullum fornnkvędum.
Ok nu staudvadist þessi ufridr med þeima hętti at
lidnum þessum tidendum.

.41. (39.) Fra Gudrunu.

Gudrun atte dottur vid Sigurde, er Svanhilldr
het. Hun var allra kvenna vęnst ok hafde
snaur augu sem fadir hennar, sva at farr e*i*nn þorde
at sea undir hennar brynn. Hun bar sva miok af
odrum konum um vęnleik sem sol af audrum him-
inntunglum. Gudrun geck eitt sinn til sęvar ok tok
griot i fanng ser ok geck a sęinn ut ok villde tapa
ser. Þa hofu hana storar barur fram eptir seanum,
ok fluttizt hun med þeirra fulltinghe ok kom um
sidir til borgar Ionakurs konungs. Hann var rikr
konungr ok fiolmennr. Hann feck Gudrunar. Þeirra
baurn voru þeir Hamþir ok Saurle ok Erpr. Svan- 49 r
hilldr var þar upp fędd.

42. (40.) Gipt Svanhilldr ok trodin undir hrossafotum til bana.

B 183 Iormunnrekr hefir konungr heitit. Hann var rikr
konungr i þann tima. Hans son het Randver.
Konungr heimtir a tal sonn sinn ok męllti: „Þu
skallt fara mina sendefaur til Ionakurs konungs ok
minn radgiafe, er Bicki heitir. Þar er upp fędd
Svanhilldr, dottir Sigurdar Famnisbana, er ek veith
fegursta mey undir heimsolu. Hana villda ek hellzt

11—16. Jfr. Guðrúnarhvǫt 13—15.

6. einn] *Fas.*, *B.*, enn *hs.* 17. bana *(overskr.)*] *sidste bogstav nu, som det synes, bortskaaren.* 22. Famnis-] fānis *hs.* 23. hellzt] hellt *hs.*

Digitized by Google

eiga, ok hennar skalltu bidia til handa mer.“ Hann segir: „Skyllt er þat, herra, at ek fara ydra sendifaur.“ Lętr nu bua ferd þeirra sęmiligha. Fara þeir nu, unzt þeir koma til Ionakurs konungs, sea Svanhilldi, þikir mikils um vert hennar fridleik. Ranndverr heimte konung a tal ok męllti: „Iormunrekr F 225 konungr vill bioda ydr męgi sitt. Hefir hann spurn til Svanhilldar, ok vill hann kiosa hana ser til konu, ok er usynt, at hun se gefinn rikara manne, enn hann er.“ Konungr segir, at þat var virdulight rad: „ok er hann miok fręgr.“ Gudrun segir: „Va*lt* er hamingiunne at treystaz, at eigi bresti hun.“ Enn med fysing konungs ok aullu þvi, er a la, er þetta nu radit, ok ferr nu Svanhilldr til skips med virdulighu fauruneyte ok sat i lyptingu hia konungssyne. Þa męllti Bicke til Ranndvers: „Sannligt veri þat, at þęr ęttit sva frida konu, enn eigi sva gamall madr.“ Honum fellzt þat vel i skap, ok męllti til hennar med blidu ok hvart til annaʀs. Koma heim i land ok hitta konung. Bikke męllti: „Þat samir, herra, at vita, hvat tit er um, þott vant se upp at bera, enn þat er
49 v um vęlar þer, er sonr þinn hefir fengit fulla ast Svanhilldar, ok er hun hans frilla, ok *lat* slikt eigi B 184
uhegnt.“ Maurg ill rad hafde hann honum adr kent, þo at þetta bite fyrir of hans rad ill. Konungr hlyde hans maurgum vondum radum. Hann męllti ok matte eigi stilla sik af reide, at Randve skyllde taka ok a galgha festa. Ok er hann var til leiddr galgans, þa tok hann hauk einn ok plokkade af honum allar fiadrirnar ok męllti, at syna F 226 skyllde fedr hans. Ok er konungrinn sa, męllti

5. þikir] *hs.*, *ikke* ok þikir, *som Fas. og B. har.* 12. valt] *Fas.*, *B.*, vatt *hs.* 24. lat] *Fas.*, *B.*, *mgl. i hs.*

Digitized by Google

hann: „Þar ma nu sea, at honum þickir ek þann veg hniginn sęmdinne sem haukrinn fiodrunum,“ ok bidr hann taka af galganum. Bicke hafde þar um vellt a medann, ok var hann daudr. Enn męllti Bicke: „Engum manne attu veʀi at vera enn Svanhilldi. Lat hana deyia med skaumm.“ Konungr svarar: „Þat rad munu ver taka.“ Siþan var hun bundinn i borgarhlide ok hleypt hestum at henne. Enn er hun bra i sundr augum, þa þordu eigi hestarnir at spor*n*a hana. Ok er Bicke sa þat, męllti hann, at belg skyllde dragha a haufud henne. Ok sva var giorth, enn siþan let hun lif sitt.

43. (41.) Gudrun eggiar sonu sina at hefna Svanhilldar.

Gudrun spyʀ nu liflat Svanhilldar ok męllti vid sonu sina: „Hvi site þer sva kyʀir eda melit glediord, þar sem Iormunrekr drap systur yckra ok trad undir hestafotum med svivirding? Ok ecke hafvet þit likt skaplynde Gunnaʀe eda Haugna. Hefna mundu þeir sinna*r* frendkonu.“ Hamþir svarar: „Litt lofadir þu Gunnar ok Haugna, þa er þeir drapu Sigurd, ok þu var*t* rodinn i hans blode, ok 50 r
B 185 illar voru þinar brędrahefndir, er þu drapt sonu þina, og betr mettim ver allir saman drepa Iormunrek konung, ok eigi munu ver standazt fryiuord, sva hart sem ver erum eggiadir.“ Gudrun geck

14—24. Jfr. Guðrúnarhvǫt 2—6.

2. hniginn] *hs.*, *Fas.*; hnugginn *formoder B.* 9. Enn] E *udrykket i marginen.* 10. sporna] spora *hs.* 13. Gudrun] G *med rödt blæk inde i linjen (efter overskriften).* 18. sinnar] sin*na* *hs.* 19. þeir] *derpaa er som förste ord paa s. 50r skrevet* þęr, *hvilket udgiverne udelader.* 20. drapu] d*r*apvt *hs.* vart] v*a*r *hs.*

Digitized by Google

hlęgiande ok gaf þeim at drecka af storum kerum, ok eptir þat valde hun þeim storar bryniur ok godar ok aunnur herklędi. Þa męllti Hamþir: „Her munu ver skilia efsta sinne, ok spyria muntu tidendin, ok muntu þa erfi drecka eptir ockr ok Svanhilldi.“ Eptir þat foru þeir. Enn Gudrun geck til skemmu harme aukinn ok męllti: „Þrimr monnum var ek gipt, fyst Sigurde Famnisbana, ok var hann svikinn, ok var þat mer inn męste harmr. Sidan var ek gefinn Atla konungi, enn sva var grimt mitt hiarta vid hann, at ek drap sonu ockra i harme. Siþan geck ek a seainn, ok hof mik at lande med barum, ok var ek nu gefinn þessum konungi. Siþan gipta ek Svanhilldi af lande i brott med miklu fe, ok er mer þat sárazt minna harma, er hun var trodinn undir hrossafotum, eptir Sigurd. Enn þat er mer grimmazt, er Gunnar var i ormgard settr, enn þat hardazt, er or Haugna var hiarta skorit, ok betr vere, at Sigurdr kęmi mer a moti ok fęre ek med honum. Her sitr nu eigi eptir sonr nę dottir mik at hugga. Minztu nu, Sigurdr, þess, er vid męlltum, þa er vid stigum a einn bed, at þu mundir minn vitia ok or heliu bida.“ Ok lykr þar hennar harmtaulu*m*.

F 227

44. (42.) Fra sonu*m* Gudrunar. Capitulum.

50 v Þat er nu ad segia fra sonum Gudrunar, ad hun hafdi sva buit þeirra herklędi, at þa bitu ęigi iarn, ok hun bæd þa ęigi skęþia grioti nę ꜹdrum

B 186

1—23. Jfr. Guðrúnarhvǫt 7—19.

8. Famnis-] *skrevet som* 105.$_{22}$. 21. sonr] *rettere* snǫr *Guðrúnarhvǫt 18.* 24. -taulum] tavlvr *hs. I overskriften har hs.* sonun *og* cap'.

Digitized by Google

storum hlutum ok kvad þeim þat at meini mundu verda, ef ęigi giordi þeir sva. Ok er þeir voru
F 228 komnir a leid, finna þeir Erph brodur sinn ok spyria, hvat hann mundi veita þeim. Hann svarar: „Slik*t* sem haund hendi, eda fotr fęti.“ Þeim þotti þat ecki vera ok drapu hann. Sidan foru þeir leidar sinnar, ok litla rid, adr Hamdir rataþi ok stak nidr hendi ok męllti: „Erpr man satt hafa sagt. Ek munda falla nu, ef ęigi styddumz ek vid haundina.“ Litlu siþar ratar Saurli ok brazst a fotin ok feck stadiz ok męllti: „Falla munda ek nu, ef ęigi stydda ek mik vid bada fetr.“ Kvaduzst þeir nu illa hafa giorth vid Erp brodur sinn. Foru nu, unzst þeir komu til Iormunreks konungs, ok gengu fyrir hann ok veittu honum þegar tilrędi. Hio Hamdir af honum hendr badar, enn S*a*rli fętr bada. Þa męllti Hamdir: „Af munþi nu hofudit, ef Erpr lifþi, brodir ockar, er vid vagum a leiþinne, ok sam vid þat of sid.“ Sem kveþit er:

30. „Af veri nu hofudit,
ef Erpr lifþi,
brodir ockar hinn baudfrekni,
er vid a bráuth vagum.“

I þvi hofþu þeir af brugdit bodi modur sinnar, er þeir hofþu grioti skatt. Nu sekia menn at þeim.
B 187 Enn þeir vaurþuz vel ok dreingiliga ok urþu morgum manni at skaþa. Þa bitu ęigi iarn. Þa kom at einn madr *hár* ok elldilegr med eitt auga ok

---

2—6. Jfr. Hamðismál 11—15. Str. 30 = Hamð. $28._{1-4}$. Med afsnittet fra l. 27 indtil kapitlets ende jfr. Hamð. 25.

---

4. spyria] sp*ur*ia *hs.* 5. slikt] slik *hs.* 10. feck] f^c *hs.* 17. hofudit] *her og l. 20 skrevet* hofdit. 28. hár] *tilföiet med B. efter* $6._{26}$.

Digitized by Google

51 r męllti: „Ęigi eru þer visir menn, er þer kunnit ęigi F 229
þeim monnum bana at veita.“ Konungrin svarar: „Gef oss rad til, ef þu kantt.“ Hann męllti: „Þer skulud beria þa grioti i hel.“ Sva var ok giorth, ok þa flugu or aullum attum steinar at þeim, ok vard þeim þat ad alldrlaghi.

Digitized by Google

Sagha Raghnars lodbrokar.

1. (43.)

Heimir i Hlymdolum spyrr nu þessi tidendi, at dꜹþr er Sigurdr ok Brynhilldr, enn Aslaug dottir þeirra, en fostra Heimiss var þa þrevetr. Veit hann nu, at eftir mun leitat at tyna meyiunne ok ętt hennar. Er honum sva mikill harmr eftir Brynhilldi fostru sina, at hann getti ecki rikis sins ne fiar. Ser nu, at hann fęr ęigi meyiunni þar leynt. Letr nu giora eina hꜹrpu sva miklæ, at þar let hann meyna Aslaugu i koma ok margar giorsimar i gulli ok sylfri, ok gengr a brutt sidan vida um laund ok um sidir hingat a Nordrlꜹnd. Sva var harpa hans hagliga gior, at hana matthi taka i sundr ok saman at fellingum, ok var hann þvi
B 188 vænr um daga, þa er hann for i hia vatnfollum ok hvergi i nænd bęium, ad hann tok hꜹrpuna i sundr

---

Efter overskriften har hs. to linjer aabne, hvor der oprindelig var skrevet følgende, som nu er halvt udraderet: heim*ir* i hlym daulv*m* spyr nv þessi tidende at davdr er sigurdr ok bryn. *Disse linjers begyndelse er indrykket fra randen, og der har foran dem været rum til en (röd) initial, hvoraf spor turde være synlige foran* heim*ir*. 1. Heimir *i hs. med större og omhyggeligere udfört röd initial end sædvanligt ved et kapitels begyndelse.* Hlymdolum] *efter* hlym *i hs. en utydelig bogstav* (r?), Hlymsdölum *Fas.*, Hlymdölum *B.* spyrr] sp*ur*r *hs.* 15. bęium] *saa hs., som det synes, ikke* bǫium.

Digitized by Google

ok þo meyiunne. Ok hann hafþi vinlauk einn ok gáf henne at eta. Enn þat er nattura þess lauks, at madr ma leingi lifa, þott hann hafi enga adra fedu. Ok þa er merin gret, slo hann haurpuna, ok þagnadi hun þa, fyʀir þvi at Heimir var vel at F 230 yþrottum buinn, þeim er þa voru tidar. Hann hafdi ok morg kledi dyrdlig hia henni i horpunne 51 v ok mikit gull. Ok nu fer hann þangat til, unz hann kemr i Noregh ok kemr til eins biar litils, þess er heitir a Spangarheidi, ok bio þar karl sa, er Aki het. Hann atti konu, ok het hun Grima. Þar var ęigi fleira manna enn þau. Þann dagh var karl farinn i skóg, en kerlingh var heima, ok heilsar hun Heimi ok spyrr, hvat manna hann veri. Hann kvezst vera einn stafkarll ok bád kerlingu husa. Hun segir, at eigi kemi þar fleira enn sva, ad hun kvezst mundu vel vid honum taka, ef hann þettiz þurfua þar at vera. Enn er a leid, þa segir hann, ad honum þętti þat mest beinabót, at elldr veri kveiktr fyrir honum, ok sidan veri honum fylgt til svefnhuss, þar er hann skylldi sofa. Ok þa er kerling hafþi kveikt elldinn, þa setr hann horpuna upp i sęt hia ser. Enn kerling var odamalugh. Opt varþ henni litid til hꝏrpunar, fyrir þvi ad trefr a einu dyrligu klęþi komu ut or haurpuni. Ok er hann bakaþiz vid elldinn, þa ser hun einn dyrligan gullhring koma fram undan tꝏttrum hans, þviat B 189 hann var illa kledr. Ok er hann hafdi bakaz, sem hann kunni ser þaurf til, þa hafþi hann nattverþ. Enn eptir þat bad hann kerlingu fylgia ser þangat

1. vinlauk] vi*n* lauk *hs.*; vímlauk *Fas.*, vínlauk *B.* 11. het[1]] *skriveren har först begyndt paa hann.* 14. spyrr] spu*rr* *hs.* 23. sęt] *hs.*, *d. e.* set; sæti *Fas.*, set *B.* 25. dyrligu] du*r*ligu *hs.*, *ligesom l.* 26 du*r*ligan. 28. bakaz] *hs.*, *ikke* bakast. 30. bad] *rettet fra* baþ.

Digitized by Google

til, sem hann skylldi sofa um nottina. Þa segir
F 231 kerling, at honum mundi betra vera uti enn inni, „þviat vid karll minn erum optt malug, er hann kemr heim.“ Hann bidr hana raþa. Gengr nu ut ok sva hun. Hann tekr haurpuna ok hefir med ser. Kerling gengr ut ok ferr þar til, er bygghlada ein er, ok fylgir honum þar til ok męllti, at hann 52r
skyllde þar um buaz, ok kvez þess vęnta, at hann mund*i* þar niota svefn*s* sins. Ok nu gengr kerling i brutt ok annaz þat, er hun þ*u*rfte, enn hann giorir ser svefn. Karl kemr heim, er aptanin lidr, enn kerling hefir fatt unnit þat, er hun þ*u*rfte. Enn hann var moþr, er hann kom heim, ok illr vidskiptis, er allt var ubuit þat, er hun skyllde annaz hafa. Sagþe karl, at mikill veri munr sęlu, er hann vann hvern dagh meira, enn hann matte, enn hun villdi til enkiz taka þess, er gang var ath. „Ver eigi reidr, karl min,“ sagde hun, „fyrir þvi at þat kann at vera, at þu mętir nu skamma stunþ vinna til þess, at vid vęrim sęl alla ęfe.“ „Hvat er þat?“ segir karl. K*erling* svarar: „Her er kominn til herbergiss ockars ein madr, ok etla ek, at hann hafe allmikit fe meþ at fara, ok er hniginn a efra alldr ok mun verit hafa enn mesti kappe ok er nu
B 190 þo modr miok, ok eigi þickiomzt ek hans maka seþ hafa, ok þo ętla ek hann męddan ok syfiadan.“ Þa segir karl: „Þat synizt mer uradligt at svikia þa enu fa, sem her koma.“ *Hun svarar:* „Þvi muntu lenghi litill fyrir þer, at þer vex allt i aughu,

---

9. mundi] mv*n*du *hs.* svefns sins] suefn sins *hs.*, *paa grund af ordadskillelsen neppe at opfatte som* svefnsins; svefns sins *Fas.*, *B.* 10. þurfte] þyrfte *hs.*, *ligesom l.* 12. 17. gang] *d. e.* gagn. 18. sagde] *hs.*, *ikke* segir. 21. kerling] *Fas.*, *B.*; ka*r* (*d. e.* karl) *hs.* 25. þickiomzt] *snarere end* -ivmzt. 28. Hun svarar] *mgl. i hs.*, *tilföiet Fas.*, *B.*

Digitized by Google

ok giorr nu annathvart, at þu drep hann, eþa ek F 232
tek hann mer til mannz, ok munu vid reka þik i
brutt. Ok segia kann ek þer þa rędu, er hann
męllti vid mik i gęrkvęlld, enn litils mun þer þickia
um verth. Hann męllti kvensamliga vid mik, ok
þat mun mitt rad vera at taka hann mer til mannz,
enn reka þik i brutt eda drepa, ef þu vill eigi
eptir þvi giora, sem ek vil.“ Ok er þat sagt, at
52 v karl hafde kvonrike, ok telr hun um þanngat til,
er hann lętr at eggian hennar, tekr auxi sina ok
snarbrynir miok. Ok er hann er buinn, fylgir kerl-
ing honum þar til, er Heimir sefr, ok var þar hrytr
mikill. Þa męllti kerling til karls, at hann skylldi
lata verda tilręde sem bezt: „ok skunda brutt meþ
hlaupe, þviat ecki mattu standaz lath hans ok op,
ef hann fęrr þik hondum tekit.“ Hun tekr haurp-
una ok hleypr a brutt meþ. Nu gengr karl þar til,
er Heimir sefr. Hann haugr til hans, ok verdr þat
mikit sár, ok verdr honum laus auxinn. Hann
hleypr þegar i brutt, sem hann matte hradaz. Nu
vaknar hann vid averkan, ok vanz honum at fullu,
ok þat er sagt, at sva mikill gnyʀ vard i hans
fiorbrotum, at undan gengu sulur i husinu, ok ofan
fell husit allt, ok varþ landskialfti mikill, ok lykr
þar hans ęfi. Nu kom karl þar, sem kerling var,
segir nu, at hann hefir drepit hann: „Ok þo var þat
of hrid, er ek vissa eigi, hve fara munde, ok þessi
madr var furdu mikill fyrir ser, enn þo vęntir mik, F 233
at hann se nu i heliu.“ Kerling męllti, at hann
skylldi hafa þauck fyrir verkit: „Ok vęntir mik,
at nu hafim vid ęʀit fe, ok skulum vid reyna, hvart B 191

---

20. hradaz] *hs. synes snarere at have* hradaz *end* hardaz; *forkortelsestegnet over* h *er kludret;* harðast *Fas.*, „*kanské snarere* . . . hraðast“ *B.* Nu] N *udrykket i marginen.*

ek hefi satt sagt.“ Nu kveqva þau elld, enn kerl-
ing tekr haurpuna ok villde upp koma, ok matte
eigi annarskostar, enn hun vard at briota, þviat
hun hafde eigi hagleik til. Ok nu fęʀ hun upp
komit haurpunne, ok þar ser hun eitt męybarn, at
hun þottizt ecki slikt set hafa, ok þo var mikit
fe i haurpunni. Nu męllti k*arl*: „Þat mun nu verda
sem oppt, at illa man gefaz at svikia þann, er hon- 53r
um truir. Synist mer, sem kominn mune umegd a
hendr okr.“ Kerling svarar: „Eigi er þetta eptir
þvi, sem ek ętla, enn þo skal nu ecke um sakazt.“
Ok nu spyrr hun, hverar ęttar hun veri. Enn þessi
enn unga męr svarar aunghu, sva sem hun hefde
eigi mal numit. „Nu ferr, sem mik varde, ath
ockart rad munde illa fara,“ *segir karl.* „Vid hauf-
um unnit glep mikinn. Hvat skulum vid sea fyrir
barne þessu?“ „Audvitad er þat,“ sagde Grima.
„Hun skal eptir modur minne heita Kraka.“ Nu
męllti karl: „Hvat skulum vid sea fyrir barne
þessu?“ Kerling svarar: „Ek se gott rad til. Vid
skulum segia hana ockra dottur ok upp fęda.“
„Þvi man engi trua,“ sagde karl. „Miklu er barn
F 234 þetta gezligra enn vid. Erum allovęn będe, ok
munu einge likendi a þickia, at vid munum eigha
þviligt barn, sva endemligh sem vid erum będi.“

---

1. Nu] N *udrykket i marginen.* kveqva] kveq^{w} *hs.; da skriftformen* kvekva *kjendes fra gamle islandske haandskrifter (Isl. handskr. 645 i den Arnamagn. samlingen utg. af Larsson, Lund 1885, s. 96.*$_2$ qvekva *inf., s. 122.*$_7$ qvecþv *imperf.), synes ogsaa her at kunne læses saaledes;* kveikja *Fas., B.* 7. karl] k*erling hs., Fas.,* karl *B.*; *i l.* 10 *retter Fas.* k*erling til* karl. 8. gefaz] *saa synes hs. at have, med* z *rettet fra* t. 11. ętla] *hs., Fas.*; ætlaða *formoder B.* 15. segir karl] *mgl. i hs., tilföiet med Fas. og B.* 23. gezligra] *usikkert, om hs. har saa eller* gozligra; geðsligra *Fas., B.* gezligra—erum] geðsligra, en vit erum *Fas., B.*

Digitized by Google

Nu męllti kerling: „Eigi veiztu, nema ek hafa i nockur brogd, at þetta mege eigi uvęnt þickia. Ek man lata giora henne koll ok rida i tioru ok auþru, er vęnz er, at sist komi hár upp. Hun skal eigha B 192 hatt siþan. Eigi skal hun ok vel klędd vera. Mun þa saman draga var yfirlit. Ma vera, at menn trui þvi, at ek hafa miok vęnn verit, þa er ek var ung. Hun skal ok vinna þat, er verst er.“ Enn þat hugdu þau karl ok kerling, at hun męti ecki męla, er hun svarar þeim alldri. Nu er þat giort, sem kerling hefir fyrir hugat. Nu vęx hun þar upp i miklu fatęki.

---

2. (1.) Fra Herrude ialle ok Þoru borgarhiort. F 237

53 v HeRuþr het iarll rikr ok agętr a Gautlandi. Hann var kvongadr. Dottir hans het Þora. H*un* var allra kvenna friduzt syndum ok kurteisust at ser um alla lute, þat er til handa ma bera ok betra er at hafa enn án vera. Þat var hennar kenningarnafn, at hun var kaullut borgarhiortr, fyrir þvi at sva bar hun af aullum konum at fęgurd sem hiortr af odrum dyRum. Iarlenn unne mikit dottur sinni. Hann let giora henni eina skemmu skamt fra haull konungs, ok um þa skemmu var skidgardr. Þat lagde iarl i vanda sinn at senda dottur sinne hvern dagh nockot til skemtanar, enn þat męllti hann, at þvi munde hann fram hallda. Fra þvi er sagt, at hann let fęRa henne litin lynghorm einnhvern dagh akafligha

---

6. var] var *hs.*, várn *Fas.*, *B.* 15. hun] h*ann* *hs.* 23. iarl] I*arl* *hs.*

Digitized by Google

fagran, ok þesse ormr þotti henne godr, ok let hann i sitt eski ok bar undir hann gull. Skama stund var hann þar, aþr hann ox mikit ok sva gullit undir honum. Þar kemr, at eigi hefir hann rum i eskinu, og ligr nu i hring um eskit utan. Ok þar
F 238 kemr of sidir, at eigi hefir hann rum i skemmunne, ok gullit vex undir honum iafnt sem ormrinn sialfr. Nu ligr hann utan um skemmuna, sva at saman tok haufud ok spordr, ok illr giorizt hann vidreignar, ok þorir enghe madr at koma til skemmunar fyrir þessum orme nema sa einn, er honum feRir fezlu, ok oxa þarf hann i mal. Iarlle þigir mikit mein a þessu, ok strengir þess heit, at hann mun þeim manne gefa dottur sina, hvat manna sem hann er, ef at bana yrde orminum „ok gull 54r
þat, er undir honum er, skal vera hennar heimanfylgia.“ Þessi tidende spyriaz viþa of land, enn þo treystiz eingi til at rada fyrir þessum mikla orme.

3. (2.) Ragnar vann orminn. Kapitulum.

I þann tima red fyrir Danmorku Sigurdr hringr. Hann var rikr konungr ok er fręgr ordinn af þeirri orrostu, er hann bardizt vid HaRalld hilldetaunn a Bravelle, ok fyrir honum fell HaRalldr, sem kunnikt er ordit of alla nordralfu heimssins. Sigurdr atte einn son, er Ragnar het. Hann var mikill vexti, vęnn yfirliz ok vel viti borinn, storlyndr vid sina menn, enn grimr sinum uvinum. Þegar hann hafde alldr til, feR hann ser lids ok herskipa, ok giorizt hann enn mesti hermadr, sva at varla fęst hans make. Hann spyR þetta, er Herruþr iall

---

12. Iarlle] I *udrykket i marginen.* 19. *I overskr. har hs.* kap.' 21. HaRalld] HaR*alld hs. (saaledes ogsaa l. 22).*

Digitized by Google

hafde um męllt, gefr hann at engan gaum ok lętr,
sem hann viti eigi. Hann lętr giora ser fauth med
undarligum hętte, þat eru lodbrękr ok lodkapa, ok
nu er giorr eru, þa lętr hann þau vella i biki. F 239
Siþan hirdir hann þau. Þat er eitthvert sumar, er
hann helldr her sinum til Gautlandz, ok le*gg*r i
leynevogh einn skip sitt, ok var skamt þadan, þat
er iall red fyrir. Ok er Ragnar hafde þar eina
nott verit, vaknar hann s*n*ęma um morginninn, ris
upp ok tekr þessi enn saumu vopnfaut, er adr var
fra sagt, ok feʀ i ok tekr spiot mikit i haund ser
ok gengr af skipunum einn saman ok þar, er sandr
er, ok nu vęlltizt hann i sandinum. Ok adr hann
54v gengr i brutt, tekr hann geiʀnagla or spioti sinu
ok ferr nu einn fra skipunum til borgarhlids iarls
ok kemr þar snemma dags, sva at allir menn voru
i svefne. Nu styʀir hann til skemmunnar. Ok er
hann kemr i skidgardinn, þar sem ormrinn var,
legr hann til hans med spiote sinu, ok þa kippir
hann at ser spiotinu. Ok annad sinn leggr hann.
Þat lag kemr i hryggh orminum, ok nu vizt hann
vid hrat, sva at spiotid gek af skaptinu, ok verdr sva
mikill gnyrr i hans fiorbrotum, at skemman skelfr
aull. Ok nu snyr Raghnar a brutt. Þa kemr blod-
boghe mille herda honum, ok þat sakar hann eigi.
Sva hlifa honum klęde þau, sem hann let giora.
Enn þeir, er i skemmunne voru, vakna vid gnyinn
ok ganga ut or skemmunne. Nu ser Þora ganga
einn mann mikinn fra skemmunne ok spyʀ hann
at nafne, eda hvern hann vili nu finna. Hann
nemr stadar ok kvad visu þessa:

---

3. hętte] *i hs. rettet fra* hatte. 5. hirdir] hird*ir* *hs.*, *ikke* herd*ir*. 6. leggr] lengr *hs.* 7. sitt] *hs.*, *bedre* sin, *jfr. l.* 12 *og* 15 skipunum. 9. snęma] smęma *hs.* 15. iarls] I*arls* *hs.* 20. *Efter* hann *tilföier papirafskrifterne* til hans. 22. hrat] hwt *hs.*, hart *Fas.*

Digitized by Google

F 240 1. Hęt*t* hefi ek leyfdv life.
lit favgr kona vit*ra*.
va ek at foll|d*ar* fiske.
xv gamall minv.
hafa sk*al* ek bavl nema bite.
b*ra*d | RA∗in*n* m*er* ðauda
heid*ar* lags ti*l* hi*a*ta
h*r*ingleygim vel smiughi. |

Ok nu gengr hann a brutt ok męllti ecki fleira vid hana. Enn spiotid stod i sarinu eptir, enn hann hefir skaptid med ser. Nu er hun hefir þessa visu heyrda, skilde hun, hvat hann sagde til um sitt ęrendi, ok sva hve gamall hann var. Ok nu hyggr hun at fyrir ser, hverr hann munde vera, ok þickizt hun eigi vita, hvart hann er menzkr madr eda eigi, fyrir þvi at henne þickir voxtr hans vera sva mikill, sem sagt *er* fra uvęttum a þeim alldri, sem hann 55r
hafde, ok snyR hun inn i skemmuna ok sofnar. Ok er menn koma ut um morginninn, verda menn þess varir, at ormrinn var daudr, ok hann var lagdr med einu miklu spiote, ok þat stod fast i sarinu. Nu lętr iarl þat i brutt taka þadan, ok var þat sva mikit, at fam var vopnhęft. Nu ihugar iarl, hvat hann hafde um męllt vid þann mann, er orminum yrde at bana, ok þickizt eigi vita, hvart menskr

---

1. Hętt] H *af to linjers höide, udrykket i marginen.* 2. lit] *de to sidste bogstaver kludrede.* 6. RA∗inn] -rakinn *Fas. Tredje bogstav i dette ord har en fra dette haandskrifts* k *afvigende form, navnlig derved, at övre sidestreg mangler og nedre buede sidestreg er uforholdsmæssig stor. Bogstaven faar derved större lighed med* b. *Mulig har skriveren ved tredje bogstav forsögt at gjengive en bogstav i forelægget, som han ikke kunde læse (jfr. strofe 3 l. 1), kanske* d. 12. skilde] *hs., ikke* skyldi, *som Fas. har.* 17. er] *tilföiet med Fas.* a] at *hs.*, á *Fas.* 23. Nu] N *udrykket i marginen.*

Digitized by Google

madr velldr þessu eda eigi, ok rezt nu um vid vine sina ok dottur, hve hann skal eptir leita, ok þikir F 241 a þvi likendi, at sa mun eptir leita at hafa verdkaupit, er til hefir unnit. Þat red hun at lata kvedia þings fiolmennz: „Ok bid þa sva, at þangat kome allir þeir menn, er eigi vilia hafa reide iarls ok nockurskostar megha sękia þingstefnu, ok ef sa er nockurr, er vid gengr banasari ormsins, skal hafa þat spiotskapt þangat, er fylgt hefir spiotinu.“ Þetta lizt iarle vęnligt, ok lętr nu þings kvedia. Ok er at þeim degi kemr, er vera skal þingit, kemr iarl ok marghir hofdingiar adrir. Þar verdr mikit fiolmenne.

4. (3.) Fra Ragnare, er hann kom a þingit.

Þetta spyrst til skipa Ragnars, at þadan skamt var þing stefnt. Ok nu ferr Ragnar fra skipum naligha med allann her sinn til þingsins. Ok er þeir koma þar, nema þeir stadar nackvat fra odrum monnum, þviat Ragnar ser nu, at komit var fiolmenne mikit fra þvi, sem vane var til. Þa stendr iarl upp ok kvędr ser hliods ok talar, bidr menn hafa þauck fyrir, er vel hafa skipaz vid
55 v hans ordsending, ok sęgir sidann atburþ þann, sem ordinn er, fyrst fra þvi, hversu hann hafde um męllt vid þann mann, er orminum *yr*de ath bana, siþan, at „ormrinn er nu daudr, ok sa hefir latid eptir standa spiotit i sæʀinu, er unnit hefir þetta fręgdarverk. Ok ef nockurr er sa her kominn til þingsins, et þat skapt hafe, er þessu spiote hęfi, beri hann þat fram ok sanne sva saugn sina, þa

5. sva] *sva hs.*, segja *Fas.* 6. kome] kęme *hs.*, komi *Fas.* 24. yrde] yde *hs.* 28. et] *hs.; jfr.* ed = er *s. 121*,$_7$. 29. saugn] *hs.*, sögu *Fas.*

Digitized by Google

F 242 skal ek þat allt enda, er ek hefi um męllt, hvart sem hann er af meirum stigum eda minnum.“ Ok lykr hann sva sinu male, at hann lętr bera spiotid fyrir hvern mann, er a er þinginu, ok bidr ser segia, hverr sꜳ er, er vid þessu gengr eda þat skapt hefir, er her hęfir til. Nu er sva giort. Eigi finnz sa nę einn, ed þat skapt hafe. Nu er komit þar, sem Ragnar er, ok synt honum spiotid, ok gengr hann vid, at hann mun eiga, ok þar hęfir hvart eptir audru, skaptid ok sp*i*otid. Nu þickiazt menn vita, at hann mun hafa ordit orminum at bana, ok verdr hann af þessu verke hardla miok fręgr of aull Nordrlaund, ok bidr hann nu Þoru dottur iarls, ok hann tekr þvi vel, ok nu er hun honum gipt, ok er fengit at mikille veizlu med enum bestum faungum i þvi riki. At þesse veizlu kvongazt Ragnar. Ok er lokit er veizlunne, fer Ragnar til rikis sins ok red þar fyrir ok ann mikit Þoru. Þau eiga ii sonu. Het Eirekr enn ellri, enn Agnarr en yngri. Þeir voru miklir vexti ok fridir synum. Sterkare voru þeir miklu enn adrir menn flestir, er þa voru uppi. Þeir namu allzskonar iþrottir. Þat var eitthvert sinn, at Þora kende ser sottar, ok andazt hun or þesse sott. Enn Ragnari 56r þotti þetta sva mikit, at *hann* vill eigi rada rikinu ok tekr adra menn til at rada rikinu med sonum sinum. Enn hann tekr nu til iþnar sinar enar F 243 saumu, sem hann hafde fyrr haft, ok ręzt nu i hernad, ok hvar sem hann feʀ, fęrr hann sigr.

---

10. spiotid] spotid *hs.* 25. hann] *mgl. i hs., ogsaa tilföiet Fas.* 26. til at] *hs.;* at *Fas.*

5. (4.) Fra Ragnare.

Nu er þat eitt sumar, at hann helldr skipum sinum til Noʀegs, þviat hann atti þar margha frendr ok vine ok vill þa hitta. Hann kemr skipum sinum um kvelldit i haufn eina litla, enn þar var bę́ʀ skamt þadan, er het a Spangarheide, ok lagu þeir þar i hofn þa nott. Ok er morginn kom, skylldu mattsveinar fara a land at baka braud. Þeir sea, at bęrr er skamt fra þeim, ok þotti þeim ser þat betr gegna at fara til huss ok vera þar at. Ok er þeir kvomu til þess ens litla bęiar, þa hitta þeir einn mann at male, ok er þat kerling, ok spurdu, hvart hun veri husfreyia, eda hvat hun heiti. Hun segir, at hun se husfreyia: „ok nafn mitt uvanth. Ek heiti Grima. Eda hverir eru þer?“ Þeir saugdu, at þeir veri þionostumenn Ragnars lodbrokar, ok vilia þeir fę́ra fram syslu sina: „Ok vilium ver, at þu vinnir med oss.“ Kerling svarar, at hendr hennar voru stirdar miok, enn verit hafde þat fyʀum, at „ek kunna biargvel syslu *m*ina, ok a ek mer dottur þa, er at mun vera med ydr, ok mun heim koma bratt ok heitir Kraka. Er nu sva komit, at ek kemr traut rade vid hana.“ Ok nu er Kraca at fe farinn um myrginninn ok ser, at skip F 244
56v voru kominn vid land maurg ok stor, ok nu tekr hun ok þvęʀ ser. Enn kerling hafde henne þat bannat, þviat hun villde eigi, at menn sęi fegurd hennar, þviat hun var allra kvęnna vęnzt, enn haar hennar var sva mikit, at tok iord um hana, ok sva fagurth sem silke þat, er fegurst verdr. Ok nu

---

19. mina] sina *hs.;* sinna *Fas., hvilket vel skal opfattes som infinitiv.* 22. kemr] *hs.,* kem *Fas.* 28. tok iord] *hs.;* tók (á) jörð *Fas. (jfr. dog s. 56.$_{15}$).*

Digitized by Google

kemr Kraca heim. Enn þeir matsveinar haufdu giort elld, ok nu séR Kraca, at þar eru menn komnir, þeir er hun hefir eigi fyR sed. Hun hyggr at þeim ok sva þeir ath henne. Ok nu spyria þeir Grimu: „Hvart er sea þin dottir, enn fagra męr?“ „Eigi er til þess logit,“ segir Grima, „at sea er min dottir.“ „Furdu ulikar mattu þ*id* verda,“ segia þeir, „sva illelig sem þu ert. Enn ver hofum eigi iafnvęna mey sed, ok aunga seam ver hana hafa þina mynd, þviat þu ert ed mesta ferlike.“ Grima svarar: „Eigi *ma* nu a mer sea. Brugdit er nu minum yfirlitum or þvi, sem var.“ Nu reda þeir þetta, at hun vinne med þeim. Hun spyR: „Hvat skal ek vinna?“ Þeir kvaduzt vilia, at hun teygde braud, enn þeir munde baka eptir. Ok tekr hun siþan til sinnar iþiu, ok vinnz henne vel. Enn þeir horfdu a hana avallt, sva at þeir gaþu eigi syslu sinnar ok brendu braudit. Ok er þeir haufdu lokit verke sinu, foru þeir til skipa. Ok þa er þeir skylldu briota upp vistir sinar, męlltu aller, at þeir hefde
F 245 alldri iafnilla unnit, ok veri hegningar fyrir vert. Ok nu spyrr Ragnar, hvi þeir hefde þannen matbuit. Þeir kvaduzt sed hafa konu sva vęna, at þeir gadu eigi sinar syslu, ok ętludu þeir, at engi munde henne vęnne vera i veraulldu. Ok er þeir toku sva mikit af of hennar fegurd, þa segir Ragnar ok qvezt þat vita, at sea munde eigi iafnnvęn, sem 57r
Þora hafde verit. Þeir kvadu hana eigi uvęnni. Þa męllti Ragnar: „Nu mun ek senda þa menn, er giorla kunni at sea. Ef sva er, sem þęR segit, þa er þetta athughaleysse yþr upp gefit. Enn ef kon-

---

7. þid] þo *hs., i papirafskrifterne rettet til* þið; þið *Fas. Eller mulig:* þid þo. 11. ma] *mgl. i hs., tilföiet med papirafskr. og Fas.* 12. Nu] N *udrykket i marginen.*

Digitized by Google

an er at nockurum lut uvęnne, enn þęr segit fra, munu þęr taka hegningh mikla a ydr.“ Ok nu sendir hann menn sina til fundar vid þessa ena faugru mey, enn andvidri vaꝛ sva mikith, at þeir mattu eigi fara þann dagh, ok męllti Ragnar *vid* sina sendimenn: „Ęf ydr lizt þessi enn ungha męʀ sva vén, sem oss er sagt, bidit hana fara a minn fund, ok vil ek hitta hana, vil ek, at hun se min. Hvarke vil ek, at hun se klędd ne ukledd, hvarke mett ne umett, ok fari hun þo eigi ein saman, ok skal henne þo enge madr fylgia.“ Nu foru þeir þar til, er þeir koma til huss, ok hyggia at Kracu vandliga, ok liz þeim sea kona sva vęn, at þeir hugdu aunghæ adra iafnnvęna. Ok nu segia þeir ord herra sins Ragnars ok sva, hversu hun skylldi buinn vera. Kraca hugde at, hversu konungr hafde męllt, ok hve hun skylldi buazt, enn Grimu þotte engan vegh sva mega vera, ok kvęzt vita, at sea konungr F 246
munde eigi vera vitr. Kraka segir: „Þvi mun hann sva męllt hafa, at sva mun vera męgha, ef ver skilium, eptir þvi sem hann ętlar til. Enn vist eigi ma ek i ydari ferd vera þenna dagh, enn ek man koma snemma a morginn til ydara skipa.“ Nu foru þeir i brott ok segia Ragnari sva buit, at hun munde koma til fundar þeirra. Ok nu er hun heima
57v þa nott. Enn um myrginninn snęma segir Kraca karle, at þa mundi hun fara æ fund Ragnars: „Enn þo mun ek verda at breyta bunade minum nockvat. Þu att auʀidanéth, ok mun ek þat vefia at mer, enn þar yfir utan lęt ek falla hár mitt, ok mun ek þa hverge ber. Enn ek mun bergia a einum lauk, ok er þat litill matr, enn þo ma þat kenna, at ek

---

5. ok] *hs.*, þá *Fas.* vid] *mgl. i hs.* 7. vén] é *i hs. kludret (mulig rettet fra* i*).* 28. nockvat] nock^{v}t *hs.*

hefi bergt. Ok ek mun lata fylgia mer hund þinn, ok fer ek þa eigi ein saman, enn þo fylgir mer engi madr.“ Ok er kerling heyʀir hennar fyriretlann, þickir henni hun mikit vit hafa. (5.) Ok er Kraca er buinn, ferr hun leidar sinnar þar til, er hun kemr til skipa, ok var faugur tilsyndar, er hær hennar var b*ia*rt ok sem a gull eitt sęi. Ok nu kallar Ragnar a hana ok spyrr, hver hun veri, eda hvern hun villde finna. Hun svarar ok kvad visu:

2. Þori ek e*igi* bod briota.
e*r* badvd m*i*c *gan*ga.
ne | ʀęsis kavþ ʀiufa.
F 247 ʀagn*ar* vi*d* þik stefnv.
mangi e*r* m*er* j | sin*n*e.
mitt e*r* b*er*t havrvnd e*igi*.
fylgi hefi ek fvll gott. |
f*er* ek ein sam*an* minv.

Nu sendir hann menn at moti henne ok lętr fylgia henne a skip sin. Enn *hun* kvezt eigi fara vilia, nema henni se grid gefinn ok faurunauth hennar. Nu er henni fylkt a konungs skip, ok er hun kemr i fyrirrum, seilizt hann i mot henne, enn hundrin beit i haund honum. Þeir menn hans hlaupa til ok drepa hundinn ok reka bogastrengh at halse honum, ok ferr hann af þvi bana, ok er eigi betr gridum halldit vid hana enn sva. Nu lęggr 58r
Ragnar hana i lyptingh hia ser ok hialar vid hana, ok vard honum vel i skap vid hana, ok var blidr vid hana. Hann kvad visu:

4. vit] vi *hs.* 7. bjart] b*er*t *hs.*, bjart *Fas.* 20. hun] *mgl. i hs.* 27. Nu] N *halvt udrykket i marginen.*

3. Svrvmdi | vist ef v*er*i.
vordr favþ*ur* jarþ*a*r.
mętr a milld*r*i snotu.
am*er* | taka haundv*m*.

Hun kvad:

vamlausa sk*all*tu vise.
ef villttv *g*rid*u*m þyr|ma.
hei*m* hof*u*m hilme sott*a*n
hedan m*i*c f*a*ra latid.

6. Fra Kraku.

Nu segir hann, at honum lizt vel a hana, ok ętlar vist, at hun skyle med honum fara. Þa kvad hun eigi sva vera mega. Þa kvazt hann F 248 vilia, at hun veri þar um nótt a skipe. Hun segir, at eigi skal þat vera, fyʀ enn hann kemr heim or þeirri ferd, sem hann hafde ętlat: „Ok ma vera, at þa synizt ydr annat.“ Þa kallar Ragnar a fehirde sinn ok bad hann taka serk þann, er Þora hefir átt, ok var allr gullsaumadr, ok fęra ser. Þa bydr Ragnar Kracu a þa lund:

4. Villtu | þen*na* þig*g*ia.
e*r* þora hiortr atte
s*er*kr vi*d* silfr of m*er*kt*a*n. |
sama all vel þer klede.
fo*ru* hendr h*v*itar.
h*enn*ar v*m* þ*e*ssar g*io*r*f*ar. |

1. *Förste bogstavforbindelse i strofen har skriveren ikke forstaaet;* Sv- *er skrevet med et eiendommeligt sammenslynget tegn, og derpaa fölger, som det snarest synes,* -rvmdi *(eller* -rvindi*).* Sú mundi *Fas: „ógreiniligt . . ., getr jafnvel lesizt:* sú rumdi, *eða* sú reyndi; ӧrvindi, *fleirst hinna“.* [5. Hun kvad] *mgl. i hs.* 11. skyle] *hs.,* skuli *Fas.*

sv v*a*r budlunge br*a*gna.
blid*u*m þeck til davda.

Kraca kvad i moti:

5. Þori ek e*igi* þ*an*n þigg*ia*.
e*r* þora hiortr atte
s*er*k vi*d* silfr of m*er*|kt*a*n.
sama ęlig m*er* klędi
þvi em ek k*r*aca kavllvt
j kol | svart*u*m vod*u*m.
at ek hefi g*r*iot of ge*n*git
ok geitr m*ed* sea | ʀekn*a*r.

„Ok vil ek vist eigi taka vid serknum,“ segir hun. „Vil ek ecke i skraut buaz, medan ek em hia karle. Kann vera, at ydr litiz betr a mik, ef ek bumzt
F 249 betr, ok vil ek nu fara heim. Enn þa mattu giora 58 v
menn eptir mer, ef þer er þa samt i hug, ok vilir þu, at ek fara med þer.“ Ragnar segir, at eigi mun hugr hans skipaz, ok feʀ hun heim. Enn þeir foru, sem þeir haufdu ętlat, þegar þeim gaf byrr, ok lykr hann sinum erendum, eptir þvi sem hann hafde ętlad. Ok er hann ferr aptr, kemr hann ser i ena saumu haufn, sem hann hafde fyʀ haft, þa er Kraca kom til hans. Ok þat ed sama kvelld sendir hann menn a fund hennar at segia ord Ragnars, at hun feri nu alfare. Enn h*un* segir, at

4. Þori] Þ *af to linjers höide, udrykket i marginen.* 11. *Punktum mgl. i hs. efter* ʀeknar, *hvorefter fölger* ok *med lidet* o. 13. skraut] *hs. har neppe* skarrtt *(d. e.* skartt, *med et overflödigt* r *over linjen mellem* a *og* r*)*; *der bör vistnok læses* skarut *(hvilket da maa forstaaes som* skraut*)*; skraut *Fas.* 14. litiz] *rettet fra* list *derved, at* z *er skrevet til over* t, *men* s *er ikke overströget;* lízt *Fas.* 15. bumzt] bv*m*zt *hs.*, búast *Fas.* 25. Enn] E *udrykket i marginen.* hun *(andet)*] hann *hs.*

hun mun eigi fara fyʀ enn um morginninn. Ris
Kraca upp snema ok gengr til riockiu þeirra karls
ok kerlingar ok spyrr, hvart þau vaki. Þau kvad-
uzt vaka ok spurdu, hvat hun villde. Enn hun
segir, at hun ętlade a brutt ok vera þar ecki leingr:
„Enn ek veit, at þid draput Heime fostra minn, ok
a ek eingum manne verra at launa enn yckr. Ok
fyrir þa sauk vil ek ecki yckr illt giora lata, at ek
hefi leinge med yckr verit, enn nu vil ek þat um
męla, at annar dagr se yckr audrum vęʀe, er yfir
yckr kemr, en enn sidarste verstr, ok munu ver nu
skilia." Þa gengr h*un* leidar sinnar til skipa, ok
er þar vel vid henne tekit. Gefr þeim vel vedr.
Þann aptan enn sama, er menn skulu reyckia undir
ser, þa segir Ragnar, at hann vill, at þau Kraca
hvile bęđi saman. Hun segir, at eigi matte sva
vera: „Ok vil ek, at þu dręckir brudlaup til min, F 250
þa er þu kemr i riki þitt, ok þicke mer þat min
59r virding sem þin ok ockara erfingia, ef vid eigum
nockura. Hann veitte henne sina bęn, ok ferst
þeim vel. Kemr Ragnar nu heim i land sitt, ok
er dyrlig veizla buinn i mot honum, ok nu er bęđi
drukit fagnadaraul i mote honum ok brudlaup
hans. Ok enn fysta aftan, er þau koma i eina
reyckiu, vill Ragnar eiga hiuskaparfar vid konu
sina, enn hun bidz undan, þviat *hun* segir, at a
bake munde bera nockut, ef hun redi eigi. Ragnar
kvazt ecki trua mundu a þat, kvad þau ecki fram-
vis karl ok kerlingu. Hann spurde, hve leingi sva
skylldi vera. Þa kvad h*un*:

---

2. riockiu] *d. e.* rekkju. 12. hun] h*ann hs.* 14. reyckia] *d. e.* rekkja. 17. brudlaup] bravd- *hs.* 26. hun segir] *Fas.*, ek seg*ir* þ*er hs.* 28. kvazt] q'. *hs.* 30. hun] h*ann hs.*

6. Þriar | nętr sk*ulu*m þ*es*sar.
ok þo sam*a*n byggia.
h*r*essv*a*r nętr i havllu |
adr við heilvg god blotim
þa mvnv meinn aminv |
megi ti*l* laung of v*er*da.
helldr e*r*tu b*ra*dr at byria.
þ*ann* | e*r* bein hef*ir* engi.

Ok þo hun kvędi þetta, gaf Ragnar at þvi enngan gaum ok bra a sitt rad.

7. (6.) Kraca elr svein, er Ivar het.

Nu lida stundir fram, ok var samfaur þeirra god
F 251 ok miklar astir. Enn Kraca kenner ser sottar ok verdr lettare ok ęlur sveinbarnn, ok var sveininn vatne ausin ok nafn gefit ok kalladr Ivar. Enn sa sveinn var beinlaus, ok sem briosk veri þar, sem bein skylldu vera. Ok þa er hann var ungr, var hann vexti sva mikill, at engir voru hans iafningiar. Hann var allra manna fridaztr synum ok sva vitr, at eigi er vist, hverr meire spekingr hefir veri*t* enn hann. Þeim verdr enn fleire barna audit. Annar 59 v
son þeirra het Biornn, enn þride Hvitserkr, enn fiorde Raugnvalldr. Þeir voru miklir menn allir ok enir fręknuztu, ok þegar þeir mattu nockut at hafazt, námu þeir allzskonar iþrottir. Ok hvert sem þeir foru, let Ivar bera sig a staungum, þviat hann matte eigi ganga, ok skyllde hann hafa rad fyrir þeim, hvat sem þeir hofduzt at. Nu eru þeir Eirikr ok Agnar, synir Ragnars, mikllir menn fyrir

3. h*r*essv*a*r] ss *udtrykt ved* S. 9. kvędi] k'. *eller* ki.? *hs.* Ragnar] R *hs., tilföiet over linjen, maaske med senere haand.* 19. verit] v*er*i *hs.*

Digitized by Google

ser, sva at traut finnaz þeirra iafningiar, ok bua þeir á herskipum hvert sumar ok eru agetir af sinum hernadi. Ok nu er þat einn dagh, at Ivar rędir vid bredr sina Hvitserk ok Biornn, hve leinge sva skal fram fara, at þeir skyli heima sitia ok leita ser engrar fregdar. Enn þeir segia, at þeir skyle hans radum fram fara um þat sem annat. „Nu vil ek,“ segir Ivar, „at ver bidim, at oss se fenginn skip ok lid, sva at þau se vel skipud, ok sidan vil ek, at ver aflim oss fiar ok agętiz, ef sva vill upp takazt.“ Ok er þeir hofdu þetta radit med ser, segia þeir Ragnari, at þeir vilia, at hann fai þeim skip ok *skipi* lidi þvi, er reynt se at her- F 252
fange ok buit vel fyrir allz sakir. Ok giorir hann þat, eptir þvi sem þeir beiddu. Ok nu er þetta lid er buit, fara þeir or landi. Enn þar sem þeir beriazt vid menn, fa þeir meira lút ok fa ser nu będi mikit lid ok fe. Ok nu segir Ivar, at hann villde, at þeir hellde þar til, er meira ofrefli er fyʀir, ok reyndi sva sinn hraustleik. Ok nu spyria
60r þeir, hvar hann visse þess vón. Ok nu nefnir hann einn stad, þann er heitir Hvitabęr, enn þar hofdu verit blot, „ok margir hafa til leitad at vinna, ok hafa engir sigrazt,“ ok hafde Ragnar komit þar ok vard fra at hverfa ok feck ecki ath giort. „Hvart er þat lid sva mikit,“ segia þeir, „ok sva hardfeinkt, eda eru þar aunnur torvelldi?“ Ivar segir, at bedi var fiolmenni mikit ok blotstadr mikill, ok þat hafde aullum fyrir komit, ok aungir hofdu stadiz. Ok nu męla þeir, at hann skyllde fyrir rada, hvar*t* þeir skylldu þangat hallda eda ęigi. Enn *hann* segir, at hann vill helldr hętta a, hvart

8. Nu] N *udrykket i marginen.* 13. skipi—þvi] lidi þvi *hs.*, lið þat *Fas.* 31. hvart] hvar *hs.* 32. hann] *mgl. i hs.*

Digitized by Google

meira ma þeim hardfeinge eda blotskapr landzmanna.

8. (7.) Fall Raugnvallz.

Nu hallda þeir þangat, ok er þeir koma þar i land, buaz þeir til uppgaungu. Ok nu þickir þeim þ*u*rfa, at lidit geti sumt skipanna. Enn Raugnvalldr brodir þeirra var þa ungr, at þeim þotti hann eigi til fęʀ vera i sva mikilli mannraun
F 253 at vera, sem þeim þotti liklikt at vera munde, ok lata hann gęta skipa med sumu lidi. Enn adr þeir fęʀi fra skipum, segir Ivar, at þeir borgarmenn eigu naut tvau, ok er*u* þat kvigendi, ok menn hofdu þvi fra horfit, at eigi matti standazt lat *þeirra* ok traullskap. Þa męllti Ivar: „Verdit vid sem bęzt, þott ydr biode nockurnn otta, þviat eigi man til saka.“ Nu fylkia þeir lidi sinu. Ok er þeir nalgazt borgina, verda þeir varir vid, er byggia stadinn. 60v
Taka nu at leysa ut naut þessi, er þeir trudu ǽ. Ok er qvigendinn eru laus latinn, hlaupa þau hart ok lata illa. Nu ser Ivar þetta, þar sem hann er borinn a skillde, ok bidr fa ser boga, ok sva var giort. Nu skytr hann þessi en illu qvigendi, sva at hvarttveggia fek bana, ok var nu af hende leystr þessi ufridr, er monnum þotti mestr otti at. Nu tekr Raugnvalldr til orda at skipum ok męllti vid lid sitt, at þeir menn veri sęlir, er slika skemtan skylldu hafa, sem þeir brędr hans hafa: „Ok gengr þeim ecki annat til, er ek skyllda eptir vera, enn þeir einir vilia hafa virding af. Nu skulo ver ganga

5. þurfa] þyrfa *hs.* 11. naut tvau] naut tava *hs.*, nauttava *Fas.* eru] er *hs.* þvi] *hs.*, þar *Fas.* 12. þeirra] hennar *hs.*, hennar *Fas.* 14—15. man—saka] man til saka *hs. sikkert (*n *over linjen i* man *ser dog nærmest ud som* r*), ikke:* mun til sá vera, *som Fas. har.*

9*

upp giorfallir.“ Ok nu giora þeir sva. Ok þa er þeir koma eptir lidinu, gengr Raugnvalldr hart fram i bardagan, ok lykr sva, at hann fellr. Enn þeir komazt i borgina brędr, ok tekzt nu bardagi af nyiu, ok lykr sva, at borgarmenn komazt a
flotta. Enn þeir reka flottann. Ok er þeir hverfa F 254
aptr til borgarinnar, kvedr Biornn visu:

7. Vpp RVndv v*er* opi.
v*ar* bitu meir en*n* þ*eir*ra. |
satt mv*n* ek ti*l* þ*es*s seg*ia*.
sv*er*ð i gnipa fi*r*de.
knatte hv*er*r e*r* villde. |
f*yrir* hvita bę vt*an*.
ne sit spari sveinar
sv*er*d man*nz* bane v*er*ða. |

Ok er þeir koma aftr i borgina, taka þeir allt lausafe, enn brenna hvert hus, er i var borginne, ok briota alla borgarvegghe. Ok nu hallda þeir skipum sinum þadan.

9. (8.) Fra Eysteine konungi i Sviþiodu.

Eysteinn hefir konungr heitid, er red fyrir Sviþiodu. Hann var kvangadr ok atti eina dottur. Su het Ingibiorgh. Hun var allra kvenna frid-
61r uzt ok vęnzt synum. Ęysteinn konungr var rikr ok
fiolmennr, illgiarn ok þo vitr. Hann hafde attsetu ath Uppsaulum. Hann var blotmadr mikill, ok at Uppsaulum voru *blot* sva mikil i þann tima, *at* hvergi hafa verit meire a Nordrlaundum. Þeir

Eysteine *(overskr.)*] eystine *hs.* 23. Ęysteinn] ęystin*n* *hs.* 26. blot] *mgl. i hs.* at] ok *hs.*, at *Fas.*

Digitized by Google

haufdu átrunad mikinn a eine ku, ok kaulludu þeir hana Sibiliu. Hun var sva miok blotinn, at menn mattu eigi standazt lat hennar. Ok þvi var konungr vanr, þa er hers var van, at þessi kyr enn sama var fyrir fylkingum, ok sva mikill diofuls-
F 255 kraptr fylgde henne, at uvinir hans urdu sva ęrir, þegar þeir heyrdu til hennar, at þeir baurduzt sialfir ok gadu sin eigi, ok fyrir þa sauk var oherskatt a Sviþiod, at menn treystuzt eigi vid slikt ofrefle at ethia. Eysteinn konungr atte vingott vid margha menn ok hofdingia, ok er þat sagt, at i þann tima var vinatta mikil med þeim Ragnari ok Eysteini konungi, ok þeir voru þvi vanir, at sitt sumar skylldi sękia veizlu hvar þeirra til annars. Nu kemr at þvi, at Ragnar skal sekia veizlu til Eysteins konungs. Ok er hann kemr til Uppsala, var honum vel fagnat ok lide hans. Ok þa er þeir drecka enn fyrsta aptan, lętr konungr dottur sina byrla ser ok Ragnari. Ok þat męlltu menn Ragnars med ser, at enge veri annarr til, enn hann będi dottur Eysteins konungs, enn hann ętte eigi leingr karlsdottur. Ok nu verdr til einnhverr hans manna at tia þetta fyrir honum, ok þvi lykr sva, at honum er heitid konunne, ok skylldi hon þo sitia i festum miok leinge. Enn þa er þeirri veizlu var lokit, byst Ragnar heim, ok ferst honum vel, 61 v
ok er ecki sagt fra ferd hans, fyrr enn hann a skamt til borgar*in*nar, ok liggr leid hans um skog einn. Þeir koma i eitt riodr, er var i skoginum. Þa let Ragnar nema stadar lid sitt ok kvadi ser hliods ok bidr þa menn alla, er *i* hans ferd hofdu verit til Sviþiodar, at engi skylldi segia hans fyrir-

28. borgarinnar] b*orga*rnar *hs.* 30. let] *hs.*, lætr *Fas.* 31. i] *mgl. i hs.*

Digitized by Google

ę̨tlan, er stofnut var um radahag vid dottur Eysteins konungs. Nu leggr hann sva rikt vid þetta, F 256 ef sa er nauckurr, er of þetta geti, at hann skal eingu fyrir tyna nema lifinu. Enn nu er hann hafdi talad slikt, er hann villde, for hann heim til bę̨iarins. Ok nu verda menn fegnir, er hann kemr aptr, ok þa var druckit fagnadaraul i moti honum. Ok er hann kemr i hasę̨tid, ok hefir setit eigi leinghe, adr Kraca kemr i hollina fyrir Ragnar ok sezt i knę̨ honum ok leggr hendr um hals honum ok spyrr: „Hvat er tidenda?“ Enn hann kvę̨zth einge kunna at segia. Ok er a leid kvelldit, taka menn til dryckiu, ok siþan fara menn til svefns. Ok *er* þau koma i eina reyckiu Ragnar ok Kraca, spyʀ hun hann enn tidenda, enn hann kvezt enge vita. Nu vill hun hiala marth, enn hann kvezt vera syfiadr miog ok farmodr. „Nu mun ek segia þer tidendi,“ segir hun, „ef þu villt mer enghe segia.“ Hann spyrr, hver þau veri. „Þat kalla ek tidendi,“ segir hun, „ef konungi er heitid konu, en þat er þo sumra manna mal, at hann eige ser adra adr.“ „Hverr sagdi þer þetta?“ segir Ragnar.
62r „Hallda skulu menn þinir life ok limum, þviat enge sagde mer þinna manna,“ segir hun. „Þer mundut sea, at fuglar III satu i trenu hia ydr. Þeir saughdu mer þesse tidendi. Þess bid ek, at þu vitir eigi rada þessa, sem etlat er. Nu man ek segia þer, at ek em konungs dottir, enn eigi karls, ok fadir minn var sva agę̨tr madr, at eigi fekst hans iafninghe, enn min modir var allra kvenna friduzt ok vitruzt, ok hennar nafn man uppe, medan verolldinn stendr.“ F 257
Nu spyrr hann, hverr fadir hennar var, ef hun veri

14. er] *mgl. i hs.* 24. mundut] m*und*vt *hs.*, munuð *Fas.* 27. Nu] N *udrykket i marginen.*

Digitized by Google

eigi dottir þess ens fatęka karls, er a Spangarheide var. Hun segir, at hun var dottir Sigurdar Fafnnisbana ok Brynhilldar Budladottur. „Þat þicki mer allulikligt,“ ***segir hann,*** „at þeirra dottir mundi Kraca heita, eda þeirra barn mundi i sliku fatęki upp vaxa, sem a Spangarheidi var.“ Þa svarar hun: „Sagha er til þess,“ ok nu segir hun ok hefr þar upp saughu, sem þau hittuz a fiallinu Sigurdr ok Brynhilldr, ok hun var byriud: „Ok er Brynhilldr vard lettare, var mer nafn gefit, ok var ek kaullud Aslaugh.“ Ok nu segir hun allt, sem farit hafde fra þvi, er þau kall hittuzt. Þa svarar Ragnar: „Þessum mun ek vid bregda Aslaughar orunum, er þu męlir.“ Hun svarar: „Þu veizt, at ek em eigi heill madr, ok mun þat vera sveinnbarn, er ek gengh med. Enn a þeim sveine mun vera þat mark, at sva mun þickia, sem ormr liggi um augha sveininum. Ok ef þetta gengr eptir, bid ek þess, at þu komir eigi til Sviþiodar þeirrar tidar, attu fair dottur Eysteins konungs. Enn ef þetta ryfzt, far 62v
þu med, sem þu villt. Enn ek vil, at sea sveinn se heitinn eptir fedr minum, ef i hans auga er þetta fregdarmark, sem ek ętla at vera mune.“ Nu kemr at þeirri stundu, er hun kennir ser sottar, ok
F 258 verdr lettare ok elr sveinbarnn. Nu toku þionostukonur sveininn ok syndu henne. Þa męllti hun, at bera skylldi til Ragnars ok lata hann sea. Ok nu er sva giort, at sa enn ungi madr var borinn i haullina ok lagdr i skikiuskaut Ragnars. Enn er hann ser sveininn, var hann spurdr, hvat heita skylldi. Hann kvad visu:

---

4. segir hann] *mgl. i hs., tilföiet med Fas.* 8. hittuz] hitt^{z} *hs., hvilket ogsaa kan læses* hittaz. 20. Enn] E *halvt udrykket i marginen.*

Digitized by Google

8. Sig*ur*dr mvn suein*n* of heitin*n*.
sa mv*n* | or*rost*or heyia.
miok likr v*er*a mod*ur*.
ok maugr favd*ur* kalladr. |
sa mv*n* oþins ętt*ar*.
yf*ir* batr v*er*a heitin*n*
þei*m* *er* ormr i avga.
er | an*n*an*n* let suelta.

Nu dregr hann gull af hendi ser ok gefʀ sveininum ath nafnnfesti. Ok þa er hann ręttir hondina med gullinu, kemr vid bak sveininum, enn þat virdir Ragnar sva, sem hann villde hata gullinu. Ok nu kvad hann vis*u*:

9. Brynh*ill*d*a*r leizt b*a*raugtunn.
brun | stein hafa f*ra*nan.
d*r*ott*a*r maurgh en*n* dyre.
ok dygg*a*st hi*ata*. |
sea b*er* alla yta.
yndleygs bodi magni.
buþla nidr *er* | bavghi F 259
b*ra*ð *gior*r hat*a*r radu*m*.

Ok enn kvad hann:

10. Sea *er* enngi | sveni.
nęma sig*ur*de ein*u*m.
i brunstein*u*m bruna.
b*r*a*d* halz | t*ra*vmi logda.

6. batr] *i hs. er först, som det synes, skrevet* þratt, *men dette er overströget, og i randen er skrevet* batr *(förste bogstav ligner dog ligesaa meget* þ *som* b*).* 13. visu] visi *hs. (sort streg under* i *og i marginen).* 14. *Hs. har snarest* b^{r}augtunn. 24. nęma] ę *rettet fra* i(?). 26. travmi] *forkortelsestegnet for* ra *over* v.

sea hef*ir* dagr yf*ir* dyra.
dęlt e*r* h*ann* at þvi | ken*na*.
havss i h*ar*matune.
h*r*ings myrkvid*ar* feng*i*t.

Nu męllti hann, at þann svein skylldi bera i skemmu út. Enn þa var þvi lokit, at hann munde 63r
til Sviþiodar fara. Ok nu kemr upp ętt Aslaugar, sva at þat veit hverr madr, at hun er dottir Sigurdar Fafnnisbana ok Brynhilldar Budladottur.

10. (9.) Fra Eysteini konunge ok sonum Ragnars.

Nu er su stund var lidin, er a var kvedit at Ragnar skylldi veizluna sekia til Upsala, ok kom hann eigi, þotti Eysteine konungi giorr til sin svivirding ok dottur sinar, ok nu var lokit vinfenge þeirra konunganna. Ok þa er þeir Eirekr ok Agnar, synir Ragnars, spyria þetta, þa ręddu þeir med ser, at þeir mundu fa ser lid mikit, sem þeir mętti mest, ok mund*u* heria a Sviþiod. Ok nu draga þeir saman lid mikit ok bua skip sin, enn þotti mikit undir, ath vel tękist til, þa er skip skylldi fram setia.
F 260 Nu verdr þat, at skip Agnars skauzt af lunne, ok vard þar madr fyrir, ok fęR sa bana, ok kaulludu þeir þat hlunrod. Nu þotti þeim eigi vel til takazt i fystu, ok villdu ecki lata standa þat fyrir ferd sinne. Ok þa er lid þeirra var buit, fara þeir med lid sitt til Sviþiodar, ok þar er þeir koma fyst i riki Eysteins konungs, foru þeir herskilldi yfir. Enn landzmenn urþu varir vid ok foru til Up-

2. at] t *rettet fra* f; af *Fas.* 17. mundu] mvndi *hs.*, mundu *Fas.*

sala ok segia Eysteini konungi, at her var kominn i landit. Enn konungrinn lętr fara aurfarbod um riki sitt ok dręgr sva mikinn her saman, at furda var at. Ok þann her flytr hann þar til, er hann kemr i skog einn, ok setr þar sinar herbudir, ok hefir hann nu med ser kuna Sibiliu, ok miok er hun nu blotin, aþr enn hun villdi fara. Ok er þeir eru i skoginum, męllti Ęysteinn konungr: „Frett hefi ek til,“ segir hann, „at synir Ragnars eru a
63v vollunum fyrir framan skoginn, enn þat er mer sanliga sagt, at þeir hafe eigi einn þridiung lids vid oss. Nu skulum ver skipa varar fylkingar til at beriazt, ok skal þridiu*n*gr lids vars fara i mot þeim, ok eru þeir sva hardfeingnir, at þeir munu þickiaz hafa rad vart i hende, ok þegar eptir skulum ver aullum męginn koma at þeim, ok kyrin skal fara fyrir lidinu, ok vęntir mik, at eigi skuli þeir halldazt vid fyrir lat hennar.“ Ok nu er sva giort. Ok þegar er þeir bredr sea lid Eysteins konungs, þotti þeim ser ecki ofrefli vid at eigha, ok ętla eigi meiʀa lidit vera muno. Ok þegar her eptir kemr allt F 261
lidit or skoginum, ok kyrinn er laus latinn, ok hleypr hun fyʀir lidinu ok lętr grimliga, ok vard sva mikill gnyʀ at þeim hermonnum, er heyrdu, at þeir baurduzt sialfir, nema þeir bredr tveir fengu stadizt. Enn su enn illa vettr vá med hornum sinum margann mann þann dag. Ok þott synir Ragnars veri miklir fyrir ser, þa mattu þeir eigi będi standaz ofrefli fiolmenniz ok blotskap, ok þo veittu þeir harda vidtauku ok vaurþuz vel ok dreingiliga ok af mikilli fregd. Þeir Eirekr ok Agnar voru

---

3. mikinn] k *med gjennemströgen hals, altsaa först skrevet* mik*it*. 13. þridiungr] þridiugr *hs.* 16. męginn] ę *synes i hs. rettet fra* a. 17. skuli] sk*uli* *hs. snarere end* sk*ulo*, skulu *Fas.*

i aundverþri fylkingu þann dagh, ok oppt gengu þeir i gegnum fylkingar Eysteins konungs. Ok nu fell Agnar. Nu ser Eirekr þat ok berzt nu allra freknligazt ok hirdir nu eigi, hvar*t* hann kemz i brott eda eigi. Ok nu verdr hann ofrlidi borinn ok handtekinn. Ok nu męllti Eysteinn, at staudva skylldi bardagan, ok baud Eireki grid: „Ok þat 64r mun ek til legia," segir hann, „vid þik, at ek man gipta þer dottur mina." Eirekr segir ok kvad visu:

11. Vil ek e*igi* bod f*yrir* brod*ur*.
ne bavg*u*m mey | kavpa.
Eystein kveda orðin.
agn*ar*s bana heyra.
g*r*et e*igi* mik | mod*ir*.
men*n* ok ept*ir* avldrecka.
ok geiR t*r*e i gegn*u*m.
geiR latið | m*ic* standa

F 262 Nu segir hann, at hann vill, at þeir menn hafe grid ok fari, hvert er þ*eir* vilia, er þeim h*afa* fylgt: „Enn ek vil, at spiot se tekinn sem flest, ok se stungit spiotunum i voll nidr, ok þar vil ek mik lata hefia a upp, ok þar vil ek lata lifit." Nu segir Eysteinn konungr, at eptir þvi skal giora, sem hann beidir, þott hann kiose þat, er verr gegnir hvarumtveggium. Nu eru spiotin nidr sett, ok kvad Eirekr visu:

12. Mvnað eins k*onung*s efni.
s*va* at ek vita dęmi

4. hvart] hv*ar* *hs.* 19. fari] farri *hs.* þeir] þ*er* *hs.* hafa] hef*ir* *hs.* *(understreget med sort blæk og sort streg i marginen)*, hafa *Fas.* 25. -tveggium] *i hs. först skrevet* tveggia, *men* a *er underprikket, og derefter er tilföiet* um. 27. Mvnað] M *udrykket i marginen.*

Digitized by Google

a. dyRa bed deyia. |
til daug*ur*d*ar* hrafne.
mvn blodi þa brod*ur*.
ok br*a*t yf*ir* gialla. |
h*r*idr veggia slita.
blár þo at illa leyni.

Ok nu gengr hann þar til, er spiotin eru nidr sett, ok tekr hring af hendi ser ok kastar til þeirra, er honum haufdu fylkt ok þa voru grid gefinn, ok sendir þa til Aslaugar ok kvad visu:

13. b*er*a sk*u*loð ord it ę̨fra.
nv *er*o orR*ir* fi*r*|ar lagþ*ir*.
at mę̨r hafi mina.
m*i*c aslaugv bauga.
þa m*a*n | mest af mode.
e*r* m*i*c spyria dauðan.
min stiop mod*ir* sin*u*m. | F 263
mog*u*m þavgul segia.

Ok nu er hann hafinn upp a spiotin. Þa ser hann, hvar hrafn flygr, ok enn kvad hann:

14. Hlackar hraf*n* of | hofdi.
h*er* minv nv sina.
k*r*efr vnda valr avgna.
64 v o|sina h*er* mina.
veiztu ef h*r*afn or hǫfde.
haugg*r* brunste|ina mina.
laun*a*r vnda valr ekils.
illa m*a*rga fylle.

---

5. h*r*idr] h^i^dr *hs.*, hirðr *Fas.* 12. firar] *det over* f *skrevne i noget kludret, saa at der ogsaa kan læses* fer. 24. mina] *mulig prik over* n, *altsaa* min*n*a, *som Fas. har.*

Nu lętr hann lif sitt med mikille hreyste. Enn sendimenn hans foru heim ok letta eigi fyR, enn þeir koma þar, er Ragnar atte atsettu. Ok þa var hann farinn i konungastefnu. Þeir voru ok eigi heim komnir synir Ragnars or hernade. Nu eru þeir þar III nętr, aþr þeir gangi til fundar vid Aslaugu. Ok þa er þeir koma fyrir hasętid Aslaugar, kvedia þeir hana virduliga, ok tekr hun kvediu þeirra, ok hafdi hun einn linduk fyrir kniam ser ok ętladi at kemba ser, ok harit hafdi h*un* leyst. Nu spyR hun, hverir þeir veri, fyrir þvi at hun hafdi þa eigi fyrr sed. Sa er ord hafde fyrir þeim, s*a*gd*i*, at þeir haufdu verit lidsmenn þeirra Eireks ok Agnars, sona Ragnars. Þa kvad hun visu:

F 264 15. Hvat | sege þ*er* or yþru.
e*r*v sviar i landi.
eda ellig*a*r vti.
all ny k*onung*s | spialli.
fregit hefi ek hitt at fo*ru*.
en*n* fręmr vit*u*m ei*gi*.
ok | hillding*a*r havfdv.
hlvn ROD dan*ir* svn*n*an*n*.

Hann kvad visu i moth:

16. Þ*er* segiv v*er* þina.
þ*at* e*r* navd kona dauda.
elli eink*a*r m*anni*.
orlavg | son*u*m þorv.
þung spioll vit*u*m avn*n*vr.
ę nygiari en*n* þ*es*si.

2. foru] f° *hs., ikke* fara. 10. hun] h*ann hs.* 13. sagdi] saugdu *hs. (med sort streg under og i marginen).* 24. Þer] *udrykket i marginen.* 29. ę] *hs.,* ei *Fas.*

Digitized by Google

Nv | hefi ek fr*a*m ko*m*it favgr*u*m.
flavg avrn*n* of na davdan. |

Nu spyR hun, hve farit hafde. Ok nu kvad hann þa visu, er Eirekr hafde kvedit, er hann sendi henne hringin. Nu sea þeir, at hun felldi tar, enn þat var,
65 r sem blod veri aliz, enn hart sem haglkornn. Þat hafdi einge madr sed, at hun hefdi tar fellt, hvarki adr ne sidann. Nu segir hun, at hun ma ecki til hefnda sysla, fyR enn heim koma adrirhvarir Ragnar eda synir hans: „Enn þer skulut vera her þar til, enn ecki skal af spara at eggia til hefnda, iafnnt sem þeir vere minir synir.“ Nu eru þeir þar. Enn sva gefr til, at þeir Ivar koma fyRi heim enn Ragn- F 265
ar, ok eru þeir eigi leinge heima, adr Aslaugh feR at finna sonu sina. Enn Sigurdr var þa þrevetr. Hann feR med modur sinne. Ok þa er hun kemr i haull þa, er þeir rędu fyrir brędr, fagna þeir henni vel ok spyria hvarir adra tidenda, ok segia þeir fyRi fall Raugnvallz sonar hennar ok fra þeim atburdum, er þar haufdu orþit. Enn ecki fęR henni þat mikils ok kvad:

17. kaga letu m*i*c min*ir*.
mavangs s*ynir* laung*u*m. |
e*r* ervd hei*m* af heiman.
hvsgafs medal fęR*ir*.
Ravgnvalldr tok at rio|da.
Ravnd i gvmna blode.
h*ann* ko*m* yngstr til oþins.
ogn diarfr sona | min*n*a.

9. sysla] *utydeligt i hs., men dog, som det synes, sikkert* (s *og* l *staar tæt sammen)*; fara *Fas. uden nærmere oplysninger.* -hvarir] hvarrir *hs.* 13. fyRi] fyR*ir hs.*, fyrri *Fas.* 20. Enn] E *udrykket i marginen.*

Digitized by Google

„Ek kann eigi þat at sia,“ segir hun, „at hann munde til meire fregdar lifa.“ Nu spyria þeir, hvat hun segi tidenda. Hun svarar: „Fall þeirra Eiriks ok Agnars, bredra ydara, enn stiupsona minna, þeirra manna, er ek ętla at enir beztu drengir hafe verit. Ok er þat ukynligt, at þer þolit slikt eigi, ok hefnit miklu. Ok þess vil ek bidia ydr ok i aullum atbeina vera med ydr, at þessa verdi meiR hefnt enn midr.“ Nu segir Ivar, at
F 266 „þat er vist, at til Sviþiodar kemr ek alldri þeirrar tidar, at ek beriumzt vid Eystein konung ok þann blotskap, er þar er.“ Hun fylgir þessu vel, ęnn Ivar hefir ord fyrir þeim ok syniar avallt farinnar. Ok nu kvad hun visu:

18. Ei mv*n*di yd*ar*
vhefnt v*er*a leinge.
eit miss*er*i ep|t*ir*.
ef þ*er* dęit fyRi.
litt hi*r*di ek þvi leyna.
ef lif hafa knętti. |
EIR*ekr* sit ok agn*ar*. 65 v
oborn*ir* m*er* niþiar.

„Eigi er vist,“ segir Ivar, „hvart þat stodar nackvat, þottu kvedir aþra visu at annaRi, eda hve giorla veiztu, hverr fastgardr þar er fyrir?“ „Eigi veit ek þat vist,“ segir hun, „eda hvat kantu at segia, hverr torvelldi þar er æ?“ Ivar segir, at þar er blotskapr sva mikill, at hvergi kvaz hann spurdaga *hafa*, at þilikr munde vera: „Ok sa konungr er

15. Ei] *hs.*, eigi *Fas.* 17. miss*er*i] ss *udtrykt ved* S. 28—29. kvaz—hafa] .qz. *hann* sp*ur*daga *hs.*, kvað hann spurdaga *Fas.*

Digitized by Google

będi rikr ok illgiarn.“ „Hvat er þat, er hann truir mest a i blotum?“ Hann segir: „Þat er kyr ein mikill, ok er hun kaullut Sibilia. Hun er sva miok maugnud, at þegar er menn heyra lat hennar, hafa ovinir hans engir stadizt, ok er trautt, sem beriaz skuli vid menn at eins. Helldr ma til þess ętla, at fyʀe skal traullskapnum męta enn konunginum, ok vil ek hvarki hętta þar til mer ne lidi F 267
minu.“ *Hun segir:* „A hitt mattu lita, at þu mant eigi będi mega heita męst*r* madr ok vinna ecki til.“ Ok nu er henne þickir fyrir ván komit, ętlar hun i brott, þotti henni þeir eigi mikils meta sin ord. Þa męllti Sigurdr ormr i augha: „Segia ma ek þer, modir,“ segir hann, „hvat mer er i hug, enn eigi ma ek rada þeirra saurum.“ „Heyra vil ek þat,“ segir hun. Nu kvad hann visu:

19. Þ*at* sk*al* þrigia natta.
ef þik t*r*e|g*a*r mod*ir*.
leid eig*um* v*er* langa.
leidangr buin*n* v*er*da.
sk*al* *eigi* vpsaulv*m* |
þo at of fe bioðit.
ef sv*a* dvga disir
eyst*einn* k*onung*r ʀada.

Ok er hann hafde þessa visu kvedit, skipazt nockut hugr þeirra brędra. Ok nu męllti Aslaug: „Yfir lysir þu nu, son minn, at þu villt giora minn vilia. Enn þo ma ek eigi yfir sea, at vid komim þessu a leid, ef viþ hofum eigi fullting brędra þinna, enn
66 r þat mętti sva verda, at mer mętti bezt þickia, at

9. hun segir] *mgl. i hs., tilföiet med Fas.* 10. męstr] męst *hs.* 15. saurum] *d. e.* svǫrum. 25. nockut] nockt *hs.*

þessa yrde hefnt, ok vel þicki mer þer fara, son minn.“ Ok nu kvad Biornn visu:

20. dvga mvn hvgr ok hi*a*ta.
i hvgh | snaurv briosti.
þot midr vm þ*at* meli.
man*n*e in*n*an Rifia. |
F 268 e*igi* e*r* oss i avg*um*.
ormr ne f*ra*n*ir* snak*ar*.
b*r*edr gędd m*i*c min*ir*.
man | ek stiup sonv þina.

Ok nu kvad Hvitserkr visu:

21. hyggi*um* at hinv
aþr | heim*an* f*a*rim.
at hefnt męgi v*er*da.
lat*um* ymsa illa.
agn*a*rrs ba*na* | fagna.
skiot*um* hvf a h*r*ann*ir*.
havgg*um* is f*yrir* b*a*rde.
seam a hitt hve | sneki*ur*.
snemz v*er* megv bun*ar*.

Enn Hvitserkr ręddi þvi um þat, at is skylldi haugva, at frost voru a mikil ok voru skip þeirra inni fręrinn. Ok nu tok Ivar til orda ok segir, at þa var þar komit, er hann munde nockurn lut i eiga, ok nu kvad hann visu:

22. haf*it* ofr hvga ęrin*n*.
ok a | Ręði będi.

3. hiata] *skrevet som s. 119.*$_7$ *og 136.*$_{17}$. 4. hvgh] *i hs. oprindelig skrevet* havgh, *hvor* a *er udraderet efter, som det synes, först at være underprikket.* 26. hafit] haf *(med horisontal streg over* f*),* hafim *Fas.*

Digitized by Google

þ*es*s m*un*dv þa þyrfa.
at þ*a*r m*i*cit fylgdi.
b*er*a mv*n*vd m*ic* | f*yrir* b*ra*gna.
bein lavsan f*ra*m v*er*da.
þo a ek havnd til hrę̨fa.
at | hv*a*rriga neytgi

„Ok er hitt nu til,“ segir Ivar, „at ver legium a F 269
slikan hug, sem ver megum, of skipabunad ok um samdrat herlids, þviat ver munum þess vid þ*u*rfa at spara ecki af, ef ver skulum sigrazt.“ Nu gengr Aslaug i brott.

11. (10.) Tilbunadr . . . .

Sigurdr hefir att ser einn fostra, ok annazt sa fyʀir hans haund bę̨di skip at bua ok lid til at fa, sva at þau veri aull skiput. Ok nu gengr þeim sva skiott, at þat lid, er Sigurdr skylldi buit hafa, var buit, er þriar nę̨tr voru lidnar, ok hafdi hann
66 v fim skip ok aull vel skiput. Ok þa er fim nę̨tr voru lidnar, hafdi Hvi*t*serkr ok Biornn buinn xiiii skip, enn Ivar hafdi x skip ok Aslaug aunnur x, þa er siǫ nę̨tr voru lidnar fra þvi, er þau haufdu vid rę̨z ok þeir haufdu heitid ferdinne. Nu hittaz þau aull saman, ok segir hvert þeirra audru, hve mikit lid hvert hafdi fengit. Ok nu segir Ivar, at hann hafþi sent landveg riddaralid. Aslaug segir: „Ef ek vissa,

5. a] at *hs. med prik under* t. 6. neytgi] t *skrevet til over linjen.* 9. þurfa] þyrfa *hs.* 12. Tilbunadr] -bunadr *utydeligt i hs. og sidste bogstav* r *nu ikke mere synlig. Resten af overskriften ulæselig. Efter förste ord, men adskilt derfra ved foregaaende kapitels slutning* (lavg ibrott), *sees spor af to bogstaver, og derefter er i linjen rum til 3 bogstaver.* 18. Hvitserkr] hviserkr *hs.* 21. Nu] N *udrykket i marginen.* 24. riddara-] ʀ[a]. *hs.*

Digitized by Google

at þat lid mętti til gangs komaz, er land fęri, þa mętta ek mikit lid hafa sent.“ „Ecki skal nu at þvi dveliazt,“ segir Ivar. „Med þetta lid skal nu fara, sem ver hofum saman dregit.“ Nu segir Aslaugh, at hun vill fara med þeim: „Ok veit ek þa giorzt, hverr stund a er laugd at hefna þeirra brędra.“ „Þat er vist,“ segir Ivar, „at þu kemr eigi a var skip. Hitt skal vera, ef þu vill, at þu radir fyrir þvi lide, er landveg ferr.“ H*un* kvad sva vera skulu. Nu er
F 270 breyt nafne hennar, ok er nu kaullud Randalin. Nu ferr lidit hvartveggia, ok kvad Ivar a aþr, hvar þau skylldu finnaz. Nu ferzt þeim vel hvarumtveggium, ok hittaz þar, sem akvedit er. Ok hvar sem þau koma vid Sviþiod i riki Eysteins konungs, fara þeir herskillde yfir, sva at þeir brenndu allt þat, er fyrir vard, drapu hvert mannzbarn, ok þvi ioku þeir vid, at þeir drapu allt þat, er k*v*ikt var.

12. (11.) Hersagha.

Nu er þat eitthvert sinn, at menn komazt undan a fund Eysteins konungs ok segia honum, at i riki hans var kominn mikill herr ok sva illr vidskiptis, at þeir letu eigi ogiort, ok þeir haufdu eyt allt þar, er þeir haufdu yfir farit, ok ecki hus stod 67 r
up. Nu er Eysteinn konungr heyʀir þessi tidendi, þickizt hann vita, hverir þeir vikingar munu vera. Ok nu lętr hann fara aurfarbod um allt sitt riki ok stefnir aullum til, þeim er hans menn eru ok honum vilia lid veita ok skillde męgu vallda: „Ver skulum hafa med oss kuna Sibiliu, god vart, ok lata

---

1. gangs] *d. e.* gagns *(jfr. s. 113.*$_{17}$*)*; gángs *Fas.* 9. Hun] h*ann* *hs.* 17. kvikt] kyikt *hs.* *Overskriften utydelig.* 20. mikill] *rettet fra* -inn; *foran dette ord er* all *överströget.* 22. þar] *hs.*, þat *Fas.*

Digitized by Google

hana hlaupa fyrir lidinu, ok vęntir mik, at enn fari sem fyʀ, at þeir megu eigi standazt lat hennar. Vil ek allt lid mitt þess eggia, at sem bezt dugi, ok rękum af oss þenna enn mikla her ok inn illa.“ Ok nu er sva giort, at Sibilia er laus latinn. Ok nu ser Ivar faur hennar ok heyʀir þau enn grimligu lęti, er yr henne voru. Męlir hann, at allt F 271 lidit skylldi giora uhliod mikit będi af vopnum ok heropi, at þeir heyre sem sizt raudd hennar þess ens illa kykvendis, er for i moti þeim. Ivar męllti vid sina burdarmenn, at þeir skylldu bera hann a moti, sva sem þeir mętti framazt: „Ok þa er sea kyʀ kemr at oss, kastid mer at henni, ok mun þa vera annathvart, er ek skal lata mitt lif, eda hun skal fa bana. Nu skulu þer taka eitt tre mikit ok telgia a bogha mynd, ok skeyti med.“ Ok nu er honum fęrþr sea boge enn sterke ok þau enn miklu skeyti, er hann hafdi giora latid, er aunngum þotti ser vopnhępt annara. Nu eggiar Ivar hvern mann, at dughe sem bezt. Nu feʀ lid þeirra med miklum geysinghe ok gny, enn Ivar var borinn fyrir 67v fylkingum þeirra. Nu verdr sva mikill gnyr, er Sibilia beliar, at þeir heyrdu iafngiorla, sem þeir þegdi ok stedi kyʀir. Nu bregdr þeim sva vid þetta, at lid þeirra vill beriaz allt nęma þeir brędr. Ok er þesse endemi verda, sea þeir þat, er Ivar baru, at hann dregr sva boga sinn, sem hann hefdi einn almsveig veikan, ok vid þvi þotti þeim buit, at hann dręgi fyrir odd aurfar sinar. Nu heyra þeir, at streingr gellr hans sva hatt, at hann heyrdu þeir alldregi sva fyʀi. Ok nu sea þeir, at hans aurfar flugu sva snarth, sem hann hefdi skotid af enum sterkasta

---

7. yr] *förste bogstav ser nærmest ud som* v *med prik over, men uden forlængelse nedenfor linjen.*

Digitized by Google

lasbogha, ok sva gegnt, at i sitt auga kom hvar
F 272 aurinn Sibiliu. Ok nu fellr hun, ok eptir þat feʀ hun haufudsteypu, ok nu eru lęti hennar miklu verri enn fyrri. Ok er h*un* kemr ath þeim, bidr hann kasta ser at henni, ok verdr þeim hann sva lettr, sem þeir kasti barni litlu, þviat þeir voru eigi allnęr qunne, þa er þeir kaustudu honum. Ok þa kom hann a hrygg kunne Sibiliu, ok vard hann þa sva þungr, sem biarg eitt felli a hana, ok hvert bein brotnar i henne, ok fęʀ hun af þvi bana. Nu bidr hann menn sig upp taka sem skiotaz. Ok nu er hann upp tekinn, ok nu er raudd hans sva hvell, at sva þotti aullum herinum, er hann męllti, sem vid sialft veri, þott fiaʀi veri staddir, ok id bęzta hliod v*eri* til gefit hans ęrendis. Ok sva lykr hann sinne taulu, at ufridr sea nemzt þegar af allr, er yfir þa hafde komit, ok þa sakade ecki, þviat lid þeirra hafdi skamma stund barizt. Nu eggiar Ivar,
at þeir skyli vinna sem verst verk a þeim: „Ok nu 68r
þicke mer af enn olmasti, er kyrinn er drepin.“ Ok nu hafa hvarirtveggiu fylkt liþi sinu, ok sigr saman orrostan, ok er bardage sva hardr, at þat męlltu allir Sviar, at þeir hefdi alldri i slikri mannraunn verit. Nu ganga þeir sva hart fram brędr Hvitserkr ok Biornn, at einge fylking stendr vid. Ok nu fellr sva miok lid Eysteins konungs, ath minna stendr upp, enn sumtt kemr a flotta. Ok nu lykr sva þeirra bardagha, at Eysteinn konungr fellr, enn þeir brędr hafa sigr. Ok nu gefa þeir þeim grid,
F 273 sem eptir voru. Ok nu segir Ivar, at hann villde eigi heria leingr i þvi lande, þviat þat land var nu hofdingialaust: „Ok vil ek helldr, at vid halldim

4. fyrri] fi *hs.*, fyrr *Fas.* hun] h*ann* *hs.* 13. herinum] herinum *hs. snarere end* hermonnum. 15. veri] var *hs.*, *Fas.*, veri *AM.*

þar til, er meiRa ofrefli er firer.“ Enn Randalin for heim med sumt lidit.

13. (12.) Fra hernade þeirr*a* bredra Ivars, Hvitserks.

Nu rada þeir þat med ser, at þeir skulo heria i Sudrriki. Enn Sigurdr ormr i augha, son hennar, for med brędrum sinum i hveria herfaur siþann. I þesse faur leggia þeir til hverar borgar, er mikil er, ok unnu sva, at ecki stod vid. Ok nu spyria þeir til einar borgar þeirrar, at będi var mikil ok fiolmenn ok hardgiorr. Ok nu segir Ivar, at hann vill þar til stefna. Ok þat var ok saght, hvat su borg het, ok hverr fyrir rędr. Enn sa haufdingi var kalladr Vifill. Af hans nafne var borginn kaullut Vifilsborg. Nu fara þeir sva herskilldi yfir, at þeir eyda allar borgir, er fyrir urdu, þar til er þeir komu til Vifilsborgar. Haufdinginn var eigi heima i borg sinne, ok mikit lid med honum. Nu setia þeir upp budir sinar a vollum þeim,
68 v er hia borginne voru, ok eru i kyrdum þann dag, er þeir komu til borgarinnar, ok haufdu mal af borgarmonnum. Þeir budu þeim, hvart þeir villdu helldr gefa upp borgina, ok munde þa fridr gefinn aullum monnum, eda þeir ynne af sinu ofrefli ok hardfeinge, ok munu þa engum monnum grid gefinn. Enn þeir leystu skiot or ok saugdu, at þa borg fengi þeir alldrigi unnit, sva at þeir gefi hana F 274
upp: „Ok munu þer verda fyR at reyna ydr ok syna oss ydarn freknleik ok kapp.“ Lidr nu su nott, ok inn nęsta dagh eptir leita þeir til at vinna borgina ok fa ecki at giort. Sitia þeir um þa borg

1. firer] fer *hs.* þeirra *(overskr.)*] þeir *hs.* 17. Nu] N *udrykket i marginen.*

halfan manud ok leita til hvern dag, at þeir gete þa borg unnit, ok med ymsum braugdum. Enn þat fer þvi fiʀ, sem þeir hafa leingr vid leitat, ok ętludu nu fra at hverfa. Ok þa er borgarmenn verda vid þat varir, at þeir ętla fra at hverfa, þa ganga þeir ut a borgarveggi ok breida gudvefiarpell of alla borgarveggina ok aull klędi þau, er fegurst voru i borginne, ok tauʀudu fyrir þeim gulle ok giorsimum þeim, er mestar voru i borginne. Ok nu tekr I til orda af lidi þeirra ok męllti: „Ver hugdum, at þessir menn, synir Ragnars, ok lid þeirra veri hardfeingnir menn, enn ver megum þat segia, at þeim hefir eigi nęr farit enn audrum.“ Nu eptir þetta ęptu þeir a þa ok baurdu a skiolld-una ok eggiuþu at ser, sem þeir mattu mest. Ok er Ivar heyrir þetta, bra honum vid miok, sva at hann fęʀ af þessu sott mikla, sva at hann ma hvergi hręra, ok verda þeir at bida, at annathvart 69r
batne honum, ella hafe hann bana. Hann ligr þenna dag allan til kvellz, sva at hann męllti ecki ord. Ok þa męllti hann vid þa menn, er hia honum voru, at þeir skylldu segia þeim Birnne, Hvit-
F 275 serki ok Sigurdi, at hann villde þeirra fund hafa ok allra enna vitrustu manna. Ok nu er þeir koma allir i einn stad, er mestir hofdingiar eru i þeirra lidi, þa spyrr Ivar þa eptir, ef þeir hefdi nockurr rad sed, þau er likare veri til at sigrazt enn þau, er þeir haufdu fyʀ haft. Enn þeir svara allir, at þeir hefdi eigi vit til þess at sea þau braugd, er þeim veri sigr i: „Er nu sem optar, at þinna rada mun niota verda.“ Þa svarar Ivar: „Mer hefir eitt rad i hug komit, þat er ver hofum eigi freistad. Her er skogr mikill eigi langt i brutt, ok nu, er nattar,

7. fegurst] fegurt *hs.* 13. þeim] þeim *hs.*, þessum *Fas.*

Digitized by Google

skulu ver fara or tiolldum vorum leynilega til skogar, enn herbudir vorar skulo standa eftir, ok er ver komum i maurkina, skal hverr madr binda ser byrde. Ok er þvi er lokit, skulu ver fara at borginne aullum męginn ok sla elldi *i* vidinn, ok mun þa gioraz bal mikit, ok borgarveggir þeirra munu þa lata lim sitt fyrir þeim ęlldi, ok skulu ver þa bera at valsleyngur ok reyna, hve hardgiorr hun er.“ Ok nu er sva giort, at þeir fara til skogar. Eru þar slika hrid, sem Ivare syndizt. Nu fara þeir at borginne eptir tilskipunn hans, ok þa er þeir lustu elldi *i* vidinn enn mikla, vard bal sva 69v mikit, at veggirnir megu eigi standazt ok lata lim sitt, ok bera þeir þa valslaungur at borginne ok briota a hlid maurg, ok tek*z*t nu bardage. Ok þegar er þeir standa iafnt ath vige, þa fellr lid borgarmanna, enn sumt flyʀ undan, ok sva lykr þeirra skiptum, at þeir drepa hvert mannzbarn, er i var borginne, F 276 ok taka brott allt fe, enn brenna borgina, adr þeir fare a brott.

14. (13.) Fra sonum Ragnars.

Nu hallda þeir i brott þadan, þar til er þeir koma i þa borg, er Luna het. Þa hau*f*þu þeir hveria borg ok hvern kastala brotit naliga i aullu Sudrriki, ok nu eru þeir sva fregir of allann heim, at ecki var sva litid barn, at eigi kynne nafn þeirra. Nu ętla þeir at letta eigi fyʀ, enn þeir koma til Romaborgar, af þvi at su borg var þeim

5. i] *mgl. i hs., ligesom nedenfor l.* 12. 7. lim] li*m* *hs.; synes rettet fra* lif, *idet der efter* i *fölger en lodret streg, som naar nedenfor linjen og som mulig har været begyndelsen af et nu halvt udslettet* f. 15. tekzt] tekt (*neppe* tekz) *hs.* 21. þadan] þ*a*dan *hs.* (a *rettet fra* n). 22. haufþu] havþu *hs.*

Digitized by Google

będi saugd mikil ok fiolmenn oc agęt ok audig. Enn þat vissu þeir eigi giorla, hve laung leid þangat er, enn þeir haufdu sva mikit lid, at eigi fengust vistir. Ok nu eru þeir i þeirri borg Luna ok reda med ser of ferd sina. Nu kemr þar madr einn gamall ok gezligr. Þeir spyria, hvat manna hann veri. Enn hann segir, at hann se einn stafkarl ok hafe alla ęfi farit yfir land. „Þu munt mart kunna tidenda at segia oss, þat er ver vilium vita.“ Enn gamle madr svarar: „Eigi veit ek þat vist, af hverium laundum þer vilit spyria, þess er ek veit eigi at segia ydr.“ „Þat vilium ver, at þu segir oss, hve laung leid er hedan til Romaborgar.“ Hann svarar: „Ek kann segia ydr naukut til merkia. Þer megut her sia þessa iarnsko, er ek hefi a fotum mer, þeir eru nu fornir, ok þa adra, er ek hefi a baki 70r mer, þeir eru nu ok slitnir. Enn þa er ek for þadan, batt ek þessa a fętr mer enna slitnu, er ek hefir
F 277 nu a baki mer, ok voru þa nyir badir, ok a þeirri leid hefir ek verit avallt sidann.“ Enn er inn gamle madr hafdi þetta męllt, þickiaz þeir sea, at þeir megu eigi þessu a leid koma, er þeir hafa fyrir ser ętlat til Roms at fara. Ok nu snua þeir fra med her sinn ok unnu maꝛghar borgir, þer er alldri haufdu unnar verit fyʀ, ok þess iartenir siaz enn i dagh.

---

5. Nu] *med rödt* N *inde i linjen.* 6. gezligr] *der kan i hs. baade læses saaledes og* gozligr *(jfr. s. 115.$_{23}$);* geðsligr *Eas.*

15. (14.)

Nu er þar til mals at taka, er Ragnar sitr heima i riki sinu, ok hann veit eige, hvar synir hans eru, ne Randalin kona hans. Ok þat heyrdi hann hvern tala af sinum monnum, at eingir mętti iafnazt vid sonu hans, ok hugdizt honum sva at, ath eingir veri iafnnfregir þeim. Nu hyggr hann at þvi, hverrar fregdar hann mętti þess leita, er eigi veri skemr uppe. Nu hyggr hann rad sitt ok fęrr ser smiþa ok lętr fella maurk til tveggia skipa mikilla, ok þat skildu menn, at þat voru knerrir II sva miklir, at eingir haufdu slikir verit giorfir a Nordrlaundum, ok þar med lętr hann hafa of allt sitt riki mikinn vopnabunad. Ok med þessi breytne skilia menn þat, at hann mun ętla nockura herferd fyrir ser or landinu. Þetta spyrst vida a laund þau, er nęst voru. Ok nu ugga menn þat ok allir konungar, er fyrir landi rędu, at þeir mundu eigi i laundum sinum eda rikium vera męgha. Ok nu lętr hverr þeirra vera vardhaulld um laund sin, ef
70v nauckur beri hann at. Þat er eitt sinn, er Randa- F 278
lin spurdi Ragnar, hveria faur hann ętladi fyrir ser. Hann segir henne, at hann ętladi til Englandz ok hafa eigi fleire skip enn II knauRu ok þat lid, sem a þeim ma fara. Þa segir Randalin: „Su faur lizt mer ovarlig, er nu ętlar þu. Mer þętti þer radligra at hafa fleiRe skip ok smęRi.“ „Þat er ecki agęti,“ segir hann, „þott menn fai unnit land med maurgum skipum. Enn til þessa eru eigi dęmi, at med tveimr skipum hafi unnit verit slikt land, sem England er. Enn ef ek fę usigr, þess betr, sem ek

---

Overskriften er fuldstændig ulæselig. 2. eige] *i hs. först skrevet* einge madr, *men* n *og* madr *senere underprikket.*

hefe fęʀi skip or land*i*.“ Þa svarar Randalin: „Mer syniz sea eigi minne fekostnadr, adr þessi skip se buinn, enn þottu hefdir langskip maurg til þessarar ferdar. Enn þu veizt þat, at illt er skipum at hallda at Englandi, ok ef sva verþr, at skip þin tyndiz, þott menn komizt a land, þa eru þeir þegar upp gefnir, ef landherr kemr ath, enn betra er at hallda langskipum til hafna enn knaurum.“ Nu kvedr Ragnar visu:

23. Sp*a*ri m*an*gi ʀaufrin*a*r.
ef rauskr vili h*er* m*enn*.
v*er*ʀ sam*ir* hosk*um* hilme. |
h*r*inga folld en*n* dreingia.
illt e*r* ib*or*g lið bavga.
b*r*a*n*ð ʀaud*um* f*r*am | standa.
F 279 all m*a*rga veit ek iof*ra*.
þa e*r* vaðr lif*ir* dauða.

Nu lętr hann skip sin bua ok fęrr ser lid, sva at þeir kneʀir eru miok skipadir. Nu er fiolręlt um hans fyrirętlan. Ok enn kvad hann visu:

24. hv*a*t e*r* þ*at* bavx | or bavg*um*.
briot heyre ek nv þiota.
at m*enn* mundils.
m*a*rs sva*n*dr | ofn*ir* hafna.
þo sk*al* ek þ*ei*ra ʀaða.
þ*an*n bil ef goð vilia

---

1. landi] l*and* *hs.* *(sort streg under og i marginen).* 10. Sp*a*ri] S *udrykket i marginen.* 24. mars] *i hs. skrevet med* S. sva*n*dr] *der kan ogsaa læses* sva*m*dr *eller* sv*n*adr *eller* sv*m*adr; svamdr *Fas.*

ęigils al|n*a*r leygiar
o kviþandi bida.

71r Ok er skip hans eru buinn ok þat lid, er honum skylldi fylgia, ok þa er þat vedr kemr, er honum þotti ser vel koma, segir Ragnar, at þa munde hann fara til skipa. Ok er hann var buinn, leiddi hun hann til skipa. Ok adr þau skiliazt, kvęzt hun mundu launa honum serk þann, er hann hafdi gefit henne. Hann spyʀ, med hverium hętti þat veri. Enn hun kvad visu:

25. þ*er* an*n* | ek s*er*k en*n* siða.
ok saumaðn hv*er*gi.
vi*d* heilan hvg ofn*a*n.
or h*a*rs|ima *gr*ani.
mun e*igi* ben blęða. F 280
ne bita þig eg*g*iar
i heilagri | hiupu.
v*a*r ho*n* þ*ei*m god*u*m signuð.

Hann segir, at hann vill þessi rad þiggia. Enn þa er þau skilduzt, var audsętt, at henne þotti mikit fyrir þeirra skilnade. (15.) Nu helldr Ragnar skipum sinum til Englan*dz*, sem hann hafde ętlat. Honum gaf byri haussa, sva at vid England brytr hann bada knauʀu sina. Enn a land komzt allt lid hans, ok helldu klędum sinum ok vopnum, ok þar sem hann kemr vid þorp ok borgir ok kastala, þa vinnr hann. Enn konungr sa het Ella, er þa red Englandi. Hann hafde haft frettir til Ragnars, er hann for or landi. Hann hafdi sett menn fyrir, at hann

14. *gr*ani] *kan i dette hs. ogsaa læses* g*ar*ni; *jfr. s.* 5.$_{27}$, *33.*$_{18}$ (b*ar*ns-). 22. -landz] -l*and* *hs.* 23. haussa] *d. e.* hvassa.

Digitized by Google

skylldi þegar vita, ef herinn kęmi vid land. Nu foru þeir menn til fundar vid Ella konung ok segia honum hersaugu. Nu lętr hann senda bod um allt sitt riki ok bad til sin koma hvern mann, er skillde ma vallda ok hest*i* rida ok þore at beriazt, ok dregr hann saman sva mikinn her, at furda var at. Nu buazt þeir til bar*da*ga Ella konungr. Þa męllti Ella konungr vid lid sitt: „Ef ver sigrumz i bardaga þessum, ok verdi þer vid þat varir, at Ragnar er kominn, þa skulu þer eigi bera vopn a hann, þviat hann a þa sonu eptir, er alldri muno af oss ganga, ef hann fellr.“ Ragnar byzt nu til bar- 71 v
F 281 daga, ok hann hafde þat klęþi, er Randalin hafde gefit honum at skilnade, fyrir bryniu ok þat spioth i hendi, er hann vann at orminum, er la um sal Þoru, ok engi þordi annara, ok hann hafde enga hlif nema hialm. Enn þa er þeir hittaz, tokzt bardage. Ragnar hafde miklu minna lid. Bardaginn hafde eigi leingi verit, adr lid Ragnars fell miok. Enn þar sem hann for, vard ryrth fyʀir, ok geck hann i gegnum fylkingar þann dag, ok þar sem hann hio eda lagdi i skiolldu, bryniur eda hialma, þa voru sva stor haugg hans, at ecki vetta stod vid, enn alldri var sva til hans hauggit eda skotid, at ne eitt vopn yrde honum at meine, ok feck hann alldri sár, enn hann drap mikinn fiolda af lidi Ella konungs. Enn þo lauk sva bardaga þeirra, at allt lid Ragnars fell, enn at honum voru bornir skilldir ok sva handtekinn. Nu var hann spurdr, hvat manna hann var. Enn hann þagdi vid ok

---

5. hesti rida] hest mat rida *hs.*, *hvor* m *er overströget;* hesti at ríða *Fas.* 7. bardaga] b*a*rga *hs.* 8. sigrumz] sig*ur*umz *hs.* 17. hittaz] hitt^z *hs.* *(jfr. s. 135.*$_8$*).* 24. hauggit] havg*g*itit *hs.*

svaradi eingu. Þa męllti Ęlla konungr: „Sea madr man verda at koma i meiʀe mannraun, ef hann vill eigi segia oss, hverr hann er. Nu skal kasta honum i einn ormgard ok lata hann þar sitia miok leinge, ok ef hann męler nakvat þat, er ver megim skilia, at hann se Ragnar, þa skal hann i brutt taka sem skiotazt.“ Nu er honum þangat fylkt, ok hann sitr þar miok lenge, sva at hvergi festaz ormar vid hann. Þa męlltu menn: „Þessi madr er mikill fyrir ser. Hann bitu eigi vopn i dag, enn nu granda honum eigi ormar.“ Þa męllti F 282 Ella konungr, at hann veri flettr af klędi þvi, er 72r hann hafde yzst. Ok nu var sva giortt, ok heingu ormar ollum meginn a honum. Þa męllti Ragnar: „Gnydia mundu nu grisir, ef þeir visse, hvat enn gamle þyldi.“ Ok þott hann męllti slikt, þa vissu þeir eigi at giorr, at Ragnar veri þat helldr enn annar konungr. Nu kvad hann visu:

26. Or*r*ost*ur* hefi ek attar.
þ*er* e*r* agęt*a*r þottu.
*gior*da ek m|aurg*u*m m*onnu*m.
mein L ok eina.
ei*gi* hvg*g*da mik orm*a*r.
at allðr lagi mi¦nv.
þ*at* ve*r*dr miok maurgv sin*n*e.
e*r* min*n*z v*a*rit sialfan.

Ok enn kvad hann:

---

5. nakvat] naq' *hs.* 9. festaz] fest^{z} *hs.* 13. yzst] *i hs. skrevet* yst *med* z *tilföiet ovenover det sammenskrevne* st *og med nedföielsestegn mellem* y *og* s. 15. Gnydia] gn *nu bortrevet, idet her er en flænge, fremkaldt af snoren, som holder træbindet.* 23. hug*g*da] d *kludret, kan ogsaa læses* t *eller* v.

Digitized by Google

27. Gnyðia munðv g*r*isir.
ef gallt*a*r hag visse.
m*er* e*r* gnot at | g*ra*di.
g*ra*va in*n* Raun*um* sin*um*.
ok h*a*rdliga h*r*ina.
hafa m*ic* sog*it* orm*a*r.
nv | m*a*n ek nar*r* af bragdi
ok nęR dyR*u*m deyia.

F 283 Nu lętr hann lif sitt, ok er hann nu ferdr a brott þadan. Enn Ella konungr þickizt vita, at Ragnar hefir lif sitt latid. Nu hyggr hann fyrir ser, hve hann skylldi þess verda varr eda med fara, at hann mętti hallda riki sinu, eda vita, hve þeim brygde vid sonum Ragnars, er þeir spyRia. Hann tekr þat til radz, at hann lętr bua skip eitt ok ferr þann mann til fyrir at rada, er bedi var vitr ok hardfeingr, ok þar fęrr hann menn til, sva at þat skip var vel skipat, ok segir, at hann vill þa senda a fund Ivars ok þeirra bredra ok sęgia þeim fall fedr þeirra. Enn sea faur liz flestum uvęnlig, sva at fair villdu fara. Þa męllti konungr: „At þvi skulu þer vandliga hyggia, hversu hverium þeirra brędra bręgdr vid þessi tidendi. Farit þa leidar ydaRar siþan, er yþr gefr veþr.“ Sva letr hann bua ferd þeirra, at þeir þurftu at engu annaRa. Ok nu fara þeir, ok ferst þeim vel. (16.) Enn synir Ragnars haufdu heriad of Sudrriki. Þa sneru þeir a Nordr- 72v
laund ok ętludu at vitia rikis sins, þess er Ragnar

1. Gnyðia] G *udrykket i marginen.* 2. hag] *foran dette ord er* kaul *(d. e.* kvǫl*) overströget.* 6. sogit] *rettet fra* sok*it.* 21. fair] farit *hs., Fas.* 26–27. Enn synir—Þá] En er synir . . ., þá *Fas.*; er *mangler i hs.*

red fyrir. Enn þeir vissu eigi herfaur hans, hversu hun hafde ordit, ok þo er þeim mikil forvitne a, hversu hun hafde ordit. Nu fara þeir sunnan of land. En hvervetna er menn freta til fara þeirra brędra, eydu menn borgir sinar ok ferdu fe sitt a brott ok flydu undan, sva at traut fengu þeir lidi sinu math. Þat er ein morginn, at Biornn iarnnsida vaknar ok kvad visu:

28. h*er* flygr hv*er*ian m|orgin*n*. F 284
h*r*ess of b*orgir* þ*es*sar.
lez hellmun af hvng*r*i.
heid*ar* vals of deyia |
h*ann* f*a*ri svdr vm sanða.
ok hv*a*r v*er* let*u*m.
þ*a*r fęʀ h*ann* dauds man*nz* dręy|ra
davg*g* or skyli havg*g*v*m*.

Ok enn kvad hann:

29. Þ*at* v*a*r fyrst e*r* forv*m*. |
freysleika tok ek heyia.
þ*a*r e*r* einiga atu*m*.
avlld i ʀoma vell|di.
þ*a*r let ek of g*r*aun g*r*ana.
gall avrn*n* of val falli.
at m*enn* ske* | morde
mitt sv*er*ð d*r*egit v*er*ða.

1—2. hversu—ordit] *hs.* (*hun sidst i linjen, næsten udvisket*), hversu orðit hafði *Fas.* 4. freta] *noget utydeligt,* fréttu *Fas.* 10. hress] ss *skrevet* S. 14. hvar] *vistnok rettet fra* hver. 24. m*enn* ske*] *Af det efter* m*enn* *fölgende ord sees sikkert* ske, *derpaa mulig* k(?), *som synes at ende linjen; mellem* k *og* e *er der nogen afstand, og* e *staar lidt lavere end* k, *saa at et nyt ord mulig har begyndt med* e. *Har hs. havt det meningslöse* skal ek? (*förste* k *kan dog nu ikke sees at have gjennemströgen hals.*) mennskelku („*þó óljóst*“) *Fas.*, menn skerði *papirafskrifter.*

Digitized by Google

16.

Nu berr sva til, at þeir koma fyrre i Danavelldi enn sendimenn Ella konungs, ok sitia nu kyRir med lid sitt. Enn sendimenn koma med lid sitt til þeirrar borgar, er synir Ragnars þiggia veizlu, ok ganga i þa holl, er þeir drecka, ok fyrir hasętit, er Ivar ligr i. Sigurdr ormr i auga ok Hvitserkr hvati sitia at hneftafli, enn Biornn iarnn-
F 285 sida skefr spiotskepti a hallargolfinu. Ok er sendimenn Ella konungs koma fyrir Ivar, kvedia þeir hann virduliga. Enn hann tekr kvediu þeirra ok spyrr, hvadann þeir se, eda hvat þeir segia tidenda. Ok sa, er fyrir þeim var, segir, at þeir voru enskir 77r
menn, ok þa hefir Ella konungr þangat senda med þau tidendi at segia fall Ragnars fedr þeirra. Hvitserkr ok Sigurdr lata þegar falla nidr taflid ok hyggia at vandliga þessi tidendasaugn. Biornn stendr a hallargolfinu ok studizt vid spiotskepti sitt. Enn Ivar spurdi þa vandliga, med hverium atburd liflat hans hafde verit. Enn þeir saugdu allt, sem farit hafde þad*an* fra, er hann kom vid England, ok til þess, er hann let lif sitt. Ok nu er þessi saugu var þar komit, er hann hafdi þetta męllt: „gnydia mundu grisir," þockar Biornn hondum sinum a spiotskaptinu, ok sva hafdi hann tekit fast, at handastadinn sa a eptir. Þa er sendimenn luku frasaugn þessi, hristir Biornn spiotid i sundr, sva at stauck i tva luti. Enn Hvitserkr hellt

---

I kapiteloverskriften först rum til omkr. 6 bogstaver, derpaa mulig menn ella konungs; *derefter spor af rödt blæk og rum til 2—3(?) bogstaver.* 8. -golfinu] *först skrevet* gofinv, *men* l *tilföiet over linjen af samme haand; paa nöiagtig samme maade er ordet skrevet l. 17.* 11. hvadann] hvtann *hs.* 17. -golfinu] *se anm. til l. 8.* 20. þadan] þadn *hs.* 27. tva] tuau *hs.*

Digitized by Google

taufl einne, er hann hafde drepit, ok hann kreisti hana sva fast, at blod stauck undan hverium nagle. Enn Sigurdr ormr i auga hafde halldit a knifi einum ok skof nagl sinn, er þesse tidendi voru saugd, ok hugde sva vandliga at þessum tidendum, at hann kennde eigi, fyʀ enn knifrinn stod i beine, ok brazt hann ecki vid. En Ivar spyrr at aullu sem giorst, enn litr hans var stundum raudr, enn stundum blar, enn lotum var hann bleikr, ok hann var F 286 sva þrutinn, at hans hauraund var allt blasit af þeim grimleik, er i brioste hans var. Nu tekr 77v Hvitserkr til orda ok sagdi, at sva mętti hefndina bradazt upp hefia, at drepa sendimenn Ella konungs. Ivar segir: „Þat skal eigi vera. Þeir skulu fara i fride, hvert er þeir vilia, ok ef nockurr lutr er sa, at þa skorti, skulu þeir mer til segia, ok skal ek fa þeim.“ Ok nu er þeir hafa lokit erendi sinu, snua þeir utar eptir haullunni ok til skips sins. Ok er þeim gefr byrr, lata þeir i haf, ok ferst þeim vel þar til, er þeir koma a fund Ella konungs, ok segia honum fra, hversu hverium þeirra hefir vid brugdit þessa tidendasaugn. Ok er Ella konungr heyʀir þetta, þa męllti hann: „Þess er vón, at annathvart muno ver Ivar þ*u*rfa at ottaz eda eingan ella, at þvi er þer segit fra honum, ok mundi þeim gott innann rifia, ok halldit munu ver fa riki voru fyrir þeim.“ Nu lętr hann vardhaulld hafa um allt sitt riki, sva at eigi matti herr komazt a uvarth honum. (17.) Enn er sendimenn Ella konungs voru brott farnir, ganga þeir brędr a malstefnu, hversu þeir skylldu med fara of hefnd eptir Ragnar fedr sinn. Þa męllti Ivar:

8. giorst] giort *hs.* 18. haullunni] *hs., ikke* -inni. 24. þurfa] þyrfa *hs.* 27. voru] v° *hs.* Nu] N *udrykket i marginen.*

„Eingan lut man ek i eiga ok eigi fa lid til, þviat
Ragnar for, sem mik varde. Hann bio illa sina
sauk til i upphafe. Hann atte engar sakir vid Ella
konung, ok hefir þat opt ordit, ef madr ętlar ofr-
F 287 kapp fyrir ser med rangendum, at hann hefir þvi
uvirduligar nidr komit. Ok vil ek þiggia febętr af
Ella konungi, ef hann vill til leggia vid mik.“ Enn
er þeir heyra þetta brędr hans, verda þeir reidir
miok ok segia, at alldri skylldu þeir sva at klękium
verda, þott hann villde sva: „Munu þat margir 78r
męla, at oss se mislagdar hendr i kne, ef ver skul-
um eigi hefna faudurs vars. Enn ver haufum vida
farit um heim med herskillde ok drepit margann
mann saklausan, ok enn skal eigi þat verda. Helldr
skal bua hvert skip, er sęfert er i Danavelldi. Skal
sva giorsamligha safna lide, at hverr madr, er
skiolld ma bera i moth Ella konungi, skal fara.“
Enn Ivar segir, at hann munde eptir sitia, ok þau
skip, er hann a fyrir at rada, „nema þat eitt, er ek
a sialfr.“ Ok er þetta spyrst, at Ivar legr aunga
stund a, fa þeir miklu minna lid, ok fara þo eigi
at sidr. Ok þegar er þeir komu vid England,
verdr Ella konungr varr vid ok lętr þegar ludr sinn
vid gialla ok bydr til sin aullum monnum, er hon-
um vilia fylgia. Ok nu ferr hann sva mikit lid, at
engi madr matti taulu a koma, ok feR i moth þeim
brędrum. Ok er þeir finnazt, var Ivar ecki i þeim
bardaga. Ok sva lykr þeirra bardaga, at synir
Ragnars koma a flotta, enn Ella konungr hefir sigr.
Ok er hann var at at reka flottann, segir Ivar, at
hann ętlar ecki aptr at hverfa til landz sins: „Ok vil
ek reyna, hvart Ella konungr vill mer nockurarr
sęmdar unna eda eingrar, ok þicke mer sa betri
at þiggia yfirbot af honum enn fara slikar ufarar
F 288 fleire, sem nu foru ver.“ Hvitserkr segir, at eigi

matte lut i eiga med honum, ok hann yrde at fara med sin efne, sem hann vill: „Enn alldri skulu ver fe taka eptir fedr varn.“ Ivar segir, at þar mundi
78v skilia med þeim, ok bad þa rada riki þvi, er þeir attu allir saman: „Enn þer skulut senda mer lausa*fe*, sem ek kved a.“ Enn er hann hafde męllt, bad hann þa vel fara. Enn hann snyR aptr sinne ferd a fund Ella konungs. Ok er hann kemr fyrir hann, kvedr hann konunginn virduligha ok hefr sva mal sitt: „Ek em kominn a fund ydarnn, ok vil ek męla til seta vid þic ok slikrar sęmdar, sem þu villt giort hafa til min. Ok nu se ek þat, at ek hefi ecki vid þéR, ok þicke mer þat betra at þiggia af ydr slika semd, sem *þu* villt mer veita, enn lata mina menn fleire fyrir ydr eda sialfan mik.“ Þa svarar Ella konungr: „Þat kalla sumir menn, at eigi se hękt at trua þer, ok þu męlir þa opt fagurt, er þu h*y*gr flatt, ok mun oss vera vanth at sea vid þer eda bredrum þinum.“ „Ek mun til litils męla vid þik, ef þu lętr þat til. Skal ek þat s*v*eria þer a moth, at ek skal alldri vera i mot þer.“ Nu spy*rr* konungr, til hvers hann męllti of yfirbętr. „Ek vil,“ segir Ivar, „attu gefir mer þat af landi þinu, er uxahud tekr yfir, enn þar utan um skal grundvoll giora, ok mun ek eigi til meira męla vid þik, ok þat se ek, at þu villt mer engrar semdar unna, ef þu villt eigi þetta.“ „Eigi veit ek,“ segir konungr, „at oss megi þetta at meine verda, þot F 289
þu hafir þetta or minu lande, ok at visu mun ek

5. lausafe] lausa *hs.* 11. seta] *d. e.* sætta. 14. þu] *mgl. i hs.* 18. hygr] hvgr *hs.* 20. sveria] s*e*ria *hs.* 21. Nu] N *udrykket i marginen.* 22. spyrr] sp*ury* (*eller* sp'y) *hs.* 28. þetta] *derefter i hs. en svag lodret streg og en tilsvarende streg ude i marginen, men intet her tilföiet; mulig var det meningen at tilföie* rad.

Digitized by Google

fa þer þetta, ef þu villt þat sveria mer at beriazt eigi i moth mer, ok eigi ugge ek brędr þina, ef þu ert mer trur."

17.

Nu rada þeir þetta med ser, at Ivar sverr hon- 73r
um eida, at *hann* skylldi eigi skiota i moth
honum ok eigi rad leggia til meins honum, enn
hann skal eignazt af Englandi þat, sem úxahud
tekr yfir, er hann fengi mesta til. (18.) Nu feʀ
Ivar ser aulldungshud eina, ok nu lętr hann hana
bleyta, ok þrysvar lętr hann hana þenia. Nu letr
hann rista hana sem miost alla i sundr, ok þa lętr
hann renna ser hvart, haram eda holldrosu. Ok er
þessu var lokit, var þveingr sea sva langr, at furda
var at, ok aungum kom i hug, at sva mętte verda.
Ok þa lętr hann breida a einum velle, enn þat var
sva vitt land, at þat var mikil borgarvid, ok
þar fyrir utan lętr hann marka grundvoll sem til
mikilla borgarveggia. Ok þa fęʀ hann ser smidi
marga ok lętr reisa hús maurg a þeim velli, ok
þar lętr hann giora borg eina mikla, ok er su
kaullud Lundunaborg. Hun er allra borga mest ok
agęzt of aull Norþrlaund. Ok nu er hann hafdi
borg þessa latid giora, hafde hann lausafe upp
gefit. Enn hann var sva aurr, at hann gaf a tvęr
hendr, ok þotti sva mikit um speki hans, at allir
sottu hann at sinum radum ok vandamalum. Ok
sva skipadi hann aullum malum, sem hverium
F 290 þotti ser bezt gegna, ok giorizt hann vinnsęll, sva
at hann a undir hverium manne vinn, ok er Ella

Kapiteloverskrift ulæselig; meget svage spor af rödt blæk.
5. hann] *mgl. i hs.*

konungi mikit lid at honum fyrir landrada sakir, sva at konungr lętr hann maurgum radum ok malum skipa ok þarf eigi til at koma sialfr. Ok er Ivar hafde sva komit radi sinu, at þar þickir til 73v allrar spektar at sea, sendir hann menn a fund brędra sinna þess erendis, at þeir sendi honum gull ok silfr sva mikit, sem hann kvad a. Enn er þessir menn koma a fund þeirra bredra, segia þeir sin erendi ok sva, hvar þa var komit hans rad, þviat menn þottuzt þat eigi vita, yfir hverium braugdum hann bio. Ok sva skildu þeir bredr, at hann hafde ecki skafsmuni eptir þvi, sem hann var vanr. Nu senda þeir slikt fe, sem hann a kvędi. Ok er þeir koma til Ivars, gefr hann þau aull fe enum stęrstum monnum i landinu ok dregr sva lid undan Ella konungi. Ok allir hetu þvi, at kyʀir mundu sitia, þott hann giordi þangat herfaur. Ok er Ivar hefir sva lid dregit undir sik, þa sendir hann menn a fund bredra sinna at segia þeim, at villde hann, at þeir byde ut leidangri of þau laund aull, er þeirra riki stod yfir, ok þeir skóradi hverium manni, er þeir feingi. Ok þa er þesse ordsending kom til þeirra bredra, kennaz þeir vid skiot, skilia, at nu munde honum þickia miok vęnligt um, at nu mundi þeir fa sigr. Nu samna þeir lide um alla Danmork ok G*œ*tland ok aull þau riki, er þeirra volld voru yfir, ok draga uvigan her saman ok hafa almenning uti. Þa F 291 hallda þeir skipum sinum til Englandz bęđi nott ok dagh ok villd*u* nu sem sizt lata fara niosn fyrir þeim. Nu er sea hersaga saugd Ella konungi. Nu safnar hann ser lide ok fęrr litid, fyrir þvi at Ivar hafde

13. Nu] N *halvt udrykket i marginen.* 20. villde hann] *hs.*, hann vildi *Fas.* 30. villdu] villde *hs.*

Digitized by Google

mikit lid undan honum dregit. Nu ferr Ivar i mot Ella konungi ok segir, at hann mundi enda þat, er hann 74r hafde svarit: „Enn eigi ma ek rada tiltekiu brędra minna, enn þvi ma ek rada at finna þa ok vita, ef þeir vili staudva her sinn ok giora eigi meira illt, enn þeir hafa adr giort.“ Nu ferr Ivar a fund bredra sina ok eggiar þa nu miok, at þeir skylldi sem bezt fram ganga ok sem bradazt lata bardaga verda: „þviat konungr hefir miklu minna lid.“ Enn þeir svara, at eigi mundi hann þ*u*rfa at eggia þa, ok þeim var et sama i hug sem fyrr. Nu ferr Ivar ok hittir Ella konung ok segir honum, at miklu voru þeir akafare ok oþare, enn þeir villde a hans ord hlyda: „Ok þa er ek villda um grid leita ydar i mille, ęptu þeir i gegn. Nu man ek enda mina svarddagha, at ek man eigi beriazt i moti þer, ok mun ek vera kyʀ hia ok mitt lid, enn bardage gengr med ydr, sem verda ma.“ Nu sea þeir Ella konungr lid þeirra brędra, ok ferr sva geyst, at furda var at. Þa męllti Ivar: „Þat er nu til, Ella konungr, at þu fylkir lidi þinu, enn ek geth þess, at þeir veite þer harda atsokn nauckura hrid.“ Enn þegar þeirra lid hittizt, verdr bardaghe mikill, ok ganga þeir hartt fram synir Ragnars i gegnum F 292 fylkingar Ella konungs, ok sva eru þeir akafir, at þeir hyggia at þvi einu at giora at verkum sem mest, ok su orrosta var bedi laungh ok haurd. Ok her lauk sva, at Ella konungr ok lid hans kom a flotta, ok hann vard handtekinn. Ok þa var Ivar þar i nand ok męllti, at sva skylldi breyta um lif- 74v lat hans: „Er nu þat rad,“ segir hann, „at minnaz, hvern dauddaga hann valde faudur varum. Nu

10. þurfa] þyrfa *hs.* 22—23. Enn þegar] *mellem disse to ord er* þeiʀa *overströget.*

Digitized by Google

skal sa madr, er oddhagaztr er, marka aurnn a bake honum sem inneligazt, ok þann aurnn skal rioda med blode hans.“ Enn sa madr, er kvaddr var til þessaʀar syslu, giorir, sem Ivar baud honum. Enn Ella konungr var miok sáʀ, aþr þesse syslu lykr. Lętr hann nu lif sitt, ok þickiazt þeir nu hefnt hafa faudur sins Ragnars. Ivar segir, at hann vill þeim gefa riki þat, er þeir attu allir saman, enn hann kvezt rada vilia fyrir Englandi.

18. (19.) Skilnadr sona Ragnars.

Eptir þetta fara þeir Hvitserkr ok Biornn heim til rikis sins ok Sigurdr, enn Ivar er eptir ok rędr Englandi. Þadan fra hallda þeir midr saman lidi sinu ok heriudu a ymse laund. Enn Randalin, modir þeirra, vard gaumul kona. Enn Hvitserkr, son hennar, hafdi heriat eitthver*t* sinn i Austrveg, ok kom sva mikit ofrefli i mot honum, at hann matte eigi raund vid reisa, ok vard hann handtekinn. Enn hann kaus ser þann dauþdaga, at bal skyllde giora af mannahaufdum, þar skyllde hann F 293
brenna, ok sva let hann lif sitt. Ok er Randalin spyrr þetta, þa kvad hun visu:

30. Sonr beið ein*n* sa ek atta.
i austr vegi dauda. |
h*v*its*er*kr v*a*r sa heitin*n*.
hv*er*gi giarn*n* at flyg*ia*.
hitnade h*ann* af | havfdv*m*.
havg*g*vis vals at romv.
kavs þ*ann* bana þeing|ill.
þ*r*otar sniallr aðr felli.

15. -hvert] hv*er*n *hs*.

Ok enn kvad hun:

31. hofd*um* let of | hrvnd*it*.
hodd maurg*um* *gra*mr vnd*ir*.
i feiga by foska. |
fingi iv*ir* syng*ia*. 75r
hv*a*t skyle beð en*n* bętr*a*.
bęþ havg*g*r vnd sik le|g*g*ia.
illa ðeyr*r* vi*d* ord stir.
alvallðr iorfuʀs falle.

Enn fra Sigurdi orm i auga er mikill ęttboge kominn. Hans dottir het Ragnhilldr, modir Harallz ens harfagra, er fystr red aullum Noregi einn. Enn
F 294 Ivar red fyrir Englande allt til daudadags ok vard sóttdaudr. Ok þa er hann la i banasott, męllti hann, at hann skylldi þangat fera, er herskat veri, ok þess kvazt hann vęnta, at þeir mundi eigi sigr fa, er þar kęmi at landinu. Ok er hann andaz, var sva giort, sem hann męllti fyrir, ok var þa i haug lagidr. Ok þat segia margir menn, þa er Haʀalldr konungr Sigurdarson kom til Englandz, at hann kęmi þar at, er Ivar var fyrir, ok fellr hann i þeirre faur. Ok er Vilhialmr bastardr kom i land, for hann til ok braut haug Ivars ok sa Ivar ofuinn. Þa let hann giora bal mikit ok lętr Ivar brenna á balinu. Ok eptir þat berzt hann til landsins ok fęrr gagn. Enn fra Birnne iarnnsidu er komit mart manna. Fra honum er kominn mikil ętt: Þordr, er bio at Hofda a Haufdastrond, mikill haufdinghe.

4. feiga] *ikke* ferga. 5. iv*ir*] *synes ikke at kunne læses* ir*ir*; „iver *eða* irer“ *Fas.* syngi*a*] *eller at læse* syngva. 12. Enn] E *udrykket i marginen.* 19. lagidr] i *meget svagt, men vistnok ikke raderet.* 25. berzt] berzt *hs.*, *hvor næstsidste bogstav dog mere ligner* t *end* z; lét *Fas.*

Digitized by Google

Enn þa er synir Ragnars voru allir liflatnir, dreifdiz lid þeirra a ymsa vega, er þeim hafde fylkt, ok þotti þeim aullum, er verit haufdu med sonum Ragnars, einkis vert um aþra haufdingia. Þeir voru II menn, er foru vida um laund at leita, ef þeir fynde nauckurn haufdingia þann, er þeim þętti ser eigi svivirdingh i at þiona, ok foru þeir eigi badir saman.

19. (20.)

75v Sa atburdr hefir verit ut i laundum, at einn konungr atte II sonu, ok tok hann sott ok andaþizt, en synir hans vilia drecka erfi eptir hann. Þeir bioda til þessar veizlu sva, at allir menn skylldu koma þangat, þeir er a þrimr vetrum enum F 295 nęstum spyria þetta. Nu spyrst þetta vida um laund. Ok a þessum þrimr vetrum buazt þeir vid þesse veizlu. Ok er þat sumar kemr, er erfi skylldi drecka, ok su stund, er akvędinn var, þa verdr sva mikit fiolmenne, at engi visse demi til, hve mikit var, ok voru margar stor*ar* hallir skipadar ok maurg tiolld uti. Ok er a leid miok eþ fyrsta kvelld, kemr madr einn til hallar þessaʀar. Þesse madr er mikill, sva at þar var engi iafnnmikill, ok þat sa a bunade hans, at hann hafde hia tignum monnum verit. Ok er hann kemr i hollina, gengr hann fyrir þa brędurna ok kvedr þa ok spyrr, hvar

Den lange kapiteloverskrift nederst paa s. 75r, som har udgjort næsten en hel linje, er meget utydelig. Begyndelsen fra k*onung*s so- *(mulig oprindelig* sonum*) synes sikker; derpaa synes at fölge* ath, *hvorefter mulig kan læses* bred- *(neppe* biod-*); den övrige halvdel af overskriften nu ganske ulæselig.* **19.** storar] stor *hs.* **23.** hans] *foran dette ord er* þeira *overströget.* **25.** brędurna] bbna *(horisontal streg over* bb*) hs.* kvedr] kv' *hs., som* $171._{11}$.

Digitized by Google

þeir vise honum til sętiss. Þeim leiz vel a hann, ok badu hann sitia a enn ędra beck. Hann þ*u*rfte tveggia manna rum. Ok þegar hann hafde nidr sezt, var honum borinn dryckia sem audrum monnum, ok ecki hornn var sva mikit, at eigi drycke hann af i einum dryck, ok þat þottuzt allir sea, at honum þotti eingis um vert um alla adra. Sva verdr enn, at annar madr kemr til þessaʀar veizlu. Sa var helldr meire enn inn fyʀe. Þesser menn hafa sida hauttu. Ok er þessi madr kemr fyrir hasętid enna ungu konunga, kvedr hann þa listuliga ok bidr þa visa ser til sętiss. Þeir męlltu, at þesse madr skyllde innar sitia a inn ędra beck. 76r
Nu gengr hann til setiz sins, ok eru þeir sva miklir
F 296 i rume badir saman, at fim menn hafa upp risit fyrir þeim. Enn sa er fyrr kom, er þo minne dryckiumadr. Enn inn sidare drack sva skiott, at hann hellti naliga i sik af hveriu hornne, ok eigi finna menn þo, at hann verde druckinn, ok helldr lętr hann uþockuliga vid sinum sessunautum ok snyr bake vid þeim. Sa er fyʀe kom, bad, at þeir skyllde eigha gaman saman: „ok mun ek fyʀe.“ Hann stakk vid honum hende ok kvad visu:

32. Segh þv | *fra* þegnskaup*u*m þin*u*m.
þig ʀadumzt ek spyʀia.
hv*a*r sattu | h*ra*fn a hrislu.
hrolla dreyra fvllan.
opt*a*r þattv at audr*u*m. |
j aunðvegi fvndin*n*.
en*n* þv dreyrvg hrę drę*gir*.
j dal f*yrir* val|fugla.

2. þurfte] þyrfte *hs*. 16. fyrr] *skrevet som s. 100*.$_{3}$.

Nu þickir þeim, er utar sat, til leitad vid sig i sliku tilkvędi ok kvad visu i moti:

33. Þegi þu heimdregi heitti*n*.
hv*a*t e*r* þik | vęsęlatan.
hef*ir* þv allðregi vn*n*it
þ*es*s e*r* ek mega þrotna. |
feittada sv*er*d ne solla.
sęki tik at leike.
gaftaþv hafn*a*r | heste.
hv*a*t Rękir þik dryckiu.

Nu svarar hinn, er fyRe kom: F 297

34. hafs let*um* v*er* hesta.
hlyr stin*n* a brim Ren*n*a.
meðan *sa* | biart*a*r brynivr.
bloði dreif v*m* siþ*ir*r.
ylgr gein alld*r*i m*onnum*. |
eyra *gr*a*t* of suira.
h*a*rd meld*r*i fam v*er* heiða.
hvednv blo|di Roðna.

Ok nu kvad sa, er sidar kom:

35. Allz eingin sa ek yð|arn.
þ*a*r e*r* vpp lokin*n* fvnd*um*.
heila. vangh fyR*ir* hvitu*m*.
76 v heste | maua Rast*a*r.

---

2. tilkvędi] til kv'. *hs.* 7. feittada] *skrevet* fettada *med, som det synes,* i *over* tt. 12. hafs] h *udrykket i marginen.* 15. siþirr] *eller* siþrir. 17. suira] *„eða* sútra*“ Fas.; men sikre spor af stregen over* i *sees.* 18. heiða] *læsningen* herða *(Fas.) efter trækkene lidet sandsynlig.* 23. vangh] *neppe* vargh; varg *Fas.* hvitu*m*] u *utydeligt; punktet derefter kan nu ikke sees.*

ok vi*d* lasi lud*ra*r.
fyrir landi v*er* vnd*u*m.
hallar riki | mollu.
h*ra*fns fi*rir* ʀavd*u*m stafne.

Ok enn kvad sa, er fyʀ kom:

36. Sam*ira* | ockr at avlldr*u*m.
of ondueghe þrȩta.
hv*ar* ock*ar* hef*ir* vn*n*it
hva|ðarr f*ra*mar odr*u*m.
þv stott þ*ar* e*r* b*ar* bara
F 298 branda hiort at | sunde.
en*n* ek sat þer e*r* ʀá ʀeiðe.
ʀaud*a*n stafn ti*l* hafn*a*r. |

Nu svarar sa, er sidar kom:

37. Fylgdv*m* birne bad*ir*.
at b*ra*nda gny | hv*er*iu*m*.
vo*ru* ʀeynd*ir* reck*a*r.
en ʀag*na*re stundv*m*.
v*a*r ek þ*a*r e*r* b*ra*gn*a*r bor|dvzt.
abolg*a*ra l*an*di.
þvi b*a*r ek sár a sidv.
sittu in*na*r meir g*ra*n*n*i. |

Ennda kenduz þeir þa vid of sidir ok voru þar siþan at veizlu.

1. ludrar] *eller* ludr*ra*. 3. riki] *sidste bogstav kludret (*i *rettet fra et paabegyndt* e *eller* o*?)*; ríka *Fas.*, *hvilken læsning neppe er tilstedelig.* 7. of] *hs.*, *ikke* af, *som Fas. har.* 9. hvað-arr] *sidste* r *kludret.* 11. at] *skrevet to gange.*

20. (21.)

Aughmundr er madr nefndr, er kalladr var Ǫghmundr enn danske. Hann for eitthvert sinn med fimm skipum ok la vid Samsey i Munarvoghe. Þa er þat sagt, at mathsveinar foru a land at giora math til, enn adrir menn foru i skog at skemta ser, ok þar fundu þeir einn tremann fornann, ok var XL at hed ok mosa vaxinn, ok sa þo aull deile a honum, ok rędu nu um med ser, hverr blotad mundi hafa þetta et mikla god. Ok þa kvedr tremadrinn:

38. þ*at* v*a*r fyR*ir* | launghv.
er i leid megh*ir*
heklinghs foru.
hlumtvnghv*m*
fr*a*m. | v*m* sallta
slod birtinga.
þa v*a*rd ek þessa
þorfs Radandhe˴ |

39. ok þ*v*i settv
sv*a*rdm*er*ðling*a*r.
svdr hia sallte.
syn*ir* lodbrok*a*r
þa v*a*r | ek blotin
ti*l* bana m*onnu*m
i sams eyiv
svnnan v*er*dri.

1. Aughmundr| *af den røde initial er kun svage spor levnede. Ved dette kapitel synes overskrift med rödt blæk at have manglet.* 7. XL] *maaske med papirafskrifterne at tilföie* alna; fertugr *Fas.* 13. -tvnghv*m*] n *utydeligt.* 17. Radandhe] *förste bogstav ligner mere* f *end* R; e *utydeligt; derefter, som det synes, en liden skraastreg af samme höide som foregaaende bogstav.* 18. settv] *skrevet i randen; inde i teksten læses et meget kludret, overströget ord* (sęęttu?). 25. svnnan] *over* nn *er skrevet* n, *altsaa dittografisk* svnnanan.

Digitized by Google

40. þar ba|dv standa.
medan strond þolir
man*n* hia þyrni
ok mo|sa vaxin*n*. 79r
Nv skytr a m*i*c
skygia g*ra*ti.
hlyʀ hvorke mer |
hollð ne klęde

Ok þetta þotti monnum undarlight, ok saughdu sidan fra audrum monnum.

---

7. hlyʀ] *prik over* ʀ. 8. klęde] l *tilföiet over linjen.*

Brudstykker af Ragnars saga loðbrókar
i AM. 147, 4to.

I den fölgende gjengivelse betegner en liden cirkel o, *at der sees en utydelig bogstav eller at der synes at være rum til en saadan. Ved tre stjerner angives, at der er et större ulæseligt stykke (som dog ikke overstiger én linje). Da der oplyses om, hvordan teksten er fordelt paa linjer, og da hver linje normalt bestaar af 40—45 bogstaver, vil man med lethed kunne udregne, hvilket omtrentligt antal bogstaver der i hvert enkelt tilfælde svarer til de tre stjerner.*

Bl. 1r (= bl. 100r).

1 | fa sk*al* ek baul . ne*m*a bidi bradRadin*n* mi*er* daudi
2 heid o o o til hia|rta h*r*ing liugu*m* vel smiuga .
3 *ok* þa e*r* þora iallsdott*ir* heyrdi *ok* vissi | at Rogo*ar*
4 * * * huo*r*su gama‖ll h*ann* o o o o o oend h * * * a
5 in*n* j haullu*n*a | * * * hird hans o o o o o o o o o a
6-8 skylldu . | * * * t gardi . þau ‖ v * * * fra eon | * * * oagt f*yr*i h*enn*a*r* skylld |

Bl. 1r. 1—4. Hertil svarer (i Ny kgl. saml. 1824 b, 4to) udgavens s. $119._{5-13}$. 4. Med slutningen jfr. $119._{18}$(?).

Bl. 1r. 1. *I linjens slutning er det överste af bogstaverne bortskaaret.* fa] a *skrevet over* f. *Foran* fa *har neppe staaet noget i denne linje.* 2 *ok* þa er] *utydeligt.* 3. huorsu] *snarere end* huersu. 4. haulluna] *synes sikkert.* 8. oagt] *utydeligt. I det fölgende har jeg med nogenlunde sikkerhed blot kunnet læse enkelte ord eller bogstaver i begyndelsen og slutningen af linjerne. Saaledes ender l. 9 med* eigi o o o o o, *l. 10 med* til m, *l. 11 med* dva *(?) og adskilt derfra ved et hul i pergamentet* lizt, *l. 12 med* i haullina til, *l. 14 med* allir, *l. 15 med* monnum *(?), l. 17 med* allo m *(over* m *er skrevet* o*), l. 18 begynder*

Digitized by Google

Bl. 1v (= bl. 100v)

| o o o o o o o o o fleira * * * þ*er*sa mals | o o o o o o o 1-2
o o suer iall * * * |

* * *

| h*ann* fyr * * * h*ann* sig*ur* | 26

Bl. 2r (= bl. 105r).

N o o o o o o sum*ar* at h*ann* helld*ur* skipu*m* sin- 1
u*m* ti*l* noregs þ*ui* at h*ann* | at * * * h*ann* kem- 2
ur ski|pu*m* sinu*m* * * * ‖ * * * ko*m* sky|lldu mat * * * 3-5
| bær stend*ur* skamt * * * ‖a at fara ti*l* bæi*a*rins *ok* 6-7
ve*r*a * * * |

1v. 26. Jfr. 121.$_{28-29}$.
2r. 1—3. Hertil svarer 122.$_{1-4}$. 4—7. Hertil svarer 122.$_{6-9}$. L. 1 f. n. (hvorom se noten). Jfr. 123.$_{6}$(?).

---

med o o at d, *l. 19 ender med* matti fazt, *l. 23 med* lls*(?) [neppe* ialls, *da foran* lls *ikke synes at kunne staa* a*], l. 24 begynder, som det synes, med* dott*ur (eller* dott*ir?) og ender med* nu, *l. 25 ender med* af *og l. 26 (sidste linje) mulig med* eiga *(eller* -nga *eller* -ngu?*).*

1v. 1. *Linjens begyndelse er sterkt beskaaren oventil; jfr. 1r l. 1.* þersa] *usikkert. Foran l. 5 og l. 6 er spor af en sort initial; her har et nyt kapitel begyndt.* 17. *Synes at begynde med* at engi. 26. hann fyr] *usikkert. Efter* hann sigur, *som staar omtrent midt i denne (sidste) linje, synes intet at have været skrevet. Her har rimeligvis været ladet plads aaben for overskriften til det följende kapitel, som begynder umiddelbart efter (bl. 2r l. 1).*

2r. 1. *Sort initial af to linjers höide.* þui] i *over linjen bortskaaret.* noregs] *utydeligt, men synes dog at kunne skimtes. Sidste linje begynder med* gri *[d . e.* gri(ma)?*].*

Digitized by Google

Bl. 2v (= bl. 105 v).

1 | o o o suo illilig se*m* þu e*r*t en*n* v*er* þickiu*m*z ei*gi*
2 iafnvæna ko*nu* sied hafa se*m* þ*er*ssa | mey *ok* aunoo
3 siam v*er* * * * þ*u*i at þu e*r*t hit mesta fe*r*|liki hu*n*
4-5 s * * * ‖ * * * hu*a*t sk*al* eg | vin*n*a o o o o kuedazt
6 vilia at * * * en*n* þ*eir* m*un*di baka o o o o o | * * *
7-8 ‖ du braud*i*t o o o o o o o o lokit * * * b*r*iota | up*p* vist-
9-10 *ir* o o o m*æl*ltu all * * * | o o hegning * * * ‖ saugdu
11-12 at * * * v*er*au|lldin*ni* * * * þat vi|ta at o o m*un*di
13-16 ei*gi* * * * ‖ ovæn*ni* * * * | sia * * * | * * * ‖ fu*n*d * * *
17 n|dvid*r*i * * * |

* * *

20-23 | * * * klædd ne * * * ein | sam*a*n * * * ‖ * * * | hugd
24-26 * * * | at h * * * ‖ buazt * * * | o o o o en*n* hu*n* mu*n*di
vist ei*gi* þegia at af þ*u*i at h*en*ni þotti eng*a*n veg |

Bl. 3r (= 106 r).

1 | suo v*er*a mega sem h*ann* h*af*i fra sagt *ok* kuez
vist vita at sia k*on*g * * * |

* * *

4-6 | * * * k*on*gi suo b|v*i*t * * * heima þ*er*|ssa nott en*n*
7 * * * at þa mu*n*di hun ‖ * * * eyta noc|

* * *

25-26 | * * * h|anu*m* *ok* hengdo o o f o h*ann* b*an*a *ok* e*r* ei*gi*
gridu*m* halld*i*t bet*ur* en*n* suo o o o o o |

2v. 1—17. Hertil svarer 123.₈—124.₄. 20—26. Hertil svarer 124.₉-₁₈.

3r. 1. Jfr. 124.₁₈. 4—7. Hertil svarer 124.₂₄-₂₈. 17 (se noten). Jfr. 125.₁₆. 25—26. Hertil svarer 125.₂₆-₂₇.

2v. 1. hafa] -a *utydeligt over* f. 3. -liki] -ki *utydeligt.* 5. kuedazt] *eller* kuoduzt? 26. ei*gi*] *synes skrevet* ei *med horisontal streg over.*

3r. 7. noc] *utydeligt.* 17. *Sidst i denne linje synes sikkert at kunne læses* haurund.

Digitized by Google

Bl. 3v (= 106v).

| hao hana o lyfting hia si*er* * * * h*anu*m vel o o o 1
o o | o o o o o o o o o o o blid*ur* vi*d* o o h*ann* o oad 2
visu þ*er*ssa * * * |

*   *
*

| * * * aft*ur* o hina saumu haufn se*m* | 26

Bl. 4r (= 101r).

| h*ann* o o o o o haft o o o sama kuelld send * * * | * 1-2
* * segia þ*ei*r | * * * ‖ * * * þ*ei*r f*a*ra | 3-4

*   *
*

| * * * fysta ‖ * * * eiga | h* * * mu*n*i ꝺ̄ | 24-26

Bl. 4v (= 101v).

| * * * eda hygz þo | karll *ok* kellingu framvis o hue 1-2
lengi * * * hu*n* su*arar* *ok* | kuad visu Þ*r*iar næt*ur* 3
skulu*m* o o o o *ok* þo sam*a*n byg*g*ia hausoar oæt*ur*
i ‖ haullu o o*ur* o heilog o o o bloti þo mo mein a 4
o o o o mego ti*l* lau*n*g v*m* | verda holld o o o brad- 5
ur at by * * * þot o o | kuædi þo o þo bra k*ong*r þo a 6
sito rad ou lida * * * ‖ samfor o o o o o o o m*i*clar 7
ast*ir* * * * |

*   *
*

3v. 1—2. Hertil svarer $125._{28\text{-}30}$. 26. Hertil svarer $127._{21\text{-}22}$.
4r. 1—4. Hertil svarer omtrent $127._{22}$—$128._{1}$. 9 (se noten). Jfr. $128._{7}$? 24—26. Hertil svarer $128._{24\text{-}27}$.
4v. 1—7. Hertil svarer $128._{28}$—$129._{12}$.

3v. *Linjernes antal kan paa denne side ikke sikkert bestemmes.*
4r. 9. *Sidst i denne linje skimtes* -ungu*m* monnu*m*.
4v. 1. *Den største del af denne linje er oventil skraat afskaaren.* hygz] *der kan have været prik over* g, *som nu er bortskaaren.* 4. þo] o *ikke sikkert.*

Digitized by Google

16-17 ‖ * * * þ_ei_r foru let iu_a_r b_er_a sig o | at h_ann_ matt-
18 o o o o ganga _ok_ skylldi * * * hu_a_t sem þ_ei_r_ | haufd-
19 uzt at * * * alld ‖ þa e_r_ syn_ir_ * * * fo_ru_ þ_ei_r upp_p_ o
20 laund _ok_ h_er_|ood * * * |

* * *

24 | h_er_ m_enn_ suo at o o o o o o o o o þ_ei_ra iafningi_a_r * *
25-26 * ‖ hu_er_t sum * * * | * * * astudigt ho o o |

Bl. 5r (= 109r).

1-3 | * * * kuo_m_uzt æ flotta o o o o | * * * | * * * bitu
4 me‖ * * * villdi f_yr_i |

Bl. 5v (= 109v).

(Denne side er aldeles ulæselig.)

Bl. 6r (= 99r).

(Kun enkelte bogstaver (ord) sees överst og nederst paa denne side (saaledes verid _et stykke fra begyndelsen af linje 1); men det har ikke kunnet bestemmes, hvor i sagaens tekst disse hörer hen.)_

Bl. 6v (= 99v).

1 | mod_ir_ v_a_r allra ooooo friduzt synu_m_ _ok_ vitruzt _ok_
2 hen_nar_ nafn mu_n_ up_pi_ m_eda_n | heim_ur_in stend_ur_ * * *
3-4 | ng_a_r heidi * * * ‖ dladott_ur_ þ_at_ * * * lokligt * * *
5 | ako heiti ho seg_ir_ saga e_r_ til þess * * * _ok_ seg_ir_
6 nu allt | þ_a_r til e_r_ þau sygo o o uzt * * * fiallinu * *
7 * ‖riud _ok_ þa e_r_ * * * mer þ_at_ nafn gefit at eg
8-9 var | kaullut aslaug _ok_ seg_ir_ allt * * * | * * * ʀagnar

16—18. Hertil svarer 129.$_{25-27}$. 24—25. Jfr. 129.$_{28}$—130.$_{2}$. Mellem bl. 4 og bl. 5 mangler et blad.
5r. Hertil svarer 132.$_{5-13}$.
6v. 1—9. Hertil svarer 134.$_{30}$—135.$_{13}$.

19—20. _Disse to linjer begynder længere inde paa siden end sædvanligt, forat der kunde blive rum til den sorte initial_ **Þ**, _som jeg tror at skimte foran l. 19 og 20._
6v. 5. _Tredje bogstav i linjen er snarere_ **u** _end_ **a**.

Digitized by Google

su*arar* þessum o o o o o vi*d* bregda asłaug*ar* ‖

* * *

| a dott*ur* eyst * * * | 14

* * *

| *ok* maug*ur* f * * * odins ætt yf*ir* þatt v*er*a heit- 21
in*n* ¦ þ*ei*m mu*n* orm*ur* o aug * * * Nu dreg*ur* k*ong*r 22
gull af hendi | si*er* *ok* gef*ur* suei * * * þa uirdi 23
h*ann* suo se*m* | sueinin*n* * * * hilld lizt bra¦ugnu*m* 24-25
br * * * *ur* en*n* doo o *ok* dyg*g*logoot hi*ar*|ta sa b*er*r 26
all * * * | bradgior hato Raudu*m* *ok* en*n* kuad han*n* 27
visu þessa Sa eg ein ‖

Bl. 7r (= 97r).

| lagdan*n* sia hef*ir* dogo o o o do o o o o do o o h*ann* at 2
þ*ui* ken*n*a hooss i hu*ar* |

Bl. 7v (= 97v).

| *ok* sam þycki allr*ar* al þydu *ok* Rikiss m*ann*a all 1
* * * | lu*m* af kiosa vm þetta mal þessu iata þ*ei*r 2
* * * | h*ann* v*ar* * * * ‖ ia l*and*i*t* af hendi * * * 3-4

---

14. Jfr. 135.$_{20}$. 17 (se noten). Jfr. 135.$_{25}$? 21—27. Hertil svarer 136.$_{4}$-$_{23}$.

7r. 1 (se noten)—2. Svarer til 136.$_{23}$—137.$_{3}$.

7v. 1—4. Har intet direkte tilsvarende i Ny kgl. saml. 1824, 4to.

---

17. *I kort afstand fra linjens begyndelse synes at kunne læses* þion. 21. þatt] þ *syntes mig sikker, de fölgende bogstaver i ordet sandsynlige.* 26. *Længere ude i linjen skimtes* ndloogs; *bogstaven foran* g *har havt prik oventil og har altsaa været* y. 27. *Tvilsomt, om* **en** *bogstav nede i linjen efter* hat.

7r. 1. *Af denne linje, som er sterkt beskaaren, sees* **kun** g *ved linjens begyndelse, sig ret over* dog *i l. 2 og* sto o o o b (b *ret over* t *i* at). 2. *Mellem* d *og* hann *sees over linjen indföielsestegnet*〃; *foran* hann *synes da* er *först at have været udeglemt.*

Digitized by Google

5-7 | h_er_ flyt h_ann_ allt * * * | m_ed_ si_er_ kuna sibyli * * * || j
8 skoginu_m_ mæl_lt_i k_on_gr * * * | hi_er_ e_r_u f_yr_i fman
9 skogin * * * | En_n_ þeg_a_r e_r_ þ_ei_r ragn_a_rs syn * * *
10-13 || oa þ_ei_r a * * * | o o þ_er_ssu_m_ * * * | * * * || þridiung_ur_
14-15 lids * * * h_a_rdfengo at * * * | i hendi * * * | v_er_ eft_ir_
16 hafa * * * || m megi * * * kyrin f_a_ra f_yr_i lidinu _ok_
17 vænt m at þ_ei_r standizt ei_gi_ læti | hen_na_r _ok_ ṅu
18-20 * * * |oti _ok_ þico_ir_ * * * || lid_i_t _ok_ þeg_a_r e_r_ * * * | j
21-22 skoginu_m_ o_a_r þ * * * | læt_ur_ g_r_imliga * * * || sialf_ir_
23-26 ne * * * | m_ed_ hor * * * | * * * || veittu * * * | du_er_dri
o o o o o gu * * * lid eyst k_on_gs o o o o o |

Bl. 8r (= 107r).

(Intet kan her sikkert læses. Linje 1 er bortskaaren oventil.)

Bl. 8v (= 107v).

2 | * * * fyr en_n_ * * * sæ lau_n_d |

* * *

5-8 | ein * * * | spurdi * * * || * * * | yd_r_u e_r_u * * * ellig_a_r
9 vt * * * | f_r_em * * * hillding haufdu hlunrod dan_ir_
10 sun_na_ o o o o || þi_er_ seg o o o o þina þ_at_ e_r_ naud ko_n_a
11 daudo o o o o eink man_n_i o o o o | ug s * * * |

* * *

16-17 || * * * hu_n_ felldi t_a_r | * * * þ_at_ hafdi engi m_ad_r sied
18-19 huo_r_ | * * * ho_n_ felldi t_a_r _ok_ * * * || * * * _er_ stiof sono
20 mina * * * | * * * hefnd_a_r iafnt sem þ_ei_r v_er_i min_ir_

5—26 svarer til $138._4$—$139._2$.

8v. 2. Jfr. $141._{2\text{-}3}$ (og Ragnarssona þáttr Hauksbók $460._{15}$ „Selund“). 5. Jfr. $141._9$? 6. Jfr. $141._{11}$. 8—11. Svarer til $141._{15\text{-}27}$. 16—20. Svarer til $142._{5\text{-}12}$.

7v. 16. _Over förste bogstav i linjen staar et tegn, som synes mere at ligne_ d _end forkortelsestegnet for_ ur.

8v. 1. _Er bortskaaren._

syn*ir* * * * | * * * | o o o o stiopsona sin*na* * * * | en*n* 21-23
er hu*n* o o o o harma þa sitia þ*eir* *ok* leika * * *
| o o huitserko o en*n* biorn*n* o o o at fin*na* * * * ‖ a 24-25
huad o o o kuad * * * | * * * | o o o od. Biorn*n* sego o 26-27
þ*eir* hefdi * * * ‖

Bl. 9r (= 104r).

| þiod *ok* aull þau laund o o o o o o o o o o hafna * * * ‖ 6

* * *

| * * * hu*n* kuad visu Eigi m*un*di ydu*ar* ef * * * ¦sse*ri* 21-22
eft*ir* ohefnt v*er*a b*rædra* lit hoodoog þ*ui* leyna ef
lif hafa * * * | sitt *ok* agn*ar* oborn*ir* mi*er* nidi*ar*. þa 23
su*arar* sigurdr orm o augo o o o o o o o o o o | kuad visu 24
þ*at* sk*al* þ*rig*g*i*a vikna ef þig t*r*eg*ar* mod*ir* leid
eigu o o o oga ‖ leidang*ur* buin verda sk*al* vpsaul- 25
u*m* ei*gi* þoot of*ur* o o biodi ef oss du|ga eg*gi*a*r* ey- 26
stein beli rada * * * |

Bl. 9v (= 104v).

| * * * *ir* sia at v*er* megu*m* þ*er*ssu o leid | * * * visu. 2-3
du¦ga mv*n* hug*ur* *ok* hi*a*rta * * * briosti þott mid*ur* 4
v*m* þ*at* oolo m*anni* in*n*an |

22—27 har intet tilsvarende i 1824; med l. 23 („leika") jfr. Hauksbók 460.$_{17}$.

9r. 21—23. Svarer til 143.$_{14-22}$. 23—26. Svarer til 144.$_{16-24}$.

9v. 2—4. Svarer til 144.$_{28}$—145.$_{6}$.

---

25. huad] *kan ogsaa læses* hrad.

9r. 1—20. *Foruden l. 6 kan saagodtsom intet med sikkerhed læses, og de enkelte spredte ord, som her utydelig sees, kan intet bidrage til forstaaelse af sammenhængen.*

9v. 1. *Omtrent fuldstændig bortskaaret.* 4. m*anni* in*n*an] *over* m *er en bogstav, mulig* i; *prik over förste* n *i* in*n*an *sees nu ikke.*

Digitized by Google

Bl. 10r (= 93r).

2 | ssa Haf*i*t of*ur* huga orc o *ok* or * * * þa þo o o o
3 at | * * * fylgdi b*er*a muo o o o bragna beinlausan
4-7 fram v*er*da || * * * haund * * * | * * * | * * * bunad || *
8-10 * * | * * * aug i broo | * * * || * * * skylldi |

* * *

26 | * * * f*a*ra aurf*a*rbod |

Bl. 10v (= 93v).

(Paa enkelte usammenhængende bogstaver nær ulæseligt.)

Bl. 11r (= bl. 102r).

1-2 | o o o o h*ann* ko*m* a hryg*g* kuni * * * | e*r* þu*n*go
3 v*a*r suo at o o o o bein * * * | bad h*ann* o op*p* taka
4 sem skiotazt o o o *er* * * * audd h*an*s v*a*r || suo huell
5 at suo þotti * * * | bezta hliod v*er*i ti*l* gef*i*t h o o o o
6 odis * * * | suo lykr taulu h*an*s . at sia of*r*id*ur*
7 nemzt allr o o er o o v*a*r yf*ir* ko*m*in*n* af | fiolm *
8 * * kom*i*t lid þ*ei*ra * * * vid | Nu ogi*a*r * * * mi*er*
9-11 | af en*n* olmazti e*r* til * * * g*a*r *ok* tekz || þa * * * | nu
12 goof * * * syn*ir* o o o o o o o at en|gi fylking o o od
vi*d* þ*ei*m *ok* nu fellr suo miog lid eysto o o o at
13 min*n*i || hlut stod up*p* * * * haurd at * * * |

10r. 2—8. Svarer til $145._{25}$—$146._{11}$. 10. Jfr. $146._{15}$? 26. Jfr. $147._{25}$.
11r. 1—13. Svarer til $149._{8\text{-}27}$.

10r. *L. 1 er skraat afskaaren, saaledes at kun lidt af begyndelsen er levnet.* 2. Haf'it] t *over linjen meget utydeligt.* 3. *Mellemrummet mellem* fylgdi *og* bera *er saa stort, at her maa tænkes at have staaet punktum. Paa nederste halvdel af siden sees tydelig enkelte bogstaver i linjens begyndelse, men ingen sikre ord har kunnet identificeres med ord i det fuldstændig bevarede haandskrift.*

11r. *Denne side har havt 28 linjer.* 7. fiolm] *d. e.* fiolm[enni], *usikkert.* 11. *Over 6te bogstav* f *er skrevet* t, *altsaa vel* fit. 19—21. *Ved begyndelsen af disse linjer er spor af en sort initial.*

Digitized by Google

Bl. 11 v (= bl. 102 v).

(Fuldstændig ulæseligt.)

Bl. 12 r (= 94 v).

| I*uar* ad hræra sig . *ok* v*er*da þ*ei*r þ*ar* at bida ti*l* 1
þess *er* an*na*t huo*r*t e*r* at h*anu*m baltn*a*r . eda ella 2
hef*ir* h*ann* bana . h*ann* lig*g* o o o þ*ann* d*ag* at h*ann*
m*æ*ll*t*i ecki ord *ok* e*r* afitan ko*m* m*æ*ll*t*i h*ann* vi*d* 3
þa *er* hia h*anum* vo*ru* at þ*ei*r skylldi seg*ia* br*ædrum*
h*an*s birn*n*i *ok* h*uitserki* ‖ *ok* syg*urdi* at h*ann* vill 4
þ*ei*ra fund hafa *ok* allra hin*n*a vitruztu m*anna* .
en*n* e*r* þ*eir* | koma all*ir* i ein*n* stad e*r* mest*ir* 5
*** þ*ei*ra lidi spyr I*uar* huo*r*t | þ*eir* o o o o o nock 6
*** ad*ur* haufdu ‖ þ*eir* f*r*eist*a*d . en*n* þ*eir*. seg*ia* 7
allo o o o at þ*eir* hefdi ei*gi* vit ti*l* at sia þau b|raugd 8
er þ*ei*m v*er*i ti*l* sig*urs* . En o o se*m* o o seg*ia* þ*eir*
at I*uar* *** | at taka *** ‖ v*er* o o o o o o o o ad*ur* 9-10
f*r*eist*at* *** e*r* ein*n* skog*ur* ska*mt* | o brott o þa 11
*** f*a*ra vr h*er* budu*m* vo*rum* ti*l* skog*a*ri*ns* | leyni- 12
liga en*n* þær sk*ul**** skogin*n* sk*al* ‖ hu*er* m*ad*r 13
binda si*er* byrdo o o o þ*ui* *er* lok*i*t sk*ul*o v*er* f*a*ra
alla vega at b*orginni* | *ok* b*er*a j vidin*n* elld mu*n* 14
o o g*** veg*girn*i*r* mu*nu* | lata lim si o o f*yr*i þ*ei*m 15
*** sk*ul*u v*er* b*er*a ‖ at valslaung*ur* *ok* Rey *** 16
ir mik at þ*eir* | sk*ul*i þa brotna *** d sitt allt | *ok* 17-18
*** skip*a*n ha*n*s ‖ en e*r* þ*eir* lustu elldi *** al suo 19

12r. Svarer til $151._{18}$—$152._{22}$.

12r. *Bl. 12 staar (ligesom bl. 16 og 17) paa hovedet i forhold til de övrige blade i AM. 147, hvoraf fölger, at 94 v skal læses foran 94 r. Oventil er mindst én linje (hvoraf spor sees over l. 1), men antagelig flere linjer afskaaret. L. 24 har sikkert været nederste linje paa siden.*

Digitized by Google

20 o o o | at vegg*ir*n*ir* letu lim sitt *ok* b*er*a þ*ei*r val-
21 slau*ngur* at b*or*gon*no* o b*r*iota a þ*ar* | mo*r*g hlid *ok*
stor þ*ar* tekzt b*ar*d* * * þeg*ar* þ*ei*r st*a*nda iafnt at
22-23 vigi ‖ fallo b*org* * * * skiptu*m* ath | hu * * * d . en*n*
24 b*r*iota | b*org* . Nu hallda þ*ei*r f*ra*m o o oan ti*l* þess
er þ*ei*r ko*m*a i lyng b*ar*da ‖

Bl. 12v (= 94r).

(Fuldstændig ulæseligt.)

Bl. 13r (= 110r).

(Kun enkelte lösrevne bogstaver kan her læses.)

Bl. 13v (= 110v).

3-5 | * * * slik * * * ‖ n*n* ef eg fæ osig * * * | o*er* synizt
6-7 * * * | t þu hefd*ir* o o la*n*gskip * * * ‖ skipum at
8-9 eingl*an*di *ok* ef * * * | heil*ir* a l*an*d * * * | hallda
10 la*n*gskipu*m* til hafo o o k * * * ‖ sp*a*ri m*an*gi ʀauf
11 o o o*ar* ef o o o o o vilo * * * | oga fiolld oo*n* d*r*eo o o
12-14 illt *er* * * * | o oda all * * * ‖ * * * kuad o o o o | e*r*
15-16 þ*at* *er* o ougs * * * | m*un*dils . m*ar*s ouan d * * * ‖ of
17-18 god volo o * * * | * * * ved*ur* o o o *er* o o þotti | * *
* at þa m*un*di h*ann* f*a*ra * * * ‖

* * *

13v. 1—24. Svarer til 154.₂₉—156.₁₈.

20. letu—þeir] *meget utydeligt.* 24. *Ordene mellem* hallda *og* þess *utydelige.*

13v. *Denne side er sterkt beskaaren ved linjernes begyndelse, saaledes at flere bogstaver er skadede og enkelte mulig kan være bortskaarne.* 8. *De læste ord utydelige.* 10. spari] *meget utydeligt.* 11. *Bogstaven foran* dre *har havt prik over linjen (vistnok* enn*).* 13. *De ulæselige bogstavers antal (omkr. 4) efter* kuad *kan ikke nöiagtig bestemmes.* 14—15. *Her kan det meste af strofens tekst skimtes, men overmaade svagt.* 18. mundi *omtrent midt i linjen.*

Digitized by Google

| mundu lau*n*a o o serk þ*ann* e*r* * * * ‖ o o þ*at* væri 21-22
hu*n* kuad visu o o o o eg serk en sida *ok* sau * * *
| * * * ofnan o o o o o o o o o*ar* * * * | ta þig eg*giar* i 23-24
o o o o o o hiupu hu*n* e*r* þ*ei*m godu*m* signud * * *
‖ * * * | * * * | 25-26

Bl. 14 r (= bl. 108 r).

| d*r*eif vr heilu*m* h * * * heit*ur* a * * * | h * * * k*on*- 1-2
*ung*r foll[o] | ge*n*gu*m* gulli fad*ir* g*r*und*ar* * * * ‖ ud*ar* 3-4
o o o o at hialma * * * | * * * | ooad at s * * * ‖ * * * 5-7
| * * * du*m* oond | i d*r*eyra þa *er* * * * g sky slitu ‖ 8-9

* * *

| yot*ur* at olid * * * ti*l* ‖ und * * * du*m* hl|ack * * * go 21-23
vogi o o o o o | ttu o o o o o e*r* sundrudu*m* skiolo o 24
o o o o o o o o os at gæta f*yr*i [o o] ‖

Bl. 14 v (= bl. 108 v).

| pru*n*a solar . v*a*rad se*m* bi*a*rta brudi j bing hia 1

Mellem bl. 13 og 14 mangler et blad.

14r. Indeholder Krákumál vers $6._9$—$13._7$; v. $13._{7-8}$ (se fölgende side) har vistnok i dette haandskrift byttet plads med v. $8._{7-8}$. 1 = v. $6._{9-10}$. 2—4 = v. $7._{1-8}$. 6 = v. $8._4$. 8—9 = v. $9._{2-5}$. 21—24 = v. $12._6$—$13._6$ (og v. $8._7$).

14v. Indeholder Krák. v. 13_8—$23._2$ (undt. v. 16). 1 = v. $8._8$ (jfr. 14r l. 24), $13._{9-10}$.

---

23. ofnan] *prik oppe til venstre over* n, *mellem denne bogstav og* i *i* visu *(l. 22).*

14r. *Synes oprindelig kun at have havt 24 linjer.* 1. vr heilu*m*] *utydeligt; dog synes* heil- *sikkert.* 2. h-] *udrykket i marginen; her har vers 7 begyndt. En bogstav* (-i) *synes at være bortskaaren i sidste ord.* 23—24. *Af disse linjer er lidt bortskaaret til slutning.*

14v. *Beskaaret ved linjernes begyndelse. Da linjernes slutning kun undtagelsesvis kan læses, kan det i regelen ikke afgjöres, hvor meget der er bortskaaret (rimeligvis 1—2 bogstaver). Sterkest er begyndelsen af l. 23—25 skadet.*

1. sť eg'—biart] *synes at være skrevet her i linjens slutning*

Digitized by Google

2 si*er* legdi st' eg' a' st' ly' st' bi*a*rt | o v*er* m*ed* h'
ho o o o ko*m* h o o skoolldo oœ̄o fell nid o o*a*ro*a*r o
3-5 nordimbra l*an*di | v*a*rad *** ‖ss*ir* hialm *** | o
6-7 v*er* m*ed* h' *** | m*onnu*m v*a*rd *** ‖ oolda h*a*r
8-10 *** huast *** | *** | meidi m*enn* *** ‖ l let
11-14 agn*a*r *** | *** | ndils n*** ‖ o ægis as*** | **
15-17 * | oi *ok* mal *** ‖ i ad*ur* en*n* *** | o v*er* m*ed* h
18-20 *** | fagna fell *** ‖ æmi ira o o od *** | iolldu þ*a*r
21 e*r* gullrodoo g *** | oyiu*m* v*m* o o o d o o o o sid *
22-23 ** ‖ o ge*n*gu oodin*n* v*a*r vt f*yr*i eyri *** | [***] sie
24 d*r*eng at foog*r*i at h*ann*** | [***] sa æfi e*r* alldrogi
25 nist*ir* illt kueda o oro at sue*r*da leiki h + ‖ [***] ad sitt
at oogni st' e' ħ v*er* m*e*d hiorui . hitt tel eg iafnt |
+ hugblaudu*m* kemr hu*er*gi

Bl. 15 r (= 103 r).

1 | at gangi at samoooo sue*r*da suein*n* at moti ein-
2 u*m* hraucki þegn o | gni o e*r* drooogo aool ***
meyi*a*r aundu*er*d*ur* j dy sue*r*d |

* * *

2—4 = v. 14. 5—7 = v. $15._{1-9}$. 9—10 = v. $17._{3-7}$.
12—13 = v. $18._{4-7}$. 15—16 = v. $20._{3-8}$. 17—19 = v. $19._{1-9}$.
20—22 = v. $21._{1-9}$. 23—25 = v. $22._{2-10}$. 25 = v. $23._{1-2}$.
15r. Indeholder Krák. v. $23._{3}$—$29._{7}$. 1—2 = v. $23._{3-8}$.

for at udfylde et tomt rum, saaledes at et nyt vers kunde begynde med den fölgende linje. Disse bogstaver er forkortet skrivemaade for v. $1._{9,10}$: stakk ek á storðar lykkju stáli bjartra. *Ordet* biarta *i* $13._{9}$ *kan have ledet tanken hen paa dette linjepar, hvori samme adjektiv forekommer.*

6. m*onnu*m] *förste* m *utydeligt.* 7. huast] *i c. 12 bogstavers afstand fra* har. 9. m*enn*] *utydeligt.* 24. *Efter* kueda *er to ord udeglemte. Tilsidst i linjen staar som indföielsestegn et kors, idet her skal læses de ord, sem efter et kors er tilföiede nederst paa siden.* 25. st' e'] *jfr.* st' eg' *i l. 1.*

15r. *Beskaaret ved linjernes slutning, saaledes at her 1—2 bogstaver mangler; disse er i teksten ladet ubetegnede.*

|| hi' v_er_ * * * fylgi fær | * * * lagi minu þa | * * * t_t_ feng- 7-9
u_m_ þa v_a_rg || * * * t hlæo o oofno at balld | ood_ur_ 10-11
becki bu_n_a voot * * * at bragdi or | gui_d_u_m_ hausa . 12
syti ei_gi_ dreng f dauda . dyoo at * * * | * * * hiaurfi 13
hi_er_ m_un_du | all * * * ia ef v_a_ndlig | vissi v_m_ v_i_d- 14-15
f_a_rar oss_a_r hue ofa_ir_ orm_a_r * * * slita mod_er_nis || * * 16
* at hiorto * * * | * * * af nad o o o o byg_ir_ s | hi_a_rta * 17-18
* * vau_n_d i ella sta_n_di sonu_m_ m || mu_n_ * * * suein_a_r 19
sitt | h'. v_er_ m_ed_ * * * v_er_a lat | flein þings bodi _ok_ 20-21
eina mino hugdo o o o o oa at mi_er_ || * * * mu_n_o 22
æs | bioda * * * daudo * * * at hotta heim | oda * * * 23-24
haoolu . hef_ir_ odin_n_ mi_er_ send || * * * aundvegi drecka 25
o o o o o o lidn_a_r |

Bl. 15v (= 103v).

| o o o o o o sk_al_ eg deyia N * * * m_e_d hreysti m_i_cilli | 1

* * *

| * * * _er_ ogæt_a_r || * * * hugda o o oro | * * * minzt 6-8
v_a_r o o |

7—9 = v. 24.$_{1\text{-}9}$. 10—12 = v. 25.$_{2\text{-}8}$. 13—16 = v. 26. 17—20 = v. 27.$_{3\text{-}10}$. 20—23 = v. 28. 23—25 = v. 29.$_{1\text{-}7}$.

15v. 1. Begyndelsen indeholder Krák. v. 29.$_8$. Svarer videre vistnok til 159.$_9$. 6—8. Svarer til 158.$_{20\text{-}26}$.

---

7. hi'] h _större end sædvanligt og udrykket i marginen._ fylgi] _der synes ikke at have staaet en bogstav (_-um_) efter_ i. 13. m_un_du] _utydeligt._ 20. h.'] _udrykket i marginen._ v_er_a lat] _at forbinde med foregaaende linjes slutning:_ suein_a_r sitt [kyrt] v_er_a lat[a].

15v. _Synes at have indeholdt 25 linjer._ 1. _Bogstavernes antal foran_ sk_al_ _kan ikke afgjöres._ deyia N] _skimtes kun utydelig. Efter_ micilli _er rum til omkr. 6 bogstaver, men mulig har her intet været skrevet._ 7. _Hvad der er læst i denne linje, kan kun utydelig skimtes; dog_ d _og_ r _sikre._ _L. 24 har endt med_ þeir.

Digitized by Google

Bl. 16r (= 96v).

1 | ei*gi* huo*r*su faur h*af*i tekizt. en*n* þo *er* þ*ei*m mikil
2 foruitni **a** at v*er*da viss*ir* . Nu | ber suo ti*l* at þ*ei*r
b*rædur* ko*m*a hei*m* j danmo*r*k fyr en*n* se*n*di m*enn*
3 ella k*on*gs *ok* | sitia nu kyr**rir** ~~med lid~~ **sitt** . **enn**
sendi **m*enn* ella** k*on*gs f*a*ra þ*a*r ti*l* e*r* þ*ei*r fin*na*
4 þ||a b*rædur* þ*a*r se*m* þ*ei*r þig*g*ia þa veizlu . þ*ei*r
5 g*an*ga j haull þa *er* þ*ei*r d*r*ecka | o o o f*yr*i * * * e*r*
6 iu*a*r **la** Sig* * * at hne|ftafli en*n* * * * skef*ur* spiot
7 skepti **a** hallar golfinu . en*n* e*r* || sendi m*enn* ella
k*on*gs * * * kuedia þ*ei*r h*ann* viodoligo h*ann* tekur
8-9 | koodio þ*ei*ra * * * tidindi | at seg*ia* en*n* o o e*r* * * *
10-11 oe*n*||da hing*a*t * * * d*ur* yd*a*rs | huit serkr *ok* syg*ur*d
12 lata falla þeg*a*r nid*ur* taflid *ok* hyg*g*ia vandliga | at
13-14 þooso * * * spiot sk||o o o o o o ju*a*r * * * at bur | * * *
15-16 vandli|ga h * * * *ok* þ*a*r til *er* || h*ann* let lif sitt . En*n*
17 * * * m*æl*lt . Gny|dia m*un*du g*r*is*ir* ef * * * þok*a*r
18-19 bior*n* | h* * * handa || stad * * * lokid o o sendi m*enn*
20-22 ell|a k*on*gs * * * sitt suo | o o o o at * * * tauflu || * * *
23-24 stauck ondan | * * * knifi einu*m* *ok* h*ann* sko|f nagl
sin*n* * * * vand ||

16r. 1. Svarer til 160.₁-₃. 1—24. Svarer til 161.₁—162.₅.

16r. *Dette blad og det dermed sammenhængende bl. 17 staar paa hovedet i forhold til de övrige blade i AM. 147; jfr. bl. 12.* 1. ei*gi*] *utydeligt.* h*af*i] *skrevet* hᶦ. foruitni] or *skrevet over* f. 4. þar se*m*] *utydeligt, navnlig* r *over linjen.* 5. Sig-] *omtrent midt i linjen.* 10. hing*a*t] t (d?) *over linjen utydeligt.* 11. þeg*a*r] *utydeligt.* nid*ur*] *usikkert.* hyg*g*ia] *prik over* g *sees ikke nu.* 17. m*un*du g*r*is*ir*] *kun* mdu gs*ir* *sees nu;* -u *utydeligt.*

Bl. 16 v (= bl. 96 r).

| liga at * * * at h*ann* kendi ei*gi* fyr en*n* knif*ur*in*n* 1
ko*m* i bein*i*t *ok* brazt h*ann* |

Bl. 17 r (= bl. 95 v).

| *g*rim*m* at hu*n* ox æ þ*ui* meir se*m* h*ann* vissi o o 1
o o *a*ro o*a*ro [* * *] | morgu*m* sagdi hug*ur* o o o h 2
o o su fe*r*d *er* h*ann* for o o o o l*an*di [* * *] | f oog- 3
oo en*n* for sid * * * ‖ se*m* likligt * * * | Nu * * * | bad 4-6
* * * ‖ * * * eingl*an*d [* * *] | * * * vsig [* * *] | 7-8

Bl. 17 v (= bl. 95 r).

| [* * *] o f*a*ra vest*ur* ti*l* eingl*an*dz a fu*n*d ella k*ongs* 1
ok vita | [* * *]a traust af l*an*dz m*onnum* . en*n* 2
þi*er* skulud gæta ʀi*ki*s | [* * *]llir sam*an*. en*n* lausa 3
fie vil eg hafa suo m*i*cit se*m* ‖ [* * *]d*a*n f*er* h*ann* 4
leid sina þ*a*r til e*r* h*ann* kem*ur* vest*ur* ti*l* eing-
l*an*dz |

* * *

16v. 1. Svarer til 162.$_{5-7}$.
17r. Intet ligefrem tilsvarende s. 163.
17v. 1—4. Svarer til 163.$_{31}$—164.$_{8}$.

16v. *Af l. 2—26 kan intet med sikkerhed læses.*

17r. *Oppe til höire er en flig afskaaren, saaledes at slutningen af l. 1—10 nu mangler (jfr. 17v).* 3. for] or *skrevet over* f.

17v. *Oppe til venstre er en flig afskaaren, saaledes at begyndelsen af l. 1—10 nu mangler (jfr. 17r).* 1. *Foran* fara *sees en del af en bogstav, mulig* [e]g. 3. hafa] *andet* a *skrevet over* f. 5—19 *er nu næsten ulæselige; mulig ender l. 6 med* vel, *l. 11 med* mæl þu; *i begyndelsen af l. 14 synes* eg beido *sikkert, ligesaa* ella kongooo *i begyndelsen af l. 15; l. 17 har kanske begyndt med* hud *og l. 19 med* veita ef þ.

Digitized by Google

20-21 | þetta at mei * * * ef þu vi|llt þat sueria * * * bræd-
22-24 ur þina ‖ ef þu * * * | alldri beriazt * * * | hann skal
alldri beriazt o o o o o hanum ok eignazt þat af
einglandi o o o o ‖

Bl. 18r (= bl. 98r).
(Fuldstændig ulæseligt.)

Bl. 18v (= bl. 98v).

2 |dir sig marga haufdingia ok fengit fullkomliga
3 trunad þeira þa sendi | hann menn a fund brædra
4-5 o o o o segia þat at þeir * * * ‖idang * * * | Enn þa
6-8 * * * |u muni * * * ‖ * * * | hafa volld yfir * * *
9 | hallda sidan * * * ‖

* * *

12-15 | fær * * * ‖ hafdi * * * | Nu fer * * * | enn eigi ma eg
16-17 Rada til tekiu brædra * * * ‖azt. at * * * | her sinn
18 ok gera eigi fleira illt enn * * * | Iuar fer nu a fund
19 brædra sinna ok * * * ‖est sækia imot ella kongi
20-21 þui at o o hofo * * * |d enn * * * | þa ok þeim o o
22 o o o o o o o i hug ok * * * ‖ fer Iuar ok hittir ella
23 kong ok segir hanum * * * | enn þeir o o o o o o o
24 hans ord hlyda o o o o villd * * * |d leita o o o o
millum þa æptu þeir * * * moti ok mun ‖

20—24. Svarer til 164.₂₈—165.₃.
18v. Svarer til 166.₁₈—167.₁₅.

---

21. þat] *utydeligt.*
18v. 1. *Er ulæselig, idet överste del af linjen er bortskaaren.* 6. *Det læste utydeligt.* 7—8. *Teksten er her ved linjernes begyndelse indrykket fra randen, saaledes at der synes at være sat aabent rum for en initial.* 11. *I begyndelsen af denne linje synes at staa* vætta *med prik over* æ.

Digitized by Google

Bl. 19r (= 111r).

| lid þ*ei*ra br*æ*d*ra* sæk*ir* nu ti*l* motz vi*d* þa . fylkia 1
nu hu*er*ertve|g*g*iu vandliga lidinu setia up*p* m*er*kin *ok* 2
tekzt þ*a*r mikil | or*rost*a . En*n* e*r* skam*m*a stund 3
hef*ir* stad*i*t bardagin*n* þa ko*m* iu*a*r þ*a*r || m*ed* mik- 4
in*n* h*er* ti*l* motz vi*d* br*ædur* sina sn*er*i nu man*n*-
fallinu i li|d ella k*on*gs R*agnars* syn*ir* ganga nu 5
h*a*rt fram*m* . *ok* suo e*r*u þ*ei*r | akaf*ir* at þ*ei*r hyg*g*ia 6
at aungu aud*r*u en*n* g*er*a sem mest at v*er*||ku*m* . su 7
or*rost*a v*a*r bædi haurd *ok* lau*n*g . En*n* nu m*ed* þui at
lid|smun*ur* v*a*r allm*i*cill *ok* iu*a*r ko*m* miog i opna- 8
skiolldu ella k*ong*i | þa lykr suo at l*an*dz m*enn* 9
flyia *ok* fa m*i*cin*n* osig*ur* . en*n* ella k*ong*r || e*r* leidd- 10
ur f*yr*i R*a*gn*a*rs so*n*u . han*n* v*a*r sar*r* miog . Iu*a*r
bad ei*gi* | skiott Rada vm liflat hans *ok* er nu Rad 11
at·lata | si*er* j hug ko*m*a hu*er*n*n* dauda h*ann* valdi 12
faudr vor*um* Nu || sk*al* sa m*adr* e*r* hag*ur* e*r* m*a*rka 13
aurn a baki h*anu*m *ok* Rioda j | blodi hans Sa 14
m*adr* e*r* til þ*er*ssa v*a*r kuadd*ur* Reist aurn*n* a | baki 15
h*anu*m *ok* sk*a*r rifin fra hryg*g*nu*m* . *ok* d*r*o vr h*an*-
*u*m lu*n*gu*n* *ok* a||dr en*n* þessu v*er*ki v*a*r lokit let 16
ella k*ong*r lif sitt Suo seg*ir* | siguatr skalld j knutz 17
drapu . Oc ella bak at leit hi|n*n* e*r* sat Iu*a*r ara j 18
ioruik skorid . Ept*ir* þ*er*ssa or*rost*u g*er*izt iu*a*r
|| k*ong*r yf*ir* þ*ei*m hluta l*an*dz e*r* ad*ur* haufdu átt 19
hans ęttt|m*enn* h*ann* iok miog sitt a m*a*rga vega . 20
Suo *er* sagt at h*ann* le|ti drepa iatm*und* hin*n* 21

19r. Jfr. 167.₁₉—168.₉ og Hauksbók 463.₃₉—464.₁₃.

19r. *Oventil beskaaret, saaledes at ialfald én linje mangler.* 7. or*rost*a] *utydeligt.* 10. *Prik efter* Ragnars. 13. aurn] *mulig* aurn*n*. 17. Oc] *ikke ganske sikkert.* 19. ad*ur*] *hs. synes at have* add*ur*. 20. sitt] *foran dette ord mangler i hs.* Riki.

Digitized by Google

22 helga *ok* lagdi vnd*ir* sig ʀiki hans ‖ lodbrok*a*r syn*ir*
23 foru vida m*ed* hernadi vm england ve|st*ur* *ok* suo
vida an*a*rs stadar.

Bl. 19 v (= 111 v).

(Beskrevet, men ulæseligt.)

---

22. foru] *kun* f *og* u *skimtes i hs.* 23. *Efter* stadar *staar en halv linje ubeskreven.*

Versene i Ragnars saga loðbrókar.[1]

V. 1 (s. 119). Ogsaa AM. 147 bl. 1r l. 1—2 (s. 176).

Hætt hefik leyfðu lifi,
litfǫgr kona! vetra
vák at foldar fiski
fimtán gamall, mínu.
Hafa skalk bǫl, nema bíði
bráðráðinn mér dauði
heiðar lax til hjarta
hringlegnum, vel, smjúga.

Hefik hætt mínu leyfðu lifi, litfǫgr kona; vák at foldar fiski[1] fimtán vetra gamall.[2] Skalk vel hafa bǫl, nema dauði, bráðráðinn mér[3], bíði[4] smjúga til hjarta hringlegnum lax heiðar.[5]

[1] „Jordens fisk“ = ormen. [2] Ragnar har naaet myndighedsalderen, som fra begyndelsen af 11te aarh. af i Norge var 15 aar, paa Island derimod 16 aar (Maurer, Krit. Vierteljahrsschrift für Gesetzgebung und Rechtswissenschaft II (1860) s. 85—91). [3] Der kunde ogsaa læses mær! i tiltale (S. B.). [4] bíði smjúga („opnaar at smyge“) omskrivende for smjúgi; jfr. bíða med infin. Hávamál 41 ef þat bíðr at verða vel „om det faar tid til at falde vel ud.“ [5] „Hedens i ring lagte (sammenrullede) laks“ = ormen. Samme epithet til ormen findes Hávamál 86.

Læsemaaderne bíði, bráðráðinn og dauði er hentede fra AM. 147.

---

[1] For talrige bidrag til forklaringen af disse vers har jeg prof. Sophus Bugge (S. B.) og prof. Finnur Jónsson (F. J.) at takke.

Digitized by Google

Jeg har vovet mit liv med berömmelse, lödfagre kvinde; 15 aar gammel angreb jeg ormen. Jeg skal tappert bære ulykken, hvis ikke den död, som jeg saa raskt har voldt (ormen), vil smyge til den i ring sammenrullede orms hjerte.

Prof. Finnur Jónsson foreslaar at restituere visens anden halvdel saaledes:

Hafa skalk, bǫl nema bíti,
bráðrakinn mér dauða,
heiðarlax til hjarta
hringleginn, vel, smýgra.

Hafa skalk vel dauða bráðrakinn mér; hringleginn heiðarlax smýgr-a til hjarta, nema bǫl bíti.

„Jeg skal tappert bære döden, om end den bliver mig pludselig (uventet) beskåren; den bugtede slange smyger mig ikke til hjærtet, medmindre en ulykke rammer mig."

V. 2 (s. 125).

Þorik eigi boð brjóta,
es bǿðuð mik ganga,
né ræsis kvǫð rjúfa,
Ragnarr! við þik stefnu.
Mangi 's mér í sinni,
mitt 's bert hǫrund eigi,
fylgi hefi ek fullgott,
ferk ein saman, mínu.

Þorik eigi brjóta boð, es bǿðuð mik ganga stefnu[1] við þik, Ragnarr! né rjúfa kvǫð ræsis: Mangi es mér í sinni mínu, mitt hǫrund es eigi bert, fylgi hefi ek fullgott, ferk ein saman.

[1] stefnu „indre" objekt (jfr. Nygaard, Norrön syntax § 91c).

Jeg tör ikke være ulydig mod (dit) bud, da du böd mig at gaa til stevne med dig, Ragnar, og heller ikke (tör jeg) undlade at opfylde kongens krav: Jeg har intet

Digitized by Google

menneske i mit fölge, mit legeme er ikke nögent, jeg har fuldgodt fölge, og (dog) farer jeg alene.

V. 3 (s. 126).

Mundi víst, ef væri
á vǫrð fǫðurjarðar
mætur mildri snótu,
á mér taka hǫndum.

Ef mildri snótu væri mætur á vǫrð[1] fǫðurjarðar, mundi víst taka hǫndum á mér.

[1] I á vǫrð (istf. á verði) kunde akkusativ være analogisk overfört fra leggja vǫrð á e-t. Eller snarere er vǫrð en senere dativ uden endelse.

Den foreslaaede opfatning af halvstrofen skyldes S. B.

Hvis den milde kvinde skattede höit den fædrene jords vogter (d. e. Ragnar), vilde hun sikkert röre ved mig.

Vammlausa skalt, vísi!
ef vilt griðum þyrma
(heim hǫfum hilmi sóttan)
heðan mik fara láta.

Vammlausa skalt, vísi! láta mik fara heðan (hǫfum hilmi heim sóttan), ef vilt griðum þyrma.

Uplettet skal du, fyrste, lade mig fare herfra — jeg har opsögt kongen —, om du vil holde (det givne) leide.

V. 4 (s. 126 f.).

Viltu þenna þiggja,
es Þóra hjǫrtr átti,
serk við silfr of merktan?
sama allvel[1] þér klæði.
Fóru hennar hvítar
hendr of þessar gǫrvar;
sú vas buðlungi bragna
blíðum þekk til dauða.

Digitized by Google

[1] „For allvel ventede man [paa grund af ælig v. 5.4] et Adj. med Betydningen „prægtige“ [f. eks. allvæn]“. S. B.

Vil du tage imod denne med sölv udsyede serk, som Tora hjort eiede? (Denne) klædning sömmer sig vel for dig. Hendes hvide hænder for over denne dragt; hun var til döden kjær for mændenes blide drot.

V. 5 (s. 127).

Þorik eigi þann þiggja,
es Þóra hjǫrtr átti,
serk við silfr of merktan;
sama ælig mér klæði.
Því emk Kráka kǫlluð,
í kolsvǫrtum vǫ́ðum
at hefik grjót of gengit
ok geitr með sjó reknar.

Komma bör snarere sættes efter kǫlluð end efter vǫ́ðum, da í kolsvǫrtum vǫ́ðum begrunder navnet Kráka og derfor bör staa i den underordnede sætning.

Jeg tör ikke tage imod den med sölv udsyede serk, som Tora hjort eiede; tarvelige klæder sömmer sig for mig. Jeg er bleven kaldt Kraaka, fordi jeg kar gaaet i kulsorte klæder i sten og urd og drevet gjeder langs med söen.

V. 6 (s. 129). Ogsaa AM. 147 bl. 4v l. 3—5 (s. 179).

Þrjár vit skulum þessar,
ok þó saman, byggja
hvárt sér nætr í hǫllu,
áðr heilug goð blótim.
Þá munut mein á mínum
megi til lǫng of verða;
heldr est bráðr at byrja,
þann's bein hefir engi.

Vit skulum þessar þrjár nætr byggja í hǫllu hvárt sér[1], ok þó saman, áðr blótim heilug goð[2].

Digitized by Google

Þá munu-t of verða til lǫng mein á megi mínum;
est heldr bráðr at byrja, þann's engi bein hefir.

[1] I hressvar (hausoar AM.) foreligger vistnok en forvanskning. Det er neppe troligt, at hǫsvar „graa“ her kan være brugt i en lignende betydning som grár „fiendtligsindet“, saaledes at hǫsvar nætr skulde betyde „nætter, i hvilke onde, tryllekyndige menneskers avind er ude“ og sigte til det fiendskab, hvormed Áki og Gríma forfölger Kráka og hvortil der hentydes i prosaen straks forud for v. 6 (s. 128.$_{26-29}$). Jeg har her fulgt F. J.'s rettelse hvárt sér (ligesom ogsaa rettelsen vit i l. 1 skyldes ham). S. B. havde gjættet paa hvárs vǫr, logisk forkortet for vǫr hvárt annars (jfr. varr med gen. Sonatorrek 20: vamma varr). [2] Heilug goð, d. e. de overnaturlige magter, som er virksomme ved det egteskabelige samliv. Til saadanne overnaturlige væsener hentydes der maaske i runeindskriften paa en træpind fra Aardals kirke i Sogn (S. Bugge, Aarsberetn. for Foren. til norske Fortidsmind. Bev. 1868 s. 34; dog afvigende Bugge, Aarböger 1899 s. 271 anm.) og i trylleformularen Dipl. Norv. IX s. 93, aar 1325, (ogsaa trykt af A. Chr. Bang i Theol. Tidsskrift 2den række X s. 202 og i Norske Hekseformularer s. 136; jfr. Fritzner, Ordbog[2] I 671). Det kan ogsaa nævnes, at man iflölge Adam af Bremen (IV, 27) ved egteskabets indgaaelse ofrede til frugtbarhedsguden Fricco (d. e. Fröi).

Disse tre (förste) nætter skal vi ligge i hallen hver for sig, og dog sammen, förend [d. e. uden at] vi dyrker de hellige guder. Da vil der ikke blive altfor langvarigt mén paa min sön; (men) du er altfor snar til at avle ham, som ingen ben har.

V. 7 (s. 132). Ogsaa AM. 147 bl. 5r l. 3—4 (s. 180).

Upp hrundum vér ópi,
ór bitu meirr enn þeira
(satt munk til þess segja)
sverð, í Gnípafirði.
Knátti hverr at hildi[1]
fyr Hvítabœ útan

(né sitt spari sveinar
sverð!) manns bani verða.

[1] Rettelsen at hildi er uafhængig foreslaaet af S. B. og F. J.

Vi udstödte (hær)skrig i Gnipefjord; vore sverd bed bedre end deres [d. e. fiendernes]; sandt vil jeg fortælle derom. Enhver forstod at fælde sin mand [egtl. blive en mands banemand] i kampen udenfor Hvideby; svende skal ikke spare sit sverd!

V. 8 (s. 136). Ogsaa AM. 147 bl. 6v l. 21—22 (s. 181).

Sigurðr mun sveinn of heitinn
(sá mun orrostur heyja)
mjǫk glíkr vesa móður
ok mǫgr fǫður kallaðr.
Sá mun Óðins ættar
yfirþáttr vesa heitinn;
þeim es ormr í auga,
es ǫrn lætrat[3] svelta.

Sveinn mun vesa of heitinn Sigurðr — sá mun heyja orrostur — ok kallaðr mǫgr mjǫk glíkr fǫður móður.[1] Sá mun vesa heitinn yfirþáttr[2] ættar Óðins; þeim es ormr í auga, es lætr-at ǫrn svelta.

[1] Sigurds morfader er Sigurd Faavnesbane. For den her foreslaaede opfatning af fǫður móður taler mǫgr dóttur Brynhildar i v. 9. [2] Læsningen yfirþáttr synes at have bedre hjemmel i haandskrifterne end yfirbátr (se s. 136.6 anm. og 181). Dette sidste vilde være dannet efter eptirbátr „som staar tilbage for“ og betyde „som overgaar“ „den ypperste“; men vi skulde da snarere vente *fyrirbátr end yfirbátr. S. B. minder i anledning af ættar yfirþáttr om Hamðismál 4: lifið einir ér þátta ættar minnar „I er alene igjen af min æts traade“. Sml. ogsaa Egils saga v. 33 (F. Jónssons udg., Kbh. s. 218, 388 f.): snarþáttr Haralds áttar „Haralds æts sterke (traad =) medlem“, om Eirik blodöks. Yfirþáttr synes med hensyn til dannelse og betydning at maatte sammenlignes med ord som yfirdróttning, -hildingr, -maðr, -þengill. Yfir-

Digitized by Google

þáttr („overtraaden", d. e. den vigtigste traad i snoren) ættar Óðins „det ypperste medlem af Odins æt". S. B. har derimod foreslaaet at forbinde relativsætningen es annan lét svelta med Óðins ættar „Odins ætling" (d. e. Sigurd Faavnesbane) og at opfatte l. 7 parenthetisk: „Han (som har en orm i öiet) vil blive kaldt det ypperste skud af den Odins ætling, som lod en anden orm (end den, som Sigurd Ragnarssön har i öiet) dræbe". Det synes dog betænkeligt at skille den relative sætning i l. 8 fra þeim l. 7. [2] En lignende rettelse har S. B. i gamle optegnelser foreslaaet: „er ara lætrat svelta? (ell. ne ara láta svelta?)"

Gutten skal faa navnet Sigurd — han skal kjæmpe i slag — og (blive) kaldt en sön, meget lig (sin) moders fader. Han vil blive kaldt det ypperste medlem af Odins æt; han, som ikke vil lade örnen sulte, har en orm i öiet.

F. J. læser derimod i l. 6 yfirbátr og i l. 8 lætr. Han oversætter: „Drengen vil blive kaldt Sigurd; han vil holde kampe, blive sin moder lig og kaldes sin faders sön; han, af Odins slægt, vil blive kaldt (andres) overmand, som lader en anden dö; i hans öjne ligger en orm."

V. 9 (s. 136). Ogsaa AM. 147 bl. 6v l. 24–27 (s. 181).

Brynhildar lízk brǫgnum
brúnstein hafa fránan
dóttur mǫgr enn dýri
ok dyggligast hjarta.
Sjá berr alla ýta
undleygs boði magni,
Buðla niðr, es baugi
bráðgǫrr hatar rauðum.

Enn dýri mǫgr dóttur Brynhildar lízk[1] brǫgnum hafa fránan brúnstein[2] ok dyggligast hjarta. Sjá undleygs boði[3] berr alla ýta magni, Buðla niðr, es bráðgǫrr hatar rauðum baugi.

[1] Her og ved dyggligast er fulgt teksten i AM. 147. [2] „Brynenes sten", d. e. öie; jfr. v. 10. [3] „Saar-luens vækker", d. e. kriger.

Digitized by Google

Brynhilds herlige dattersön viser sig for mændene at have straalende öine og det mest uforfærdede hjerte. Denne kriger vil i kraft overgaa alle mænd, Budles ætling, der, fremmelig som han er, foragter den røde ring.

V. 10 (s. 136 f.). Ogsaa AM. 147 bl. 6v l. 27—7r l. 2 (s. 181).

Sák einungi sveini,
nema Sigurði einum,
í brúnsteinum brúna
barðhjarls tauma lagða.
Sjá hefir dagrífr dýra
(dælt's hann at því kenna)
hvass í hvarmatúni
hring myrkviðar fengit.

Sák einungi[1] sveini, nema Sigurði einum, lagða í brúnsteinum[2] brúna tauma barðhjarls.[3] Sjá hvass dagrífr dýra[4] hefir í hvarmatúni[5] fengit hring myrkviðar;[6] dælt es kenna hann at því.

[1] Sák einungi (eller: sák ek engum) S. B.; jfr. Bugge, Zeitschr. f. deutsche Philol. VII 403, hvor det er foreslaaet at læse sá ek (og lagða i l. 4). Denne Bugges konjektur synes nu at være bleven bekræftet ved læsemaaden sa eg i AM. 147. [2] „Brynenes stene“ = öine; jfr. v. 9. [3] brúnir barðhjarls taumar „jordens brune tömmer“ = orme (F. J.). Eller brúðar bergjarls tauma „jættebrudens tömmer“ = orme? Neppe mulig er den ældre opfatning, hvorefter bráð hals trǫnu „tranens hals's föde“ skulde være = orm. Den kan ialfald ikke stöttes ved trǫno hvót Hamðismál 17.₇, som vistnok er forvansket. [4] dýr i Sn. Edda ed. AM. II 490 nævnt som betegnelse for „haand“; dýra dagr „hændernes dag“ = guld; -rífr „som (gavmild) bryder istykker“; dagrífr dýra = (gavmild) mand. Denne forklaring skyldes S. B., som bemerker, at dagrífr Dyrnar (Dyrn elvenavn Sn. Edda II 480, 563, Dyrnar dagr=guld) vilde give samme mening. F. J. foreslaar derimod (med samme betydning): sjá hefr dagrýrir dýja (dýja dagr=

Digitized by Google

guld). [5] hvarmatún (huar- AM. 147) „öienlaagenes tun“ = öie. [6] „Mörkskovens ring“ = orm.

Jeg har ikke seet brune orme lagte i nogen guts öine, undtagen i Sigurds alene. Denne raske svend har faaet en orm i öiet; det er let at kjende ham derpaa.

V. 11 (s. 139). Ogsaa Hauksbók s. 460.

Vilkat boð fyr bróður,
né baugum mey kaupa,
(Eystein kveða orðinn
Agnars bana) heyra.
Grætr eigi mik móðir,
munk øfstr of val deyja,
ok geirtré i gǫgnum,
gǫrr, látið mik standa.

Restitueret efter Hauksbók, som har fölgende fra Ny kgl. sml. 1824 afvigende læsemaader: 5. grætr. 6. mon ek œfstr a val deyia. 8. gior*r*. Ved oversættelsen af denne, ligesom af de andre strofer, der ogsaa findes i Hauksbók, er F. Jónsson's gjengivelse fulgt væsentlig uforandret.

Jeg vil ikke (höre) tilbud for (min) broder eller kjöbe mö for ringe; man siger, at Øistein er bleven Agnars banemand. Ingen moder begræder mig; jeg vil være rede til at dö sidst oppe over valen; lader spydskafterne gjennembore mig!

V. 12 (s. 139 f.).

Munat eins konungs efni,
svát ek vita dœmi,
á dýrra beð deyja
til dǫgurðar hrafni.
Mun blóðþiðurr bráðir
ok brátt yfir gjalla
brœðra beggja slíta
blár, þótt illa launi.

Digitized by Google

Eins konungs efni mun-at, svát ek vita dœmi, deyja á dyrra beð til dǫgurðar hrafni. Blár blóðþiðurr[1] mun slíta bráðir beggja brœðra ok brátt gjalla yfir, þótt illa launi.

[1] Blóðþiðurr „blod-tiur" = ravn (jfr. blóðorri, blóðtrani); rettelsen skyldes S. B. I haandskriftets forelæg kan have staaet bloþ(þ)iþ*urr*, som er blevet forvansket til blodi þa. Mindre rimeligt er mun blóði þá „(ravnens) broder vil da". Muligt er ogsaa: mun blóðþiðurr brœðra ... bráðir beggja slíta.

Intet kongsemne vil, saavidt jeg kjender eksempler, dö paa kosteligere bolster til dagverd for ravnen. Den (mörke)blaa ravn vil slide begge brödres lig og snart skrige over (dem), skjönt den lönner ilde.

F. Jónsson restituerer 2den halvstrofe saaledes:

Mun blóði þá bráðir
ok brátt yfir gjalla
brœðra beggja slíta
blár, þótt illa launi.

Mun þá blár slíta bráðir beggja brœðra ok gjalla brátt yfir blóði, þótt illa launi.

„Da vil den sorte (ravn) rive i bægge brödrene som bytte og gjalde hurtig over deres blod, skönt det er dårlig gengæld."

V. 13 (s. 140). Ogsaa Hauksbók s. 460.

Þau berið orð et øfra
(nú 'ru austrfarar liðnar),
at mær hafi mína
mjó, Áslaugu, bauga.
Þá mun mest af móði,
es mik spyrja dauðan,
mín stjúpmóðir mildum
mǫgum sínum til segja.

Restitueret efter Hauksbók, som har fölgende afvigende læsemaader: 1. Þav *b*eri*ð*. 2. erv avstr farar liðnar. 3. meiʀ.

4. mio. 6. ef. 7—8. min stivpmoð*ir* milldv*m* mogvm sinv*m* ti*l* segia.

Bærer tillands de ord til Aaslaug, at den slanke kvinde skal besidde mit gods; mine österledstog er forbi. Da vil min stedmoder, naar man hörer om min död, i den dybeste sorg fortælle sine gavmilde sönner derom.

V. 14 (s. 140).

Hlakkar hrafn of hǫfði
hér mínu, nú steina
krefr undavalr augna
ósynju hér minna.
Veizt, ef hrafn ór hǫfði
høggr brúnsteina mína,
launar undvalr Ekkils
illa marga fylli.

Hrafn hlakkar hér of hǫfði mínu; hér krefr nú undavalr[1] ósynju[2] augnasteina minna. Veizt, ef hrafn høggr ór hǫfði brúnsteina[3] mína, launar undvalr illa[4] marga fylli Ekkils.[5]

[1] undavalr (= undvalr linje 7) „saarenes falk" = ravnen. [2] Anderledes Egilsson: ósýnna „visu carentium". [3] brúnsteina „bryn-stene = öine; jfr. v. 9 og 10. [4] launar . . . illa, jfr. v. $12_{.8}$, hvor samme tanke er udtrykt; hermed stemmer rettelsen ósynju i linje 4, som dog bliver noget betænkelig derved, at regelmæssig hending da mangler (neppe ór enni). [5] Ekkill, sökongenavn, dernæst sökriger, viking i almindelighed. Ekkils er dog neppe rigtigt. F. J. foreslaar unnvals ýti (dat.): „lönner den söfareren (mig) ilde mangen en mættelse".

Ravnen skriger her over mit hoved; her kræver nu ravnen paa en utilbörlig maade mine öine. Du ved, at om ravnen hugger mine öine ud af hovedet, lönner den ilde sökongens rige mættelse.

Digitized by Google

V. 15 (s. 141). Ogsaa AM. 147 bl. 8v l. 8—9 (s. 182).

Hvat segið ér ór yðru
(eru Svíar í landi
eða elligar úti?)
allnýs, konungs spjallar?
Fregit hefk hitt, at fóru,
en fremr vitum eigi,
ok hildingar hǫfðu
hlunnroð, Danir sunnan.

Hvat segið ér allnýs ór yðru,[1] konungs spjallar? Eru Svíar í landi eða elligar úti? Hefk fregit hitt, at Danir fóru sunnan ok hǫfðu hildingar hlunnroð,[2] en fremr vitum eigi.

[1] Hertil maa underforstaaes landi (F. J.). [2] Jfr. s. 137.$_{20}$ ff.

Hvad nyt fortæller I, kongsmænd, fra eders (land)? Er svierne i landet eller ogsaa ude (paa hærtog)? Jeg har spurgt, at danerne for nordover og at krigerne havde uheld, da skibene blev sat paa vandet; men mere ved jeg ikke.

V. 16 (s. 141 f.). Ogsaa AM. 147 bl. 8v l. 10—11 (s. 182).

Þér segjum vér, þínum,
(þat 's nauð) kona! dauða,
ill eru einkar manni
ørlǫg, sonu Þóru.
Þung spjǫll vitum ǫnnur
eigi nýjari en þessi,
nú hefk framm komit fregnu,
flaug ǫrn of ná dauðan.

Vér segjum þér, kona! sonu Þóru dauða; þat 's nauð; einkar ill eru ørlǫg manni þínum[1]. Vitum eigi þung spjǫll ǫnnur nýjari en þessi; nú hefk framm komit fregnu[2]; ǫrn flaug of ná dauðan.

Digitized by Google

[1] Opfatningen af hele förste halvstrofe skyldes F. J. [2] fregnu S. B., fréttum F. J. Haandskriftets læsemaade kan neppe beholdes: nú hefk framm komit fǫgrum (scil. orðum).

Vi fortæller dig, kvinde, at Toras sönner er döde; nödig gjör vi det; ond er skjæbnen mod din mand. Vi ved ikke om andre tunge tidender end disse; nu har jeg kommet frem med, hvad jeg har spurgt; örnen flöi hen over den dödes lig.

V. 17 (s. 142).

Kaga létu mik mínir
távangs synir lǫngum,
ér eruð heima, heiman,
húsgangs meðalfœrir.
Rǫgnvaldr tók at rjóða
rǫnd í gumna blóði;
hann kom yngstr til Óðins
ógndjarfr sona minna.

Synir mínir létu mik lǫngum kaga heiman mávangs[1]; ér eruð heima meðalfœrir[2] húsgangs. Rǫgnvaldr tók at rjóða rǫnd í blóði gumna; hann kom ógndjarfr til Óðins, yngstr sona minna.

[1] Mávangr „maage-vangen" = havet; her styret i gen. af kaga. [2] meðalfœrr sommiddels (daarlig) er istand, skikket til noget (m. gen.); húsgangs meðalfœrr knapt istand til at gaa fra hus til hus (som tigger). F. J. forstaar l. 3—4 saaledes: ér eruð heim ok heiman húsgangs meðalfœrir „I er knapt istand til at gaa hjem og hjemmefra mellem huse (fra det ene til det andet)". I l. 3 har jeg ogsaa tænkt paa: é e., hreina (gen.), heiman (hvor mávangs hreinar = skibe).

Mine sönner lod mig stadig stirre (i længsel her) hjemme ud paa havet; I er knapt istand til at gaa hjemme fra hus til hus. Rognvald tog til at rödfarve skjoldet i mandeblod; han kom kampdjærv til Odin, (skjönt) den yngste af mine sönner.

Digitized by Google

V. 18 (s. 143). Ogsaa Hauksbók s. 460 f. og AM. 147 bl. 9r l. 21—23 (s. 183).

Eigi mundi yðvar
óhefnt vera brœðra
eitt misseri eptir,
ef ér dœið fyrri;
litt hirðik því leyna,
ef líf hafa knætti
Eiríkr sitt ok Agnarr,
óbornir mér niðjar.

Flere afvigelser, bl. a. i rækkefölgen af l. 2—4, i Hauksbók og AM. 147: vhefnt v*e*ra broðra *Hb. (og AM.); derimod* litt raðv*mz Hb., men:* lit hoodoog *AM.*

Ikke vilde I brödre være ét halvaar efter (eders död) uhevnede, hvis I var döde först; — det lægger jeg lidet skjul paa —, om Eirik og Agnar, hvis moder jeg dog ikke var, var ilive (og I döde).

V. 19 (s. 144). Ogsaa Hauksbók s. 461 og AM. 147 bl. 9r l. 24—26 (s. 183).

Þat, skal þriggja nátta,
ef þik tregar, móðir!
(leið eigum vér langa)
leiðangr búinn verða.
Skal Uppsǫlum eigi,
þótt ófafé bjóði,
ef oss duga eggjar,
Eysteinn konungr ráða.

Restitueret efter Hauksbók, hvis tekst stemmer overens med AM. 147: 1. vikna *Hb., AM.* 5. Vp*p*solv*m* e*ig*i *Hb.*, vpsaulu*m* e*ig*i *AM.* 6. ofr fe bioði *Hb.*, of*ur* o o biodi *AM.* 7. ors *Hb.*, o ss *AM.;* eɢiar *Hb.*, eg*g*iar *AM.* 8. beli *Hb., AM.*

I löbet af tre nætter — vi har (foran os) en lang vei — skal en leding blive istandbragt, hvis det er det, du er bekymret for, moder. Saafremt eggene staar os

Digitized by Google

bi, skal kong Øistein ikke raade for Upsala, selv om han tilbyder (os) en meget stor sum.

V. 20 (s. 145). Ogsaa Hauksbók s. 461 og AM. 147 bl. 9v l. 3—4 (s. 183).

Duga mun hugr ok hjarta
i hauksnǫru brjósti,
þótt miðr of þat mæli,
manni innan rifja.
Eigi es oss í augum
ormr, né fránir snákar;
brœðr glǫddu mik mínir,
mank stjúpsonu þína.

Restitueret efter Hauksbók. 1. man *Hb.* 2. havk- *Hb.* 7. gloddv *Hb.*

Mod og hjerte, det som er indenfor en mands ribben i hans uforfærdede bryst, vil staa ham bi, skjönt han taler lidet derom. Der er hverken orm eller skinnende snoge i mine öine [ɔ: som i den lige foran saa stortalende Sigurds], men jeg husker dine stedsönner; (disse) mine brödre glædede mig.

V. 21 (s. 145). Ogsaa i Hauksbók s. 461.

Hyggjum at, áðr heitim,
at hefnt megi verða,
lǫtum ýmsa illu,
Agnars bana, fagna,
skjótum húf á hrannir,
hǫggum ís fyr barði,
sjám á hitt, hvé snekkjur
snemst vér fáim búnar.

Restitueret efter Hauksbók. Afvigelser i Hb. fra den ovenfor givne tekst er: 3. ymsv. 5. hrindvm. 7. hverr. 8. vaʀ snemzt.

Med F. J. beholder jeg ýmsa og lader Agnars bana være styret af hefnt.

Digitized by Google

Lad os overveie (sagen), för vi lover, at der skal blive taget hevn over Agnars banemand; vi vil lade snart den ene, snart den anden möde ulykker; lad os skyde skibet (ud) paa bölgerne, lad os hugge is foran stavnen; lad os se, hvordan vi hurtigst kan faa vore skibe seilfærdige.

V. 22 (s. 145 f.). Ogsaa Hauksbók s. 462 og AM. 147 bl. 10r l. 2—4 (s. 184).

Hafið ofrhuga œrinn
ok áræði bæði;
þess mundi þá þurfa,
at þrá mikit fylgði.
Bera mun mik fyr bragna
beinlausan framm verða;
þó gatk hǫnd til hefnda,
at hvároga nýtak.

Restitueret efter Hauksbók. L. 5 man Hauksbók.

I har baade mod og dristighed nok; det vilde da behöves, at megen udholdenhed fulgte med. Man vil blive nödt til at bære mig, benlöse mand, frem foran mændene; jeg har faaet en haand til hevn [ɔ: aand og klögt], selv om jeg ikke kan bruge nogen af mine (legemlige) hænder.

V. 23 (s. 155). Ogsaa AM. 147 bl. 13v l. 10—12 (s. 186).

Spari mangi rǫf Rínar,[1]
ef rǫskr vili[2] hermenn;
verr samir horskum hilmi
hringa fjǫld[3] en drengja.
Illt 's í borghlið baugum
brandrauðum framm standa;
allmarga veitk jǫfra,
þá 's auðr lifir, dauða.[4]

[1] „Rinens rav“ = guld. [2] Kanske bedre rǫskva vill (F. J.). [3] Saaledes AM. 147. [4] Om meningen i linje 7—8 jfr. Gislason, Njála II 18 anm.

Ingen skal spare paa guldet, om han, (selv) tapper, önsker sig mandskab til hærtog; en mængde ringe passer slettere for den tapre fyrste end (en mængde) krigere. Det er daarligt at staa frem (til kamp) i borgledet med brandröde ringe (alene, ɔ: uden hær); mange konger ved jeg döde, medens deres skatte (over)lever (dem).

V. 24 (s. 155 f.). Ogsaa AM. 147 bl. 13v l. 14—16 (s. 186).

Hvat 's þat 's baugs ór bjǫrgum
brjótr heyrir nú þjóta,
at myni mundelds meiðir
mar- sviðr ófni hafna?
Þó skal þeira ráða,
þorn-Bil! ef goð vilja,
œgir alnar leygjar
ókvíðandi bíða.

Hvat 's þat 's baugs brjótr[1] nú heyrir þjóta ór bjǫrgum,[2] at sviðr meiðir mundelds[3] myni hafna mar-ófni?[4] Þó skal œgir alnar leygjar[3] ókvíðandi bíða þeira ráða, þorn-Bil![5] ef goð vilja.

[1] „Ringbryder“ = gavmild fyrste. [2] Neppe ór bǫgum „fra fiendtligsindede (mænd)“ (S. B. i gamle optegnelser). [3] mund-eldr „haandens ild“ = guld; dets meiðir „ödelægger“ = (gavmild) mand. Ganske ensartet er omskrivningen œgir alnar leygjar for „gavmild mand“. [4] mar-ófnir „havets slange“ = drageskib. [5] „Spændens Bil (gudinde)“ = kvinde.

Alle rettelser i denne strofe skyldes prof. F. Jónsson.

Hvad er det den gavmilde fyrste [jeg] nu hörer tude fra klipperne, at den kloge mand [jeg] vil vrage drageskibe? Dog skal den gavmilde mand [jeg] uden

Digitized by Google

angst opleve [udföre] den plan, kvinde, hvis guderne vil det.

V 25 (s. 156). Ogsaa AM. 147 bl. 13v l. 22—24 (s. 187).

Þér annk serk enn síða
ok saumaðan hvergi
við heilan hug ofnu[1]
ór hársíma gránu.
Mun eigi ben blœða,
né bíta þik eggjar
í heilagri hjúpu;[2]
vas hón goðum signuð.[3]

[1] ofnu og gránu rettelser af F. J. [2] hjúpa = det sædvanligere hjúpr, en kort vams eller kufte til at bære udenpaa brynjen. [3] Neppe: hón 's þeim g. s. (som AM. 147 har) „den er viet til de (d. e. saa mægtige) guder".

Dig under jeg af trofast hjerte den side, intetsteds sammensyede serk af graa vævet haartraad. Saar vil ikke blöde, egg ikke bide dig i den hellige klædning; den blev viet til guderne.

V. 26 (s. 158). Ogsaa AM. 147 bl. 15v l. 6—8 (s. 189).

Orrostur hefk áttar,
þær 's ágætar þóttu
(gerðak mǫrgum mǫnnum
mein), fimm tigu ok eina.
Eigi hugðumk orma
at aldrlagi mínu;
verðr mjǫk mǫrgu sinni
þat 's minst varir sjalfan.

Fimm tigu orrostur ok eina hefk áttar, þær 's ágætar þóttu; mǫrgum mǫnnum gerðak mein. Hugðumk eigi orma at aldrlagi mínu; mjǫk mǫrgu sinni verðr þat 's minst varir sjalfan.

Digitized by Google

En og femti kampe har jeg havt, som syntes berömmelige; mange mænd tilföiede jeg skade. Ikke tænkte jeg, at orme skulde volde min död; (men) tidt og ofte hænder det, som man selv mindst venter.

V. 27 (s. 159).

Gnyðja mundu grísir,
ef galtar hag vissi;
(mér es gnótt at grandi)
grafa inn rǫnum sinum
ok harðliga hváta
(hafa mik sogit) ormar;
nú mank nár af bragði
ok nær dýrum deyja.

Grísir mundu gnyðja, ef vissi hag galtar; mér es gnótt at grandi; ormar grafa inn rǫnum sínum ok hváta[1] harðliga (hafa sogit mik); nú mank af bragði nár ok deyja nær dýrum.

[1] Neppe hníta. Om hváta „stöde, stikke" se F. Jónsson, Egils saga, Kbh., s. 379.

Griserne [mine sönner] vilde grynte, om de kjendte galtens [mine] kaar; jeg har ingen mangel paa lidelser; ormene graver sine snabler ind og stikker haardt (de har suget mig); nu vil jeg snart være et lig og dö nær dyrene(?).

V. 28 (s. 160).

Hér flýgr hverjan morgin
hress of borgir þessar
(læzk heill munu af hungri)
heiðir vals (of deyja).
Hann fari suðr of sanda;
sára hvar vér létum
(þar fær dauðs manns dreyra)
dǫgg ór skýlihǫggum.

Heiðir vals[1] flýgr hér hverjan morgin hress[2] of borgir þessar; læzk heill munu of deyja af hungri. Hann

Digitized by Google

fari suðr of sanda; vér létum hvar dǫgg sára ór skýlihǫggum; þar fær dreyra dauðs manns.

[1] Heiðir vals „valens falk“ = ravnen (S. B.). [2] hǫss (F. J.).

Ravnen flyver her hver morgen livskraftig hen over disse borge; den siger, at den, frisk som den er, (dog) vil komme til at dö af hunger. Den skal fare syd over sandstrækningerne; overalt efterlod vi os (der) blod ved (vore kraftige) skraa-hugg; der faar den blod af döde mænd.

V. 29 (s 160).

Þat vas fyrst, es fórum
(Freys leika tókk heyja),
þar's vér einig ǫ́ttum
eldi, í Rómaveldi.
Þar létk of grǫn grána
(gall ǫrn of valfalli)
at mannskœðu morði
mitt sverð dregit verða.

Þat vas fyrst, es fórum í Rómaveldi, þar's vér ǫ́ttum einig eldi;[1] Freys leika tók'k heyja. Þar létk mitt sverð verða dregit of grǫn grána at morði mannskœðu;[2] ǫrn gall of valfalli.

[1] Sigter, hvis rettelsen er rigtig, til 160.4-7 (jfr. trautt fengu þeir liði sínu mat). F. J. foreslaar derimod þar's andvíga ǫ́ttum ǫld „hvor vi kjæmpede med folk“. „Skulde det oprindelige være: þars vér einka ǫ́ttum ǫld?“ S. B. Tidligere har S. B. gjættet paa: „þat er einiga ǫ́ttum ǫld „alt det folk, som vi havde“?“ [2] menskerðis (styret af morði) S. B.; menskerðir „som skjærer halsringe istykker“ = (gavmild) mand, hövding. Meningen vilde da være: „Der drog jeg mit sverd over det graa skjæg til mandens drab“ (d. e. jeg dræbte den gamle fyrste).

Det var det förste, at vi for til Romerriget, der hvor vi intet underhold havde; jeg begyndte at kjæmpe i slag. Der drog jeg mit sverd over (mændenes) graa

Digitized by Google

skjæg til ödelæggende drab; örnen skreg over de paa valen faldne.

V. 30 (s. 168).

Sonr beið einn, sá's áttak,
í Austrvegi dauða;
Hvítserkr vas sá heitinn,
hvergi gjarn at flýja.
Hitnaði hann af hǫfðum
hǫggvins vals at rómu;
kaus þann bana þengill
þróttarsnjallr, áðr felli.

Sonr einn, sá 's áttak, beið dauða í Austrvegi; sá vas heitinn Hvítserkr, hvergi gjarn at flýja. Hann hitnaði af hǫfðum vals hǫggvins at rómu; þann bana kaus þróttarsnjallr þengill, áðr felli.

En sön, som jeg havde, fandt sin död i Østerleden; han var kaldt Hvitserk, (en mand,) som aldrig vendte fienden ryggen. Han blev brændt med hovederne af mænd, som var fældede i kampen; den dödsmaade valgte den tapre kjæmpe, förend han bukkede under.

V. 31 (s. 169).

Hǫfðum lét of hrundizk
hundmǫrgum gramr undir,
at feigum bǫr folka
fingi eldr yfir sungit.
Hvat skyli beð en betra
bǫðheggr und sik leggja?
(olli) deyr við orðstír
allvaldr (jǫfurr falli).

Gramr lét hǫfðum hundmǫrgum undir of hrundizk,[1] at eldr[2] fingi sungit yfir feigum[3] bǫr folka.[4] Hvat skyli bǫðheggr[5] leggja und sik beð en betra? jǫfurr olli falli; allvaldr deyr við orðstír.[6]

Digitized by Google

[1] hrundizk S. B. [2] eldr indsat af F. J. [3] yfir feigum, saaledes S. B. og F. J. [4] bǫr folka (F. J.) „folke(hære)nes træ“ = kriger. [5] bǫðheggr (S. B. og F. J.) „kamphæg“ = kriger. [6] Ved l. 7—8 har jeg fulgt F. J.'s opfatning.

Fyrsten lod opdynge under sig en mængde hoveder, forat ilden skulde knitre over den til döden viede kriger. Hvorledes kunde en kriger lægge under sig et bedre leie? Fyrsten (i Gardarike) voldte (hans) fald; hövdingen dör med berömmelse.

V. 32 (s. 171).

Seg frá þegnskǫpum þínum,
þik rǿðumk ek spyrja:
hvar sátt hrafn á hríslu
hrolla dreyra fullan?
Optarr þáttu at ǫðrum
í ǫndvegi fundinn,
en dreyrug hræ drœgir
í dal fyr valfugla.

Seg frá þegnskǫpum þínum, rǿðumk ek spyrja þik: hvar sátt hrafn hrolla á hríslu dreyra fullan? Optarr þáttu at ǫðrum[1] í ǫndvegi fundinn, en drœgir dreyrug hræ í dal fyr valfugla.

[1] F. J. læser: Optarr þátt at ǫðru o. s. v. „oftere har du nok, truffen paa den höiere bænk, kikket efter noget andet, end at du skulde slaa blodige lig ihjæl (dræpir l. 7) i dalen for ravnene“.

Fortæl du om dine bedrifter; dig vil jeg spörge: Hvor saa du ravnen vakle paa kvist mættet med blod? Oftere blev (nok) du bevertet hos andre (og blev) seet i höisædet, end du i dalen dyngede sammen blodige lig for valens fugle.

Digitized by Google

V. 33 (s. 172).

Þegi heimdregi heitinn!
hvat 's þik vesællátan?
hefir aldrigi unnit,
es ek mega þrotna;
feitaðir sverðs né sólar
sœki-tík at leiki,
gafta hǫlu hesti
(hvat rœkir þú?) drykkju.

Þegi, heimdregi heitinn! Hvat 's þik[1] vesællátan?[2] Hefir aldrigi unnit, es ek mega þrotna; né feitaðir[3] sólar sœki-tík[4] at sverðs leiki;[5] gaft-a hesti hǫlu[6] drykkju; hvat rœkir þú?

[1] Jfr. Grípisspá 28: hvat er mik at því „hvad vedkommer det mig?" Lund, Oldn. Ordföjningslære § 28 s. 62. [2] Rettelse af S. B. og F. J. [3] feitaðir S. B. [4] „Tæven, som forfölger solen" = ulv. [5] „Sverdets leg" = kamp. [6] „Troldkvindens hest" = ulv.

Strofens anden halvdel er restitueret af prof. F. Jónsson (som istedenfor feitaðir foreslaar fœddir).

Ti (dog) du, (som fortjener at blive) kaldt en hjemmeföding! Hvad bryder du dig om, din usling? Du har aldrig udfört det, hvori jeg kunde komme tilkort. Ikke har du heller fedet ulven i kampen; ikke har du givet ulven at drikke; hvad ligger (saa) dig paa hjerte?

Fölgende opfatning af anden halvstrofe synes dog ogsaa mulig:

(Feitaðir) sverðs né (solla
sœki-tík) at leiki
gaftu hǫlu hesti
(hvat rœkir þú?) drykkju.

Né gaftu hesti hǫlu[1] drykkju at sverðs leiki; feitaðir solla sœki-tík;[2] hvat rœkir þú?

[1] hafnar hesti i l. 7 kan neppe beholdes, da et udtryk „give havhesten at drikke" om skibet, som i sökamp overspröites med blod, vistnok ellers er uden sidestykke i norrön

Digitized by Google

digtning. Det kan neppe heller stöttes ved den fölgende strofes begyndelse, hvor **hafs hesta** kunde tænkes at danne en parallel til **hafnar hesti**, ligesom der i begyndelsen af str. 33 (**heimdregi heitinn**) tydelig repliceres til udtryk i den foregaaende strofe. [2] **solla sœki-tík** „tæve, som söger soller“ (**sollr** m. melk opblandet med brödstykker); jfr. Helg. Hund. I 34: **tíkr yðrar teygir at solli** (om en anden overensstemmelse med Helg. Hund. I se v. 36 anm. 4).

Ikke har du heller givet ulven at drikke i sverdets leg; (nei,) du fedede tæven, som sögte til melkemaden; hvad ligger (saa) dig paa hjerte?

V. 34 (s. 172).

Hafs létum vér hesta
hlýr stinn á brim renna,
meðan á bjartar brynjur
blóði dreif um síður.
Ylgr gein . . . mǫnnum
. . . . of svíra
. . . .
. . . . . . blóði roðna.

Vér létum stinn hlýr hesta hafs[1] renna á brim, meðan blóði dreif um síður á bjartar brynjur. Ylgr gein of svíra mǫnnum, roðna blóði;[2] — — —

[1] **hestar hafs** = skibe. I det fölgende tales om havhestenes **hlýr**, idet digteren bliver i billedet; **hlýr** betyder nemlig baade „kind“ og „baug, forstavn“.

Vi lod skibenes sterke stavne löbe over brændingen, medens blod spröitede over siderne paa de skinnende brynjer. Ulvinden gabede over mændenes blodige nakker; — — —

Prof. F. **Jónsson** har gjættet paa, at det oprindelige i strofens anden halvdel har været:

Ylgr gein (arnar) mǫnnum
(eyddisk gráðr) of svíra,
harðmeldr gǫ́tum herðan
hveðnu, blóði roðna.

Digitized by Google

Ulvinden gabede over mændenes blodige nakker; örnen blev mættet; vi vandt os guld.

V. 35 (s. 172 f.).

Alls engi sák yðvarn,
þar 's upp lokinn fundum
Heita vang fyr hvítum
hesti máva rastar,
ok „við lasi luðrar"
fyr landi vér undum
„hallar ríka mollu
hrafns" fyr rauðum stafni.

Alls engi yðvarn sák, þar 's fundum vang Heita[1] upp lokinn fyr hvítum hesti rastar máva,[2] ok vér undum fyr landi . . . . . . fyr rauðum stafni.

[1] „Heite's (sökongens) vang" = havet (S. Bugge, Rökstenen, Stockholm 1878, s. 53 f.). [2] rǫst máva „maagernes land" = havet, dets „hvide hest" = skibet (med de hvide seil).

Slet ingen saa jeg af eder der, hvor vi fandt (sökongen) Heite's vang [d. e. havet] oplukket for havets hvide hest, og (hvor) vi . . . . foran den röde (blodige?) stavn.

V. 36 (s. 173).

Samira okkr at ǫlðrum
í ǫndvegi þræta,
hvat okkarr hefr unnit
hváðarr framarr ǫðrum.
Þú stótt, þar 's bar bára
branda hjǫrt at sandi,
en ek sat, þar's rá reiddi
rauðan stafn til hafnar.

Samir-a okkr þræta at ǫlðrum í ǫndvegi, hvat[1] hváðarr[2] okkarr hefr unnit framarr ǫðrum. Þú

stótt, þar 's bára bar branda hjǫrt[3] at sandi,[4] en ek sat, þar 's rá reiddi rauðan stafn til hafnar.

[1] Rettelsen foreslaaet af F. J. [2] Jfr. om denne gamle form, som antages at skyldes „lærd efterligning", F. Jónsson, Det norsk-islandske skjaldesprog s. 82. [3] brandar (vistnok = svírar, se Fritzner), stolper i skibets stavn (hvori skibet blev belagt?); branda hjǫrtr, hjorten som istedenfor horn har brandar til at bindes i, = skib. [4] sand = strand; jfr. med dette sted Helg. Hund. I 49 snúask at *sandi* . . . rakka *hirtir* ok *rár* langar (se ogsaa anm. til v. 33).

Det sömmer sig ikke for os i drikkelag at trætte i höisædet om, hvad hver af os har udfört bedre end den anden. Du stod der, hvor bölgen bar skibet til land; jeg derimod sad der, hvor raaseilet förte den röde [d. e. blodige] stavn i havn.

V. 37 (s. 173).

Fylgðum Birni báðir
at brandagný hverjum
(vǫrum reyndir rekkar),
en Ragnari stundum.
Vask, þar 's bragnar bǫrðusk
á Bolgaralandi;
því berk sár á síðu.
Sit innarr meirr, granni!

Báðir fylgðum Birni at hverjum brandagný,[1] en stundum Ragnari; vǫrum reyndir rekkar. Vask, þar 's bragnar bǫrðusk á Bolgaralandi; því berk sár á síðu. Sit innarr meirr, granni!

[1] „Sverdenes gny" = kamp.

Vi fulgte begge Björn i enhver kamp, men stundom (ogsaa) Ragnar; vi viste os som helte. Jeg var der, hvor mændene kjæmpede i Bolgaraland; derfor bærer jeg saar i siden. Sid (du) længere inde, kammerat!

Digitized by Google

V. 38 (s. 174).

Þat vas fyr lǫngu,
es í leið megir
Hœklings[1] fóru
hlunna viggjum[2]
framm of salta
slóð birtinga,
þá varðk þessa
þorps ráðandi.

[1] Hœklingr, sideform til Hœkingr, som i Snorra Edda II 154 (3dje grammat. afhandl. 15) nævnes blandt sökongenavne (umiddelbart efter Heiti, jfr. v. 35.₃); se A. Olrik, Danmarks Heltedigtning I s. 68. [2] Rettelsen skyldes en antydning af S. B.; hlunna vigg „rullestokkenes hest“ = skib.

Det er forlængst, at Höklings svende drog med skibe paa færd frem over ædlingernes salte vei; da fik jeg denne bolig at eie.

V. 39 (s. 174).

Ok því[1] settumk[2]
„svarðmerðlingar“[3]
suðr hjá salti,
synir Loðbrókar;
þá vask blótinn
til bana mǫnnum
í Sámseyju
sunnanverðri.

[1] Om forbindelsen med v. 38 se i det fölgende. [2] settumk rettelse af Heusler og Ranisch, Eddica minora s. 94. [3] Ikke forklaret. Rimeligvis en betegnelse for (sö)kriger; „kanske sverðmiðlungar, jvfr. vígmiðlungr“ S. B.

Og derfor(?) satte . . ., Lodbroks sönner, mig syd paa havets strand. Da dyrkede man mig sydlig paa Samsö til undergang for mænd.

Digitized by Google

V. 40 (s. 175).

Þar bǫ́ðu standa,
meðan strǫnd þolir,
mann hjá þyrni
ok mosa vaxinn;
nú skýtr á mik
skýja gráti,
hlýr hvárki mér
hold né klæði.

Der böd de (træ)manden [d. e. *mig] staa ved tornekrattet og bevoksen med mose, saalænge stranden holder ud; nu driver skyernes graad [d. e. regnet] over mig, hverken huld eller klæder beskytter mig.*

V. 38 synes at være et temmelig ubehjælpeligt laan fra Hálfs saga v. 2 (Bugges udg. s. 4 f., Eddica minora s. 93), som kvædes af en haugbúi, da landnaamsmanden Finnr enn auðgi fra Akranes paa vei til Island laa udenfor Ǫgvaldsnes, hvor kong Ǫgvaldr af Rogaland var bleven fældet af vikingen Hœklingr.

V. 39 og 40 hörer derimod sammen og danner en liden digtning for sig. De er, kanske af sagaens forfatter, som neppe har digtet dem, forbundne med v. 38. Mulig har han ændret v. $39._1$ noget for at faa denne forbindelse istand. Heusler og Ranisch formoder, at ár mik settu har været det oprindelige i $39._1$. (Efter Edzardi, Altn. Helden-Sagen[3] s. 342 viser derimod því hen paa l. 5—8, og han sætter derfor kolon efter l. 4; Edzardi foreslaar ogsaa mik for ok l. 1.) Se F. Jónsson, Litteraturhistorie II s. 143 og Heusler-Ranisch, Eddica minora s. LXXXII f.

Digitized by Google

Navneregister.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

VǪLSUNGA SAGA

OK

RAGNARS SAGA LOÐBRÓKAR

UDGIVET FOR

SAMFUND TIL UDGIVELSE AF GAMMEL NORDISK LITTERATUR

VED

MAGNUS OLSEN

3. HÆFTE

KØBENHAVN

S. L. MØLLERS BOGTRYKKERI

1908

Digitized by Google

Samfund til udgivelse af gammel nordisk litteratur.

Formand: Professor Dr. L. Wimmer, Nörrebrogade 9. København N.
Kasserer: Professor Dr. F. Jónsson, Nyvej 4. København V.
Sekretær: Bibliotekar Dr. K. Kålund, Gl. Kongevej 43. København V
(Medlemsbidrag 5 kroner årlig.)

Fra og med 1880 er udgivet:

(I.) PEDER SMED, dansk rim fra reformationstiden, udg. af Svend Grundtvig. Bogladepris 4 kr.

(II.) ÁGRIP af Noregs konunga sögum, diplomatarisk udgave ved V. Dahlerup. (Med 1 faksimile.) Bogladepris 5 kr.

(III.) EREX SAGA, utgifven af G. Cederschiöld. Bogladepris 3 kr

(IV.1-2) RIDDARA-RÍMUR, utgifna af Th. Wisén. 1—2. hæfte. Bogladepris 5 kr.

(V.1-3) MANDEVILLES REJSE, på dansk fra 15de årh. udgiven af M. Lorenzen. 1—3. hæfte. Bogladepris 7 kr. 50 øre.

(VI.) GYÐINGA SAGA, udgiven af Guðm. Þorláksson. Bogladepris 3 kr.

(VII.) JÓMSVÍKINGA SAGA (cod. arnam. 291, 4to) i diplomatariskt aftryck af Carl af Petersens. Bogladepris 5 kr.

(VIII.) UDSIGT OVER DE NORSK-ISLANDSKE SKJALDE, ved Guðm. Þorláksson. Bogladepris 5 kr.

(IX.) ÄLDSTA DELEN AF COD. 1812, 4to, GML. KGL. SAMLING, i diplomatariskt aftryck utg. af L. Larsson. Bogladepris 3 kr.

(X.) KRÓKA-REFS SAGA og KRÓKA-REFS RÍMUR, udg. af P. Pálsson. Bogladepris 4 kr.

(XI.) FLJÓTSDÆLA HIN MEIRI eller DEN LÆNGERE DROPLAUGARSONA-SAGA, udg. af Kr. Kålund. Bogladepris 4 kr.

(XII.) DEN TREDJE OG FJÆRDE GRAMMATISKE AFHANDLING I SNORRES EDDA tilligemed de grammatiske afhandlingers prolog og to andre tillæg, udg. af Björn Magnússon Ólsen. Bogladepris 8 kr.

(XIII.1-8) SMÅSTYKKER (1—16). Bogladepris 10 kr. 25 øre.

(XIV.) REYKJAHOLTS-MÁLDAGI, litografisk gengivet, samt udførlig fortolket og oplyst. Bogladepris 4 kr.

(XV.1-6) FÆRØSK ANTHOLOGI med litterærhistorisk og grammatisk indledning samt glossar, ved V. U. Hammershaimb. 1—6. hæfte. Bogladepris 21 kr. 50 øre. [1. h. udsolgt.]

Digitized by Google

(XVI.) DEN FØRSTE OG ANDEN GRAMMATISKE AFHANDLING I SNORRES EDDA, udg. ved V. Dahlerup og F. Jónsson. Bogladepris 3 kr. 50 øre.

(XVII.[1-3]) EGILS SAGA SKALLAGRÍMSSONAR, udg. ved Finnur Jónsson. 1—3. hæfte. Bogladepris 12 kr. [1. h. udsolgt.]

(XVIII.[1]) GAMMELDANSKE KRØNIKER, udg. ved M. Lorenzen. 1. hæfte. Bogladepris 2 kr.

(XIX.[1-3]) LAXDŒLA SAGA, udg. ved Kr. Kålund. 1—3. hæfte. Bogladepris 11 kr.

(XX.[1-4]) ÖSTNORDISKA OCH LATINSKA MEDELTIDSORDSPRÅK (Peder Låle), I—II. Utg. av A. Kock och C. af Petersens. Bogladepris 22 kr.

(XXI.) EIRÍKS SAGA RAUÐA, udg. ved G. Storm. Bogladepris 2 kr. 50 øre.

(XXII.) SAGAN OCK RIMORNA OM FRIÐÞIÓFR HINN FRÆKNI, utg. av L. Larsson. Bogladepris 5 kr. 50 øre.

(XXIII.[1-9]) HEIMSKRINGLA, udg. ved F. Jónsson. 1—9. hæfte. Bogladepris 49 kr.

(XXIV.) DE BEVAREDE BRUDSTYKKER AF SKINDBØGERNE KRINGLA OG JÖFRASKINNA, i fototypisk gengivelse, udg. ved Finnur Jónsson. 7 kr.

(XXV.) HÅNDSKRIFTET AM. 748, 4to, bl. 1—6 (brudstykke af den ældre Edda), i fototypisk og diplomatisk gengivelse. Ved Finnur Jónsson.

(XXVI.) GULL-ÞÓRIS SAGA udg. ved Kr. Kålund. Bogladepris 2 kr. 50 øre.

(XXVII[1-4].) FÆRØSKE FOLKESAGN OG ÆVENTYR, udg. ved J. Jakobsen. 1—4. hæfte. Bogladepris 16 kr.

(XXVIII.) DET NORSK-ISLANDSKE SKJALDESPROG omtr. 800—1300, af F. Jónsson. Bogladepris 3 kr. 50 øre.

(XXIX[1-2].) AUSTFIRÐINGA SǪGUR, udg. ved J. Jakobsen. 1—2. hæfte. Bogladepris 8 kr. 50 øre.

(XXX[1-2].) FAGRSKINNA, udg. ved F. Jónsson. 1—2. hæfte. Bogladepris 11 kr. 50 øre.

(XXXI.) HEIÐARVÍGA SAGA, udg. ved Kr. Kålund. Bogladepris 4 kr. 50 øre.

(XXXII.) HRÓLFS SAGA KRAKA og BJARKARÍMUR, udg. ved F. Jónsson. Bogladepris 5 kr. 50 øre.

(XXXIII[1-3].) GUTA LAG OCH GUTA SAGA jämte ordbok, utg. af H. Pipping. 1—3. hæfte. Bogladepris 8 kr. 50 øre.

(XXXIV[1-3].) ÞIÐRIKS SAGA AF BERN, udg. ved H. Bertelsen. 1—3. hæfte. Bogladepris 10 kr. 50 øre.

(XXXV[1-3].) RÍMNASAFN, udg. ved F. Jónsson. 1—3. hæfte. Bogladepris 6 kr. 75 øre.

Digitized by Google

(XXXVI[1-3].) VǪLSUNGA SAGA OK RAGNARS SAGA LOÐBRÓKAR, udg. ved M. Olsen. 1—3. hæfte. Bogladepris 9 kr.
(XXXVII) ALFRÆÐI ÍSLENZK, I. COD. MBR. AM. 194, 8vo, udg. ved Kr. Kålund. (Med 4 faksimiler.) 5 kr.

CODEX REGIUS AF DEN ÆLDRE EDDA (Gl. kgl. Sml. 2365, 4to) i fototypisk og diplomatisk gengivelse ved Ludv. F. A. Wimmer og Finnur Jónsson. Kbh. 1891. Bogladepris 25 kr.

YNGLINGA SAGA. Særtryk af Heimskringla. Bogladepris 1 kr. 50 øre.

Tiltrædende medlemmer (og på given anledning medlemmer overhovedet) kunne, ved henvendelse til bestyrelsen, for så vidt forråd haves, erholde hvert af de ovenfor anførte hæfter — dog ikke Edda og Ynglinga saga — til *halv pris* eller hver af de tidligere årgange (se Årsberetning s. 1 fg.) for *det sædvanlige kontingent.*

Codex Regius af den ældre Edda kunne *nye medlemmer* erholde for henholdsvis *20* og *15* kr., når to eller tre års kontingent er indbetalt.

Hovedkommissjonær: Gyldendalske Boghandels Forlag.
København.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

This book may be kept

FOURTEEN DAYS

from last date stamped below. A fine of TWO CENTS will be charged for each day the book is kept over time.

19 O'29
3No'33
19De'33
24Oc'52

Digitized by Google

AYS

e of TWO CENTS
ook is kept over

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google